

PRAKSISOVERSIGTER • SAMLET UDGAVE

Praksis fra *Energiklagenævnet*

Klager over Energistyrelsen og Forsyningstilsynets afgørelser.

OVERSIGTER

10

AFGØRELSE

274

PERIODE

2001–2026

10 OVERSIGTER

Indhold

01	Afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital i fjernvarme	17 afg.
02	Aktindsigt og miljøoplysninger på energiområdet	15 afg.
03	Depositum, afbrydelse og leverandørskifte i elforsyningen	27 afg.
04	Efterregulering af over- og underdækning i varmemforsyningen	18 afg.
05	Energiklagenævnets klageberettigelse, partsbegreb og kompetence	21 afg.
06	Energimærkning af bygninger og energikonsulenters arbejde	45 afg.
07	Fjernvarmeprisens fastsættelse efter hvile-i-sig-selv-princippet	39 afg.
08	Indtægtsrammer og benchmarking for elnetvirksomheder	42 afg.
09	Projektgodkendelse og tilslutningspligt i kollektiv varmemforsyning	7 afg.
10	Tilladelser til vedvarende energianlæg, havvindmøller og udbud	43 afg.

Hver oversigt er et selvstændigt kapitel med introduktion, principper, gennemgang, lovgrundlag og citerede afgørelser. Titlerne er klikbare, og kapitlerne findes også som bogmærker i PDF-læseren.

01

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital i fjernvarme

Energiklagenævnets praksis om varmforsyningslovens § 20 og afskrivningsbekendtgørelsen

Version 1 · Opdateret 29. maj 2026 · 17 afgørelser · 2008-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt kortlægger Energiklagenævnets praksis om de kapitalomkostninger, som varmforsyningsvirksomheder må indregne i varmeprisen: driftsmæssige afskrivninger, henlæggelser til nyinvesteringer og forrentning af indskudskapital. Retsgrundlaget er varmforsyningslovens § 20 og den tilhørende afskrivningsbekendtgørelse, og afgørelserne træffes af Energiklagenævnet som klageinstans over Forsyningstilsynet (tidligere Energitilsynet). Det gennemgående mønster er, at driftsmæssige afskrivninger blot er anmeldelsespligtige, mens henlæggelser og navnlig forrentning af indskudskapital kræver forudgående ansøgning og tilsynets tiltræden i netop det år, omkostningen vedrører. Oversigten inddrager tillige Højesterets dom i Lemvig Varmeværk-sagen om forrentning af restgæld som parallel domstolspraksis; afgrænset over for [omkostningsbestemt pris og prisdifferentiering](#), [efterregulering af over- og underdækning](#) og [energiafgifter](#).

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Energiklagenævnet kræver, at forrentning af indskudskapital hviler på en forudgående, aktiv ansøgning til Forsyningstilsynet – indsendelse af årsregnskaber og budgetter som led i den almindelige prisanmeldelse udgør ikke i sig selv en ansøgning.
- 02** Energiklagenævnet afviser at godkende forrentning for tidligere afsluttede varmeår forud for ansøgningstidspunktet; efter samtidighedsprincippet skal forrentning indregnes i det år, den vedrører, og lang sagsbehandlingstid ændrer ikke dette.
- 03** Energiklagenævnet accepterer, at varmforsyningslovens § 20, stk. 2, alene er en fakultativ bemyndigelse, så der ikke består en lovbestemt ret til forrentning; retten følger af den til enhver tid gældende afskrivningsbekendtgørelse.
- 04** Energiklagenævnet kræver, at Forsyningstilsynet udøver et konkret, pligtmæssigt skøn over forrentningens rimelighed; en generel WACC-model kan indgå, men ikke erstatte skønnet, og tilsynet bærer bevisbyrden for, at en ansøgt forrentning er urimelig.

- 05** Energiklagenævnet fraviger kun ansøgningsfristen i afskrivningsbekendtgørelsen ved helt ekstraordinære forhold – sygdom, personaleudskiftning og omorganisering anses for almindelig driftsrisiko.
- 06** Energiklagenævnet afviser berettiget forventning og passivitet over for professionelle aktører, når forrentningen kun har fremgået af regnskaber og budgetter, og selskabet er gjort bekendt med kravet om forudgående tilladelse; vejledningspligten efter forvaltningslovens § 7 er da ikke tilsidesat.
- 07** Energiklagenævnet afviser, at fremtidige skrotningsudgifter kan indregnes efter § 20, stk. 1, men har peget på, at de kan dækkes via henlæggelser efter afskrivningsbekendtgørelsen.
- 08** Energiklagenævnet kræver, at både afskrivninger og henlæggelser fremgår af et behørigt anmeldt budget; manglende anmeldelse medfører, at beløbet ikke kan indregnes og skal tilbageføres til forbrugerne.
- 09** Energiklagenævnet afviser at tillægge en klage opsættende virkning som udgangspunkt; spørgsmålet afgøres efter de almindelige forvaltningsretlige regler, der kræver særlige omstændigheder.
- 10** Højesteret har anerkendt, at et varmeværk kan indregne en rente (7 % p.a.) af restgæld som dækning af det likviditetsmæssige træk ved at yde henstand – en omkostningsdækning, der adskiller sig fra forrentning af indskudskapital.

§ 1 Tre slags kapitalomkostninger – og to forskellige hjemler i § 20

Varmeprisen reguleres efter hvile-i-sig-selv-princippet, hvorefter en varmforsyningsvirksomhed kun kan indregne de nødvendige omkostninger ved varmeproduktion og -forsyning. For kapitalomkostningerne sonder loven mellem to retligt forskellige spor:

- **Varmforsyningsloven § 20, stk. 1** – de nødvendige udgifter, herunder *driftsmæssige afskrivninger*. Disse er alene **anmeldelsespligtige**: de skal fremgå af det anmeldte budget, men kræver ikke forhåndsgodkendelse.
- **Varmforsyningsloven § 20, stk. 2** – en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte regler om afskrivninger, *henlæggelser* til nyinvesteringer og, **med Forsyningstilsynets tiltræden, forrentning af indskudskapital**. Henlæggelser og forrentning kræver altså tilsynets aktive medvirken.

Bemyndigelsen er udmøntet i **afskrivningsbekendtgørelsen** (oprindeligt bekendtgørelse nr. 175 af 18. marts 1991, dernæst nr. 941 af 4. juli 2017 og senest **afskrivningsbekendtgørelsen**, der trådte i kraft 1. januar 2025). Bekendtgørelsen indeholder reglerne om afskrivninger (§§ 1-2), henlæggelser (§ 3) og forrentning (§ 4). Bemærk, at de fleste af de afgørelser, der omtales nedenfor, er truffet under den tidligere nummerering i 2017-bekendtgørelsen, hvor forrentning lå i § 6, ansøgningsfristen i § 7 og dispensationsadgangen i §§ 11-12.

Energiklagenævnet har i 21-501 (Måbjergværket) tydeliggjort, at omkostninger efter § 20, stk. 1, som udgangspunkt indregnes i takt med, at de afholdes. Energitilsynet formulerede det således, som nævnet lagde til grund:

"Realiserede skrotningsomkostninger i det enkelte regnskabsår må anses for nødvendige omkostninger, som kan indregnes i varmepriserne det pågældende år."

Den tidligere **§ 20 a** om indtægtsrammeregulering – som klagerne i flere sager påberåbte sig (bl.a. § 20 a, stk. 6, om forbuddet mod kommunale tilskud) – blev ophævet med virkning fra 1. januar 2018, da reglerne aldrig var blevet anvendt eller udmøntet i praksis. Ophævelsen ændrede ikke ved, at prisreguleringen fortsat sker efter § 20 og hvile-i-sig-selv-princippet. Den nuværende afgrænsning af forrentningsgrundlaget – efter den laveste af tre opgørelsesmetoder, jf. [afskrivningsbekendtgørelsen § 4](#) – udspringer af den politiske aftale fra 2017 om en standardiseret økonomisk regulering af fjernvarmesektoren.

Energiklagenævnet er klageinstans efter [Varmeforsyningsloven § 26](#). Nævnet foretager en fuld retlig prøvelse af, om tilsynet har anvendt loven og bekendtgørelsen korrekt, men respekterer som udgangspunkt tilsynets konkrete skøn over, hvad der er en *rimelig* forrentning, jf. afsnittet om prøvelsesintensitet nedenfor.

LOV

[Afskrivningsbekendtgørelsen § 3](#)[Afskrivningsbekendtgørelsen § 4](#)[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 2](#)[Varmeforsyningsloven § 26](#)

PRAKSIS **Energiklagenævnet** · Afslag på indregning i priserne af udgifter til fremtidig skrotning af Måbjergværket

31.03.2008

§ 2 Forrentning kræver forudgående ansøgning og tiltræden – samtidighedsprincippet

Det mest stabile mønster i Energiklagenævnets praksis er, at forrentning af indskudskapital forudsætter en **forudgående, aktiv ansøgning** til Forsyningstilsynet og tilsynets **tiltræden** – og at forrentningen skal indregnes i det år, den vedrører (samtidighedsprincippet).

I [18/03306](#) (Vestegnens Kraftvarmeselskab) havde selskabet indregnet forrentning for 1982-2018, men først ansøgt i 2007 og 2009. Energiklagenævnet stadfæstede, at forrentning for 1982-2006 ikke kunne godkendes. Nævnet lagde afgørende vægt på følgende mønstre:

- En godkendelse **forudsætter en forudgående ansøgning**. Der er ikke strenge formkrav, men virksomheden skal **aktivt tilkendegive ønsket** om tilladelse.
- Oplysninger i årsregnskaber og budgetter, der indsendes som led i prisanmeldelser, **udgør ikke i sig selv en ansøgning** om forrentning, og tilsynet har ingen pligt til at gennemgå disse for at afklare, om der ønskes forrentning (nævnet henviste her til sin tidligere afgørelse af 3. marts 2008, **j.nr. 21-590**).
- Der er **ikke hjemmel** i lov eller praksis til at godkende og indregne forrentning fra **tidligere afsluttede varmeår** forud for ansøgningstidspunktet.
- Forskellen mellem omkostningstyperne i [§ 20, stk. 1](#) (anmeldelse) og [§ 20, stk. 2](#) (tiltræden) betyder, at retsvirkningen af manglende anmeldelse ikke kan sidestilles med manglende ansøgning og tiltræden af forrentning.

Forsyningstilsynets begrundelse, som nævnet tilsluttede sig, udtrykker samtidighedsprincippet direkte: forrentning skal indregnes i det år, den vedrører, og kan som udgangspunkt ikke opkræves mange år efter – en lang sagsbehandlingstid ændrer ikke dette udgangspunkt.

Samtidighedsprincippet hænger sammen med forbuddet mod efterfølgende ændringer. I [22/13837](#) (AffaldPlus/Næstved Fjernvarme) fastslog nævnet, at der hverken i varmforsyningsloven eller bekendtgørelsen er hjemmel til at ændre priseftersvisninger, der vedrører varmeår langt tilbage i tiden. Adgangen til ændringer

med tilbagevirkende kraft ville gøre det vanskeligt at bevare gennemsigtighed i priser og vanskeliggøre tilsynets kontrol efter [§ 21, stk. 1](#); tidligere beslutninger skal derfor som udgangspunkt korrigeres fremadrettet.

En vigtig modsætning er [1021-4](#) (Vestegnens Kraftvarmeselskab, 2008). Her havde selskabet kun **beregnet** forrentningen og akkumuleret den i regnskaberne, men aldrig **indregnet** den i varmepriserne eller udbetalt den. Energiklagenævnet ophævede derfor tilsynets påbud om tilbageførsel: når forrentningen ikke havde påvirket varmepriserne, var der ingen overdækning, og der var dermed ikke hjemmel til et påbud efter [§ 21, stk. 4](#). Sammenholdt viser de to VEKS-sager nævnets sondring: en blot beregnet, ikke-indregnet forrentning udløser intet påbud, men giver heller ikke ret til efterfølgende indregning uden forudgående ansøgning og tiltræden.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 2	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om forrentning af indskudskapital for I/S AffaldPlus	05.07.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S	19.12.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S' forrentning af indskudskapital	01.09.2008

§ 3 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved berettiget forventning, passivitet og vejledningspligt

Klagere påberåber sig gennemgående, at myndighedens passivitet over mange år har skabt en berettiget forventning om, at forrentningen var godkendt, og at vejledningspligten i [Forvaltningsloven § 7, stk. 1](#) er tilsidesat. Udfaldet afhænger af nogle få, tilbagevendende omstændigheder, som nævnet lægger vægt på.

Hvornår passivitet kan føre til medhold. I [31-14](#) (Naturgas Fyn) fik selskabet medhold i forrentning for 1982-2000. Nævnet lagde afgørende vægt på, at myndigheden allerede ved den fælles prisanmeldelse i 1982 var bekendt med den ønskede forrentning med angivet rentesats, at anmeldelsen efterfølgende blev anerkendt som "behørig" uden forbehold, og at myndigheden derefter i ca. 20 år modtog regnskaber med forrentningen uden indvendinger – på et tidspunkt, hvor der **endnu ikke** gjaldt et krav om særskilt godkendelse. Senere udstedte vejledninger med skærpede procedurekrav kunne ikke med tilbagevirkende kraft ændre dette.

Hvorfor passivitet typisk ikke fører til medhold i dag. I [18/03306](#) (Vestegnens Kraftvarmeselskab) afviste nævnet derimod berettiget forventning. Det afgørende var, at:

- klager var en **professionel aktør**, der burde kende kravet om forudgående tilladelse,
- forrentningen kun fremgik af dokumentation indsendt som led i prisanmeldelser – **ikke** som en ansøgning, og
- klager **allerede i 2007 var blevet informeret** om, at den foretagne forrentning var i strid med loven.

På den baggrund var der hverken udvist en passivitet, der kunne sidestilles med tiltræden, eller tilsidesat nogen vejledningspligt. Tilsynet har ikke pligt til proaktivt at gennemgå og godkende årsrapporter og budgetter.

Berettiget forventning efter en regelændring. Efter 2017-reformen, der begrænsede forrentningsgrundlaget, fastslog nævnet i [23/06357](#) og [23/01106](#) (Frederiksberg Fjernvarme), at en virksomhed ikke kan have en berettiget forventning om at kunne indregne forrentning efter de hidtidige, gunstigere regler, når nye regler er

trådt i kraft. En **langvarig administrativ praksis under tidligere regler kan ikke kodificere en ret**, når loven giver ministeren mulighed for at ændre reglerne.

Sammenligningen med naturgasområdet understøtter dette. I [j.nr. 31-7](#) bemærkede nævnet udtrykkeligt, at [varmeforsyningslovens § 20, stk. 2](#) kræver tilsynets tiltræden til forrentning, mens naturgasforsyningsloven ikke gentog dette krav – kravet om tiltræden er altså særegent for varmeområdet.

LOV	Forvaltningsloven § 7, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 2
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Frederiksberg Fjernvarme A/S 31.10.2024 Energiklagenævnet · Afslag på forrentning af indskudskapital for 2019 og 2020 grundet negativ opgjort værdi 28.08.2024 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S 19.12.2019 Energiklagenævnet · Forrentning af indskudskapital i naturgasselskab i perioden efter naturgasforsyningslovens ikrafttræden 11.03.2008 Energiklagenævnet · Forrentning af indskudskapital i et naturgasselskab for perioden 1982-2000 07.01.2008	

§ 4 Forsyningstilsynets skøn og Energiklagenævnets prøvelsesintensitet

Når en ansøgning om forrentning er rettidig og formelt korrekt, flytter spørgsmålet sig til **rimeligheden** af den ansøgte forrentning. Her viser praksis et tydeligt mønster for prøvelsesintensiteten.

I [1021-10-3](#) (EnergiGruppen Jylland Varme) fastlagde nævnet udgangspunktet: afskrivningsbekendtgørelsen skal forstås således, at tilsynet **skal godkende** en anmodning om forrentning, **medmindre** tilsynet finder, at forrentningen er urimelig – og det er **tilsynets opgave at godtgøre, at en anmodning er urimelig**. Selv om tilsynet har et betydeligt skøn, kunne en generel WACC-model ikke erstatte det konkrete, pligtmæssige skøn. Tilsynet havde ikke foretaget et konkret skøn over, hvad der var en rimelig forrentning for netop denne virksomhed, og havde ikke godtgjort, at den ansøgte forrentning var urimelig. Tilsidesættelsen af det pligtmæssige skøn gjorde afgørelsen ugyldig, og sagen blev hjemvist. Nævnet gav samtidig retningslinjer for den fornyede behandling (om bl.a. betaværdi, den risikofrie rente, tvangsbinding/illikviditet, soliditetskorrektur og skattepligt).

Når tilsynet derimod **har** udøvet et sagligt skøn, tilsidesætter nævnet det ikke. I [23/06357](#) tiltrådte nævnet, at tilsynet placerede selskabet i den lave ende af WACC-intervallet, og at hensynet til at beskytte forbrugerne mod urimelige varmepriser sagligt kunne indgå.

En anden gennemgående retlig vurdering er **hjemmelsspørgsmålet**. I både [23/01106](#) og [23/06357](#) fastslog nævnet, at [§ 20, stk. 2](#) er en **fakultativ bemyndigelse** – en mulighed, ikke en pligt – til at fastsætte regler om forrentning. Der eksisterer derfor **ingen lovbestemt ret** til forrentning; retten følger af den til enhver tid gældende bekendtgørelse. Nævnet afviste samtidig, at begrænsningsreglerne i [afskrivningsbekendtgørelsen § 4](#) (laveste af tre opgørelsesmetoder, og 0 kr. ved negativ værdi) udgør ulovlig statsstøtte efter TEUF artikel 107 (reglerne gælder generelt og er ikke selektive) eller ekspropriation efter [Grundloven § 73](#) (der er tale om erstatningsfri regulering af fremtidig indtjening, ikke afståelse af ejendom).

LOV	Afskrivningsbekendtgørelsen § 4	Grundloven § 73	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 2
PRAKSIS			

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Frederiksberg Fjernvarme A/S	31.10.2024
Energiklagenævnet · Afslag på forrentning af indskudskapital for 2019 og 2020 grundet negativ opgjort værdi	28.08.2024
Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Energiltilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital	09.11.2010

§ 5 Ansøgningsfrister og dispensation – kun helt ekstraordinære forhold

Afskrivningsbekendtgørelsen indeholder en absolut ansøgningsfrist: en ansøgning om forrentning skal være modtaget i Forsyningstilsynet **tidligst 12 måneder og senest 9 måneder** inden begyndelsen af det regnskabsår, ansøgningen vedrører, jf. [afskrivningsbekendtgørelsen § 5](#) (tidligere § 7). For et kalenderårsregnskab betyder det, at fristen udløber 31. marts året før.

Dispensation fra fristen kan kun gives i **ekstraordinære tilfælde**, hvor reglerne medfører væsentlige ulemper eller urimelig ulighed – i dag [afskrivningsbekendtgørelsen § 10](#) (tidligere § 12). Energiklagenævnet anlægger en streng linje. I [22/11817](#) (CTR I/S) var ansøgningerne for 2021 og 2022 indsendt for sent, begrundet i sygdom, en akut omorganisering af økonomiafdelingen, Covid-19-nedlukningen og en central medarbejders pludselige fratræden. Nævnet stadfæstede afslaget og udtalte:

"Energiklagenævnet finder, at sygdom og ophør af ansættelse med deraf følgende omorganisering af virksomheden hverken er sjælden, enestående eller ualmindelig, uagtet at forholdene blev vanskeliggjort af den efterfølgende nedlukning på grund af Covid-19."

Nævnet lagde vægt på, at sygdom og personaleudskiftning er **almindelige driftsmæssige risici**, og at en stor, professionel aktør burde have indrettet sig mod administrativ sårbarhed. Det blev desuden tillagt vægt, at klager ikke havde dokumenteret, at den manglende forrentning ville udgøre en så væsentlig ulempe eller trussel mod soliditeten, at det kunne begrunde en fravigelse af den absolutte frist.

Ved siden af fristdispensationen findes en dispensation fra de **materielle** opgørelsesregler – i dag [afskrivningsbekendtgørelsen § 9](#) (tidligere § 11) – der finder anvendelse, hvor reglerne i §§ 1-4 medfører væsentlige ulemper eller urimelig ulighed. Frederiksberg Fjernvarme-sagerne illustrerer dens betydning. Da selskabets anvendte indskudskapital efter en af de tre metoder blev opgjort til en **negativ** værdi og dermed sat til 0 kr., havde tilsynet undladt at vurdere dispensationsadgangen. Nævnet hjemviste derfor sagerne i [19/04044](#) og [20/04497](#) med den begrundelse, at en fortolkning, hvorefter en negativ opgørelse automatisk udelukker dispensation, ville gøre dispensationsmuligheden **illusorisk**. Efter fornyet behandling stadfæstede nævnet dog afslaget i [23/01106](#), fordi selskabet ikke havde dokumenteret en væsentlig ulempe, og soliditeten på ca. 32 % blev vurderet som tilfredsstillende. Mønstret er klart: dispensation kræver en **konkret vurdering**, men bevisbyrden for, at betingelserne er opfyldt, påhviler virksomheden – og en tilfredsstillende soliditet taler imod dispensation.

LOV	Afskrivningsbekendtgørelsen § 4	Afskrivningsbekendtgørelsen § 5
	Afskrivningsbekendtgørelsen § 9	Afskrivningsbekendtgørelsen § 10
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Afslag på forrentning af indskudskapital for 2019 og 2020 grundet negativ opgjort værdi	28.08.2024
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S	03.10.2023

Energiklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om forrentning af indskudskapital på grund af manglende vurdering af dispensation	27.01.2021
Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver og hjemviser Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af forrentning af indskudskapital for Frederiksberg Fjernvarme A/S	23.09.2020

§ 6 Driftsmæssige afskrivninger og henlæggelser – anmeldelse, øremærkning og skrotning

For afskrivninger og henlæggelser lægger Energiklagenævnet og Forsyningstilsynet især vægt på, at omkostningen fremgår af et **behørigt anmeldt budget**.

Driftsmæssige afskrivninger. Der er ingen pligt til at afskrive, og afskrivningerne behøver ikke ske systematisk; til gengæld er det en betingelse for indregning, at de fremgår af et budget anmeldt til tilsynet. Det fremgår af Forsyningstilsynets praksis (Hillerød Kraftvarmeværk-sagen, **j.nr. 12/05205**), gengivet i [Forsyningstilsynets vejledning om indregning af afskrivninger og henlæggelser i varmeprisen](#):

"Det er den enkelte varmekompetence, der inden for rammerne af afskrivningsbekendtgørelsen beslutter, om der skal ske afskrivninger og i hvilket omfang. For at der er foretaget afskrivninger efter varmekompetenceloven, er det en betingelse, at dette har fremgået af et budget anmeldt til Energiklagenævnet i forbindelse med en prisansøgning."

Afskrivningsreglerne kan endvidere ikke bruges til at "reparere" på en pris, der allerede er opkrævet for højt. I **Brøndby-sagen (j.nr. 21-537)**, ligeledes refereret i vejledningen, bemærkede nævnet, at "afskrivningsreglerne ikke kan benyttes til i strid med deres formål at reparere på den for meget opkrævede pris" – ekstraordinære afskrivninger med tilbagevirkende kraft kan derfor ikke anvendes til at tilbageføre en overdækning.

Henlæggelser til nyinvesteringer. Efter [afskrivningsbekendtgørelsen § 3](#) kan der henlægges til nyinvesteringer i op til 5 år før idriftsættelse, med højst 20 % om året og samlet højst 75 % af anlægssummen. Henlæggelser skal være øremærket en konkret investering og fremgå af en anmeldt investerings- og henlæggelsesplan. I [1021-10-39](#) (Ulfborg Fjernvarme) blev henlæggelser på 2.169.000 kr. krævet tilbageført, fordi budgetterne for de pågældende år ikke var anmeldt, og selskabet ikke kunne dokumentere anmeldelsen; nævnet bemærkede, at det er virksomhedens eget ansvar at anmelde, og at der ikke gælder krav om rykkerprocedurer. Ved den efterfølgende genoptagelsessag, [1021-11-39](#), præciserede nævnet retsvirkningen:

"Retsvirkningen af manglende anmeldelse af henlæggelser vil... være, at den samlede henlæggelse, som ikke er anmeldt i det pågældende år, ikke kan indregnes i varmeprisen."

Fremtidige skrotningsudgifter. I [21-501](#) (Måbjergværket) ønskede klager at indregne fremtidige skrotningsomkostninger løbende over værket levetid. Nævnet hjemviste sagen, fordi det principielle spørgsmål ikke tidligere var afgjort og burde behandles af tilsynet selv (ikke sekretariatet), men udtalte vejledende, at skrotningsomkostninger nok er "nødvendige udgifter", men at det er **tvivlsomt, om § 20, stk. 1, giver hjemmel** til at indregne fremtidige, endnu ikke afholdte udgifter. Til gengæld pegede nævnet på, at en løsning kunne findes i **henlæggelsesreglerne** – fx i de sidste fem år før planlagt nedlukning – forudsat at forpligtelsen og de forventede udgifter er veldokumenterede og rimelige. Denne åbning er senere afspejlet i Forsyningstilsynets vejledning, hvorefter der kan henlægges til både motorrenovering og skrotning.

LOV

Afskrivningsbekendtgørelsen § 1

Afskrivningsbekendtgørelsen § 3

Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1

Energiklagenævnet : Afgørelse på genoptagelse af sag om tilbageførelse af henlæggelser til
 Energiklagenævnet : Afgørelse på indregning i priserne af udgifter til fremtidig skrotning af
 nyinvesteringer i Ulfborg Fjernvarme A.m.b.a.
 Måbjergværket
 Afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital i fjernvarme

02.03.2011
01:03:00

§ 7 Klagebehandling, sagsgang og prøvelse ved Energiklagenævnet

Forsyningstilsynets afgørelser om afskrivninger, henlæggelser og forrentning kan påklages til Energiklagenævnet efter [Varmeforsyningsloven § 26](#). Nævnet er sidste administrative instans: afgørelsen kan ikke påklages til anden administrativ myndighed, men kan indbringes for domstolene.

Hjemvisning er et hyppigt udfald. Når tilsynet enten ikke har foretaget det krævede konkrete skøn eller ikke har vurderet en relevant dispensationsadgang, ophæver nævnet typisk afgørelsen og hjemviser den frem for selv at træffe realitetsafgørelse som første instans. Det skete i [1021-10-3](#) (manglende pligtmæssigt skøn), i [19/04044](#) og [20/04497](#) (manglende dispensationsvurdering) og i [21-501](#) (principiel sag afgjort af sekretariatet i stedet for tilsynet). Hjemvisningen sikrer parten en reel toinstansbehandling.

Opsættende virkning. En klage har ikke automatisk opsættende virkning. I [24/04474](#) fastslog nævnet, at varmforsyningsloven ikke indeholder regler om opsættende virkning, og at spørgsmålet derfor afgøres efter de **almindelige forvaltningsretlige regler**, hvor udgangspunktet er, at klagen ikke har opsættende virkning, medmindre særlige omstændigheder taler for det. Nævnet afviste anmodningen efter en konkret vurdering, idet det hverken ville gøre klageadgangen illusorisk eller medføre uoprettelig skade at lade afgørelsen stå ved magt – der var alene tale om "en strid om penge".

Dokumentations- og bevisbyrde. Praksis viser en konsekvent fordeling: virksomheden bærer bevisbyrden for, at de formelle betingelser (rettidig og aktiv ansøgning, behørig budgetanmeldelse) er opfyldt, jf. [18/03306](#) og [1021-10-39](#), samt for, at betingelserne for dispensation foreligger, jf. [22/11817](#) og [23/01106](#). Omvendt bærer tilsynet bevisbyrden for, at en ansøgt forrentning er **urimelig**, jf. [1021-10-3](#).

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 2	Varmeforsyningsloven § 26	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6 21.02.2025 Energiklagenævnet · Afslag på forrentning af indskudskapital for 2019 og 2020 grundet negativ opgjort værdi 28.08.2024 Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S 03.10.2023 Energiklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om forrentning af indskudskapital på grund af manglende vurdering af dispensation 27.01.2021 Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver og hjemviser Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af forrentning af indskudskapital for Frederiksberg Fjernvarme A/S 23.09.2020 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S 19.12.2019 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prismæssige henlæggelser og kapitaltilbageførsel i Ulfborg Fjernvarme A.m.b.a. 07.03.2011 Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital 09.11.2010 Energiklagenævnet · Afslag på indregning i priserne af udgifter til fremtidig skrotning af Måbjergværket 31.03.2008		

§ 8 Parallel domstolspraksis: Højesteret om forrentning af restgæld

Energiklagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene, men de centrale spørgsmål om afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital er i overvejende grad afgjort administrativt. Domstolene har sjældent prøvet selve kapitalomkostningsreglerne direkte; de byrets- og landsretssager, der findes på varmeområdet, angår typisk andre spørgsmål (fx projektgodkendelse og omkostningsfordeling).

Den vigtigste parallelle domstolsafgørelse er Højesterets dom i **Lemvig Varmeværk-sagen**, [BS-5975/2018-HJR](#). Ved en fusion blev forbrugere fra to mindre værker pålagt et gældsudligningsbeløb; de, der valgte afdragsvis betaling frem for kontant betaling, fik forrentet restgælden med 7 % p.a. Højesteret fandt forrentningen saglig og ikke-diskriminerende og frifandt varmeværket. Retten lagde vægt på, at renten dækkede værkets likviditetsmæssige omkostning ved at yde henstand, og at en rentefri henstand ellers ville betyde, at de øvrige forbrugere indirekte finansierede kreditten, jf. [BS-5975/2018-HJR](#):

"Ved indregningen af en rente på 7 % fik Lemvig Varmeværk dækket omkostningen ved det likviditetsmæssige træk, der var en følge af, at varmeværket ydede henstand med betalingen..."

Forrentningen i Lemvig-sagen var hjemlet i prisdifferentieringsadgangen i [Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5](#) og blev anset for omkostningsbestemt efter [§ 20 d, stk. 1](#). Det er væsentligt at holde denne type forrentning adskilt fra forrentning af **indskudskapital**: forrentning af restgæld er en **omkostningsdækning** for et likviditetsmæssigt træk (en nødvendig udgift), der ikke kræver tilsynets forudgående tiltræden, mens forrentning af indskudskapital er et **afkast** af ejernes kapital, som efter [§ 20, stk. 2](#) og afskrivningsbekendtgørelsen forudsætter forudgående ansøgning og tiltræden. Lemvig-dommen bekræfter dermed indirekte den linje, Energiklagenævnet fører, ved at anerkende, at en omkostningsbestemt rente er lovlig, når den dækker en reel, nødvendig udgift og fordeles efter saglige, ikke-diskriminerende kriterier.

LOV

[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 2, 5](#)

PRAKSIS

Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker

10.04.2019

§ 9 Sammenfatning af de centrale takeaways

Energiklagenævnets praksis om kapitalomkostninger i fjernvarme kan sammenfattes i nogle få, robuste linjer:

- **To spor, to retsvirkninger.** Driftsmæssige afskrivninger efter [§ 20, stk. 1](#) er anmeldelsespligtige og indregnes i takt med afholdelsen, mens henlæggelser og forrentning efter [§ 20, stk. 2](#) og [afskrivningsbekendtgørelsen](#) kræver tilsynets tiltræden.
- **Forrentning forudsætter forudgående, aktiv ansøgning.** Regnskaber og budgetter indsendt som led i prisanmeldelsen er ikke en ansøgning, og forrentning kan ikke godkendes for tidligere afsluttede varmeanr – [18/03306](#), [22/13837](#).
- **Samtidig.** Forrentning indregnes i det år, den vedrører; lang sagsbehandlingstid ændrer ikke dette.
- **Streng frister.** Ansøgningsfristen (12-9 måneder før regnskabsåret) fraviges kun i helt ekstraordinære tilfælde; sygdom og personaleudskiftning er almindelig driftsrisiko – [22/11817](#).
- **Ingen lovbestemt ret – men pligtmæssigt skøn.** [§ 20, stk. 2](#), er en fakultativ bemyndigelse, og forrentningens størrelse beror på tilsynets konkrete skøn, hvor tilsynet bærer bevisbyrden for urimelighed – [23/01106](#), [1021-10-3](#).
-

Berettiget forventning er svær at opnå for professionelle aktører og kan ikke støttes på en regelændring til ugunst – [18/03306, 31-14](#).

- **Anmeldelse er afgørende for afskrivninger og henlæggelser**, og fremtidige skrotningsudgifter håndteres via henlæggelser, ikke § 20, stk. 1 – [1021-10-39, 21-501](#).
- **Domstolene** har anerkendt forrentning af restgæld som omkostningsdækning ved henstand, men har ikke anfægtet nævnets linje om forrentning af indskudskapital – [BS-5975/2018-HJR](#).

LOV	Afskrivningsbekendtgørelsen § 5	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 2	
PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmegærker		10.04.2019
	Energiklagenævnet · Afslag på forrentning af indskudskapital for 2019 og 2020 grundet negativ opgjort værdi		28.08.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om forrentning af indskudskapital for I/S AffaldPlus		05.07.2024
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S		03.10.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S		19.12.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prismæssige henlæggelser og kapitaltilbageførsel i Ulfborg Fjernvarme A.m.b.a.		07.03.2011
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital		09.11.2010
	Energiklagenævnet · Afslag på indregning i priserne af udgifter til fremtidig skrotning af Måbjergværket		31.03.2008
	Energiklagenævnet · Forrentning af indskudskapital i et naturgasselskab for perioden 1982-2000		07.01.2008

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Afskrivningsbekendtgørelsen § 3	Afskrivningsbekendtgørelsen § 4
Afskrivningsbekendtgørelsen § 5	Forvaltningsloven § 7 stk. 1
Varmeforsyningsloven § 20 stk. 1, 2	Varmeforsyningsloven § 21 stk. 4
Varmeforsyningsloven § 26	

MATERIALE Citerede afgørelser

16 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
10.04.2019	Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmegærker	bs-5975-2018-hjr
ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		15
21.02.2025	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	24/04474

31.10.2024	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Frederiksberg Fjernvarme A/S	23/06357
28.08.2024	Afslag på forrentning af indskudskapital for 2019 og 2020 grundet negativ opgjort værdi	23/01106
05.07.2024	Energiklagenævnets afgørelse om forrentning af indskudskapital for I/S AffaldPlus	22/13837
03.10.2023	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S	22/11817
27.01.2021	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om forrentning af indskudskapital på grund af manglende vurdering af dispensation	20/04497
23.09.2020	Energiklagenævnet ophæver og hjemviser Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af forrentning af indskudskapital for Frederiksberg Fjernvarme A/S	19/04044
19.12.2019	Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital for Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S	18/03306
12.12.2011	Afslag på genoptagelse af sag om tilbageførelse af henlæggelser til nyinvesteringer hos Ulfborg Fjernvarme	1021-11-39
07.03.2011	Energiklagenævnets afgørelse om prismæssige henlæggelser og kapitaltilbageførsel i Ulfborg Fjernvarme A.m.b.a.	1021-10-39
09.11.2010	Energiklagenævnet ophæver Energitilsynets afgørelse om forrentning af indskudskapital	1021-10-3
01.09.2008	Energiklagenævnets afgørelse om Vestegnens Kraftvarmeselskab I/S' forrentning af indskudskapital	1021-4
31.03.2008	Afslag på indregning i priserne af udgifter til fremtidig skrotning af Måbjergværket	21-501
11.03.2008	Forrentning af indskudskapital i naturgasselskab i perioden efter naturgasforsyningslovens ikrafttræden	31-7.
07.01.2008	Forrentning af indskudskapital i et naturgasselskab for perioden 1982-2000	31-14

02

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over aktindsigt og miljøoplysninger på energiområdet

Energiklagenævnets praksis om afgrænsningen mellem miljøoplysningsloven og offentlighedsloven og om beskyttelse af forretningsforhold

Version 1 Opdateret 29. maj 2026 15 afgørelser · 2007-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Energiklagenævnet er øverste administrative klageinstans for Energistyrelsens og Forsyningstilsynets afgørelser og behandler derfor også klager over disse myndigheders afgørelser om aktindsigt. Denne oversigt samler Energiklagenævnets praksis om valget mellem miljøoplysningsloven og offentlighedsloven, om beskyttelsen af drifts- og forretningsforhold og om de processuelle rammer for aktindsigt på energiområdet. Gennemgående træk er, at nævnet anvender undtagelserne restriktivt, kræver en konkret og dokumentnær begrundelse, og at kompetencen til at afgøre aktindsigt overgår til nævnet, så snart hovedsagen er påklaget. Oversigten inddrager desuden den sparsomme, men relevante parallelle domstolspraksis fra Højesteret og byretten.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Energiklagenævnet behandler aktindsigt efter miljøoplysningsloven, når oplysningerne påvirker miljøelementer, og anvender da undtagelserne restriktivt med en konkret afvejning efter miljøoplysningslovens § 2, stk. 3.
- 02** Energiklagenævnet afviser, at rent økonomiske oplysninger – fx træk på kreditter og likviditet til anlægsprojekter – er miljøoplysninger; sådanne sager behandles efter offentlighedsloven.
- 03** Energiklagenævnet fastslår, at kompetencen til at træffe afgørelse om aktindsigt overgår til nævnet, så snart hovedsagen er påklaget, jf. forvaltningslovens § 16 – også selvom førsteinstansen ikke kender til klagen.
- 04** Energiklagenævnet kræver en konkret, dokumentnær vurdering, før drifts- og forretningsforhold undtages; en generel henvisning til konkurrencehensyn eller en gengivelse af lovens ordlyd er ikke nok.
- 05** Energiklagenævnet accepterer at undtage tilbudte pristillæg, afkastkrav og indkøbspriser på brændsel, fordi offentliggørelse giver konkurrenter indsigt i beregningsforudsætninger og kan påføre væsentlig økonomisk skade.

- 06** Energiklagenævnet undtager kun brevveksling med Kammeradvokaten, når korrespondancen knytter sig til en konkret konflikt eller et nærliggende sagsanlæg – generel juridisk rådgivning er ikke omfattet.
- 07** Energiklagenævnet kræver, at interne e-mails med vedhæftede tredjepartsbilag (fx revisorerklæringer) behandles som selvstændige dokumenter, og at ekstraheringspligten efter offentlighedslovens § 28 iagttages.
- 08** Energiklagenævnet afviser klager over aktindsigt, når den underliggende sag ikke kan påklages til nævnet, jf. offentlighedslovens § 37 – fx personalesager eller rene bestyrelsesdrøftelser i et forsyningsselskab.
- 09** Energiklagenævnet meddeler kun aktindsigt i eksisterende materiale og kan ikke pålægge en myndighed at udarbejde nye dokumenter.

§ 1 Tre regelsæt og det centrale valg mellem miljøoplysningsloven og offentlighedsloven

Aktindsigt i Energistyrelsens og Forsyningstilsynets sager hviler på tre regelsæt, som Energiklagenævnet anvender side om side. Hvem der søger indsigt, og hvad oplysningerne handler om, afgør hvilket regelsæt der gælder:

- Er ansøgeren **part** i en afgørelsessag, behandles anmodningen som partsaktindsigt efter [Forvaltningsloven § 9](#).
- Er ansøgeren en del af **offentligheden**, og er der tale om **miljøoplysninger**, behandles sagen efter [Miljøoplysningsloven § 2](#), der henviser videre til undtagelserne i offentlighedsloven (og for parter forvaltningsloven), jf. [Miljøoplysningsloven § 6](#).
- Er der **ikke** tale om miljøoplysninger, behandles offentlighedens anmodning efter [Offentlighedsloven § 7](#).

Energiklagenævnet beskriver selv denne trinfølge i **25/07445** om kommunal modregning ([25/07445](#)):

"Det afgørende for, om en anmodning om aktindsigt skal behandles efter forvaltningsloven eller offentlighedsloven, er således om vedkommende er part i forhold til den sag, der anmodes om aktindsigt i. [...] Da klager ikke kan anses som part i sagen, skal anmodningen om aktindsigt herefter behandles efter 2013-offentlighedsloven eller – hvis der er tale om miljøoplysninger – miljøoplysningsloven, jf. 1985-offentlighedsloven."

En særlig teknisk pointe gentager sig i nævnets afgørelser: for **miljøoplysninger** anvender Energistyrelsen og Forsyningstilsynet undtagelserne i **1985-offentlighedsloven** (§ 10, nr. 4 om brevveksling med sagkyndige og § 12, stk. 1, nr. 2 om forretningsforhold), fordi miljøoplysningslovens henvisning historisk peger på den dagældende offentlighedslov. Nævnet bekræfter, at disse bestemmelser i dag svarer til [Offentlighedsloven § 27](#) og [Offentlighedsloven § 30](#) samt – for parter – [Forvaltningsloven § 14](#).

Denne oversigt behandler kun aktindsigt i Energistyrelsens og Forsyningstilsynets sager. Den generelle forvaltningsretlige aktindsigt på tværs af myndigheder behandles i [aktindsigt](#), og miljøoplysninger på det øvrige miljøområde i [miljøoplysninger-aktindsigt](#).

[Miljøoplysningsloven § 2, stk. 1](#)[Miljøoplysningsloven § 6, stk. 2](#)[Offentlighedsloven § 7, stk. 1](#)[Offentlighedsloven § 27](#)[Offentlighedsloven § 30](#)

PRAKSIS **Energiklagenævnet** · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag 12.11.2025 om kommunal modregning

§ 2 Energiklagenævnets prøvelseskompetence og kompetenceovergangen ved påklage

Energiklagenævnets kompetence i aktindsigtssager følger den underliggende sag. Efter [Offentlighedsloven § 37](#) kan en afgørelse om aktindsigt kun påklages til den myndighed, der er øverste klageinstans for den sag, anmodningen vedrører. Det betyder, at nævnet kun kan prøve aktindsigt, hvis det også er klageinstans for den materielle energisag.

Kompetencen overgår til nævnet, så snart hovedsagen er påklaget. Det fastslog nævnet allerede i [1081-8.](#): da klageren havde påklaget energimærkningssagen, før Energistyrelsen traf sin aktindsigtsafgørelse, tilkom kompetencen Energiklagenævnet og ikke styrelsen, jf. [Forvaltningsloven § 16](#). At Energistyrelsen ikke var bekendt med klagen på afgørelsestidspunktet, ændrede ikke kompetencefordelingen, og styrelsens afgørelse blev ophævet. Samme princip bar [21-578](#) om Helsingør Kraftvarmeverks brændselspriser ([21-578](#)), hvor Energistilsynets afgørelse blev ophævet, fordi aktindsigtsanmodningen blev fremsat, efter at hovedsagen allerede var indbragt for nævnet – hvorefter nævnet selv traf afgørelse om aktindsigt. Også i sager om partsaktindsigt overtager nævnet kompetencen, jf. [Forvaltningsloven § 16, stk. 4 \(1021-229, 1021-229\)](#).

Nævnet afviser klager, der ligger uden for dets ressort. Hvor den underliggende sag ikke kan påklages til Energiklagenævnet, afvises aktindsigtssagen:

- I [26/01709](#) afviste nævnet en klage over Morsø Forsyning A/S' afslag på indsigt i et bestyrelsespunkt om fjernvarme, fordi oplysningerne alene vedrørte foreløbige, interne bestyrelsesdrøftelser og ikke en konkret afgørelsessag under nævnets ressort ([26/01709](#)).
- I [25/10970](#) afviste nævnet klager over afslag på indsigt i to medarbejders personalemapper, fordi personalesager ikke kan påklages til nævnet ([25/10970](#)).
- I [23/10322](#) om "capacity hoarding" afviste nævnet klager over Forsyningstilsynets afslag, fordi de omhandlede sager var endt i politianmeldelser – som ikke er forvaltningsretlige afgørelser – og dermed ikke kunne påklages ([23/10322](#)).

Disse afvisninger viser, at Energiklagenævnet prøver sin egen kompetence først og ikke tager stilling til selve aktindsigten, hvis den underliggende sag falder uden for nævnets område.

LOV

[Forvaltningsloven § 16, stk. 1, 4](#)[Offentlighedsloven § 37, stk. 1](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence

27.02.2026

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1]

25.11.2025

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage over Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sager om capacity hoarding

17.05.2024

Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afslag på aktindsigt i sag om rimelig forrentning af indskudskapital

30.11.2009

Energiklagenævnet · Kompetence til at afgøre aktindsigt overgår til klageinstans ved påklage af hovedsagen	18.11.2009
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om aktindsigt i Helsingør Kraftvarmeværks brændselspriser	20.08.2007

§ 3 Hvad er miljøoplysninger – og hvad falder uden for

Sondringen er afgørende, fordi miljøoplysninger nyder en stærkere beskyttelse end almindelig offentlighedsaktindsigt: efter [Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3](#) skal myndigheden foretage en konkret afvejning af offentlighedens interesse over for afslagshensynene, og **undtagelserne skal anvendes restriktivt**. Den restriktive standard blev indført ved gennemførelsen af Århuskonventionen og miljøoplysningsdirektivet (direktiv 2003/4/EF) ved **lov nr. 310 af 4. maj 2005**, der i § 2, stk. 3 indførte en udtrykkelig afvejningspligt og slog fast, at undtagelsesbestemmelser skal fortolkes i overensstemmelse med direktivet. Det fremgår allerede af forarbejderne til den oprindelige lov om aktindsigt i miljøoplysninger (1994), at offentlighedslovens undtagelser fortsat gælder, men at "brede skønsmæssige undtagelsesbestemmelser" må fortolkes i lyset af direktivet.

Hvad der er en miljøoplysning, afgøres efter definitionen i [Miljøoplysningsloven § 3](#). Energiklagenævnet trækker grænsen skarpt:

- I **25/07445** fandt nævnet, at oplysninger om et selskabs **træk på kreditter og likviditet** til anlægsprojekter var af rent økonomisk karakter og derfor **ikke** miljøoplysninger (**25/07445**):

"Det er nævnets opfattelse, at der er tale om oplysninger af økonomisk karakter, som i den sammenhæng, hvori oplysningerne indgår, hverken påvirker eller kan påvirke miljøelementer, jf. miljøoplysningslovens § 3."

Forsyningstilsynet havde anvendt miljøoplysningsloven, men nævnet fastslog, at sagen rettelig skulle behandles efter [Offentlighedsloven § 7](#), og ophævede afgørelsen bl.a. på grund af det forkerte retsgrundlag.

- Omvendt fandt nævnet i **24/02364** om Hejre-feltets tilslutning, at materiale om indvinding og ilandføring af olie og gas **var** miljøoplysninger efter § 3 – med den konsekvens, at de påberåbte undtagelser i 1985-offentlighedsloven skulle anvendes restriktivt (**24/02364**).
- I **24/06915** om havvindmølleparken Lillebælt Syd behandlede nævnet en anmodning om løbende aktindsigt som en anmodning om indsigt i eksisterende miljøoplysninger efter [Miljøoplysningsloven § 2, stk. 1](#), da klageren ikke havde partsstatus (**24/06915**).

Mønsteret er klart: **Energiklagenævnet kvalificerer oplysningernes karakter selvstændigt** og lader sig ikke binde af myndighedens valg af retsgrundlag. Vælger førsteinstansen forkert regelsæt, ophæves eller hjemvises afgørelsen.

LOV	Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3	Miljøoplysningsloven § 3	Offentlighedsloven § 7, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning 12.11.2025		
	Energiklagenævnet · Delvist afslag på aktindsigt i materiale om Hejre-feltets tilslutning og omkostninger 15.10.2024		
	Energiklagenævnet · Afslag på løbende aktindsigt i havvindmølleprojektet Lillebælt Syd grundet manglende partsstatus 04.10.2024		

Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved drifts- og forretningsforhold

Beskyttelsen af forretningsforhold er emnets tyngdepunkt. Oplysninger om tekniske indretninger, fremgangsmåder og drifts- eller forretningsforhold kan undtages efter [Offentlighedsloven § 30](#) (for miljøoplysninger: 1985-offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 2) eller – ved partsaktindsigt – efter [Forvaltningsloven § 15](#).

Energiklagenævnet lægger afgørende vægt på, om offentliggørelse indebærer en nærliggende risiko for væsentlig økonomisk skade og forringet konkurrenceevne. Det er den konkrete skadesrisiko – ikke oplysningens art alene – der afgør udfaldet:

Sag	Oplysninger	Udfald
19/03223	Tilbudt pristillæg, firmanavn, teknologi, effekt og kommune for de tabende tilbud i et VE-udbud	Undtaget – giver konkurrenter indsigt i afkastkrav og beregningsforudsætninger
21-578	Kraftvarmeværks indkøbspriser for naturgas og affaldsvarme	Indkøbspriserne undtaget; de øvrige bilag udleveret
24/02364	Generelle, overordnede "forhandlingsspor" om olietilslutning	Ikke konkrete forretningshemmeligheder – udleveret
1021-229	Ekstern revisors honorar	Undtaget (Forvaltningsloven § 15)

I **19/03223** tiltrådte nævnet, at de 11 ikke-vindende tilbud i et teknologineutralt udbud af pristillæg kunne undtages, fordi offentliggørelse af tilbudt pristillæg "ville give indsigt i beregningsforudsætninger og afkastkrav, som konkurrenter kunne udnytte" og kunne forvride fremtidige udbud (**19/03223**). I **21-578** anerkendte nævnet, at et kraftvarmeværks gennemsnitlige brændselsindkøbspriser kunne skade konkurrenceevnen på det konkurrenceudsatte elmarked, men gav samtidig fjernvarmeforsyningen indsigt i de samlede omkostningstal af hensyn til den lovbestemte priskontrol (**21-578**).

Nævnet kræver til gengæld en konkret, dokumentnær vurdering – en generel skadesbetragtning er ikke nok. I **24/02364** fandt nævnet, at de delvist undtagne oplysninger var "af så generel og overordnet karakter, at de ikke udgjorde konkrete forretningshemmeligheder", og at offentliggørelse derfor ikke ville medføre nærliggende risiko for økonomisk skade; oplysningerne blev udleveret (**24/02364**). Tilsvarende blev en generel skadesvurdering kritiseret af klageren i **26/01709**, hvor Morsø Forsyning havde nøjedes med at vurdere, at udlevering "vil kunne medføre en nærliggende risiko for økonomisk skade" uden nærmere konkretisering (**26/01709**).

Det bemærkes, at beviskravets styrke afhænger af regelgrundlaget: under den nugældende [Offentlighedsloven § 30](#) gælder ifølge forarbejderne en klar formodning for, at udlevering vil skade virksomheden, mens der efter 1985-offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 2 – som anvendes på miljøoplysninger – **ikke** gælder en formodningsregel, men kræves en konkretiseret vurdering af de økonomiske skadevirkninger.

LOV	Forvaltningsloven § 15, stk. 1	Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3	Offentlighedsloven § 30
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence		27.02.2026
	Energiklagenævnet · Delvist afslag på aktindsigt i materiale om Hejre-feltets tilslutning og omkostninger		15.10.2024

Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster delvist afslag på aktindsigt i tilbud om pristillæg til vedvarende energi	02.07.2019
Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afslag på aktindsigt i sag om rimelig forrentning af indskudskapital	30.11.2009
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om aktindsigt i Helsingør Kraftvarmeværks brændselspriser	20.08.2007

Interne dokumenter, ekstrahering og brevveksling med

§ 5 Kammeradvokaten

Interne arbejdsdokumenter kan undtages efter [Offentlighedsloven § 23](#) (og 1985-offentlighedslovens § 7), men retten til aktindsigt omfatter alligevel faktiske oplysninger og eksterne faglige vurderinger via ekstraheringspligten i [Offentlighedsloven § 28](#).

Energiklagenævnet kræver, at vedhæftede tredjepartsbilag behandles som selvstændige dokumenter. I **25/07445** havde Forsyningstilsynet undtaget seks dokumenter som interne, men nævnet fastslog, at en intern e-mail med vedhæftede **revisorerklæringer fra PWC/BDO** ikke gør de vedhæftede tredjepartsbilag interne – de skal vurderes selvstændigt og kan være ekstraheringspligtige (**25/07445**). Nævnet hjemviste sagen, fordi tilsynet havde undtaget hele dokumenter uden at vurdere ekstrahering af de faktiske oplysninger.

Brevveksling med Kammeradvokaten undtages kun ved en konkret konflikt eller et nærliggende sagsanlæg. Korrespondance med sagkyndige til brug i retssager eller ved overvejelse af, om retssag bør føres, kan undtages efter [Offentlighedsloven § 27](#) (1985-offentlighedslovens § 10, nr. 4; ved partsaktindsigt [Forvaltningsloven § 14](#)). I **24/02364** om Hejre-feltet foretog nævnet en **differentieret vurdering** af korrespondancen med Kammeradvokaten: ét dokument (nr. 24) med konkret juridisk rådgivning om en specifik konflikt forblev undtaget, mens den øvrige korrespondance, der havde karakter af **generel juridisk rådgivning** uden tilknytning til en konkret retssag, skulle udleveres (**24/02364**). Energistyrelsen havde begrundet undtagelsen med, at sagskomplekset "samlet set var så konfliktfyldt, at det på daværende tidspunkt ikke var usandsynligt, at parterne ville ende i konflikt". Nævnet henholdt sig til den klassiske afgrænsning, der via betænkning nr. 857/1978 er gengivet i **Betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven** og i Folketingets Ombudsmands udtalelse FOB 2023-12:

"Det er givet, at enhver sådan brevveksling om muligheden for en retssag vil være omfattet af bestemmelsen, uanset at sandsynligheden for et sagsanlæg må betegnes som ringe. Det er imidlertid herudover antaget, at også brevveksling med sagkyndige om juridiske tvivlsspørgsmål, der ikke har direkte sammenhæng med et aktuelt eller eventuelt sagsanlæg, men hvor dette måtte underforstås som en nærliggende mulighed [...], vil kunne undtages [...]. Dette har antagelig størst praktisk betydning i forhold til offentlige myndigheders brevveksling med kammeradvokaten [...]"

Grænsen mellem juridisk responsa og økonomisk analyse blev illustreret i **1021-229**: nævnet fastslog, at den udvidede undtagelse for sagkyndig bistand kun gælder **juridiske responsa**, ikke en revisors konkrete økonomiske analyse, og pålagde Energitilsynet at udlevere korrespondancen med revisionsfirmaet – dog med undtagelse af revisorens honorar (**1021-229**).

Når nævnet selv er part i en verserende retssag, undtager det sine egne processkrifter udarbejdet af Kammeradvokaten, men ekstraherer fortsat sagens faktiske grundlag. Det skete i **1024-17-5**, hvor svarskriftet blev undtaget efter [Offentlighedsloven § 27](#), mens faktiske oplysninger blev udleveret efter [Offentlighedsloven § 28, stk. 1](#) (**1024-17-5**).

LOV

Forvaltningsloven § 14, stk. 1

Offentlighedsloven § 23, stk. 1

Offentlighedsloven § 27

Offentlighedsloven § 28, stk. 1

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning	12.11.2025
	Energiklagenævnet · Delvist afslag på aktindsigt i materiale om Hejre-feltets tilslutning og omkostninger	15.10.2024
	Energiklagenævnet · Aktindsigt i processkrifter i verserende retssag om fjernvarmekonvertering	06.03.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afslag på aktindsigt i sag om rimelig forrentning af indskudskapital	30.11.2009

§ 6 Meroffentlighed og kravene til begrundelsen

Selv hvor en undtagelse kan anvendes, skal myndigheden overveje meroffentlighed efter [Offentlighedsloven § 14](#), og Energiklagenævnet efterprøver, om denne vurdering er reel. I **25/07445** understregede nævnet, at Forsyningstilsynet ved den fornyede behandling "skal overveje meroffentlighed efter [Offentlighedsloven § 14](#) og foretage en konkret vurdering af hvert enkelt bilag og hver enkelt oplysning" (**25/07445**).

Den officielle [Vejledning om lov om offentlighed i forvaltningen](#) fastslår, at meroffentlighed forudsætter en afvejning af ansøgerens interesse over for beskyttelsesinteressen bag undtagelsen, men at afvejningen ved oplysninger undtaget efter §§ 30-33 "i almindelighed vil føre til, at der ikke kan meddeles aktindsigt efter meroffentlighedsprincippet", fordi disse oplysninger oftest er undergivet tavshedspligt. For miljøoplysninger skærpes kravet dog af den restriktive afvejningspligt i [Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3](#).

Energiklagenævnet kræver en konkret og dokumentnær begrundelse. En generel henvisning til "interne dokumenter" eller "hensynet til den interne beslutningsproces" er ikke tilstrækkelig – myndigheden skal angive, hvilke dokumenter og hvilke oplysninger der undtages, og hvorfor netop disse ikke kan udleveres. Det var et af klagepunkterne i både **25/07445** og **26/01709**, hvor begrundelserne blev kritiseret for at være for generelle (**26/01709**).

Endelig gælder, at **aktindsigt kun kan gives i eksisterende materiale**. I **25/01343** stadfæstede nævnet et afslag på aktindsigt i "udbetalte pristillæg" for et solcelleanlæg, fordi pristillægget i perioden var negativt, og der derfor ikke fandtes dokumenter herom; en myndighed er ikke forpligtet til at udarbejde nyt materiale, jf. [Forvaltningsloven § 9](#) (**25/01343**).

LOV

Forvaltningsloven § 9, stk. 1

Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3

Offentlighedsloven § 14, stk. 1

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence	27.02.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning	12.11.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på aktindsigt i udbetalte pristillæg for solcelleanlæg	08.05.2025

§ 7 Sagsgang, formandsafgørelser og kommende lovændringer

Klager over Energistyrelsens og Forsyningstilsynets aktindsigtsafgørelser indgives til Energiklagenævnet, der efter [Offentlighedsloven § 37](#) er klageinstans i det omfang, nævnet kan behandle den underliggende sag. Førsteinstansen genvurderer sin afgørelse, før klagen sendes videre ([Offentlighedsloven § 37, stk. 2](#), jf. **25/10970**). Nævnets afgørelse er **bindende** og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed; prøvelse kan herefter kun ske ved domstolene.

En række aktindsigtsafgørelser – navnlig afvisninger og stadfæstelser uden tvivl – træffes af **nævnets formand** i medfør af [Lov om Energiklagenævnet § 6](#) (tidligere [Bekendtgørelse om forretningsorden for Energiklagenævnet § 6](#)). Det gælder fx **26/01709**, **25/10970** og **25/01343**.

Kommende lovændringer. Offentlighedsloven er ændret ved en ændringslov af 12. juni 2024 (i kraft den 1. juli 2024), som endnu ikke er konsolideret ind i lovbekendtgørelsen fra 2020. Ændringerne er relevante for forsyningsselskabernes aktindsigtssager:

- [Offentlighedsloven § 9, stk. 2, nr. 2](#): der indsættes "eller chikanøst", så anmodninger, der tjener et **chikanøst** formål, kan afslås, og tærsklen for afslag sænkes. Forarbejderne nævner udtrykkeligt "grove verbale udfald mod de ansatte" som eksempel – netop den type adfærd, der indgik i **25/10970** om personalemapper.
- [Offentlighedsloven § 21, stk. 3](#): der indsættes et nyt punktum, hvorefter en ansats navn kan undtages, hvis væsentlige hensyn til den ansattes **tryghed** taler herimod.

Indtil ændringerne er konsolideret, bør den underliggende ændringslov inddrages ved siden af lovbekendtgørelsen.

LOV	Lov om Energiklagenævnet § 6, stk. 3	Offentlighedsloven § 9, stk. 2
	Offentlighedsloven § 21, stk. 3	Offentlighedsloven § 37, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence 27.02.2026 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1] 25.11.2025 Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på aktindsigt i udbetalte pristillæg for solcelleanlæg 08.05.2025	

§ 8 Sammenhæng med domstolspraksis

Energiklagenævnets afgørelser kan indbringes for de almindelige domstole, og nævnet optræder da som sagsøgt. Det illustreres af **BS-7733/2022-NYK**, hvor Retten i Nykøbing Falster frifandt Energiklagenævnet i en sag om en varmeproduktionsgodkendelse (**BS-7733/2022-NYK**). Direkte domstolspraksis om aktindsigt i miljøoplysninger på energiområdet er sparsom, men de generelle linjer fra de overordnede domstole understøtter nævnets praksis.

Højesteret om miljøoplysninger og tredjemands retsstilling. I kendelsen af 22. januar 2016 (sag 74/2015 og 75/2015) om aktindsigt i MRSA-smittede svinebesætninger fandt Højesteret, at de berørte landmænd havde **retlig interesse** efter [Grundloven § 63](#) i at få prøvet en aktindsigtsafgørelse, selv om de ikke var parter i selve aktindsigtssagen, fordi oplysningerne kunne kobles direkte til deres identitet (sag 74/2015). Højesteret afslog samtidig opsættende virkning, fordi hensynet til offentlighedens adgang til miljøoplysninger vejede tungere end en udokumenteret risiko for stigmatisering. Afgørelsen er relevant, fordi en virksomhed,

hvis forretningsoplysninger udleveres af Energistyrelsen eller Forsyningstilsynet, tilsvarende kan have retlig interesse i at anfægte udleveringen ved domstolene.

Forretningshemmeligheder og beviskravet. I **BS-20874/2020-HJR** (Nets) tiltrådte Sø- og Handelsretten, at en virksomhed, der vil hindre offentliggørelse af oplysninger, **konkret** skal godtgøre en nærliggende risiko for væsentlig økonomisk skade; en generel påberåbelse er ikke nok, og oplysninger om ulovlige forhold er mindre beskyttelsesværdige (**BS-20874/2020-HJR**). Selv om sagen angik konkurrencelovens offentliggørelsesregler, svarer standarden til den, Energiklagenævnet anvender ved [Offentlighedsloven § 30](#) og 1985-offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 2 – og bekræfter nævnets krav om en konkretiseret skadesvurdering, jf. **24/02364** og **19/03223**.

LOV	Miljøoplysningsloven § 3	Offentlighedsloven § 30	
PRAKSIS	Højesteret · Afvisning af direkte anke til Højesteret i sag om offentliggørelse af konkurrenceafgørelse	15.12.2020	
	Højesteret · Sag om aktindsigt i MRSA-smittede svinebesætninger: Spørgsmålet om retlig interesse og opsættende virkning	22.01.2016	
	Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse	16.01.2024	
	Energiklagenævnet · Delvist afslag på aktindsigt i materiale om Hejre-feltets tilslutning og omkostninger	15.10.2024	
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster delvist afslag på aktindsigt i tilbud om pristillæg til vedvarende energi	02.07.2019	

§ 9 Sammenfattende linjer i Energiklagenævnets aktindsigtspraksis

På tværs af afgørelserne tegner der sig et stabilt mønster:

- **Regelvalget er trinvist og kvalificeres af nævnet selv.** Partsstatus afgør, om forvaltningsloven anvendes; ellers afgør oplysningernes karakter valget mellem miljøoplysningsloven og offentlighedsloven. Vælger førstestansen forkert, ophæves eller hjemvises afgørelsen (**25/07445**, **24/02364**).
- **Miljøoplysninger nyder restriktiv beskyttelse.** Efter [Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3](#) skal undtagelserne anvendes restriktivt med en konkret afvejning – men rent økonomiske oplysninger er ikke miljøoplysninger (**25/07445**).
- **Kompetencen følger hovedsagen.** Den overgår til nævnet ved påklage (**1081-8**, **21-578**), og klager uden for nævnets ressort afvises (**26/01709**, **25/10970**, **23/10322**).
- **Forretningsforhold kræver konkret skadesrisiko.** Nævnet accepterer at undtage pristillæg, afkastkrav og brændselsindkøbspriser pga. konkurrencehensyn (**19/03223**, **21-578**), men afviser undtagelse af generelle oplysninger uden konkretiseret skadesvurdering (**24/02364**).
- **Interne dokumenter og sagkyndig bistand fortolkes snævert.** Tredjepartsbilag er selvstændige dokumenter, faktiske oplysninger skal ekstraheres (**25/07445**), og Kammeradvokat-korrespondance undtages kun ved konkret konflikt (**24/02364**, **1021-229**, **1024-17-5**).

For den, der søger aktindsigt hos Energistyrelsen eller Forsyningstilsynet, er den praktiske lære, at undtagelser ikke kan bæres af brede formuleringer: nævnet kræver en dokumentnær begrundelse, reel stillingtagen til ekstrahering og meroffentlighed, og en konkret påvisning af, at netop de pågældende oplysninger vil påføre en virksomhed væsentlig økonomisk skade.

LOV	Miljøoplysningsloven § 2, stk. 3	Offentlighedsloven § 30	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence		27.02.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning		12.11.2025
	Energiklagenævnet · Delvist afslag på aktindsigt i materiale om Hejre-feltets tilslutning og omkostninger		15.10.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster delvist afslag på aktindsigt i tilbud om pristillæg til vedvarende energi		02.07.2019
	Energiklagenævnet · Kompetence til at afgøre aktindsigt overgår til klageinstans ved påklage af hovedsagen		18.11.2009
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om aktindsigt i Helsingør Kraftvarmeværks brændselspriser		20.08.2007

REFERENCE

Lovgrundlag

6 paragraffer

Forvaltningsloven § 16	stk. 1	Miljøoplysningsloven § 2	stk. 3
Miljøoplysningsloven § 3		Offentlighedsloven § 28	stk. 1
Offentlighedsloven § 30		Offentlighedsloven § 37	stk. 1

MATERIALE

Citerede afgørelser

15 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS2

15.12.2020

Afvisning af direkte anke til Højesteret i sag om offentliggørelse af konkurrenceafgørelse

bs-20874-2020-hjr

22.01.2016

Sag om aktindsigt i MRSA-smittede svinebesætninger: Spørgsmålet om retlig interesse og opsættende virkning

74-2015--og-75-2015

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS1

16.01.2024

Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse

5974-7146

ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS12

27.02.2026

Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence

26/01709

25.11.2025

Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1]

25/10970

12.11.2025

Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning

25/07445

08.05.2025

Energiklagenævnet stadfæster afslag på aktindsigt i udbetalte pristillæg for solcelleanlæg

25/01343

15.10.2024

Delvist afslag på aktindsigt i materiale om Hejre-feltets tilslutning og omkostninger

24/02364

04.10.2024	Afslag på løbende aktindsigt i havvindmølleprojektet Lillebælt Syd grundet manglende partsstatus	24/06915
17.05.2024	Energiklagenævnets afvisning af klage over Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sager om capacity hoarding	23/10322
02.07.2019	Energiklagenævnet stadfæster delvist afslag på aktindsigt i tilbud om pristillæg til vedvarende energi	19/03223
06.03.2017	Aktindsigt i processkrifter i verserende retssag om fjernvarmekonvertering	1024-17-5
30.11.2009	Energiklagenævnet ophæver afslag på aktindsigt i sag om rimelig forrentning af indskudskapital	1021-229
18.11.2009	Kompetence til at afgøre aktindsigt overgår til klageinstans ved påklage af hovedsagen	1081-8.
20.08.2007	Energiklagenævnets afgørelse om aktindsigt i Helsingør Kraftvarmeværks brændselspriser	21-578

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om offentlighedsloven, Bind 2

2009 · Justitsministeriet

03

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over depositum, afbrydelse og leverandørskifte i elforsyningen

Energiklagenævnets prøvelse af urimelige krav og betingelser over for elkunder

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 27 afgørelser · 2003-2026

[Læs online](#)**INTRODUKTION**

Praksisoversigten samler Energiklagenævnets afgørelser om depositum og sikkerhedsstillelse, afbrydelse af elforsyningen og adgangen til leverandørskifte. Nævnet prøver som klageinstans Forsyningstilsynets (tidligere Energitilsynets) stillingtagen til, om netvirksomheders og elhandelsvirksomheders krav og betingelser er urimelige efter elforsyningsloven, og har over en årrække fastlagt et forholdsvis fast sæt kriterier for, hvornår et depositumkrav er berettiget. Samtidig trækker Energiklagenævnet en skarp grænse mod de civilretlige tvister om selve forbrugsopgørelsen og afbrydelsens berettigelse, der hører under Ankenævnet på Energiområdet og domstolene. Oversigten sammenholder nævnets linje med den nyere domstols- og tilsynspraksis om skifterelaterede gebyrer og hæftelse for elforbrug.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Energiklagenævnet kræver, at elkunden umiddelbart forud for kravets fremsættelse gentagne gange har overskredet den almindelige betalingsfrist, før et depositumkrav kan anses for rimeligt.
- 02 Energiklagenævnet afviser depositumkrav, der alene hviler på personsammenfald med tidligere ejere eller på restancer i andre selskabers kontraktforhold – den juridiske person, kravet rettes mod, skal selv have misligholdt.
- 03 Energiklagenævnet accepterer, at en netvirksomhed betinger genetablering af netadgangen af sikkerhedsstillelse for fremtidige betalinger, og dermed gør sikkerhedsstillelse til en forudsætning for at gennemføre et leverandørskifte.
- 04 Energiklagenævnet lægger vægt på, at en flytning ikke formindsker risikoen for manglende betaling; restancer fra en tidligere adresse kan derfor indgå i grundlaget for depositumkravet.
- 05 Elforsyningsloven fraviger ikke dansk rets almindelige regel om solidarisk hæftelse – forsyningsvirksomheden kan holde sig til én af flere medhæftende for hele beløbet.
- 06 Energiklagenævnet kræver en individuel bedømmelse af den enkelte kunde; generelle depositumregler knyttet til adressen eller alene til eksterne kreditanmærkninger er urimelige over for private forbrugere.

- 07** Energiklagenævnet lægger vægt på, om virksomheden kunne have begrænset sin risiko på mindre indgribende måde – hyppigere afregning og accept af forkortet lukkevarsel taler imod et depositumkrav.
- 08** Energiklagenævnet afviser at behandle civile tvister om forbrugsopførelsen og afbrydelsens berettigelse; disse hører under Ankenævnet på Energiområdet og domstolene.
- 09** Energiklagenævnet anser sig som udgangspunkt for kompetent til bevisspørgsmål, men henviser sager, der kræver egentlig bevisførelse – fx om divergens mellem faktisk og målt forbrug – til domstolene.
- 10** Klagefristen til Energiklagenævnet er 4 uger, og nævnet giver kun oprejsningsbevilling, hvis klageren dokumenterer helt særlige omstændigheder.
- 11** Skift af elhandelsvirksomhed må ikke udløse gebyr; alene frivillig førtidig opsigelse af en fastpriskontrakt kan udløse et forholdsmæssigt skifterelateret gebyr, og bevisbyrden for det direkte økonomiske tab påhviler elhandelsvirksomheden.
- 12** Energiklagenævnet stadfæster Forsyningstilsynets påbud om gennemsigtighed i elkontrakter, når prisoplysninger er modstridende, eller vilkår alene er tilgængelige via links, der ikke opfylder kravet om varigt medie.

Retsgrundlaget: fra § 6, stk. 3, til § 6 d, § 6 b og

§ 1 elleveringsbekendtgørelsen

Energiklagenævnets depositumpraksis blev bygget op omkring to bestemmelser i elforsyningsloven, som de lød i 1999-loven og de tidlige lovebekendtgørelser: kravet om, at kollektive elforsyningsvirksomheder skulle stille deres ydelser til rådighed på gennemsigtige, objektive, rimelige og ensartede vilkår (dagældende § 6, stk. 3, senere stk. 4), og Energitilsynets adgang til at give pålæg om ændring af priser og betingelser, der stred mod loven. Af de oprindelige lovebemærkninger til § 6 fremgår om rimelighedskravet:

»Kollektive elforsyningsvirksomheder skal, jf. bestemmelsen i § 6, stk. 3, stille deres ydelser til rådighed for forbrugerne på gennemsigtige, objektive og ensartede vilkår. Gennemsigtighedskravet sikrer forbrugerne adgang til oplysninger om forudsætningerne for de kollektive elforsyningsvirksomheders tarifiering.«

Bestemmelsen er siden flyttet. Ved nyaffattelsen af § 6 i 2014 – der afskaffede forsyningspligten og indførte leveringspligten – anførte lovgiver udtrykkeligt, at rimelighedskravet ikke længere ville følge af § 6, men »sker der dog en indholdsmæssig videreførelse af bestemmelsen i forslaget til § 6 d«. I dag lyder [elforsyningsloven § 6 d](#) derfor:

»Kollektive elforsyningsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed for elkunderne på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikkediskriminerende vilkår.«

Dette er en vigtig pointe ved læsningen af ældre afgørelser: når Energiklagenævnet i sagerne fra 2003-2006 henviser til »§ 6, stk. 3«, er den materielle norm i dag [§ 6 d](#). Indgrebshjemlen er derimod uændret placeret i [elforsyningsloven § 77, stk. 1](#), hvorefter Forsyningstilsynet kan give pålæg om ændring af priser og betingelser, hvis de må anses for at stride mod loven.

Samtidig er selve forbrugerbeskyttelsen ved depositum og afbrydelse i dag flyttet ned i bekendtgørelsesniveau. [Elforsyningsloven § 6](#) fastslår, at levering forudsætter en aftale med en elhandelsvirksomhed, at elkunden frit kan vælge elhandelsvirksomhed og elprodukt, og at der **ikke** må opkræves gebyr ved skift.

[Elforsyningsloven § 6 b, stk. 2](#) bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om leveringspligten, herunder »regler om elhandelsvirksomheders krav om sikkerhedsstillelse fra husholdningsforbrugere« og »regler om forsyningsafbrydelse ved manglende sikkerhedsstillelse«, herunder om sikkerhedens størrelse, forrentning og tilbagebetaling.

Denne bemyndigelse er udmøntet i elleveringsbekendtgørelsen. Efter [Elleveringsbekendtgørelsen § 30](#) kan sikkerhedsstillelse kræves, »hvis der er særlig grund til at forvente manglende betalingsevne eller betalingsvillighed«, sikkerheden må ikke overstige risikoen i det konkrete tilfælde og højst 5 måneders betaling, og en elhandelsvirksomhed kan **ikke** hæve aftalen eller afbryde forsyningen på grund af manglende betaling for allerede afholdt forbrug. [§ 31](#) fastsætter fristerne (mindst 2 måneder uden aktuel restance, mindst 15 hverdage efter to rykkerskrivelser ved aktuel restance), [§ 32](#) varslet på mindst 3 hverdage før ophævelse, og [§ 33](#) at sikkerheden skal holdes adskilt fra virksomhedens formue, forrentes og tilbagebetales, når kunden har betalt rettidigt i 1 år. Efter [§ 1, stk. 2](#) gælder §§ 30-33 kun over for husholdningskunder.

Den ældre kollektive tilsynspraksis, som nævnet trækker på, ligger i [Gas- og Varmeprisudvalgets cirkulæreskrivelse om vejledende retningslinier for forsyningsvirksomheders restanceinddrivelse](#), hvor det allerede i 1982 blev fastslået, at en forbruger i restance »altid [skal] have mulighed for ... at sikre sig fortsat levering gennem sikkerhedsstillelse for betaling af fremtidige leverancer«, og at der ikke må afbrydes, når en afdragsordning overholdes, eller der er stillet sikkerhed.

LOV

[Elforsyningsloven § 6, stk. 1](#)[Elforsyningsloven § 6b, stk. 2](#)[Elforsyningsloven § 6d](#)[Elforsyningsloven § 77, stk. 1](#)[Elleveringsbekendtgørelsen § 30, stk. 1](#)[Elleveringsbekendtgørelsen § 31](#)[Elleveringsbekendtgørelsen § 32](#)[Elleveringsbekendtgørelsen § 33](#)

Energiklagenævnets prøvelseskompetence – og grænsen til

§ 2 Ankenævnet på Energiområdet og domstolene

Energiklagenævnet er ikke et forbrugerklagenævn. Nævnet behandler efter [elforsyningsloven § 89, stk. 1](#) klager over **afgørelser** truffet af klima-, energi- og forsyningsministeren eller af Forsyningstilsynet efter loven eller regler udstedt i medfør af loven. Prøvelsen er derfor en prøvelse af tilsynets afgørelse – ikke en selvstændig behandling af tvisten mellem kunden og virksomheden.

Denne afgrænsning er den enkeltstående vigtigste linje i praksis. I [11-378](#) klagede en forbruger over, at et netselskab forhindrede skift til ny elleverandør, fordi strømmen var afbrudt for manglende betaling af a conto-regninger. Nævnet fastslog udtrykkeligt, at sagen »alene vedrørte adgangen til leverandørskifte og ikke den underliggende tvist om tidligere opkrævninger og strømafbrydelsen, som henhører under Ankenævnet for Energiområdet og domstolene«. Samme kompetencesnit er beskrevet i den parallelle registrering af sagen, [11-378.](#), hvor nævnet fremhæver, at Ankenævnet på Energiområdet er et **privat** ankenævn.

At Ankenævnet på Energiområdet er privat har en processuel konsekvens: Energiklagenævnet kan ikke videresende sagen dertil. I [20-05624](#) afviste nævnet en klage om udtræden af et kollektivt forsyningsanlæg som en civilretlig tvist og bemærkede, at klagen ikke kunne henvises til Ankenævnet på Energiområdet, jf.

forvaltningsloven § 7, stk. 2 modsætningsvis – klageren måtte selv rette henvendelse. Nævnet tilføjede, at Ankenævnet på Energiområdet afgørelser ikke kan påklages til Energiklagenævnet. Det retlige udgangspunkt er lov om Forsyningstilsynet § 3, stk. 3: »Forsyningstilsynet behandler ikke klager om civile tvister.«

Grænsedragningen er dog ikke mekanisk, og nævnet fortolker »civilretlig tvist« forholdsvis snævert, når der reelt er tale om fortolkning af anmeldte og godkendte vilkår. I 24/09249 havde Forsyningstilsynet afvist en sag mellem to netselskaber om frigjort leveringsomfang som civilretlig. Energiklagenævnet ophævede afvisningen og hjemviste sagen med den begrundelse, at der var tale om

»... en offentligretlig tvist om fortolkning af tilslutningsbestemmelserne i relation til fratagelse af leveringsomfang, som Forsyningstilsynet har kompetence til at påse.«

Nævnet fastslog, at spørgsmålet om, hvorvidt godkendte vilkår håndhæves i strid med elforsyningsloven § 6 d og § 73 a, falder inden for tilsynskompetencen efter § 77, stk. 1 – uafhængigt af parternes uenighed om et privatretligt samtykke. Afgørelsen er den klareste markering af, at en uenighed ikke bliver civilretlig, blot fordi den udspringer af et kontraktforhold.

Endelig prøver nævnet, om det påklagede overhovedet er en afgørelse. I 26-04672 afviste nævnet en klage over en kommunes e-mail om en overskredet tilmeldingsfrist, fordi meddelelsen ikke udgjorde en forvaltningsretlig afgørelse – og vejledte i stedet om Ankenævnet på Energiområdet. Og i 11-536 tiltrådte nævnet, at tilsynet kunne afvise en række klagepunkter – om målergodkendelse, kommunale it-leverandører og lejeretlige forbrugsgørelser – som liggende uden for elforsyningslovens rammer, efter at tilsynet forgæves havde forsøgt at få klagen præciseret, jf. forvaltningsloven § 7, stk. 1.

LOV

Elforsyningsloven § 6d

Elforsyningsloven § 73a

Elforsyningsloven § 77, stk. 1

Elforsyningsloven § 89, stk. 1

Forvaltningsloven § 7, stk. 1, 2

Lov om Forsyningstilsynet § 3, stk. 3

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over Rødovre Kommunes meddelelse om fjernvarmetilslutning – manglende kompetence	27.05.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afgørelse: Netselskabs administration af tilslutningsbestemmelser vedrørende frigjort leveringsomfang er en offentligretlig tvist	17.10.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage om udtrædelse af fjernvarmeforsyning grundet manglende kompetence	07.10.2020
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over elforsyning på grund af manglende præcisering og kompetence	05.05.2008
	Energiklagenævnet · Krav om sikkerhedsstillelse for netadgang som betingelse for leverandørskifte	28.03.2006

Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved depositum og sikkerhedsstillelse

§ 3

På tværs af depositumsagerne er der et genkendeligt vurderingsmønster. Energiklagenævnet lægger afgørende vægt på **det konkrete, umiddelbart forudgående betalingsforløb** – ikke på en generel risikoprofil.

Den kanoniske formulering findes i 11-205, hvor nævnet stadfæstede Energitilsynets afgørelse om Odense Energis depositumkrav: en forsyningsvirksomhed kan stille krav om depositum som sikkerhed for fremtidig levering, når forbrugeren **umiddelbart forud for kravets fremsættelse gentagne gange har overskredet den almindelige betalingsfrist**. Nævnet lagde til grund, at klagerens leveringsforhold var kendetegnet

ved manglende rettidig betaling af kvartalsregninger, ubetalt flytteafregning, insolvenserklæring og fortsat uregelmæssig betaling efter indflytning på ny adresse.

De faktiske omstændigheder, nævnet gentagne gange fremhæver, er:

- **Antallet og hyppigheden af for sent betalte regninger.** I 11-78 lagde nævnet vægt på, at klageren i de ti måneder forud for kravet havde betalt ni regninger for sent og i seks tilfælde havde modtaget inkassomeddelelse.
- **Rykker- og inkassoforløbet.** I 11-73 var der udsendt syv rykkerskrivelser og fire inkassomeddelelser i løbet af ét år, og klageren var i restance netop da kravet blev fremsat.
- **Aktuel restance på kravtidspunktet.** I 11-115 var kunden i restance med en flytteregning og havde gentagne gange overskredet betalingsfristen for a conto-regninger; nævnet fandt hverken kravet eller dets størrelse på 35.000 kr. kritisabelt.
- **Kundetypen.** Praxis er lempeligere over for erhvervsdrivende end over for private. I 11-115 tiltrådte nævnet tilsynets vægtning af, at der hurtigere kan stilles krav om depositum over for erhvervsvirksomheder på grund af den større tabsrisiko – med henvisning til ældre kendelser fra Konkurrenceankenævnet.

Omvendt lægger nævnet vægt på forhold, der **taler imod** et depositum:

- **Mindre indgribende risikobegrænsning.** I 11-211 indgik det i nævnets vurdering, at kunden var overgået til månedsafregning og havde accepteret afbrydelse med forkortet varsel – tiltag, der »reducerede Vestforsyningsens risiko betydeligt«.
- **Manglende varslings.** I 11-73 tiltrådte nævnet forbrugerens indvending om, at kravet burde have været varslet, og noterede tilsynets tilkendegivelse om, at en frist på under to måneder til at stille depositum ikke er rimelig. Nævnet tilsidesatte dog ikke kravet, fordi det for en kunde i restance måtte have været nærliggende, at et sådant krav kunne blive fremsat. Varslingskravet er siden blevet positiv ret i [Elleveringsbekendtgørelsen § 31](#).
- **Manglende individuel bedømmelse.** I den parallelle varmemforsyningssag 21-553 havde et kraftvarmeværk indført en generel takstbladsregel om depositum ved ejendomme, hvor forsyningen tidligere havde lidt tab. Tilsynet fandt reglen urimelig, fordi praksis over for private forbrugere altid kræver en individuel bedømmelse, og fordi »en ekstern kreditanmærkning ikke i sig selv [kan] begrunde et depositumskrav«. Nævnet afviste ganske vist klagen af formelle grunde (der forelå ikke et pålæg), men refererer tilsynets kriterier uden at tage afstand fra dem.

Endelig ligger **den økonomiske situation som sådan** uden for nævnets prøvelse. I 11-205 afviste nævnet at tillægge det betydning, at klageren var i en gældssaneringssituation, og at betaling af den gamle restance ville forfordle kreditorerne.

LOV	Elforsyningsloven § 6d	Elforsyningsloven § 77, stk. 1	Elleveringsbekendtgørelsen § 31
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om opkrævning af depositum		26.02.2007
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vestforsynings krav om depositum fra Hotel Vinderup ApS		16.09.2004
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Odense Energis krav om depositum for ellevering		15.09.2004
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende krav om depositum for ellevering		13.02.2004
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om NESA's opkrævning af depositum		28.10.2003

§ 4 Depositumkravets adressat og omfang: flytning, medhæftelse og personsammenfald

To afgørelser afsagt med én dags mellemrum i september 2004 udgør tilsammen nævnets ledende praksis om, **hvem** et depositumkrav må rettes mod og **hvilke** restancer det må bygge på.

I [11-205](#) stadfæstede Energiklagenævnet Odense Energis krav og afviste tre indsigelser med principiel rækkevidde:

- **Flytning.** Nævnet tillagde det ingen betydning, at depositumkravet angik restancer fra en tidligere adresse, »da risikoen for manglende betaling ikke formindskes af en flytning«.
- **Medhæftende skyldnere.** Nævnet fastslog, at elforsyningsloven ikke fraviger dansk rets almindelige regel om solidarisk hæftelse for flere skyldnere i samme skyldforhold, medmindre andet er aftalt, og at rimelighedskravet ikke er til hinder herfor. Forsyningsvirksomheden kunne derfor holde sig til klageren for hele beløbet, selv om der havde været en medhæftende tidligere samlever.
- **Anmeldte leveringsbetingelser som ramme.** Nævnet lagde vægt på, at Odense Energis leveringsbetingelser – anmeldt til Energitilsynet – gav adgang til at kræve depositum, når der er risiko for restancer eller uerholdelige betalingskrav.

Dagen før havde nævnet i [11-211](#) **ændret** Energitilsynets afgørelse. Tilsynet havde godkendt et depositumkrav mod Hotel Vinderup ApS med henvisning til hotelbranchens konkursrisiko, det store elforbrug, den lave anpartskapital og personsammenfaldet mellem den tidligere ejer og den nuværende direktørs ægtefælle. Energiklagenævnet fandt kravet urimeligt og lagde vægt på:

- at Hotel Vinderup ApS **som juridisk person var forskellig** fra de tidligere ejere, der havde påført forsyningen tab,
- at selskabet **ikke selv** havde betalt for sent forud for kravets fremsættelse,
- at de sædvanlige kriterier – uregelmæssige betalingsmønstre eller permanente udeståender – dermed ikke var opfyldt, og
- at elforsyningsloven ikke gav adgang til at basere kravet for **egne** fremtidige krav på tidligere restancer i kontraktforhold med **andre** selskaber, »uanset selskabsretlige forbindelser«; depositumkravet skulle derfor under alle omstændigheder reduceres til den del, der vedrørte netvirksomhedens egen andel.

Sammenholdt giver de to afgørelser en klar regel: nævnet accepterer, at kravet følger **personen** (flytning og medhæftelse ændrer ikke risikoen), men afviser, at det følger **adressen, branchen eller ejerkredsen**. En ny juridisk person, der ikke selv har misligholdt, kan ikke mødes med depositum blot fordi der er personsammenfald med tidligere ejere.

Denne linje står i modsætning til den lempeligere praksis, der efter [11-115](#) og [21-553](#) gælder for erhvervsvirksomheder, hvor Konkurrenceankenævnets ældre praksis har tilladt at knytte depositumkravet til lokaliteten, når der er nærliggende risiko for tab ved levering til samme type erhvervsvirksomhed på adressen – men netop denne lokalitetsbaserede model kan efter tilsynets praksis ikke udstrækkes til private forbrugere.

Sag	Udfald	Bærende hensyn

11-73 (2003)	Stadfæstet	Uregelmæssigt betalingsmønster, restance på kravstidspunktet
11-78 (2003)	Stadfæstet	9 for sent betalte regninger og 6 inkassomeddelelser på 10 mdr.
11-115 (2004)	Stadfæstet	Erhvervskunde; flytterestance + gentagne fristoverskridelser
11-205 (2004)	Stadfæstet	Flytning og medhæftelse uden betydning; solidarisk hæftelse
11-211 (2004)	Ændret	Ny juridisk person uden egen misligholdelse; personsammenfald utilstrækkeligt
11-378 (2006)	Stadfæstet	Ubetalte a conto-fakturaer; sikkerhed som vilkår for netadgang

LOV

Elforsyningsloven § 6d

Elforsyningsloven § 77, stk. 1

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om opkrævning af depositum	26.02.2007
Energiklagenævnet · Krav om sikkerhedsstillelse for netadgang som betingelse for leverandørskifte	28.03.2006
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vestforsynings krav om depositum fra Hotel Vinderup ApS	16.09.2004
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Odense Energis krav om depositum for ellevering	15.09.2004
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende krav om depositum for ellevering	13.02.2004
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om NESA's opkrævning af depositum	28.10.2003
Energiklagenævnet · Klage over opkrævning af depositum for ellevering	25.08.2003

§ 5 Sikkerhedsstillelse, afbrydelse og adgangen til leverandørskifte

Retten til frit leverandørvalg følger af [elforsyningsloven § 6, stk. 1](#), hvorefter en elkunde frit kan vælge elhandelsvirksomhed og elprodukt, og hvorefter der ikke må opkræves gebyr ved skift. Forbuddet blev indsat i 2006, og lovgiver begrundede det udtrykkeligt med, at

»Et gebyr kan være en barriere for, at forbrugeren skifter leverandør og dermed være konkurrencebegrænsende.«

Spørgsmålet i praksis har været, om et netselskab lovligt kan afskære et leverandørskifte, når forsyningen er afbrudt for restance. Det gjorde Energiklagenævnet op i [11-378](#). En forbruger ønskede at skifte til OK A.m.b.a., men skiftet blev annulleret, fordi netselskabet havde afbrudt forsyningen for manglende betaling af a conto-regninger. Energitilsynet foretog sig ikke yderligere, fordi kunden kunne få netadgangen genetableret – og dermed skiftet gennemført – ved at stille sikkerhed for fremtidig betaling af netbenyttelse.

Energiklagenævnet stadfæstede og fandt det **ikke urimeligt**, at netselskabet betingede genetableringen af netadgangen af sikkerhed for fremtidige betalinger, netop fordi genetablering er en forudsætning for, at et leverandørskifte kan gennemføres. Nævnet henviste til den almindelige depositumnorm – at sikkerhed kan kræves, når forbrugeren umiddelbart forud gentagne gange har overskredet betalingsfristen – og konstaterede, at betingelsen var opfyldt, da a conto-fakturaerne ikke var betalt.

Afgørelsen skal læses sammen med to forbehold, nævnet selv opstiller:

- Nævnet tog **ikke** stilling til, om de underliggende opkrævninger var korrekte, eller om selve afbrydelsen var lovlig – det hørte under Ankenævnet på Energiområdet og domstolene.
- Sikkerheden angik alene **fremtidige** betalinger for netbenyttelse, ikke afvikling af den historiske restance.

Dette sidste er i dag udbygget i regelgrundlaget. Efter [Elleveringsbekendtgørelsen § 30](#) kan en elhandelsvirksomhed **ikke** hæve leveringsaftalen eller foranstalte afbrydelse på grund af manglende betaling for allerede afholdt forbrug; ophævelse kan kun ske, hvis et lovligt fremsat krav om sikkerhedsstillelse ikke opfyldes inden fristen – og ikke, hvis der er indgået anden aftale om sikring af den fremtidige betaling. Forsyningsafbrydelse kan efter samme bestemmelse ikke gennemføres, hvis husholdningsforbrugeren modtager levering fra en anden elhandelsvirksomhed. Efter [§ 32](#) skal virksomheden i varslet oplyse, at afbrydelse undgås ved at få levering fra en anden elhandelsvirksomhed inden gennemførelsen, og kunden skal have skriftlig, individuel meddelelse om afbrydelsestidspunktet. Leverandørskiftet er med andre ord blevet den lovbestemte udvej fra afbrydelse – hvilket er den præcise modsætning til situationen i [11-378](#), hvor afbrydelsen blokerede for skiftet.

Hvor sikkerheden er stillet, gælder efter [§ 33](#), at midlerne skal holdes adskilt fra virksomhedens formue, forrentes med Nationalbankens udlånsrente (når den er positiv) og tilbagebetales, når kunden har betalt rettidigt i ét år, eller når aftaleforholdet ophører. Dette svarer til den tilbagekaldelsesnorm, Energitilsynet allerede anvendte i [11-115](#), hvor det blev tilkendegivet, at depositumkravet som udgangspunkt skulle tilbagekaldes, hvis kunden gennem ét år havde betalt samtlige forfaldne regninger rettidigt.

De processuelle sider af selve skiftet reguleres af [Elleveringsbekendtgørelsen § 20](#): elkunden kan bede sin elhandelsvirksomhed annullere et leverandørskift i datahubben ved fortrydelse eller klage over fejlagtigt anmeldt skift, og besvares anmodningen ikke inden 5 hverdage, anses det for passiv accept af annulleringen.

LOV	Elforsyningsloven § 6, stk. 1	Elleveringsbekendtgørelsen § 20
	Elleveringsbekendtgørelsen § 30	Elleveringsbekendtgørelsen § 32
		Elleveringsbekendtgørelsen § 33
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Krav om sikkerhedsstillelse for netadgang som betingelse for leverandørskifte	28.03.2006
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende krav om depositum for ellevering	13.02.2004

§ 6 Bevis- og dokumentationskrav i nævnets sagsbehandling

Energiklagenævnet fører en prøvelse på skriftligt grundlag, og bevisbyrdefordelingen følger et forholdsvis fast mønster.

Virksomheden skal kunne dokumentere betalingsforløbet. I depositumsagerne er det de fremlagte oversigter over rykkerskrivelser, inkassomeddelelser, lukkevarsler og forfaldsdatoer, der bærer afgørelserne. I [11-78](#) og [11-73](#) er det netop antallet af dokumenterede for sent betalte regninger, nævnet regner på. Foreligger dokumentationen ikke – som i [11-211](#), hvor selskabet ikke selv havde misligholdt – falder kravet.

Kunden skal kunne modbevise virksomhedens opgørelse. I [11-73](#) lagde tilsynet vægt på, at forbrugeren »ikke havde dokumenteret et andet betalingsmønster end det, NESAs havde oplyst«, og nævnet tiltrådte det. Blot at bestride opgørelsen er ikke nok.

Grundlaget skal være anmeldte leveringsbetingelser. Nævnet vurderer depositumkravet i lyset af de betingelser, der var gældende og anmeldt på **kravtidspunktet**. I [11-73](#) vurderede nævnet udtrykkeligt

sagen efter NESA's 1991-betingelser, fordi depositummet blev opkrævet i november 2001 – ikke efter de reviderede 2002-betingelser. Samme tidsmæssige disciplin viser sig i [25/00471](#), hvor nævnet fastslog, at en ny bekendtgørelse, der trådte i kraft under klagesagen, ikke ændrede ved, at tilsynets påbud var truffet lovligt efter de regler, der var gældende, da påbuddet blev udstedt.

Egentlig bevisførelse hører under domstolene. Nævnet formulerer selv sin bevismæssige rækkevidde i [11-99](#): nævnet anser sig som udgangspunkt for kompetent til at tage stilling til bevisspørgsmål, men ikke hvis der foreligger elementer, som ikke kan oplyses med de midler, forvaltningsmyndigheder råder over. En tvist om divergens mellem faktisk og målt elforbrug forudsætter en egentlig bevismæssig bedømmelse og må derfor henvises til domstolsbehandling – og nævnet fandt samtidig ikke grundlag for at betegne kravet om betaling for det registrerede forbrug som urimeligt efter elforsyningsloven.

Tilsynet har ikke pligt til at realitetsbehandle enhver henvendelse. I [18/07154](#) fastslog nævnet, at en tilsynsmyndighed efter almindelige forvaltningsretlige principper først har pligt til at realitetsbehandle, når der rejses »en konkret og begrundet mistanke om en lovovertrædelse af betydning«. En fornyet henvendelse uden nye oplysninger kan afvises.

Sagsbehandlingsfejl fører ikke automatisk til hjemvisning. I [11-211](#) konstaterede nævnet, at Energitilsynet havde undladt at høre klagerens advokat over forsyningens redegørelse i strid med forvaltningslovens kapitel 5, men realitetsbehandlede alligevel klagen, fordi klageren havde haft mulighed for at fremkomme med sine bemærkninger under nævnets behandling. Reparationssynspunktet er gennemgående.

LOV	Elforsyningsloven § 77, stk. 1	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster påbud til elhandelsvirksomhed om gennemsigtighed i elkontrakter		01.12.2025
	Energiklagenævnet · Klage over Forsyningstilsynets afvisning af at genbehandle sag om tilbagebetaling af overdækning		30.04.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vestforsynings krav om depositum fra Hotel Vinderup ApS		16.09.2004
	Energiklagenævnet · Klage over betaling for elforbrug - sag om elmålers nøjagtighed		13.02.2004
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om NESA's opkrævning af depositum		28.10.2003
	Energiklagenævnet · Klage over opkrævning af depositum for ellevering		25.08.2003

§ 7 Klagegang, frister og opsættende virkning ved Energiklagenævnet

Klageadgangen følger af [elforsyningsloven § 89](#). Efter [stk. 2](#) kan Forsyningstilsynets og ministerens afgørelser ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet, og de kan ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger. Nævnets afgørelser er dermed **bindende** i forvaltningshierarkiet – der er ingen henstillende karakter som ved de private ankenævn.

De centrale frister er:

- **Klagefrist: 4 uger** efter, at afgørelsen er meddelt, jf. [§ 89, stk. 4](#).
- **Søgsmålsfrist: 6 måneder** efter, at nævnets afgørelse er meddelt, jf. [§ 89, stk. 5](#); er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen fra bekendtgørelsen.

Nævnet håndhæver klagefristen stramt. I [22/01880](#) blev en klage afvist, fordi den var indgivet **to dage** for sent; nævnet præciserede beregningen:

»Afgørelsen anses for at være meddelt på det tidspunkt, hvor meddelelsen om afgørelsen er kommet frem til klager.«

Nævnet kan efter ulovbestemte forvaltningsretlige regler meddele **oprejsningsbevilling**, men kun ved helt særlige omstændigheder – og bevisbyrden ligger hos klageren. I [22/01880](#), [22/03196](#) og [25/00934](#) rettede nævnet i alle tre sager henvendelse til klageren om årsagen til fristoverskridelsen; da der ikke blev oplyst om sygdom eller andre undskyldelige forhold, og da der var givet korrekt klagevejledning, blev klagerne afvist. I [25/00934](#) var fristen overskredet med to måneder.

Nævnets organisation og formandskompetence er i dag reguleret i lov om Energiklagenævnet. Efter [lov om Energiklagenævnet § 6](#) kan formanden på nævnets vegne afvise klager, afgøre spørgsmål om **opsættende virkning**, træffe afgørelse om aktindsigt og om genoptagelse. Praksis om opsættende virkning er restriktiv og beror på en konkret afvejning; nævnet har blandt andet behandlet spørgsmålet efter [bekendtgørelse om forretningsorden for Energiklagenævnet](#). Formandsafgørelser om afvisning er truffet efter samme grundlag i bl.a. [22/01880](#) og [22/03196](#).

For forbrugeren er den praktiske konsekvens, at der er **to spor**: klager over Forsyningstilsynets afgørelser om urimelige priser og betingelser går til Energiklagenævnet inden 4 uger, mens den konkrete tvist med elhandelsvirksomheden – herunder om regningen og om afbrydelsen – skal indbringes for Ankenævnet på Energiområdet. Efter [Elleveringsbekendtgørelsen § 36](#) skal elhandelsvirksomheden i øvrigt selv tilbyde klagebehandling »på en enkel, retfærdig og hurtig måde«, må ikke opsige aftalen eller afbryde leveringen af de grunde, klagen angår, og skal ved delvist afslag oplyse husholdningsforbrugeren om adgangen til Ankenævnet på Energiområdet.

LOV

[Elforsyningsloven § 89, stk. 1-5](#)
[Elleveringsbekendtgørelsen § 36](#)
[Lov om Energiklagenævnet § 6](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over Rødovre Kommunes meddelelse om fjernvarmetilslutning – manglende kompetence	27.05.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage grundet overskredet klagefrist vedrørende Evidas tariffberegning	27.03.2025
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over afslag på tilskud fra Bygningspuljen på grund af overskredet klagefrist	06.07.2022
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på tilskud til energibesparelser afvist grundet overskredet klagefrist	06.07.2022

§ 8 Nyere nævnspraksis: gennemsigtighed og ikke-diskrimination som selvstændige normer

Efter afskaffelsen af forsyningspligten i 2015 har tyngden i nævnets forbrugerrelaterede praksis forskudt sig fra depositum til **gennemsigtighed og ikke-diskrimination** – men de bærende normer er de samme.

Allerede i [1011-10-2](#) prøvede nævnet et påbud til SK Elnet A/S om hjemmesideindretning. Energitilsynet havde efter stikprøvekontrol fundet, at netvirksomhedens hjemmeside, der blev delt med koncernens kommercielle selskaber, ikke levede op til kravene om gennemsigtighed og ikke-diskriminerende adfærd i det dagældende [elforsyningsloven § 6, stk. 4](#) – i dag [§ 6 d](#) – sammenholdt med reglerne om intern overvågning i [§](#)

20 a, og havde udstedt påbud efter dagældende § 85 c. Sagen viser, at rimeligheds- og gennemsigtighedsnormen ikke kun rammer priser og depositum, men også den måde, virksomheden præsenterer sig for kunderne på.

Den nyeste og mest markante afgørelse er 25/00471, hvor Energiklagenævnet stadfæstede Forsyningstilsynets påbud til en elhandelsvirksomhed om at overholde kravene i [Elleveringsbekendtgørelsen § 3](#), jf.

[forbrugeraftaleloven § 8](#). Nævnet lagde vægt på tre forhold, der er direkte overførbare til andre elhandelsvirksomheder:

- **Modstridende prisoplysninger.** Virksomheden beskrev et fastprisprodukt som uafhængigt af døgntid, mens de anførte priseksempler forudsatte afhængighed af forbrugsmønstret.
- **Varigt medie.** Henvisning til links på virksomhedens egen hjemmeside udgjorde ikke kontraktbetingelserne, fordi de ikke lagres hos kunden og frit kan ændres af virksomheden – og derfor ikke opfylder kravet om uændret gengivelse.
- **Elektricitet er en vare.** Nævnet stadfæstede, at kontrakten udtrykkeligt skal oplyse, at købelovens mangelsregler finder anvendelse.

Nævnet afviste samtidig, at Forsyningstilsynet havde tilsidesat vejledningspligten efter [forvaltningsloven § 7](#), fordi tilsynet i partshøringen havde redegjort grundigt for manglerne, og erklærede sig **inkompetent** til at tage stilling til virksomhedens ønske om at få tilbagekaldt tilsynets politianmeldelse – en anmeldelse er en procesledende beslutning, ikke en forvaltningsafgørelse. Påbudshjemlen er i dag [elforsyningsloven § 85 d, stk. 1](#), og Forsyningstilsynets tilsyn med elhandelsvirksomhedernes overholdelse af [elleveringsbekendtgørelsen](#) følger af [§ 38](#) i bekendtgørelsen.

Som fortolkningsbaggrund er også nævnets varmemforsyningspraksis om leveringsbetingelser relevant. I 21-345 ophævede nævnet en tilsynsafgørelse og fandt det ikke urimeligt at fastholde kunden på det målte forbrug efter en skjult rørskaide. Nævnet tiltrådte, at udgangspunktet for rimelighedsbedømmelsen er **leveringsbetingelsernes egne regler** om kundens vedligeholdelsespligt og ansvar for spild, og at disse ikke generelt kunne anses for urimelige. Afgørelsen illustrerer, at nævnets rimelighedsprøvelse er en prøvelse af, om de anmeldte vilkår og deres anvendelse holder sig inden for lovens ramme – ikke en fri billighedsvurdering.

LOV

[Elforsyningsloven § 6d](#)[Elforsyningsloven § 85d, stk. 1](#)[Elleveringsbekendtgørelsen § 3](#)[Forbrugerftaleloven § 8, stk. 1](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster påbud til elhandelsvirksomhed om gennemsigtighed i elkontrakter	01.12.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud vedrørende SK Elnet A/S' hjemmesideindretning	07.03.2011
	Energiklagenævnet · Afgørelse om betaling for spædevand og merforbrug efter rørskaide	13.10.2005

§ 9 Parallel domstols- og tilsynspraksis om skifterelaterede gebyrer og hæftelse

Hvor Energiklagenævnet prøver Forsyningstilsynets afgørelser, er de civilretlige og markedsføringsretlige sider af leverandørskiftet afgjort ved domstolene og af Forbrugerombudsmanden. Her ligger den seneste og skarpeste praksis om gebyrforbuddet i [elforsyningsloven § 6, stk. 1](#).

Den ledende dom er Sø- og Handelsrettens dom af 13. januar 2026 i sagen [Forbrugerombudsmanden mod Velkommen A/S](#). Selskabet havde i sine leveringsbetingelser for privatkunder med **variabel** elpris opkrævet et »frikøbsbeløb« på mindst 800 kr. ved opsigelse inden udløbet af en uopsigelsesperiode på 5 måneder plus 1 måneds varsel, og gjorde gældende, at der ikke var tale om et gebyr, men om en standardiseret erstatning efter almindelige misligholdelsesbeføjelser. Retten gav Forbrugerombudsmanden fuldt medhold: et standardiseret erstatningsbeløb kan ikke udregnes som et gennemsnit af tab på tværs af indbyrdes uafhængige kontrakter, og et gennemført syn og skøn viste, at det gennemsnitlige tab var markant mindre end det opkrævede beløb. Frikøbsbeløbet var derfor et skifterelateret gebyr i strid med [elforsyningsloven § 6, stk. 1](#) og elleveringsbekendtgørelsen, og vilkåret blev kendt ugyldigt efter [aftaleloven § 38 c](#), jf. [§ 36](#). Selskabet blev pålagt at ophøre, at tilbagebetale og at orientere kunderne, jf. [markedsføringsloven § 24, stk. 1](#).

Højesteret afviste ved kendelse af 20. marts 2026 den direkte anke, [BS-4104/2026-HJR](#). Efter [retsplejelovent § 368, stk. 4](#) kræver anke fra Sø- og Handelsretten til Højesteret, at sagen er af principiel karakter. Højesteret fastslog, at hovedspørgsmålet – om frikøbsbeløbet stred mod forbuddet mod skifterelaterede gebyrer – »beror på en konkret vurdering af sagens omstændigheder«, og at sagen dermed ikke var principiel. Sø- og Handelsrettens dom står derfor ved magt i sin helhed. Højesteret har således ikke selv taget materiel stilling til gebyrforbuddet, men har med afvisningen bekræftet, at spørgsmålet er et konkret bevis- og vurderingsspørgsmål.

Retstilstanden er i dag kodificeret i [Elleveringsbekendtgørelsen § 21](#): et skifterelateret gebyr kan **kun** opkræves af en husholdningsforbruger eller en lille virksomhed, der frivilligt har opsagt en **fastpriskontrakt** før udløb, og kun hvis gebyret indgår i en frivilligt indgået kontrakt, er tydeligt oplyst inden aftaleindgåelsen og er forholdsmæssigt og ikke overstiger det direkte økonomiske tab. Bekendtgørelsen placerer udtrykkeligt **bevisbyrden for det direkte økonomiske tab hos elhandelsvirksomheden**.

Forbrugerombudsmanden har fulgt samme linje i en række tilsynssager: et fast opsigelsesgebyr på 1.200 kr. ved førtidig opsigelse af en fastpriskontrakt blev fundet ulovligt og uforholdsmæssigt og uden retsvirkning over for forbrugerne ([Forbrugerombudsmandens afgørelse af 14. august 2024](#)), og et fast gebyr på 1.500 kr. ved skift i bindingsperioden blev tilsvarende underkendt for manglende proportionalitet ([afgørelse af 12. juni 2025](#)). Hertil kommer indskærpelser om vildledende **varsling** af overgang til nye variable elaftaler og opdaterede standardvilkår ([afgørelse af 18. september 2024](#)) og om vildledende salg af elaftaler koblet til produktrabatter i detailbutikker ([afgørelse af 25. oktober 2024](#)).

På hæftelsessiden viser byretspraksis, at ansvaret for forbrugsudgifter ikke automatisk følger den, der bruger strømmen. I [BS-48880/2021-FRB](#) fik en ejerforening medhold i krav på ca. 191.545 kr. i ubetalte fællesudgifter, forbrugsafgifter til varme, vand og el samt fælleslån mod **både** den tidligere og den nuværende ejer af en erhvervslejlighed. Den tidligere ejer havde blandt andet påberåbt sig [elforsyningsloven § 6](#) og målerbekendtgørelsens regler mod opsætning af bimålere, men indsigelserne var retskraftigt afgjort ved tidligere landsretsdomme. Den nuværende ejer hæftede solidarisk efter vedtægternes bestemmelse om, at køber indtræder i sælgers forpligtelser, og hæftelsen kunne ikke begrænses til den tinglyste sikkerhed, fordi køberen havde konkret viden om restancen og de verserende retssager.

Denne linje er sammenlignelig med Energiklagenævnets egen i [11-205](#): hæftelsen for forbrugsudgifter er solidarisk og følger det underliggende skyldforhold, medmindre andet er aftalt. Hæftelsen er i dag også lovreguleret gennem [elforsyningsloven § 6 c](#), hvorefter ejeren af en ejendom skal betale for levering til et aftage nummer, når der ikke foreligger en leveringsaftale.

Der ses ikke landsretspraksis, der direkte prøver Energiklagenævnets depositum- og leverandørskiftepraksis; domstolsprøvelsen af området har hidtil koncentreret sig om Sø- og Handelsretten og om de civile retlige hæftelsesspørgsmål ved byretterne.

LOV	Aftaleloven § 36	Aftaleloven § 38c	Elforsyningsloven § 6, stk. 1
	Elforsyningsloven § 6c	Elleveringsbekendtgørelsen § 21	Markedsføringsloven § 24, stk. 1
	Retsplejeloven § 368, stk. 4		
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret afviser Velkommens direkte ankesag om ulovligt frikøbsgebyr på variable elaftaler 20.03.2026 Sø- og Handelsretten · Dom om ulovlige gebyrer ved opsigelse af elaftaler - Forbrugerombudsmanden mod Velkommen A/S 13.01.2026 Byretten · Ejerforening fik medhold i krav om betaling af fællesudgifter mod både tidligere og nuværende ejer 03.05.2024 Forbrugerombudsmanden · Elselskabs opkrævning af ulovligt opsigelsesgebyr på 1.500 kr. ved skift i bindingsperioden 12.06.2025 Forbrugerombudsmanden · Vildledende markedsføring og manglende oplysning ved salg af elaftaler i detailbutik 25.10.2024 Forbrugerombudsmanden · Elselskab indskærpes for vildledende varsling om ændring af elaftalevilkår 18.09.2024 Forbrugerombudsmanden · Elselskabs opkrævning af ulovligt og uforholdsmæssigt højt opsigelsesgebyr på 1.200 kr. 14.08.2024 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Odense Energis krav om depositum for ellevering 15.09.2004		

§ 10 Sammenfatning: nævnets linje i syv punkter

- 1. Normen er rimelighed, ikke rigtighed.** Energiklagenævnet prøver, om et krav eller et vilkår er *urimeligt* efter [elforsyningsloven § 6 d](#), jf. indgrebshjemlen i [§ 77, stk. 1](#) – ikke om virksomhedens opgørelse er civilretligt korrekt. Prøvelsen tager udgangspunkt i virksomhedens **anmeldte** leveringsbetingelser, som de så ud på kravtidspunktet.
- 2. Depositum kræver aktuel, egen misligholdelse.** Den bærende betingelse, formuleret i [11-205](#) og gentaget i [11-378](#), er, at kunden **umiddelbart forud** for kravet gentagne gange har overskredet den almindelige betalingsfrist. Historiske eller ubetydelige restancer rækker ikke.
- 3. Kravet følger personen – ikke adressen eller ejerkredsen.** Flytning og medhæftelse ændrer ikke risikoen, jf. [11-205](#). Men et krav mod en ny juridisk person, der ikke selv har misligholdt, er urimeligt, blot fordi der er personsammenfald med tidligere ejere, jf. [11-211](#) – og kravet kan ikke bygges på restancer i andre selskabers kontraktforhold.
- 4. Proportionalitet og mindre indgribende midler tæller.** Hyppigere afregning, accept af forkortet lukkevarsel og forudgående varsling med rimelig frist trækker ned i rimelighedsvurderingen, jf. [11-211](#) og [11-73](#). Kravene til varsel, størrelse (maks. 5 måneders betaling), forrentning og tilbagebetaling er i dag positiv ret i [Elleveringsbekendtgørelsen §§ 30-33](#).
- 5. Sikkerhedsstillelse må gerne være betingelse for netadgang og dermed for leverandørskifte.** Det er hovedresultatet i [11-378](#). Efter det nuværende regelsæt er billedet dog vendt: leverandørskifte er blevet den

lovbestemte udvej fra afbrydelse, jf. [Elleveringsbekendtgørelsen § 30](#) og [§ 32](#), og der må ikke afbrydes for allerede afholdt forbrug.

6. Kompetencesnittet er skarpt, men ikke formalistisk. Tvister om forbrugsopgørelsen og afbrydelsens berettigelse hører under Ankenævnet på Energiområdet og domstolene, jf. [11-378](#) og [20-05624](#) – og Energiklagenævnet kan ikke videresende dertil. Men en uenighed bliver ikke civilretlig, blot fordi den udspringer af et kontraktforhold: fortolkning af godkendte vilkår er en offentligretlig tvist under tilsynets kompetence, jf. [24/09249](#).

7. Gebyrforbuddet ved leverandørskifte håndhæves andesteds – og hårdt. Skift må ikke koste gebyr, jf. [elforsyningsloven § 6, stk. 1](#). Sø- og Handelsretten underkendte i [dommen af 13. januar 2026](#) et »frikøbsbeløb« på variable elaftaler som et ulovligt skifterelateret gebyr, og Højesteret afviste anken i [BS-4104/2026-HJR](#) som ikke-principiel. Kun frivillig førtidig opsigelse af en fastpriskontrakt kan udløse et forholdsmæssigt gebyr, og bevisbyrden for tabet ligger hos elhandelsvirksomheden, jf. [Elleveringsbekendtgørelsen § 21](#).

Afgrænsning: oversigten dækker ikke tariffernes størrelse og struktur, jf. [elforsyning-tariffer](#), nettilslutningsforhold, jf. [nettilslutning-energi](#), eller netvirksomhedernes indtægtsrammer efter [elforsyningsloven § 69](#).

LOV	Elforsyningsloven § 6, stk. 1	Elforsyningsloven § 6d	Elforsyningsloven § 77, stk. 1
	Elleveringsbekendtgørelsen § 21	Elleveringsbekendtgørelsen § 30	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret afviser Velkommens direkte ankesag om ulovligt frikøbsgebyr på variable elaftaler Sø- og Handelsretten · Dom om ulovlige gebyrer ved opsigelse af elaftaler - Forbrugerombudsmanden mod Velkommen A/S Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afgørelse: Netselskabs administration af tilslutningsbestemmelser vedrørende frigjort leveringsomfang er en offentligretlig tvist Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage om udtrædelse af fjernvarmeforsyning grundet manglende kompetence Energiklagenævnet · Krav om sikkerhedsstillelse for netadgang som betingelse for leverandørskifte Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vestforsynings krav om depositum fra Hotel Vinderup ApS Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Odense Energis krav om depositum for ellevering Energiklagenævnet · Klage over opkrævning af depositum for ellevering		20.03.2026 13.01.2026 17.10.2025 07.10.2020 28.03.2006 16.09.2004 15.09.2004 25.08.2003

REFERENCE Lovgrundlag

7 paragraffer

Elforsyningsloven § 6	stk. 1	Elforsyningsloven § 6b	stk. 2
Elforsyningsloven § 6d		Elforsyningsloven § 77	stk. 1
Elforsyningsloven § 89	stk. 1	Elleveringsbekendtgørelsen § 30	stk. 1
Lov om Forsyningstilsynet § 3	stk. 3		

MATERIALE

Citerede afgørelser

26 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

20.03.2026	Højesteret afviser Velkommens direkte ankesag om ulovligt frikøbsgebyr på variable elaftaler	10568-12472
------------	--	-------------

SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET

1

13.01.2026	Dom om ulovlige gebyrer ved opsigelse af elaftaler - Forbrugerombudsmanden mod Velkommen A/S	
------------	--	--

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS

1

03.05.2024	Ejerforening fik medhold i krav om betaling af fællesudgifter mod både tidligere og nuværende ejer	9802-11458
------------	--	------------

ENERGIKLAGENÆVN ET · NÆVN / KLAGEINSTANS

19

27.05.2026	Energiklagenævnet afviser klage over Rødovre Kommunes meddelelse om fjernvarmetilslutning – manglende kompetence	26-04672
01.12.2025	Energiklagenævnet stadfæster påbud til elhandelsvirksomhed om gennemsigtighed i elkontrakter	25/00471
17.10.2025	Energiklagenævnet ophæver afgørelse: Netselskabs administration af tilslutningsbestemmelser vedrørende frigjort leveringsomfang er en offentligretlig tvist	24/09249
27.03.2025	Energiklagenævnets afvisning af klage grundet overskredet klagefrist vedrørende Evidas tariffberegning	25/00934
06.07.2022	Afvisning af klage over afslag på tilskud fra Bygningspuljen på grund af overskredet klagefrist	22/01880
06.07.2022	Klage over afslag på tilskud til energibesparelser afvist grundet overskredet klagefrist	22/03196
07.10.2020	Energiklagenævnets afvisning af klage om udtrædelse af fjernvarmeforsyning grundet manglende kompetence	20/05624
30.04.2019	Klage over Forsyningstilsynets afvisning af at genbehandle sag om tilbagebetaling af overdækning	18/07154
07.03.2011	Energiklagenævnets afgørelse om påbud vedrørende SK Elnet A/S' hjemmesideindretning	1011-10-2
05.05.2008	Afvisning af klage over elforsyning på grund af manglende præcisering og kompetence	11-536.
26.02.2007	Klage over Energitilsynets afgørelse om opkrævning af depositum	21-553
28.03.2006	Krav om sikkerhedsstillelse for netadgang som betingelse for leverandørskifte	11-378.
13.10.2005	Afgørelse om betaling for spædevand og merforbrug efter rørskaade	21-345
16.09.2004	Energiklagenævnets afgørelse om Vestforsynings krav om depositum fra Hotel Vinderup ApS	11-211

15.09.2004	Energiklagenævnets afgørelse om Odense Energis krav om depositum for ellevering	11-205
13.02.2004	Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende krav om depositum for ellevering	11-115
13.02.2004	Klage over betaling for elforbrug - sag om elmålers nøjagtighed	11-99
28.10.2003	Energiklagenævnets afgørelse om NESA's opkrævning af depositum	11-78
25.08.2003	Klage over opkrævning af depositum for ellevering	11-73

FORBRUGEROMBUDSMANDEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

4

12.06.2025	Elselskabs opkrævning af ulovligt opsigelsesgebyr på 1.500 kr. ved skift i bindingsperioden
25.10.2024	Vildledende markedsføring og manglende oplysning ved salg af elaftaler i detailbutik
18.09.2024	Elselskab indskræpes for vildledende varsling om ændring af elaftalevilkår
14.08.2024	Elselskabs opkrævning af ulovligt og uforholdsmæssigt højt opsigelsesgebyr på 1.200 kr.

04

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over efterregulering af over- og underdækning i varmforsyningen

Forsyningstilsynets indgreb efter § 21, stk. 4 og grænserne for myndighedspassivitet i Energiklagenævnets praksis

Version 1 · Opdateret 29. maj 2026 · 18 afgørelser · 2004-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt kortlægger Energiklagenævnets praksis om efterregulering af over- og underdækning i varmforsyningen – dvs. Forsyningstilsynets (tidligere Energitilsynets) adgang til at gribe ind over for priser, der er opkrævet i strid med hvile-i-sig-selv-princippet, og de forvaltningsretlige grænser herfor. Retsgrundlaget er navnlig [Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4](#) sammenholdt med [§ 20, stk. 1](#) og – ved samproduktion af el og varme – [Elforsyningsloven § 75](#). Energiklagenævnet prøver området fuldt ud, men har gennem en række ledende afgørelser – først og fremmest Odense Kraftvarmeværk – fastlagt, at efterregulering er en fremadrettet regulering af et ulovligt forhold, der begrænses af den almindelige grundsætning om myndighedspassivitet, og at tilsynet hverken kan tage stilling til forældelse eller pålægge civilretlig tilbagebetaling.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Efterregulering af over- og underdækning er efter Energiklagenævnets praksis en FREMADRETTET regulering af et ulovligt forhold gennem de kommende års priser – ikke en afgørelse med tilbagevirkende kraft.
- 02** Energiklagenævnet accepterer, at der ikke gælder nogen fast tidsmæssig grænse for efterregulering af en overdækning, men indgrebet begrænses af den forvaltningsretlige grundsætning om myndighedspassivitet.
- 03** Energiklagenævnet lægger ved passivitetsvurderingen vægt på, om virksomheden har haft grund til at indrette sig i tillid til, at kravet ikke ville blive gjort gældende, og om det kan bebrejdes myndigheden, at kravet ikke blev rejst tidligere.
- 04** Energiklagenævnet afviser, at Forsyningstilsynet har kompetence til at tage stilling til forældelse eller til at pålægge civilretlig tilbagebetaling (fx ved check eller bankoverførsel) – sådanne tvister er civilretlige, jf. elforsyningsloven § 78, stk. 1.

- 05** Energiklagenævnet kræver en særlig begrundelse, når en omkostningsfordeling afviger markant fra det sædvanlige (fx 50/50 eller 90/10), og skærper kravene til det faktuelle grundlag, jo længere tilbage i tiden og jo mere indgribende afgørelsen er.
- 06** Energiklagenævnet kræver, at en underdækning indregnes i nær tidsmæssig tilknytning (1.-2. regnskabsår) til det år, den er opstået i; en selvforskyldt, akkumuleret underdækning afspejler ikke længere en nødvendig omkostning og kan afvises.
- 07** Energiklagenævnet afviser, at en privatretlig prisaftale i sig selv kan afskære indregning af nødvendige omkostninger – hvile-i-sig-selv-princippet i § 20, stk. 1 går forud for aftalen.
- 08** En overdækning skal tilbageføres til forbrugerne inden for rimelig tid gennem prisnedsættelser; afskrivningsregler kan ikke bruges til at reparere for meget opkrævede priser.
- 09** Energiklagenævnet kræver udtrykkelig lovhjemmel – herunder for adressatkredsen – før Forsyningstilsynet kan meddele et pålæg, og en udvidende fortolkning af formålsbestemmelser er ikke tilstrækkelig.

§ 1 Retsgrundlaget og Energiklagenævnets prøvelseskompetence

Kollektive varmforsyningsanlæg skal hvile i sig selv: virksomhedens indtægter og udgifter skal over en årrække balancere, og kun nødvendige omkostninger må indregnes i prisen, jf. [Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#). En eventuel over- eller underdækning reguleres som udgangspunkt i de kommende års priser. Priser og betingelser skal anmeldes til tilsynet efter [§ 21, stk. 1](#), og finder Forsyningstilsynet, at en pris eller betingelse er urimelig eller i strid med §§ 20-20 b, kan tilsynet efter [§ 21, stk. 4](#) give pålæg om ændring. Ved samproduktion af el og varme suppleres dette af [Elforsyningsloven § 75, stk. 2](#) (kraftvarme må ikke vælte omkostninger urimeligt over på fjernvarmeforbrugerne) og – for affaldsforbrænding – det hidtidige hvile-i-sig-selv-krav i [§ 75, stk. 3](#).

Energiklagenævnet prøver tilsynets afgørelser fuldt ud – både faktum og retlige spørgsmål. I **21-94** (Haderslev Kraftvarmeværk) fastslog nævnet, at tilsynets afvisning af en sag på grund af manglende kompetence ikke afskærer den administrative rekurs, og at klagen antages til realitetsbehandling med fuld prøvelse. Samme afgørelse understreger, at en kompetence til at udstede pålæg kræver udtrykkelig hjemmel – herunder med hensyn til adressatkredsen – og at en udvidende fortolkning af lovenes formålsbestemmelser ikke kan begrunde et pålæg mod fx en affaldsleverandør, jf. **21-94**. At indgrebsbeføjelsen i § 21, stk. 4, hviler på prisbestemmelserne – og ikke på private aftaler – blev slået fast i **1021-10-36**, hvor nævnet samtidig markerede, at tilsynet kan meddele pålæg, hvis forholdene er urimelige eller lovstridige.

Det skal bemærkes, at [Elforsyningsloven § 75, stk. 3](#) – kravet om at affaldsforbrændingsvirksomheder økonomisk skal hvile i sig selv – er ophævet med virkning fra den 1. januar 2025 som led i den nye organisering og konkurrenceudsættelse af affaldsforbrændingssektoren. Affaldsforbrændingsanlæg drives herefter på kommercielle vilkår, men omkostningsfordelingen ved fastsættelse af fjernvarmepriser følger fortsat [§ 75, stk. 2](#) og varmforsyningslovens § 20, og varmeprisen er fortsat undergivet maksimalprisreguleringen, herunder prisloftet. Den affaldsspecifikke del af ældre afgørelser som **1021-11-33** og **21-94** skal derfor læses i lyset af denne lovændring, mens kerneprincipperne om efterregulering, prøvelse og passivitet er upåvirkede.

Denne oversigt dækker ikke selve prisfastsættelsen (omkostningsbestemt pris) eller forrentning/afskrivninger, der behandles i særskilte oversigter.

LOV	Elforsyningsloven § 75, stk. 2, 3	Varmforsyningsloven § 20, stk. 1
	Varmforsyningsloven § 21, stk. 1, 4	Varmforsyningsloven § 26, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om E.ON Produktions fakturering af underdækning	24.03.2011
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om kompetence til at pålægge affaldsleverandør betaling for affaldsforbrænding	29.06.2004

Efterregulering er fremadrettet regulering – ikke tilbagevirkende kraft

§ 2

Det bærende princip i Energiklagenævnets praksis er, at en efterregulering ikke er en afgørelse med tilbagevirkende kraft, men en fremadrettet regulering af et ulovligt forhold. Det knytter sig til tilsynsmyndighedernes almindelige karakter, som beskrevet i forarbejderne til elforsyningslovens tilsynsbestemmelse og gengivet i Odense-sagen:

det karakteristiske for tilsynet med offentligretlige regler er, at tilsynsmyndighedernes sanktioner er fremadrettede. Det vil sige, at tilsynet konstaterer en ulovlig tilstand og giver pålæg om at ændre denne tilstand med virkning for fremtiden.

Denne sontring er udmøntet i [Vejledning om Energitilsynets praksis for afvikling af over- eller underdækning](#). Hovedreglen er, at en over- eller underdækning skal indregnes i priserne for det år, der følger umiddelbart efter det år, dækningen vedrører, mens uforholdsmæssigt store dækninger efter skriftlig aftale med tilsynet kan indregnes over en periode for at undgå unødige prisudsving:

En overdækning skal som hovedregel opkræves i varmepriserne for det år, der følger umiddelbart efter det år, som overdækningen vedrører.

Vejledningen fastslår samtidig, at tilsynet ikke kan pålægge en varmforsyning at ændre priserne med tilbagevirkende kraft og tilbagebetale en overdækning til de historiske forbrugere, og at en underdækning aldrig kan tilbageføres bagudrettet:

en varmforsyning ikke kan vælge at tilbageføre en underdækning. Underdækninger vil altid skulle opkræves fremadrettet.

I **1021-11-33** (Odense Kraftvarmeværk) var netop dette stridens kerne: Energitilsynet pålagde værket at tilbageføre ca. 251 mio. kr. til fjernvarmebrugere via fremtidige priser. Klagerne anførte, at afgørelsen reelt havde tilbagevirkende kraft, mens Fjernvarme Fyn og tilsynet anførte, at der var tale om en fremadrettet efterregulering af en konstateret ulovlig prisfastsættelse. Energiklagenævnet lagde det sidste til grund som princip, men ophævede og hjemviste afgørelsen af andre grunde (se nedenfor), jf. **1021-11-33**. At tilbageførsel skal ske gennem prisnedsættelser – og ikke ved kunstgreb – fremgår af **21-537** (Brøndby Fjernvarme), hvor nævnet bemærkede, at afskrivningsreglerne ikke kan anvendes til at reparere for meget opkrævede priser. I **24/04577** (Bornholm, blok 6) præciserede nævnet, at en justering af en allerede indregnet underdækning,

så den genberegnes med rimelige fordelingsnøgler, ikke udgør en afgørelse med tilbagevirkende kraft, jf. [24/04577](#).

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk		02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk		13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning		03.07.2007

§ 3 Grænsen for indgreb: myndighedspassivitet og indrettelseshensyn

Selvom der ikke gælder nogen fast tidsmæssig grænse for efterregulering af en overdækning, begrænses tilsynets adgang af den almindelige forvaltningsretlige grundsætning om myndighedspassivitet. Det principielle udgangspunkt blev formuleret i **1021-11-33** (Odense Kraftvarmeværk): Energiklagenævnet skal vurdere, om virksomheden har haft grund til at indrette sig i tillid til, at kravet ikke ville blive gjort gældende, og om det kan bebrejdes myndigheden, at kravet ikke blev rejst tidligere. Hensynet til forsyningssikkerheden og værkets økonomiske råderum indgår også i fastlæggelsen af efterreguleringsperioden. Nævnet skærpede samtidig kravene til det faktuelle grundlag, fordi afgørelsen var indgribende og vedrørte forhold helt op til ca. 10 år tilbage, jf. [1021-11-33](#).

Passivitets- og indrettelsesvurderingen er konkret. I **1021-17-13** (Brdr. Hartmann / Tønder Fjernvarme) fandt Energiklagenævnet, at en efterregulering som udgangspunkt måtte angå hele perioden fra 2003, fordi der i hele perioden havde været tvist mellem parterne om prisen – klageren kunne derfor ikke have indrettet sig i tillid til, at betalingen var endelig, og selve beløbets størrelse kunne ikke i sig selv gøre resultatet urimeligt, jf. [1021-17-13](#). Modsæt kan tidligere myndighedsudmeldinger skabe en beskyttelsesværdig forventning: i samme sag begrænsede nævnet rækkevidden af [§ 21, stk. 3](#), fordi tilsynets tidligere vejledning havde givet klageren grund til at tro, at en bestemt fremgangsmåde var korrekt.

Grænsen for berettigede forventninger trækkes dog snævert. I [24/04577](#) afviste Energiklagenævnet, at en indledende kontakt med tilsynet, der havde karakter af vejledning og ikke en bindende forhåndsgodkendelse, kunne skabe en berettiget forventning om, at en 90/10-fordeling var rimelig, jf. [24/04577](#). Den almindelige forvaltningsretlige passivitet og genoptagelse behandles uddybende i [genoptagelse-forvaltning](#).

LOV	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 3, 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	21.02.2025
	Energiklagenævnet · Hjemvisning: Energitisynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen	28.11.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012

§ 4 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved overdækning

Ved overdækning – at forbrugerne har betalt for meget – lægger Energiklagenævnet vægt på, at det for meget opkrævede skal tilbage til forbrugerne inden for rimelig tid. I **21-537** (Brøndby Fjernvarme) stadfæstede nævnet et pålæg om at tilbageføre en overdækning på godt 28 mio. kr. og tiltrådte, at tilsynet kunne kræve en ligelig fordeling over tre år. Nævnet lagde afgørende vægt på, at tilbageførsel efter hvile-i-sig-selv-princippet skal ske ved prisnedsættelser til kunderne, og at:

afskrivningsreglerne ikke kan anvendes til at "reparere" for meget opkrævede priser i strid med deres formål.

Nævnet tillagde det ikke vægt, at fraflyttede forbrugere ikke fik del i tilbageførslen, mens nytilflyttede fik gavn af den, jf. **21-537**. Denne asymmetri er en accepteret konsekvens af den fremadrettede model, jf. afviklingsvejledningen.

Energiklagenævnet lægger desuden vægt på, at en usædvanlig omkostningsfordeling kræver en særlig begrundelse. I **1021-11-33** (Odense) fandt nævnet, at en 50/50-fordeling af fællesomkostningerne mellem varme- og affaldssiden er usædvanlig i energimyndighedernes praksis og derfor kræver en særlig begrundelse, og at en fordelingsnøgle skal fastsættes ud fra en konkret rimelighedsbetragtning – ikke alene ud fra indtægterne fra el og varme, jf. **1021-11-33**. Tilsvarende skævdeling (90 % til varmesiden) blev i **24/04577** anset for at kræve en begrundelse i de fysiske eller driftsøkonomiske forhold. Hvor en overdækning skyldes urimeligt høje indkøbsomkostninger, fx halm købt over markedsprisen, lægger nævnet vægt på sammenligningen med markedsprisen og kræver tilbageførsel, jf. **1021-120** (Holeby).

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 2	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepris på grund af manglende partshøring	18.05.2009
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning	03.07.2007

§ 5 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved underdækning

Ved underdækning – at forbrugerne har betalt for lidt – er det centrale spørgsmål, om underdækningen fortsat afspejler en nødvendig omkostning, der lovligt kan indregnes i fremtidige priser. Energiklagenævnet kræver, at indregning sker i forholdsvis nær tidsmæssig tilknytning til det regnskabsår, underdækningen er opstået i (typisk det første eller næstfølgende år), og at der kræves gode grunde for at indregne en underdækning, der ikke er medtaget umiddelbart efter. I de parallelle sager **18/00198** (E.ON Produktion) og **18/0199** (E.ON Varme) stadfæstede nævnet, at akkumulerede underdækninger opstået over 2006-2011 og ikke afviklet rettidigt ikke længere kunne anses for nødvendige omkostninger, og at det ville være urimeligt at indregne dem, jf. **18/00198** og **18/0199**.

Energiklagenævnet lægger her vægt på følgende gennemgående momenter:

- **Selvforskyldthed:** Underdækningen var opstået flere år før tilsynets afgørelse og ansås for selvforskyldt; der forelå ingen undskyldelige forhold.
-

Aftalens betydning: En civilretlig forpligtelse til at opkræve en lavere pris end den omkostningsbestemte kunne ikke tillægges vægt som undskyldelig grund. Det stemmer med [1021-10-36](#), hvor nævnet fastslog, at en aftale mellem produktions- og distributionsselskab som udgangspunkt er uden betydning for, om en udgift kan indregnes efter [§ 20, stk. 1](#).

- **Forbrugerbeskyttelse og samtidighed:** En afvigelse i den forbrugerreds, der betaler, i forhold til den, der har haft gavn af de lave priser, taler imod sen indregning.

Kravet om "gode grunde" går igen i [1021-11-27](#) (Slagslunde/E.ON), hvor nævnet samtidig anerkendte tilsynets vide ramme til at prioritere sine sager:

Nævnet finder i lighed med Energitilsynets sekretariat, at klagers henvendelser til tilsynet ikke rejser en konkret begrundet mistanke om, at der foreligger en lovovertrædelse af nogen betydning eller er udvist en ulovlig adfærd vedrørende selve afviklingsplanen for underdækningen.

Se [1021-11-27](#). En særlig grænse gælder for affaldsforbrændingsanlæg: i [18/03299](#) (AffaldPlus) fastslog nævnet, at omkostninger, der overstiger affaldsvarmeprisloftet, slet ikke kan fremføres som underdækning til senere indregning, jf. [18/03299](#) og [§ 20, stk. 4](#).

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 4	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 3, 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris for 2018 11.11.2019 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om underdækninger i varmemforsyningsområder 19.12.2018 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om underdækninger i varmemforsyningsområder 19.12.2018 Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afslag på at behandle klage over indregning af akkumuleret underdækning hos E.ON 12.03.2012 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om E.ON Produktions fakturering af underdækning 24.03.2011	

§ 6 Tilsynets kompetencegrænser: forældelse og civilretlig tilbagebetaling

Energiklagenævnet trækker en skarp grænse mellem den offentligretlige prisregulering og civilretlige pengekrav. I [1021-11-33](#) (Odense) understregede nævnet, at Energitilsynet ikke har kompetence til at tage stilling til forældelsesspørgsmål eller til at pålægge tilbagebetaling, fordi dette er civilretlige anliggender, jf. [1021-11-33](#). Grænsen får praktisk betydning, når et leveringsforhold er ophørt, så fremadrettet prisregulering ikke længere er mulig.

I [1021-14-26](#) (Eskemosepark) stadfæstede nævnet, at tilsynet ikke i medfør af [§ 21, stk. 4](#) kan pålægge et selskab at tilbageføre en overdækning ved check eller bankoverførsel, når leverancen er ophørt – en sådan tvist om, hvordan tilbageførsel skal ske, er civilretlig og falder uden for tilsynets og nævnets kompetence, jf. [Elforsyningsloven § 78, stk. 1](#). Nævnet tilføjede dog, at tilsynet ikke er afskåret fra at vurdere, om et historisk forhold er urimeligt, eller fra at pålægge selskabet at anmelde manglende priser, da klageren har en retlig interesse heri, jf. [1021-14-26](#). Samme dobbeltheds ses i [1021-17-13](#), hvor nævnet var enig i, at tilsynet ikke kunne udstede pålæg om ændring af tariffer efter ophør af leveringsforholdet, men fortsat kunne afgøre, hvilke omkostninger der skulle indgå i priserne, jf. [1021-17-13](#).

Kompetencen er desuden begrænset af adressatkredsen: i **21-94** (Haderslev) fandt nævnet, at hverken elforsyningsloven eller varmforsyningsloven gav hjemmel til at meddele pålæg til en affaldsleverandør, da bestemmelserne retter sig mod ejere af anlæg, ikke mod leverandører, jf. **21-94**. Spørgsmål om pengekravsforældelse behandles selvstændigt i [forældelse-pengekrav-afbrydelse](#).

LOV	Elforsyningsloven § 78, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Hjemvisning: Energitilsynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen		28.11.2017
	Energiklagenævnet · Energitilsynets afgørelse om tilbageførsel af overdækning stadfæstet		29.12.2014
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk		13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om kompetence til at pålægge affaldsleverandør betaling for affaldsforbrænding		29.06.2004

§ 7 Klagebehandling, sagsgang og frister ved Energiklagenævnet

Inden Forsyningstilsynet meddeler pålæg efter [§ 21, stk. 4](#), søger tilsynet typisk at opnå en forhandlingsløsning: en tilkendegivelse efterfølges af et forhandlingsmøde, og kun hvis selskabet ikke vil efterkomme tilkendegivelsen, træffes en formel afgørelse. Dette forløb ses bl.a. i **18/0199** og i **1021-120** (Holeby). I Holeby-sagen blev tilsynets afgørelse imidlertid ophævet som ugyldig, fordi en konkurrerende part ikke var blevet partshørt over nye, faktiske oplysninger af væsentlig betydning, jf. [Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#) og **1021-120**. Begrundelseskraet i [Forvaltningsloven § 24](#) gælder også; i **24/04577** kritiserede nævnet en usædvanlig lang og lidet gennemsigtig sagsbehandling, men fandt den ikke ugyldighedsbegrundende.

Klage til Energiklagenævnet sker efter [Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1](#), og nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. En klage har ikke automatisk opsættende virkning; spørgsmålet afgøres efter de almindelige forvaltningsretlige regler, hvor der kræves særlige omstændigheder. I **24/04474** (Bornholm) afviste nævnet opsættende virkning og lagde vægt på, at klageadgangen ikke blev illusorisk, at der ikke ville ske uoprettelig skade, og at sagen reelt var en strid om penge, jf. **24/04474**.

Nævnet håndhæver frister og dispensationer restriktivt. I **22/11817** (CTR I/S) blev et afslag på dispensation fra ansøgningsfristen for forrentning af indskudskapital stadfæstet, idet nævnet udtalte:

Energiklagenævnet finder, at sygdom og ophør af ansættelse med deraf følgende omorganisering af virksomheden hverken er sjælden, enestående eller ualmindelig, uagtet at forholdene blev vanskeliggjort af den efterfølgende nedlukning på grund af Covid-19.

Se **22/11817**. Nævnets afgørelser er endelige i forvaltningssystemet, men kan indbringes for domstolene; søgsmål skal anlægges inden 6 måneder efter meddelelsen, jf. [§ 26, stk. 4](#) – en frist, der blev indsat for at gøre afgørelserne hurtigere endelige.

LOV	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	Forvaltningsloven § 24	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4
	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1, 4		
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk		
			02.07.2025

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	21.02.2025
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S	03.10.2023
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder	19.12.2018
Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepris på grund af manglende partshøring	18.05.2009

§ 8 Sammenhæng med domstolspraksis

Energiklagenævnets afgørelser indbringes løbende for domstolene, og den civile retlige prøvelse løber parallelt med den administrative. **BS-5975/2018-HJR** (Lemvig Varmeværk) illustrerer grænsefladen: sagen angik ikke prøvelse af et tilsynspålæg, men det civile retlige forhold mellem varmemærket og forbrugerne om et gældsudligningsbeløb og en forrentning på 7 %. Lemvig Varmeværk anførte selv, at:

Energitilsynet har ikke udstedt pålæg efter varmforsyningslovens § 21, stk. 4, og sagen vedrører ikke prøvelse af administrative afgørelser. Den vedrører alene det civile retlige forhold mellem parterne på et område, der er tæt reguleret af varmforsyningsloven.

Højesteret fandt prisdifferentieringen saglig efter **Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5** og forrentningen lovlig, jf. **BS-5975/2018-HJR**. Forsyningstilsynet havde i en erklæring oplyst, at det ikke havde godkendt en forrentning på 7 %, og at en opkrævning med rente "måtte betragtes som urimelig i henhold til varmforsyningsloven" – hvilket viser, hvordan tilsynets rimelighedsvurdering kan få betydning i den civile sag.

I **BS-221/2016-VLR** (Viborg Fjernvarme) anlagde 1.922 forbrugere gruppesøgsmål mod den tidligere ledelse for forhøjede varmeudgifter efter et fejlslagent geotermiprojekt. Landsretten fandt ledelsen ansvarspådragende – "Ved at have indhentet generalforsamlingens bemyndigelse til en aktivitet, som lå uden for VF's formål efter vedtægterne, har de sagsøgte handlet ansvarspådragende" – men frifandt alligevel, fordi der ikke var årsagssammenhæng: det var det kommunale selskab, der overtog projektet og besluttede at indregne omkostningerne i varmepriserne, en indregning Forsyningstilsynet i vidt omfang godkendte efter **Varmeforsyningsloven § 20**, jf. **BS-221/2016-VLR**. Dommen viser, at en lovlig indregning i varmeprisen kan bryde kæden mellem en ansvarspådragende ledelseshandling og forbrugernes tab.

Domstolene prøver også selve Energiklagenævnets afgørelser inden for 6-måneders fristen. I **BS-7733/2022-NYK** (Maribo Varmeværk) stadfæstede byretten en afgørelse fra nævnet om projektgodkendelse og fandt den tilstrækkeligt begrundet, jf. **BS-7733/2022-NYK**. Endelig viser **BS-1776/2009-VLR** (Esbjerg), at hvile-i-sig-selv-princippet primært angår levering til kostpris under driften og ikke uden videre kan udstrækkes, samt at begrænsninger i en virksomheds råderum forudsætter sikker hjemmel, jf. **BS-1776/2009-VLR**. Højesteret har endnu ikke direkte prøvet selve § 21, stk. 4-efterreguleringspålægget, men Lemvig-sagen afstikker den civile retlige grænse for, hvad der kan kræves af forbrugerne.

LOV

Elforsyningsloven § 78, stk. 1

Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5

Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4

Varmeforsyningsloven § 26, stk. 4

PRAKSIS

Højesteret · Sag om Lemvig Varmeværk: Lovligheden af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmemærker

10.04.2019

Landsretten · Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt	10.09.2025
Landsretten · Sag om ejerskab af forsyningsvirksomhed og anvendelse af salgsprouvenu	25.10.2010
Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse	16.01.2024

§ 9 Sammenfattende om Energiklagenævnets linje

Energiklagenævnets praksis tegner et klart og forholdsvis stabilt billede. Efterregulering af over- og underdækning er en fremadrettet regulering af et ulovligt forhold gennem de kommende års priser – ikke en afgørelse med tilbagevirkende kraft og ikke et civilretligt tilbagebetalingskrav. Forsyningstilsynet kan efter [§ 21, stk. 4](#) gribe ind mod urimelige eller lovstridige priser og fordelingsnøgler, men kan hverken afgøre forældelse eller pålægge tilbagebetaling ved check eller bankoverførsel, jf. [1021-11-33](#) og [1021-14-26](#).

Indgrebet er underlagt to gennemgående begrænsninger. For det første grundsætningen om myndighedspassivitet: Energiklagenævnet vejer, om virksomheden har kunnet indrette sig i tillid til, at kravet ikke ville komme, og om forsinkelsen kan bebrejdes myndigheden – med skærpede krav til det faktuelle grundlag, jo længere tilbage forholdet rækker ([1021-11-33](#)), men uden beskyttelse, hvor der hele tiden har været tvist om prisen ([1021-17-13](#)). For det andet kravet om nødvendige omkostninger: en underdækning skal indregnes i nær tidsmæssig tilknytning til det år, den opstod, og en selvforskyldt, akkumuleret underdækning afspejler ikke længere en nødvendig omkostning ([18/00198](#) og [18/0199](#)), mens en overdækning skal tilbageføres inden rimelig tid gennem prisnedsættelser ([21-537](#)).

Domstolene har bekræftet rammen: Højesteret har i [BS-5975/2018-HJR](#) håndteret den civilretlige side af varmepriser tæt reguleret af loven, og landsretten har i [BS-221/2016-VLR](#) vist, at en lovlig indregning i varmeprisen kan bryde årsagssammenhængen til et erstatningskrav. Samlet kræver Energiklagenævnet et solidt fakta- og hjemmelsgrundlag, accepterer fremadrettet efterregulering uden fast forældelse, og afviser indgreb, der reelt har karakter af civilretlig tvangsfuldbyrdelse.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Højesteret · Sag om Lemvig Varmeværk: Lovligheden af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmekværker		10.04.2019
	Landsretten · Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt		10.09.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om underdækninger i varmeforsyningsområder		19.12.2018
	Energiklagenævnet · Hjemvisning: Energitilsynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen		28.11.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmekværk		13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning		03.07.2007

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Elforsyningsloven § 75	stk. 2, 3	Elforsyningsloven § 78	stk. 1
Varmeforsyningsloven § 20	stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21	stk. 4

Varmeforsyningsloven § 26

stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

18 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

10.04.2019	Sag om Lemvig Varmeværk: Lovligheden af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmekærker	bs-6335-2018-hjr
------------	---	------------------

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

2

10.09.2025	Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlsagnet geotermiprojekt	10014-11719
25.10.2010	Sag om ejerskab af forsyningsvirksomhed og anvendelse af salgsprovenu	5046-6066

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

1

16.01.2024	Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse	5974-7146
------------	--	-----------

ENERGIKLAGE ÆVNEN · NÆVN / KLAGEINSTANS

14

02.07.2025	Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmekærk	24/04577
21.02.2025	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	24/04474
03.10.2023	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra ansøgningsfrister til forrentning af indskudskapital for CTR I/S	22/11817
11.11.2019	Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris for 2018	18/03299
19.12.2018	Energiklagenævnets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder	18/00198
19.12.2018	Energiklagenævnets stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om underdækninger i varmforsyningsområder	18/0199
28.11.2017	Hjemvisning: Energitilsynet skal tillade indregning af overskud i fjernvarmeprisen	1021-17-13
29.12.2014	Energitilsynets afgørelse om tilbageførsel af overdækning stadfæstet	1021-14-26
13.06.2012	Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmekærk	1021-11-33
12.03.2012	Stadfæstelse af Energitilsynets afslag på at behandle klage over indregning af akkumuleret underdækning hos E.ON	1021-11-27
24.03.2011	Energiklagenævnets afgørelse om E.ON Produktions fakturering af underdækning	1021-10-36
18.05.2009	Hjemvisning af sag om varmepris på grund af manglende partshøring	1021-120
03.07.2007	Energiklagenævnets afgørelse om påbud til Brøndby Fjernvarme A.m.b.a. om tilbageførsel af overdækning	21-537
29.06.2004	Energiklagenævnets afgørelse om kompetence til at pålægge affaldsleverandør betaling for affaldsforbrænding	21-94

05

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over Energiklagenævnets klageberettigelse, partsbegreb og kompetence

Klageberettigelse, partsstatus, klagefrister og kompetenceafgrænsning ved Energiklagenævnet

Version 1 · Opdateret 29. maj 2026 · 21 afgørelser · 2009-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt kortlægger de processuelle rammer for klagebehandling ved Energiklagenævnet – hvem der er klageberettiget og part, hvordan klagefrister beregnes, hvornår formanden kan afvise en klage, og hvor grænserne for nævnets kompetence går. Retsgrundlaget er den nye lov om Energiklagenævnet fra 2025 (§§ 1, 6 og 8), forretningsordenen (bekendtgørelse nr. 664 af 19. juni 2006), klagebestemmelserne i sektorlovene (bl.a. elforsyningsloven § 89, varmforsyningsloven § 26 og VE-loven § 66) samt forvaltningslovens partsbegreb i § 9. Energiklagenævnets egen praksis viser en fast linje: nævnet er klage- og ikke tilsynsmyndighed, det kræver væsentlig, individuel og retlig interesse for partsstatus, og klagefristen løber først fra korrekt meddelelse af afgørelsen. Linjen flugter med domstolenes praksis om retlig interesse og foreningers søgsmålskompetence, og domstolene efterprøver konkret nævnets klageberettigelsesvurderinger.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Energiklagenævnet er klageinstans og ikke tilsynsmyndighed og kan derfor ikke af egen drift tage sager op til undersøgelse.
- 02 Energiklagenævnet afgør selv spørgsmål om sin egen kompetence i den konkrete sag, jf. lov om Energiklagenævnet § 1, stk. 2.
- 03 Energiklagenævnet kræver væsentlig, individuel og retlig interesse for at anerkende partsstatus efter forvaltningsloven § 9 – en interesse, der rammer den pågældende kvalificeret mere end andre.
- 04 Energiklagenævnet afviser en forening som part, når afgørelsens retsvirkning rammer alle kommunens borgere ensartet (kommunal modregning), fordi medlemmerne så ikke berøres individuelt.
- 05 Energiklagenævnet beregner klagefristen fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er korrekt meddelt klageren – en afgørelse sendt til en forkert e-mailadresse udskyder fristen.
- 06 Energiklagenævnet afviser klager, der falder uden for nævnets ressort eller angår civilretlige spørgsmål som rådgiver- og erstatningsansvar, der hører under domstolene.

- 07** Energiklagenævnets formand kan på nævnets vegne afvise klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence, er indgivet for sent eller af en, der ikke er klageberettiget, jf. lov om Energiklagenævnet §§ 6 og 8.
- 08** Kompetencen til at træffe afgørelse om aktindsigt overgår til Energiklagenævnet, så snart den underliggende sag er påklaget til nævnet.
- 09** Domstolene efterprøver nævnets klageberettigelsesvurdering og kan tilsidesætte en afvisning, men foreninger uden lovhjemlet klageret og uden individuel berøring afvises efter samme logik som ved nævnet.

§ 1 Ét uafhængigt klagenævn for over tyve sektorlove – lovgrundlaget

Energiklagenævnet er den øverste administrative klageinstans på energi- og forsyningsområdet. Med **lov om Energiklagenævnet** (lov nr. 468 af 14. maj 2025, i kraft 15. maj 2025) blev de hidtil spredte regler – i gasforsyningslovens § 50 a, i [Energiklagenævnets forretningsorden § 1](#) og i de enkelte sektorlove – samlet i én nævnslov. Af de almindelige bemærkninger fremgår, at "*mere end 20 forskellige love*" hjemler klageadgang til nævnet, og at formålet var at gøre den uoverskuelige regulering ensartet og effektiv.

Efter [lov om Energiklagenævnet § 1](#) er nævnet "*klageinstans for administrative afgørelser, når det er fastsat ved lov eller i henhold til lov*", det afgør selv spørgsmål om sin kompetence i konkrete sager, og det er uafhængigt af instruktioner. Kompetencen udledes herefter af de enkelte klagebestemmelser, hvoraf de centrale er:

Lov	Klagebestemmelse	Klagefrist	Søgsmålsfrist
Elforsyningsloven	§ 89	4 uger fra meddelelse	6 måneder
Varmeforsyningsloven	§ 26	(følger sektorreglerne)	6 måneder
VE-loven	§ 66 og § 67	4 uger	6 måneder

Fælles for bestemmelserne er, at ministerens og Forsyningstilsynets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet, at klagen skal være skriftlig og indgivet inden 4 uger, og at afgørelserne ikke kan prøves ved domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger. At nævnet alene er **sidste administrative klageinstans for myndighedsafgørelser**, blev fastslået i [Energiklagenævnet j.nr. 1021-11-58](#), hvor nævnet afviste en klage over et vejledende brev fra Energitilsynets sekretariat, fordi det ikke var en afgørelse i forvaltningsretlig forstand.

LOV

[Elforsyningsloven § 89](#)[Energiklagenævnets forretningsorden § 1](#)[Lov om Energiklagenævnet § 1](#)[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1](#)[VE-loven § 66](#)[VE-loven § 67](#)PRAKSIS **Energiklagenævnet** · Klage over Energitilsynets besvarelse om udtrædelsesgodtgørelse

19.03.2012

§ 2 Klageinstans – ikke tilsynsmyndighed: nævnets kompetenceafgrænsning

Energiklagenævnet afgør selv spørgsmål om sin kompetence, jf. [lov om Energiklagenævnet § 1, stk. 2](#) (tidligere [forretningsorden § 1, stk. 3](#)). To grænser går igen i praksis.

Nævnet er klage- og ikke tilsynsmyndighed. I [Energiklagenævnet j.nr. 1131-10-3](#) afviste nævnet en anmodning om at undersøge lovligheden af Anholt-udbuddet:

"Nævnet er en klagemyndighed og ikke en tilsynsmyndighed, og kan derfor ikke af egen drift tage sager op til undersøgelse."

Anmodningen blev i stedet videresendt til den rette myndighed efter [forvaltningsloven § 7, stk. 2](#).

Kun afgørelser inden for nævnets ressort kan påklages. Energiklagenævnet lægger afgørende vægt på, om det påklagede forhold er en sag, nævnet overhovedet er klageinstans for:

- Civilretlige spørgsmål falder uden for. I [Energiklagenævnet j.nr. 20/07228](#) afviste nævnet en klage, der reelt angik **rådgiveransvar**, fordi erstatnings- og ansvarsspørgsmål er civilretlige og hører under de almindelige domstole.
- Saglig kompetence kræver lovhjemmel. I [Energiklagenævnet j.nr. 1021-13-114](#) tiltrådte nævnet, at Energitilsynet ikke havde kompetence til at vurdere, om en forkøbsret efter varmemforsyningsloven var tilsidesat – en sådan tvist måtte om nødvendigt afgøres ved domstolene.
- Ressort afgøres af det underliggende emneområde. I [Energiklagenævnet j.nr. 26/01709](#) (Morsø Forsyning) og [Energiklagenævnet j.nr. 25/10970](#) afviste nævnet aktindsigtsklager, fordi de bagvedliggende forhold (interne bestyrelsesdrøftelser, personalemapper) ikke var sager, der kunne påklages til nævnet.

Prøvelsesintensiteten varierer. Hvor nævnet prøver legaliteten fuldt ud – herunder kan ophæve og hjemvise for begrundelsesmangler, jf. [Energiklagenævnet j.nr. 20/08596](#) – respekterer det myndighedens skøn på de områder, hvor loven overlader et vidt skøn. I j.nr. 1131-10-3 tiltrådte nævnet således Energistyrelsens skøn ved tildeling af en forundersøgelsestilladelse, fordi styrelsen efter VE-loven har *"et vidt skøn"* ved vurderingen af ansøgninger i forsøgsområder.

LOV

[Forvaltningsloven § 7, stk. 2](#)[Lov om Energiklagenævnet § 1, stk. 2](#)[Varmeforsyningsloven § 26](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence	27.02.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1]	25.11.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse og hjemvisning af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	29.01.2021
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage om energimærkning af ejendom grundet manglende kompetence	08.07.2020
	Energiklagenævnet · Energitilsynets manglende kompetence vedrørende forkøbsret efter varmemforsyningsloven	28.03.2014
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets besvarelse om udtrædelsesgodtgørelse	19.03.2012
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på ansøgning om forundersøgelsestilladelse til forsøgshavvindmøller i Nisum Bredning	15.04.2011

Partsbegrebet og klageberettigelsen: væsentlig, individuel og retlig interesse

§ 3

Hvem der er part og dermed har de forvaltningsretlige beføjelser, afgøres efter [forvaltningsloven § 9](#). Af forarbejderne fremgår, at der i tvivlstilfælde "*navnlig [må] lægges vægt på, hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald*", og at den, der blot ved sin henvendelse giver anledning til, at en myndighed rejser en sag, ikke af den grund bliver part. Bemærkningerne fremhæver også, at partsreglerne som hovedregel ikke gælder ved generelle foranstaltninger af almindelig karakter, der rammer en bred kreds ensartet.

Sektorlovene bygger på samme test. Klageberettiget er typisk "*enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen*", mens lokale og landsdækkende natur-, miljø- og rekreative foreninger tillægges en særlig klageret for de miljømæssige forhold, jf. [VE-loven § 67](#).

Den ledende afgørelse om foreningers partsstatus er [Energiklagenævnet j.nr. 25/07445](#). En forening af fjernvarmebrugere ønskede partsstatus i en sag om kommunal modregning efter [varmeforsyningsloven § 23 l](#) og [§ 23 m](#). Nævnet stadfæstede Forsyningstilsynets vurdering:

"Klager ville dermed ikke være påvirket i højere grad end andre i Odsherred Kommune. På den baggrund ville foreningen ikke have en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagen og dens udfald."

Energiklagenævnet lagde vægt på, at **afgørelsens adressat er kommunen**, og at retsvirkningen – reduktion i kommunens bloktilskud – rammer kommunens generelle økonomi og dermed alle borgere ensartet. Den manglende individuelle berøring afgjorde spørgsmålet.

Nævnet anvender samme logik på andre tredjeparter. I [Energiklagenævnet j.nr. 1021-194](#) fastslog nævnet, at den virksomhed, hvis oplysninger en aktindsigtssag vedrører, som klart udgangspunkt ikke er part i sagen, men alene høres efter god forvaltningsskik. At en afgørelse om netop *ikke* at tillægge partsstatus i sig selv er en afgørelse, der kan påklages, blev samtidig slået fast.

LOV

[Forvaltningsloven § 9](#)[Varmeforsyningsloven § 23l](#)[Varmeforsyningsloven § 23m](#)[VE-loven § 67](#)

PRAKSIS	Byretten · Sag om klageberettigelse vedrørende etablering af ilandføringsanlæg; spørgsmålet om sagsomkostninger	20.08.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning	12.11.2025
	Energiklagenævnet · Afslag på partsstatus i sag om aktindsigt i koncerninterne aftaler	12.10.2009

§ 4 Klagefristen løber først fra korrekt meddelelse af afgørelsen

Klagefristen er gennemgående **4 uger**, jf. fx [elforsyningsloven § 89, stk. 4](#) og [VE-loven § 66, stk. 3](#). Klagen skal efter [Energiklagenævnets forretningsorden § 7](#) være "*kommet frem til Energiklagenævnet senest ved kontortids ophør på den dag, hvor klagefristen udløber*", og udløber fristen på en lørdag eller helligdag, forlænges den til den følgende hverdag.

Energiklagenævnet lægger afgørende vægt på, at fristen først regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er **korrekt meddelt** klageren. Det illustreres af [Energiklagenævnet j.nr. 1131-10-3](#): Energistyrelsens oprindelige afgørelse blev sendt til en forkert e-mailadresse og nåede aldrig klageren. Nævnet fandt, at klagefristen først løb

fra den senere, korrekte genfremsendelse, og at klagen derfor var rettidig. Nævnet bemærkede udtrykkeligt, at en myndighed, der sender afgørelser pr. e-mail, *"bør være særlig omhyggelig med adresseringen"*.

Efter den nye [lov om Energiklagenævnet § 17](#) indgives klagen til den myndighed, der har truffet afgørelsen (remonstration), som – hvis afgørelsen fastholdes – videresender klagen til nævnet, som udgangspunkt senest 3 uger efter klagefristens udløb. Mangelfuld klagevejledning og en rettidig aktindsigtsanmodning kan efter almindelige forvaltningsretlige principper udskyde eller afbryde fristen, jf. også [vejledning om forvaltningsloven](#). De generelle principper om klagefristberegning er nærmere behandlet i oversigten om [begrundelse i forvaltningen](#).

LOV

[Elforsyningsloven § 89, stk. 4](#)[Energiklagenævnets forretningsorden § 7, stk. 2](#)[Lov om Energiklagenævnet § 17](#)[VE-loven § 66, stk. 3](#)

PRAKSIS **Energiklagenævnet** · Klage over afslag på ansøgning om forundersøgelsestilladelse til forsøgshavvindmøller i Nisum Bredning

15.04.2011

§ 5 Formandsafgørelser og afvisning uden realitetsbehandling

En stor del af nævnets sager afgøres af formanden alene. Efter [lov om Energiklagenævnet § 6](#) kan formanden på nævnets vegne afvise klager (jf. § 8), afgøre spørgsmål om opsættende virkning, træffe afgørelse i sager om aktindsigt og om genoptagelse, og efter aftale træffe afgørelse i andre sagstyper. Beføjelserne kan henlægges til sekretariatet, jf. § 7. Bestemmelsen viderefører [Energiklagenævnets forretningsorden § 6](#), hvorefter

"Formanden kan på nævnets vegne afvise klager, der ikke er omfattet af nævnets kompetence, er indgivet for sent, eller som er indgivet af en, som ikke er klageberettiget."

Selve afvisningshjemlen ligger i [lov om Energiklagenævnet § 8](#): *"Energiklagenævnet kan afvise en klage, der er uegnet til at danne grundlag for sagens behandling."* Af forarbejderne fremgår, at det bl.a. omfatter klager, der vedrører andre forhold end den påklagede afgørelse, klager der ikke fremtræder som en klage, klager indgivet for sent, eller klager indgivet af en, der efter sektorlovgivningen ikke er klageberettiget.

De to nyeste afvisninger er begge truffet af formanden: i [Energiklagenævnet j.nr. 26/01709](#) (Morsø Forsyning) og [Energiklagenævnet j.nr. 25/10970](#) afviste formanden klagerne ved manglende kompetence, jf. [lov om Energiklagenævnet § 6, stk. 3](#). Erhvervsministeren kan i medfør af [§ 6, stk. 6](#) fastsætte regler om, at formanden kan afgøre sager uden større eller principiel betydning og sager, hvis afgørelse alene beror på en juridisk vurdering – typisk hvor der foreligger fast praksis.

LOV

[Energiklagenævnets forretningsorden § 6](#)[Lov om Energiklagenævnet § 6](#)[Lov om Energiklagenævnet § 8](#)

PRAKSIS **Energiklagenævnet** · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence

27.02.2026

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1]

25.11.2025

§ 6 Aktindsigt: kompetencen overgår til nævnet ved påklage

Et tilbagevendende kompetencespørgsmål er, hvem der behandler en aktindsigtsanmodning, mens hovedsagen verserer. Energiklagenævnets faste linje er, at kompetencen overgår til klageinstansen, så snart den underliggende sag er påklaget, jf. [forvaltningsloven § 16, stk. 1](#). I [Energiklagenævnet j.nr. 1081-8](#) ophævede nævnet en aktindsigtsafgørelse, som Energistyrelsen havde truffet, *efter* at hovedsagen var påklaget til nævnet – det var herefter nævnet, der skulle behandle anmodningen som førsteinstans. Samme resultat nåede nævnet i [Energiklagenævnet j.nr. 1021-10-45](#), hvor Helsingør Kommune ikke var rette myndighed, fordi klagen allerede var videresendt.

For aktindsigt efter offentlighedsloven gælder samme tankegang via [offentlighedsloven § 37, stk. 1](#): klagen kan kun indbringes for den myndighed, der er øverste klageinstans for den sag, dokumenterne vedrører. Derfor afviste nævnet aktindsigtsklagerne i j.nr. 26/01709 og j.nr. 25/10970 – de underliggende forhold kunne ikke påklages til Energiklagenævnet. Omvendt realitetsbehandler nævnet aktindsigt, når sagen ligger inden for dets ressort: i [Energiklagenævnet j.nr. 25/07445](#) prøvede nævnet aktindsigt i Forsyningstilsynets modregningssag, og i [Energiklagenævnet j.nr. 26/02827](#) og [Energiklagenævnet j.nr. 26/04170](#) behandlede nævnet aktindsigt i henholdsvis energiberedskabsplaner og Energinets markedsadfærd. De materielle aktindsigtsregler behandles i øvrigt under oversigterne om [officialprincippet](#) og [begrundelse i forvaltningen](#).

LOV	Forvaltningsloven § 16, stk. 1	Offentlighedsloven § 37, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Aktindsigt i Energinets adfærd på single day-ahead-elmarkedet afslås under REMIT-forordningens tavshedspligt	06.05.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet hjemviser Energistyrelsens afslag på aktindsigt i EROI-analyser og energiberedskabsplaner	25.03.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence	27.02.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1]	25.11.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning	12.11.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om aktindsigt i Helsingør Kommunes sagsakter vedrørende godkendelse af flisfyret kedel	05.01.2011
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afgørelse om aktindsigt på grund af manglende kompetence	18.11.2009

§ 7 Sammenhæng med domstolsprøvelsen – retlig interesse og foreningers søgsmålskompetence

Energiklagenævnets afgørelser kan indbringes for domstolene inden for **6 måneder**, jf. [elforsyningsloven § 89, stk. 6](#), [varmeforsyningsloven § 26, stk. 4](#) og [VE-loven § 66, stk. 5](#). Domstolene efterprøver både nævnets materielle afgørelser og dets processuelle vurderinger.

Klageberettigelsen prøves konkret. I [BS-2032/2011-RAN](#) havde Energiklagenævnet afvist en klage over en tilladelse til et ilandføringsanlæg som indgivet af ikke-klageberettigede. Efter sagsanlæg genoptog nævnet spørgsmålet og anerkendte fire individuelle lodsejere som klageberettigede, mens en forening fortsat ikke blev anset for klageberettiget – samme sondring mellem individuel og kollektiv berøring som i nævnets egen praksis (j.nr. 25/07445). Nævnets materielle afgørelser stadfæstes, når de er lovlige og tilstrækkeligt begrundede, jf. [BS-7733/2022-NYK](#) (Maribo Varmeværk mod Energiklagenævnet).

Retlig interesse for domstolene spejler partsvurderingen. Højesteret opstillede i [BS-24622/2025-HJR](#) den ledende formulering:

"Foreninger, der ikke selv er konkret og individuelt berørt af de spørgsmål, der ønskes pådømt, og som ikke ved lov er tillagt klageret, partsstatus eller søgsmålskompetence, kan kun anses for at have retlig interesse, hvis særlige omstændigheder taler herfor."

De underliggende landsretsdomme afviste tilsvarende både en individuelt berørt borger (- [BS-31133/2024-OLR](#)) og fire humanitære organisationer ([BS-26806/2024-OLR](#)) under henvisning til Maastricht-doktrinen og forbuddet mod actio popularis. Linjen genfindes i [Sag 53/2019](#) (begrænset retlig interesse i generelle vandområdeplaner) og i kravet om en *konkret og aktuel* tvist, jf. [Sag 143/2016](#) og [BS-40103/2021-HJR](#). Mønstrer er det samme som ved nævnet: foreninger uden lovhjemlet klageret eller særstatus og uden individuel berøring afvises. Klageberettigelse på planområdet behandles særskilt under [Planklagenævnets klageberettigelse](#).

LOV

[Elforsyningsloven § 89, stk. 6](#)[Forvaltningsloven § 9](#)[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 4](#)[VE-loven § 66, stk. 5](#)

PRAKSIS	Højesteret · Humanitære organisationer afvist: Ingen retlig interesse i at prøve F-35 våbeneksporttilladelser	18.03.2026
	Højesteret · Højesterets afvisning af kæresag om udlevering af koster grundet manglende retlig interesse efter forlig	15.11.2022
	Højesteret · Ingen præjudiciel forelæggelse og begrænset retlig interesse i sag om vandområdeplaner	05.05.2020
	Højesteret · Højesterets afvisning af kæremål grundet manglende retlig interesse i sag om lejeophævelse	08.12.2016
	Landsretten · Østre Landsrets afvisning af søgsmål om standsning af dansk eksport af F-35-komponenter til USA grundet manglende retlig interesse	11.04.2025
	Landsretten · Afvisning af søgsmål fra humanitære organisationer om dansk våbeneksport til F-35-programmet grundet manglende retlig interesse	11.04.2025
	Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse	16.01.2024
	Byretten · Sag om klageberettigelse vedrørende etablering af ilandføringsanlæg; spørgsmålet om sagsomkostninger	20.08.2012

§ 8 Sammenfatning: nævnets faste linje i de processuelle spørgsmål

Energiklagenævnets praksis i de processuelle spørgsmål er forudsigelig og konsistent:

- **Kompetence:** Nævnet afgør selv sin kompetence, men er klageinstans – ikke tilsynsmyndighed – og kan ikke rejse sager af egen drift (j.nr. 1131-10-3). Det prøver kun afgørelser i forvaltningsretlig forstand inden for sit ressort (j.nr. 1021-11-58) og henviser civilretlige spørgsmål til domstolene (j.nr. 20/07228, j.nr. 1021-13-114).
- **Partsstatus:** Kræver væsentlig, individuel og retlig interesse efter [forvaltningsloven § 9](#). En forening, hvis medlemmer kun rammes som alle andre borgere, er ikke part (j.nr. 25/07445).
- **Klagefrist:** 4 uger, der først løber fra korrekt meddelelse af afgørelsen; en fejlsendt e-mail udskyder fristen (j.nr. 1131-10-3).
- **Formandsafgørelser:** Formanden kan afvise klager uden for kompetencen, for sent indgivne og fra ikke-klageberettigede, jf. [lov om Energiklagenævnet §§ 6 og 8](#) (j.nr. 26/01709, j.nr. 25/10970).

- **Aktindsigt:** Kompetencen overgår til nævnet ved påklage af hovedsagen (j.nr. 1081-8), men kun for sager, der kan påklages til nævnet.
- **Domstolskontrol:** Afgørelserne kan prøves inden for 6 måneder, og domstolene efterprøver konkret nævnets klageberettigelsesvurdering (BS-2032/2011-RAN) inden for de samme rammer om retlig interesse, som Højesteret har fastlagt (BS-24622/2025-HJR).

LOV	Forvaltningsloven § 9	Lov om Energiklagenævnet § 6	Lov om Energiklagenævnet § 8
PRAKSIS	Højesteret · Humanitære organisationer afvist: Ingen retlig interesse i at prøve F-35 våbeneksporttilladelser 18.03.2026 Byretten · Sag om klageberettigelse vedrørende etablering af ilandføringsanlæg; spørgsmålet om sagsomkostninger 20.08.2012 Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence 27.02.2026 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1] 25.11.2025 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning 12.11.2025 Energiklagenævnet · Afvisning af klage om energimærkning af ejendom grundet manglende kompetence 08.07.2020 Energiklagenævnet · Energiltilsynets manglende kompetence vedrørende forkøbsret efter varmemforsyningsloven 28.03.2014 Energiklagenævnet · Klage over Energiltilsynets besvarelse om udtrædelsesgodtgørelse 19.03.2012 Energiklagenævnet · Klage over afslag på ansøgning om forundersøgelsestilladelse til forsøgshavvindmøller i Nisum Bredning 15.04.2011 Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver afgørelse om aktindsigt på grund af manglende kompetence 18.11.2009		

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Elforsyningsloven § 89	Energiklagenævnets forretningsorden § 6
Forvaltningsloven § 9	Lov om Energiklagenævnet § 1
Lov om Energiklagenævnet § 6	Lov om Energiklagenævnet § 8
Varmeforsyningsloven § 26	VE-loven § 66

MATERIALE Citerede afgørelser

21 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS	4
18.03.2026	Humanitære organisationer afvist: Ingen retlig interesse i at prøve F-35 våbeneksporttilladelser 24622-2025
15.11.2022	Højesterets afvisning af kæresag om udlevering af koster grundet manglende retlig interesse efter forlig 2386-2850

05.05.2020 Ingen præjudiciel forelæggelse og begrænset retlig interesse i sag om vandområdeplaner 53-2019

08.12.2016 Højesterets afvisning af kæremål grundet manglende retlig interesse i sag om lejeophævelse 143-2016

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS 2

11.04.2025 Østre Landsrets afvisning af søgsmål om standsning af dansk eksport af F-35-komponenter til USA grundet manglende retlig interesse 10405-12244

11.04.2025 Afvisning af søgsmål fra humanitære organisationer om dansk våbeneksport til F-35-programmet grundet manglende retlig interesse 10508-12388

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS 2

16.01.2024 Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse 5974-7146

20.08.2012 Sag om klageberettigelse vedrørende etablering af ilandføringsanlæg; spørgsmålet om sagsomkostninger 1679-2020

ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 13

06.05.2026 Aktindsigt i Energinets adfærd på single day-ahead-elmarkedet afslås under REMIT-forordningens tavshedspligt 26/04170

25.03.2026 Energiklagenævnet hjemviser Energistyrelsens afslag på aktindsigt i EROI-analyser og energiberedskabsplaner 26/02827

27.02.2026 Energiklagenævnet afviser klage over aktindsigt hos Morsø Forsyning pga. manglende kompetence 26/01709

25.11.2025 Energiklagenævnets afvisning af klager over afslag på aktindsigt i personalemapper hos [virksomhed1] 25/10970

12.11.2025 Energiklagenævnets ophævelse af Forsyningstilsynets afslag på aktindsigt i sag om kommunal modregning 25/07445

29.01.2021 Energiklagenævnets ophævelse og hjemvisning af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom 20/08596

08.07.2020 Afvisning af klage om energimærkning af ejendom grundet manglende kompetence 20/07228

28.03.2014 Energitilsynets manglende kompetence vedrørende forkøbsret efter varmemforsyningsloven 1021-13-114

19.03.2012 Klage over Energitilsynets besvarelse om udtrædelsesgodtgørelse 1021-11-58

15.04.2011 Klage over afslag på ansøgning om forundersøgelsestilladelse til forsøgshavvindmøller i Nissum Bredning 1131-10-3

05.01.2011 Energiklagenævnets afgørelse om aktindsigt i Helsingør Kommunes sagsakter vedrørende godkendelse af flisfyret kedel 1021-10-45

18.11.2009 Energiklagenævnet ophæver afgørelse om aktindsigt på grund af manglende kompetence 1081-8.

12.10.2009 Afslag på partsstatus i sag om aktindsigt i koncerninterne aftaler

1021-194

06

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over energimærkning af bygninger og energikonsulenters arbejde

Energiklagenævnets prøvelse af klager over energimærker, den etårige klagefrist og Energistyrelsens tilsyn med certificerede energimærkningsfirmaer

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 45 afgørelser · 2007-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Energimærkning af bygninger udføres af certificerede energimærkningsfirmaer som en privat ydelse – ikke som myndighedsudøvelse – og klager herover følger derfor et særligt trettrinssystem: først til firmaet selv, dernæst til Energistyrelsen og endelig til Energiklagenævnet. Energiklagenævnet er sidste administrative instans efter [lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 29, stk. 1](#), og nævnets praksis er domineret af tre spor: fristspørgsmål (den etårige klagefrist som forældelsesregel), den faglige prøvelse af energikonsulentens registreringer efter Håndbog for Energikonsulenter, og den forvaltningsretlige kontrol med Energistyrelsens begrundelser og sanktionsvalg. Oversigten kortlægger, hvad Energiklagenævnet lægger vægt på i hvert af disse spor, og hvordan nævnets kompetence afgrænses over for domstolene, der behandler erstatningskravene.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Energiklagenævnet fastslår, at certificerede energimærkningsfirmaer ikke er forvaltningsmyndigheder – forvaltningslovens regler om klagevejledning, herunder § 25, gælder derfor ikke for firmaets afgørelse af en klage over energimærket.
- 02** Energiklagenævnet fortolker den etårige klagefrist til energimærkningsfirmaet som en forældelsesregel, der som udgangspunkt ikke kan udsættes; kun helt særlige forhold kan begrunde realitetsbehandling.
- 03** Energiklagenævnet accepterer oprejsningsbevilling fra den 4-ugers frist til Energistyrelsen, når energimærkningsfirmaet har undladt at vejlede om klageadgang og frist, og overskridelsen er kort.
- 04** Energiklagenævnet afviser fristfravigelse, når overskridelsen er lang (fra ca. tre måneder og opefter) og klageren ikke påviser undskyldelige omstændigheder – verserende foged- eller civilsager tæller ikke som særligt forhold.
- 05** Energiklagenævnet kræver, at energikonsulenten kan dokumentere grundlaget for registrering af skjulte konstruktioner, og at usikkerheden fremgår af statusbeskrivelsen – udokumenterede ejer- eller sælgeroplysninger er i sig selv en fejl.

- 06** Energiklagenævnet kræver, at Energistyrelsen konkret begrundet, hvorfor konstaterede fejl anses for alvorlige, når valget af reaktion beror på et administrativt skøn; en efterfølgende uddybning under klagesagen reparerer ikke den mangelfulde afgørelse.
- 07** Energiklagenævnet lægger vægt på proportionalitet ved indgribende sanktioner: inddragelse af beskikkelse kræver en grov fejl eller gentagen kritisk faglig virksomhed og kan ikke ske i et førstegangstilfælde.
- 08** Energiklagenævnet lægger til grund, at energimærket er en standardiseret beregning ud fra normal brug af bygningen – bygningsejerens faktiske forbrug kan ikke i sig selv føre til et andet energimærke.
- 09** Energiklagenævnet kræver, at berigtigelse af et energimærke som udgangspunkt foretages af det firma, der udarbejdede det oprindelige mærke, og at der foreligger en dokumenteret aftale med bygningsejeren eller dennes befuldmægtigede.
- 10** Energiklagenævnet afviser erstatningskrav mod energikonsulenten eller firmaet – sådanne krav henhører under de almindelige domstole.
- 11** Energiklagenævnet fastslår, at klagefristen for bygningsejere ikke begrænser Energistirelsens adgang til at iværksætte tilsyns kontrol af mulige alvorlige fejl.
- 12** Energiklagenævnet henviser klager over Energistirelsens sagsbehandling til Folketingets Ombudsmand, fordi nævnet alene kan behandle klager over afgørelser, hvor der er fastsat klageadgang til nævnet.

Retsgrundlaget og Energiklagenævnets klagekompetence i energimærkningssager

§ 1

Energimærkningsordningen hviler på [lov om fremme af energibesparelser i bygninger](#). Efter [§ 3, stk. 3, nr. 1](#) er energimærket "en standardiseret og dokumenteret opgørelse over en bygnings energimæssige tilstand beregnet ud fra en normal brug af bygningen", og energimærkningen omfatter tillige en energiplan og dokumentation for de registreringer, der ligger til grund for beregningen. Ved salg af en bygning eller ejerlejlighed skal der foreligge en energimærkning, som sælger skal udlevere til køber inden aftalens indgåelse, jf. [§ 6, stk. 1](#). Mærkningen må kun udarbejdes af en virksomhed eller person, der er berettiget hertil, jf. [§ 3, stk. 5](#), og skal udarbejdes efter Håndbog for Energikonsulenter, jf. [energimærkningsbekendtgørelsens § 11](#).

Klagesystemet er trinvist:

- **Trin 1:** Klager over faglige og kvalitetsmæssige forhold behandles af det certificerede energimærkningsfirma selv, jf. [§ 38, stk. 1](#) og [stk. 3](#).
- **Trin 2:** Firmaets afgørelse kan inden 4 uger påklages til Energistyrelsen, jf. [§ 38, stk. 4](#). Sideløbende fører Energistyrelsen tilsyn med kvaliteten efter [§ 37](#).
- **Trin 3:** Energistirelsens afgørelse af klagesagen og styrelsens tilsynssanktioner kan påklages til Energiklagenævnet efter [§ 40, stk. 1](#), jf. [lovens § 29, stk. 1](#). Klagefristen er 4 uger, jf. [§ 29, stk. 3](#) og [bekendtgørelsens § 40, stk. 3](#).

Øvrige afgørelser og nævnets egne afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 40, stk. 4, og domstolsprøvelse forudsætter, at den endelige administrative afgørelse foreligger, jf. lovens § 29, stk. 2.

Nævnet afgrænser sin kompetence stramt efter den opregning, der til enhver tid gælder. I 1081-1. blev en friskoles klage over afslag på dispensation fra energimærkningspligten realitetsbehandlet, netop fordi Energistyrelsens afgørelse var truffet direkte med hjemmel i loven og derfor faldt under den generelle klageadgang i § 29, stk. 1 – selv om bekendtgørelsens klageadgang er begrænset. Omvendt afviste nævnet i 521-114. en energikonsulents klage over en ren påtale, fordi den dagældende bekendtgørelse kun gav klageadgang ved advarsel, inddragelse eller afslag på genbeskikkelse; nævnet præciserede dog, at påtalen kunne inddrages, hvis den senere indgik i en advarsel eller inddragelse. Den mekanisme er i dag udtrykkeligt hjemlet i § 40, stk. 2. Tilsvarende blev en klage over en ren kvalitetssikringsafgørelse afvist i 521-80, fordi afgørelsen ikke var omfattet af den dagældende opregning af påklagelige afgørelser.

Reglerne om nævnets nedsættelse, sammensætning og sagsgang er siden samlet i lov om Energiklagenævnet, hvorved § 29, stk. 4, nr. 3, og stk. 5 blev ophævet. Nævnet er efter § 1 klageinstans for administrative afgørelser, afgør selv spørgsmål om sin kompetence og er uafhængigt af instruktioner, og afgørelser træffes efter § 5 af formanden eller en næstformand sammen med 2, 4 eller 6 sagkyndige medlemmer.

LOV

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 37

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 38, stk. 1

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 40, stk. 1

Lov om Energiklagenævnet § 1

Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 3, stk. 3

Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 6, stk. 1

Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 29, stk. 1-3

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Afslag på dispensation fra krav om energimærkning hjemvist til fornyet behandling	03.11.2008
	Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens afgørelse vedrørende energimærkning af ejendom	27.02.2008
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over ugyldigt energimærke og pålæg om honorartilbagebetaling	18.10.2007

§ 2 Den etårige klagefrist er en forældelsesregel – og energimærkningsfirmaet er ikke en forvaltningsmyndighed

Efter § 38, stk. 1 skal klagen være modtaget i det certificerede energimærkningsfirma senest 1 år efter indberetningen af energimærkningsrapporten – eller, hvis bygningen har fået ny ejer, senest 1 år efter den aftalte overtagelsesdag, dog senest 6 år fra rapportens datering. Firmaets afgørelse kan derefter påklages til Energistyrelsen inden 4 uger, jf. § 38, stk. 4.

Den ledende afgørelse om fristernes karakter er 1081-13-5 (2013). Nævnet fastslog her, at **både** den etårige frist til firmaet og den 4-ugers frist til Energistyrelsen er forældelsesfrister. Begrundelsen er strukturel: certificerede energimærkningsfirmaer er ikke forvaltningsmyndigheder, og deres afgørelse af en klage er derfor ikke en forvaltningsafgørelse omfattet af forvaltningslovens regler om klagevejledning, herunder forvaltningslovens § 25, stk. 1. Mangelfuld eller manglende klagevejledning fra firmaet suspenderer derfor ikke fristen – den kan alene indgå i vurderingen af, om der undtagelsesvis skal gives oprejsningsbevilling.

Denne linje er fastholdt konsekvent. I [18-04117](#) fortolkede nævnet udtrykkeligt den etårige frist som en forældelsesregel, der som udgangspunkt ikke kan udsættes, og stadfæstede afvisningen af en klage indgivet 109 dage for sent – uanset at klageren gjorde gældende, at en energimærkningsrapport gælder i 10 år, og at det ikke gav mening, at en forkert rapport ikke kunne påklages. Samme resultat i [18-04402](#), hvor klagen kom 1 år og 2 dage for sent, og hvor klagerens ganske detaljerede indsigelser om fjernvarmeforbrug, loftisolering, hulmur og besparelsesberegninger derfor slet ikke blev prøvet materielt.

For den 4-ugers frist til Energistyrelsen er nævnets sprogbrug en anelse anderledes. I [20-03849](#) understregede nævnet, at fristen i § 38, stk. 4, ikke kan sidestilles med en forældelsesfrist – men afviste ikke desto mindre en overskridelse på 1 år, 5 måneder og 15 dage som udtryk for unødigt passivitet. Realiteten er dermed den samme: jo længere overskridelse, desto tungere bevisbyrde for klageren.

Selv når klagevejledningen faktisk mangler, giver nævnet ikke myndigheden adgang til at strække fristen. I [25-09014](#) (2026) havde Energistyrelsen glemt klagevejledningen og eftersendt den, hvorefter styrelsen anså klagen for rettidig. Nævnet bemærkede vejledende, at en påklagelig afgørelse, der ikke fuldt ud giver parten medhold, skal ledsages af klagevejledning efter [forvaltningslovens § 25](#), men at der **ikke er lovhjemmel til, at Energistyrelsen kan forlænge en klagefrist som følge af manglende fremsendelse af klagevejledning**.

LOV

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 38, stk. 1, 4

Forvaltningsloven § 25, stk. 1

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver påbud om berigtigelse af energimærke pga. manglende begrundelse	24.04.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om for sen klage over energimærkningsrapport	07.12.2021
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energistylens afgørelse om afvisning af klage over energimærkning af ejendom	14.03.2019
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energistylens afvisning af klage over energimærkning grundet overskredet klagefrist	14.03.2019
	Energiklagenævnet · Klage over Energistylens afvisning af realitetsbehandling af klage over energimærkning pga. overskridelse af klagefrist	26.06.2013

§ 3 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved oprejsningsbevilling

Selv om hverken loven eller bekendtgørelsen indeholder en dispensationsbestemmelse, anvender Energiklagenævnet de ulovbestemte forvaltningsretlige regler om **oprejsningsbevilling**. Nævnet opregner konsekvent de samme fem momenter, jf. bl.a. [18-04117](#) og [19-05665](#):

- klagefristens længde,
- fristoverskridelsens længde,
- om der foreligger undskyldelige omstændigheder,
- afgørelsens betydning for klageren, og
- hensynet til modstående interesser.

Mønstret i praksis er tydeligt: **korte overskridelser kombineret med en forsømmelse hos energimærkningsfirmaet fører til hjemvisning – lange overskridelser uden dokumenterede undskyldende forhold fører til afvisning.**

Afgørelse	Overskridelse	Afgørende omstændigheder	Udfald
1081-13-5	ca. 14 dage (4-ugers frist)	Firmaet vejledte ikke om 4-ugers fristen; rettidig klage til firmaet; forholdene fortsat konstaterbare	Ophævet og hjemvist
19-05665	2 uger og 4 dage (4-ugers frist)	Firmaet vejledte hverken om klageadgang eller frist, selv om bilag 1, afsnit 6.2, kræver det; svage modstående interesser	Ophævet og hjemvist
1081-12-1	Efter den etårige frist	Fristens udløb faldt sammen med klagerens overtagelse af ejendommen; klager reagerede ca. 2½ måned efter overtagelsen; udsigt til medhold	Realitetsbehandlet
18-04117	109 dage (etårig frist)	Ingen undskyldelige omstændigheder	Afvisning stadfæstet
18-04402	1 år og 2 dage (etårig frist)	Overskridelsens længde var udslagsgivende	Afvisning stadfæstet
20-03849	1 år, 5 mdr. og 15 dage (4-ugers frist)	Foged- og civilsag er ikke et særligt forhold; energimærket indeholdt behørig klagevejledning; unødigt passivitet	Afvisning stadfæstet

To forhold har afgørende betydning for udfaldet. For det **første** vejer det tungt, om klageren rettidigt har klaget til energimærkningsfirmaet – i [1081-13-5](#) og [19-05665](#) lagde nævnet vægt på, at firmaet allerede var bekendt med utilfredsheden, og at de modstående interesser derfor ikke vejede tungt. For det **andet** tillægges det vægt, om de påklagede forhold stadig kan konstateres fysisk. I [1081-13-5](#) havde Energistyrelsen fejlagtigt antaget, at istandsættelsesarbejder gjorde kontrol umulig; da det viste sig ikke at være tilfældet, blev sagen hjemvist. Omvendt kan efterfølgende renovering føre til, at berigtigelse slet ikke længere er meningsfuld, jf. [25-09014](#), hvor Energistyrelsen selv erkendte, at energimærkningen ikke længere var gyldig efter skift af varmekilde og omfattende renovering.

Hvor klageren ikke reagerer på nævnets opfordringer til at redegøre for overskridelsen, gives der ikke oprejsningsbevilling – det er et gennemgående træk i nævnets fristpraksis på tværs af energiområdet.

LOV

[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 38, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver påbud om berigtigelse af energimærke pga. manglende begrundelse	24.04.2026
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om for sen klage over energimærkningsrapport	07.12.2021
Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om energimærkning grundet manglende klagevejledning	26.06.2020
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse om afvisning af klage over energimærkning af ejendom	14.03.2019
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energistyrelsens afvisning af klage over energimærkning grundet overskredet klagefrist	14.03.2019
Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens afvisning af realitetsbehandling af klage over energimærkning pga. overskridelse af klagefrist	26.06.2013
Energiklagenævnet · Klage over energimærkning - manglende oplysninger om opvarmningsform og varmekilde	21.12.2012

§ 4 Klageberettigelse, formkrav og hvem klagen skal rettes mod

Klageberettiget efter § 38, stk. 1 er ejere, ejere af ejerlejligheder, andelshavere, anpartshavere og aktionærer i et boligfællesskab samt købere eller erhververe af energimærkede bygninger eller lejligheder. Klagen kan indgives på et skema udarbejdet af Energistyrelsen, jf. § 38, stk. 2.

Energiklagenævnet stiller reelle **dokumentationskrav til, at der er indgivet en formel klage, og til at klageren var berettiget på indgivelsestidspunktet**. I 21-07758 gjorde klageren gældende, at han havde påklaget energimærket telefonisk til energimærkningsfirmaet i december 2016/januar 2017, mens han stadig ejede ejendommen. Nævnet lagde vægt på, at der ikke forelå skriftlig dokumentation for en klage på Energistyrelsens klageskema, og at henvendelsen derfor havde karakter af en uformel henvendelse, som firmaet havde håndteret ved at indberette et nyt energimærke. Da den formelle klage først kom i marts 2018 – efter at ejendommen var overdraget – var klageren ikke længere klageberettiget, og afvisningen blev stadfæstet. Sagen var indbragt for nævnet på ny efter oversendelse fra Folketingets Ombudsmand og erstattede nævnets tidligere afgørelse.

Ansvarssubjektet er det certificerede energimærkningsfirma, der står anført på rapporten. I 18-00158 gjorde et rådgivningsfirma gældende, at det slet ikke havde udført mærkningen – den var udført af en selvstændig konsulent under en franchiseaftale, og firmaet havde hverken faktureret eller modtaget betaling. Nævnet fastholdt alligevel ansvaret og lagde vægt på, at firmaet var angivet som energikonsulent i energimærkningen, at mærket var returneret til firmaet efter indberetning, og at firmaet aktivt havde deltaget i sagen og allerede havde berigtiget rapporten én gang. Nævnet henviste til, at brug af assistenter ikke fritager konsulenten for ansvaret, og bygningsejeren påberåbte sig i den forbindelse [Danske Lov 3-19-2](#).

Adressatspørgsmålet kan dog begrunde **opsættende virkning**. Hverken loven eller bekendtgørelsen regulerer opsættende virkning, så nævnet afgør spørgsmålet efter almindelige forvaltningsretlige regler. I 1081-16-3 fik et firma medhold i at få opsættende virkning, fordi det havde fremlagt en bestillingsseddel, der viste, at opgaven var bestilt hos et andet firma, og fordi klageadgangen ellers ville blive gjort mere eller mindre illusorisk, hvis berigtigelsen skulle ske inden nævnets afgørelse. Tilsvarende opdelte nævnet i 1081-10. vurderingen: opsættende virkning blev nægtet for selve inddragelsen af beskikkelsen (følgerne kunne hurtigt genoprettes), men imødekommet for pålægget om at betale for tredjemands nye energimærker under hensyn til konsulentens likviditet.

Endelig kan ansvaret bortfalde faktisk. I 1081-14-7 konstaterede den tekniske revision fejl, der normalt ville have udløst berigtigelse og en udtalelse – men firmaets certificering var ophørt, og Energistyrelsen kunne derfor ikke længere rette krav mod det. Bemærk dog, at pligten til at opbevare dokumentationen i energimærkets gyldighedsperiode efter § 9, stk. 4 ikke ophører, selv om firmaet ophører med at være certificeret.

LOV

[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 9, stk. 4](#)

[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 38, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om klage over energimærkning af ejendom	31.05.2022
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afgørelse om energimærkning og ansvar for fejlregistrering af gaskedel	18.06.2018
	Energiklagenævnet · Anmodning om opsættende virkning imødekommet i sag om energimærke	20.07.2016
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afgørelse om energimærkning trods konstaterede fejl	03.02.2015

§ 5 Den faglige prøvelse: hvad nævnet kræver af registrering og dokumentation

Den materielle norm er ikke bekendtgørelsen, men **Håndbog for Energikonsulenter** i den version, der var gældende, da energimærkningen blev indberettet. Det følger af § 47, stk. 1, hvorefter klager over faglige og kvalitetsmæssige forhold samt tilsynssager "skal behandles efter de retningslinjer, som var gældende på tidspunktet for energimærkningens indberetning". Nævnet anvender bestemmelsen mekanisk: HB2008 i 18-00158, HB2012 i 1081-15-1, HB2016 i 23-07618 og 25-04537, HB2019 i 23-02071 og 22-13835.

Energiklagenævnet lægger gennemgående vægt på fire ting:

1. **At alle flader med varmetab er identificeret, opmålt og beskrevet.** I 23-07618 havde firmaet registreret 95 m² ydervæg mod revisorens 125 m² og 101 m² loft mod revisorens 122 m². Nævnet konkluderede:

"Energiklagenævnet finder, at klager ikke har foretaget en korrekt og fyldestgørende beskrivelse af bygningens konstruktioner, placeringen af varmerør og bygningens arealer i overensstemmelse med Energistyrelsens afgørelse om påbud om berigtigelse af energimærkning og udtalelse grundet alvorlige fejl i energimærkningsrapporten."

2. **At skjulte konstruktioner er dokumenteret – eller at usikkerheden fremgår.** Hvor destruktive undersøgelser ikke er tilladt, kræver håndbogen opmåling og visuel inspektion samt en statusbeskrivelse af, hvad der er vurderet, hvordan det er vurderet, og om der er usikkerhed. I 23-07618 var netop den manglende statusbeskrivelse afgørende, og for bygninger opført før 1980 kræves et klart og entydigt grundlag for U-værdier – programmets standardværdier er ikke tilstrækkeligt.
3. **At ejerens og sælgerens oplysninger kontrolleres.** Dette er nævnets ældste og mest stabile praksis. Allerede i 521-79. blev en konsulent sanktioneret for at have lagt en tømrmester-sælgers udokumenterede oplysninger om hulmursisolering til grund; nævnet fandt, at det var de **udokumenterede** oplysninger, der udgjorde den væsentlige fejl – ikke omfanget af den fejlregistrerede mur. I 22-13835 havde konsulenten registreret 300 mm gulvisolering på grundlag af et udklip fra sælger; revisoren konstaterede uisolerede gulv med ventileret hulrum, og loftisoleringen var 200-270 mm mod de angivne 400 mm. Samlet gav det en afvigelse på ca. 38 % og en nedgradering fra energimærke B til D. Nævnet lagde vægt på, at klageren ikke havde foretaget de nødvendige visuelle inspektioner eller opmålinger. Tilsvarende i 521-83., hvor en angivet loftisolering på 125 mm reelt var højst 75 mm, og konsulentens forklaring om, at isoleringen efterfølgende var nedtrådt, blev afvist. Og i 18-00158 fandt nævnet det en åbenbar fejl, at en gaskedels type og årgang var forkert registreret, da serienummeret på kedlens underside gjorde det muligt at fastslå produktionsdatoen enten via producentens hjemmeside eller ved kontakt til naturgasdistributionsselskabet.
4. **At installationer registreres og placeres entydigt.** I 23-07618 var det ikke tilstrækkeligt at anføre, at "alle varmerør skønnes fremført inden for klimaskærmen"; placeringen af varmerør og varmtvandsbeholder skal registreres konkret. I 25-09014 citerede Energistyrelsen håndbogens tærskelregel:

"Varmerør i terrændæk, som er udført i henhold til BR77 eller hvor u-værdien af terrændækket er højst 0,3, kan antages at ligge i opvarmet rum og registreres derfor ikke. Bemærk at BR77 først trådte i kraft pr. 01. februar 1979."

For **nybyggeri** gælder et særligt kontrolformål: energimærkningen skal efterprøve, om bygningen lever op til byggetilladelsens energikrav. I [23-02071](#) var det en alvorlig fejl at have beregnet efter BR15, når byggetilladelsen henviste til BR18, og at have trykprøvet efter EN 13829 i stedet for Metode 3 i DS/EN ISO 9972, jf.

[bygningsreglementets § 263, stk. 5](#). Nævnet fremhævede, at fejlagtig energimærkning har konsekvenser for både bygningsejer og byggemyndighed, fordi byggeriet godkendes på et fejlagtigt grundlag. Argumentet om, at energirammen alligevel var overholdt, og at trykprøveresultaterne ville være identiske, kunne ikke føre til et andet resultat, fordi dokumentationen ikke forelå på udarbejdelsestidspunktet.

Omvendt afviser nævnet konsekvent den hyppigste indsigelse fra bygningsejere – at det beregnede forbrug ikke svarer til det faktiske. I [521-110](#), fastslog nævnet, at energimærkningen skal vise bygningens energimæssige tilstand ud fra en standardiseret og dokumenteret opgørelse ved normal brug, jf. [§ 3, stk. 3](#), og at det faktiske forbrug kun kan indgå efter håndbogens retningslinjer. Samme resultat i [1081-15-1](#), hvor nævnet bemærkede, at det anførte årlige varmekonsum med varmepumpe var normalt for en bolig som klagerens. Ejersens oplyste forbrug er efter nævnets praksis et **pejlemærke for konsulentens kvalitetssikring af registreringsgrundlaget** – ikke et selvstændigt beregningsgrundlag.

LOV

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 11

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 47, stk. 1

Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 3, stk. 3

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver påbud om berigtigelse af energimærke pga. manglende begrundelse	24.04.2026
	Energiklagenævnet · Energimærkningsfirma tildelt påtale for uretmæssig berigtigelse af andet firmas energimærke uden gyldig aftale og fornødent grundlag	12.03.2026
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af påbud om berigtigelse af fejlbehæftet energimærkning grundet mangelfulde opmålinger og registreringer	08.07.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om påtale for fejl i energimærkning af ejendom	18.09.2023
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af påtale og berigtigelseskrav for fejlbehæftet energimærkning af ejendom i Høng	29.03.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afgørelse om energimærkning og ansvar for fejlregistrering af gaskedel	18.06.2018
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning	28.04.2016
	Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	11.02.2008
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af pålæg om berigtigelse af energimærkerapport grundet væsentlig fejl i energimærket	21.05.2007
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af sanktion for fejl i energimærke vedrørende loftsisolering	21.05.2007

§ 6 Sanktionsvalget: berigtigelse, påtale, tilbagebetaling, ugyldighed og skærpet kontrol

Energistyrelsens reaktionsmuligheder over for certificerede energimærkningsfirmaer er samlet i [§ 41](#):

- **påbud om berigtigelse** af fejl og mangler, jf. [stk. 1](#),
- **udtalelse eller påtale** ved alvorlige eller gentagne fejl, jf. [stk. 2](#),
- **registrering og skærpet kontrol**, jf. [stk. 3](#),
- **påbud om tilbagebetaling af honoraret** eller om at betale for et nyt mærke fra et andet firma, når særlige omstændigheder taler for det, jf. [stk. 4](#),

- **afgørelse om, at energimærkningen er ugyldig**, jf. [stk. 5](#).

Hertil kommer påbud om **ekstraordinær efterprøvning af kvalitetsledelsessystemet** hos det certificerende organ efter [§ 34, stk. 3](#), og **offentliggørelse** af navnet på firmaer, der har fået påtale, efter [§ 42](#) – dog tidligst 4 uger efter afgørelsen, og ved indbringelse for Energiklagenævnet først når der foreligger endelig afgørelse.

Nævnet efterprøver **proportionaliteten** i sanktionsvalget og har flere gange nedsat sanktionen. I [521-87](#) blev en inddragelse af godkendelsen ændret til en advarsel med registrering for en væsentlig fejl. Konsulenten havde begået syv fejl i ét energimærke – herunder manglende registrering af 65 m² etageadskillelse, forkert b-faktor og manglende registrering af ca. 50 meter varmerør – med en afvigelse i bruttovarmeforbruget på 54-56 %. Nævnet henviste til sin egen praksis, hvorefter inddragelse forudsætter enten en grov fejl eller gentagen kritisabel faglig virksomhed, og lagde vægt på, at der ikke var fundet fejl i de otte øvrige mærker over syv år. Samme afvejning i [1081-10](#), hvor inddragelsen blev ændret til en advarsel, fordi den tidligere advarsel fra 2008 ikke havde angivet, under hvilke betingelser beskikkelsen kunne inddrages ved fortsatte overtrædelser – et krav, der i dag genfindes i [§ 43, stk. 3](#) for uvildige eksperter. Nævnet lagde tillige vægt på, at Energistyrelsen ikke kunne oplyse fejlenes omfang i forhold til konsulentens samlede produktion over 13 år. Pålægget om at betale for tredjemands udarbejdelse af nye energimærker blev derimod stadfæstet, fordi konsulenten groft havde tilsidesat pligten til at efterkomme påbud.

Hvor der er tale om en enkeltstående fejl, tiltræder nævnet en mild reaktion. I [521-83](#) fandt nævnet, at pålæg om berigtigelse plus registrering for en "mindre væsentlig fejl" var passende – selv om klageren (køberen) mente sanktionen for mild. Nævnet fremhæver konsekvent, at **formålet med tilsynsordningen er at sikre, at ordningen er velfungerende og nyder tillid hos modtagerne af energimærkerne**.

Honorartilbagebetaling accepteres, hvor fejlene er væsentlige og skyldes manglende omhu. I [521-92](#) stadfæstede nævnet både ugyldiggørelse af mærket og tilbagebetaling af honoraret, hvor der var betydelige afvigelser i besparelspotentialet, forkert angivet vandpris (uden moms) og et forslag helt uden beregninger.

To nyere afgørelser viser, at nævnet accepterer **kumulation** af sanktioner ved grove brud på ordningens grundforudsætninger:

- I [24-01671](#) havde energikonsulenten forud repræsenteret bygningsejerens modpart ved en skønsforretning på samme ejendom. Nævnet stadfæstede både ugyldiggørelse, honorartilbagebetaling og ekstraordinær efterprøvning, fordi firmaet ikke var uafhængigt af interesser, der kunne påvirke arbejdet, jf. [§ 35, stk. 1](#). At firmaet havde gennemført recertificering og opfølgingsaudit kunne ikke erstatte den målrettede ekstraordinære efterprøvning, og uvildigheden skal sikres på firmaniveau.
- I [25-04537](#) (2026) stadfæstede nævnet fire sanktioner mod et firma, der havde "berigtiget" et andet firmas energimærke tre år efter. Nævnet fortolkede regelgrundlaget sådan, at **udgangspunktet er, at berigtigelse foretages af det firma, som indberettede det oprindelige energimærke**, fordi berigtigelsen sker med udgangspunkt i firmaets egne besigtigelser, registreringer og dokumentation. Firmaet havde hverken dokumenteret en gyldig aftale med bygningsejeren eller dennes befuldmægtigede, indsigt i det oprindelige grundlag eller en reel bygningsgennemgang – det havde noteret en besigtigelsesdato tre år før indberetningen, og bygningsejeren kendte intet til besigtigelsen.

Endelig fastslog nævnet i [25-04537](#), at **Energistyrelsens adgang til at iværksætte tilsyns kontrol ved mistanke om alvorlige fejl ikke er begrænset af den etårige klagefrist**, der gælder for bygningsejeres klager over energimærkers faglige indhold. Lang sagsbehandlingstid – her næsten fem år, delvist forårsaget af styrelsens egne procedurefejl – ændrer ikke sagens materielle udfald.

LOV

[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 34, stk. 3](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 35, stk. 1](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 41, stk. 1-5](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 42](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energimærkningsfirma tildelt påtale for uretmæssig berigtigelse af andet firmas energimærke uden gyldig aftale og fornødent grundlag	12.03.2026
	Energiklagenævnet · Krav om tilbagebetaling og ekstraordinær efterprøvelse grundet manglende uvildighed ved energimærkning	23.05.2024
	Energiklagenævnet · Inddragelse af beskikkelse som energikonsulent ændret til advarsel grundet formel fejl	11.03.2010
	Energiklagenævnet · Kvalitetskontrol af energimærke: Afgørelse om ugyldighed og honorartilbagebetaling stadfæstet	12.06.2007
	Energiklagenævnet · Inddragelse af godkendelse som energikonsulent ændret til advarsel	21.05.2007
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af sanktion for fejl i energimærke vedrørende loftsisolering	21.05.2007

§ 7 Begrundelseskravet er nævnets hyppigste ophævelsesgrund

Det mest markante mønster i nyere praksis er, at Energiklagenævnet ophæver og hjemviser Energistyrelsens afgørelser på grund af **mangelfuld begrundelse** efter [forvaltningslovens § 22](#) og [§ 24](#). Kernen er, at valget mellem reaktionsmulighederne i [§ 41](#) beror på et administrativt skøn, og at begrundelsen derfor skal angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen, jf. [forvaltningslovens § 24, stk. 1](#).

I [20-08596](#) havde Energistyrelsen henvist til HB2016, kapitel 5.8, om indreguleringsrapport for ventilationsanlæg og betegnet manglen som en meget alvorlig fejl – men det fremgik ikke, **hvorfor** overtrædelsen var alvorlig, navnlig når bygningsreglementet på tidspunktet for byggetilladelsen ikke stillede samme dokumentationskrav som efter 1. juli 2017. Afgørelsen blev ophævet og hjemvist.

I [20-13978](#) gentog nævnet mønstret over for en påtale for fejlregistreringer af opvarmet areal, vinduer/døre, infiltration og ventilation. Nævnet fremhævede, at **en påtale kan have betydelig indflydelse på energikonsulentens fremtidige virke**, hvilket understreger vigtigheden af en fyldestgørende forklaring – bl.a. fordi påtalen kan offentliggøres efter [§ 42](#) og udløse skærpet tilsyn efter [§ 41, stk. 3](#).

Den seneste og skarpeste afgørelse er [25-09014](#) (2026). Energistyrelsen havde samme dag truffet **to uforenelige afgørelser** – et påbud om berigtigelse til energimærkningsfirmaet og en afgørelse til bygningsejeren, hvorefter der netop ikke var grundlag for berigtigelse, fordi bygningen var renoveret og varmekilden skiftet. Under klagesagen erkendte styrelsen selv, at påbuddet ikke var korrekt. Nævnet ophævede afgørelsen med den begrundelse, at den ikke indeholdt en dækkende og korrekt forklaring, og at det var uklart, hvilken retsvirkning afgørelsen havde, når selve påbuddet bortfaldt. Nævnet formulerede den generelle norm, at **en myndigheds afgørelse må fremstå tilstrækkelig præcis til, at det er tydeligt for adressaten, hvad der reelt er truffet afgørelse om**, og tog udtrykkeligt ikke stilling til de materielle indsigelser om varmerørets placering.

Det gennemgående og processuelt vigtigste træk er, at **efterfølgende uddybning under klagesagen ikke reparerer manglen**. Både [20-08596](#) og [20-13978](#) fastslår, at den oprindelige afgørelse i sig selv skal opfylde forvaltningslovens krav. Til sammenligning fandt nævnet i den ældre afgørelse [521-92](#), at en manglende henvisning til retsregler efter [forvaltningslovens § 24](#) ikke i sig selv medførte ugyldighed – udviklingen går altså i retning af en strengere prøvelse af begrundelseskvaliteten, i takt med at sanktionerne over for firmaerne er blevet mere indgribende.

LOV

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 41, stk. 1-3

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 42

Forvaltningsloven § 22

Forvaltningsloven § 24, stk. 1, 2

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver påbud om berigtigelse af energimærke pga. manglende begrundelse	24.04.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om energimærkning - mangelfuld begrundelse	16.06.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse og hjemvisning af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	29.01.2021
	Energiklagenævnet · Kvalitetskontrol af energimærke: Afgørelse om ugyldighed og honorartilbagebetaling stadfæstet	12.06.2007

§ 8 Adgangen til erhvervet: fra personlig beskikkelse til certificerede firmaer

En stor del af nævnets ældre praksis vedrører adgangen til at virke som energikonsulent. Med ikrafttrædelsen af [lov om fremme af energibesparelser i bygninger](#) pr. 1. januar 2006 bortfaldt alle tidligere godkendelser, og samtlige konsulenter måtte ansøge på ny efter skærpede krav – begrundet i kritik fra Rigsrevisionen og i implementeringen af EU's bygningsdirektiv.

Nævnets linje var kompromisløs: **uddannelse og erhvervserfaring er to separate og sideordnede krav, og erhvervserfaring kan ikke dispensere fra uddannelseskravet**. Det blev fastslået over for en møbelformgiver med ni års virke og tusindvis af udførte energimærker i [521-94](#), over for en elektroinstallatør godkendt siden 1997 med over 100 energimærker uden anmærkninger i [521-96](#), over for en byggetekniker i [521-97](#), og over for en tømrer i [521-111](#). Nævnet henviste i flere af sagerne udtrykkeligt til sin egen tidligere praksis, herunder j.nr. 521-10, hvilket er et af de klareste eksempler på, at nævnet bruger sine egne afgørelser som præcedens. Vejen ind for ansøgere uden den formelle uddannelse var i stedet en teoretisk adgangsprøve – og i [521-97](#), var det afgørende, at klageren ikke kunne dokumentere at have bestået den nye prøve, men alene en forprøve under den gamle ordning. Bevisbyrden for kvalifikationerne påhviler ansøgeren.

Ordningen er siden lagt om fra personlig beskikkelse til **certificering af virksomheder**. Baggrunden er beskrevet i [betænkning nr. 1520/2010 om huseftersynsordningen](#), s. 311: ordningen blev ændret, fordi flere bygninger skulle omfattes på kort tid, fordi kontrollen ønskedes rettet mod de forhold, der har reel betydning for energimærkningens udarbejdelse frem for mod den enkelte konsulents kvalifikationer, og fordi flere personer med forskellige kompetencer skulle kunne samarbejde om mærkningen af store bygninger. Betænkningen redegør på s. 310 tillige for forholdet mellem energimærkeordningen og huseftersynsordningen – bl.a. at energimærkeordningen ikke har formueretlige retsvirkninger, men et bredere samfundsmæssigt formål. Den historiske forløber, varmesyns- og energikonsulentordningen, er beskrevet i [betænkning nr. 1276/1994 om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom](#), s. 32, hvor det bl.a. fremgår, at energikonsulenten

allerede dengang skulle være dækket af en professionel ansvarsforsikring – et krav der i dag findes i [energimærkningsbekendtgørelsens § 25](#).

I dag følger certificeringen af [§ 21](#) (DS/EN ISO 9001 med supplerende krav i bilag 1), og firmaernes pligter af [§ 34](#), herunder pligten til at efterkomme afgørelser fra Energistyrelsen og Energiklagenævnet. Bilag 1 stiller krav om intern stikprøvekontrol af mindst 10 % af enfamiliehusmærkerne og 5 % af flerfamiliehusmærkerne foretaget af en anden energikonsulent – et lag af kvalitetssikring, der ligger forud for Energistyrelsens tilsyn efter [§ 37](#). Bestemmelserne i [§ 43](#) og [§ 44](#) om påtale, advarsel og inddragelse retter sig i den gældende bekendtgørelse mod uvildige eksperter med midlertidig erhvervsudøvelse, mens sanktionerne over for certificerede firmaer findes i [§ 41](#).

LOV

[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 21](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 25](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 34](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 43](#)
[Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 44](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på beskikkelse som energikonsulent grundet manglende uddannelseskvalifikationer	10.03.2008
	Energiklagenævnet · Afslag på beskikkelse som energikonsulent på grund af manglende uddannelseskvalifikation trods lang erhvervserfaring	15.11.2007
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på beskikkelse som energikonsulent grundet manglende uddannelsesmæssige kvalifikationer	15.11.2007
	Energiklagenævnet · Afslag på genbeskikkelse som energikonsulent på grund af manglende formelle uddannelseskvalifikation	21.05.2007

§ 9 Grænserne for nævnets kompetence – erstatning, sagsbehandling og domstolene

Energiklagenævnets prøvelse er en **legalitets- og skønsprøvelse af Energistyrelsens afgørelser** – ikke en tvistløsning mellem bygningsejer og energikonsulent. Nævnet afviser derfor konsekvent erstatningskrav. I [521-108](#) fastslog nævnet, at det ikke har kompetence til at tage stilling til erstatningskrav, som må rejses ved civilt søgsmål efter dansk rets almindelige erstatningsregler. Samme afgrænsning i [521-83](#). og i [1081-14-7](#), hvor køberen havde afholdt betydelige ekstraudgifter til hulmursisolering og fyr, men hvor spørgsmålet om erstatning blev henvist til de almindelige domstole.

Klager over Energistyrelsens **sagsbehandling** ligger ligeledes uden for nævnets kompetence. Det blev udtrykkeligt slået fast i [23-07618](#) og gentaget i [25-04537](#): nævnet kan alene behandle klager over afgørelser, hvor der ved lov eller i henhold til lov er fastsat klageadgang til nævnet, og henviser i øvrigt til **Folketingets Ombudsmand** som rette instans. Nævnet beklager selv lange sagsbehandlingstider, men lader dem ikke påvirke det materielle udfald, jf. [521-108](#), [521-110](#). og [23-07618](#).

Domstolsprøvelse af nævnets afgørelser forudsætter, at den endelige administrative afgørelse foreligger, jf. [§ 29, stk. 2](#). Der findes ikke i det gennemgåede materiale trykt domstolspraksis, hvor byret, landsret eller Højesteret har prøvet en afgørelse fra Energiklagenævnet om energimærkning – området synes i praksis at ende ved nævnet. Domstolene møder derimod energimærkning og beslægtede oplysningsfejl i de **civile mangels- og professionsansvarssager**, som nævnet netop henviser til:

-

I [BS-3574/2022-ALB](#) fandt Retten i Aalborg en ejendomsmægler erstatningsansvarlig over for to forbrugerkøbere, fordi salgsopstillingen angav "220 V" under el, selv om ejendommen hverken havde eltilslutning eller eltavle. Dommen illustrerer den ansvarsnorm for tekniske oplysninger i salgsmaterialet, som ligger parallelt med – men adskilt fra – energikonsulentens offentligretlige pligter.

- I [BS-47215/2019-HJR](#) tilkendte Højesteret køberne forholdsmæssigt afslag som følge af en urigtig arealoplysning i salgsopstillingen – den formueretlige pendant til de arealfejl, der i Energiklagenævnets praksis udløser påbud og påtale, jf. [23-07618](#).
- I [BS-11274/2024-VLR](#) viser Vestre Landsret, at reklamations- og passivitetsbetragtninger også civilretligt begrænser køberens beføjelser – en parallel til nævnets strenge fristpraksis.

Denne dobbelthed er central for rådgivning: **et medhold hos Energiklagenævnet giver et berigtiget energimærke, ikke penge.** Omvendt er en afvisning på grund af fristoverskridelse ikke i sig selv til hinder for et civilt krav mod energimærkningsfirmaet eller mod sælger/mægler, der følger de almindelige forældelses- og reklamationsregler. Firmaets ansvarsforsikring efter [§ 25](#) dækker bygningsskader, som firmaet kan pålægges ansvaret for som følge af sin rådgivning. Afgrænsningen mod mæglerens professionsansvar behandles i [ejendomsmaegler-ansvar](#), og mod tilstandsrapporter i [tilstandsrapport-mangler](#).

LOV [Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 25](#)

[Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 29, stk. 2](#)

PRAKSIS	Højesteret · Købers ret til forholdsmæssigt afslag ved urigtige oplysninger om boligareal i en ejendomshandel	23.06.2020
	Landsretten · Sælgere frifundet for ophævelse af ejendomshandel men dømt til at betale forholdsmæssigt afslag for skjulte tagskader	27.02.2025
	Byretten · Ejendomsmægler kendt erstatningsansvarlig for mangelfulde oplysninger om eltilslutning i salgsopstilling	20.02.2023
	Energiklagenævnet · Energimærkningsfirma tildelt påtale for uretmæssig berigtigelse af andet firmas energimærke uden gyldig aftale og fornødent grundlag	12.03.2026
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af påbud om berigtigelse af fejlbehæftet energimærkning grundet mangelfulde opmålinger og registreringer	08.07.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afgørelse om energimærkning trods konstaterede fejl	03.02.2015
	Energiklagenævnet · Klage over fejl i energimærke og afvisning af erstatningskrav	11.02.2008
	Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	11.02.2008
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af sanktion for fejl i energimærke vedrørende loftsisolering	21.05.2007

Sammenfatning: nævnets vurderingsmønster i

§ 10 energimærkningssager

Energiklagenævnets praksis på energimærkningsområdet kan sammenfattes i seks linjer.

For det første er fristerne hårde. Den etårige frist til energimærkningsfirmaet er en forældelsesregel, og fordi firmaet ikke er en forvaltningsmyndighed, gælder forvaltningslovens klagevejledningsregler ikke for dets afgørelse. Dispensation forudsætter helt særlige forhold. Den praktisk vigtigste undtagelse er, at firmaet har forsømt sin pligt efter bilag 1 til [energimærkningsbekendtgørelsen](#) til at vejlede om klageadgangen til Energistyrelsen og 4-ugers fristen – det gav hjemvisning i både [1081-13-5](#) og [19-05665](#).

For det andet er den faglige norm Håndbog for Energikonsulenter i den version, der gælder ved indberetningen, jf. § 47, stk. 1. Nævnet foretager her en reel, teknisk efterprøvelse med den tekniske revisors besigtigelsesnotat som centralt bevismiddel – men tilslutter sig i praksis næsten altid revisorens registreringer, medmindre konsulenten kan fremlægge konkret dokumentation. Undtagelsen findes i 1081-12-1, hvor nævnet på eget initiativ korrigerede den tekniske revisor på tre punkter, herunder ved at afvise indregning af elforbrug til gulvvarme, fordi dokumentation manglede.

For det tredje er bevisbyrden placeret hos energikonsulenten. Udokumenterede ejer- og sælgeroplysninger er i sig selv en fejl, jf. 521-79. og 22-13835, og hvor destruktive undersøgelser ikke er mulige, skal usikkerheden fremgå af statusbeskrivelsen, jf. 23-07618.

For det fjerde prøver nævnet Energistyrelsens skøn proportionalitetsmæssigt og har flere gange nedsat en inddragelse til en advarsel, jf. 521-87 og 1081-10. Omvendt accepterer nævnet kumulerede sanktioner, hvor ordningens grundforudsætninger – uvildighed og et reelt aftale- og besigtigelsesgrundlag – er brudt, jf. 24-01671 og 25-04537.

For det femte er begrundelseskravet den mest effektive indsigelse for et energimærkningsfirma. Når Energistyrelsen ikke forklarer, hvorfor fejlene er alvorlige, ophæves afgørelsen – og efterfølgende uddybning under klagesagen reparerer ikke manglen, jf. 20-08596, 20-13978 og 25-09014.

For det sjette stopper nævnets kompetence ved erstatningsspørgsmålet og ved Energistyrelsens sagsbehandling. Bygningsejere, der har lidt et økonomisk tab, må gå til domstolene; klager over sagsbehandlingen må gå til Folketingets Ombudsmand. Retsgrundlaget er aktuelt konsolideret – hverken lov om fremme af energibesparelser i bygninger eller energimærkningsbekendtgørelsen har vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer, men reglerne om nævnets organisation er siden 2025 samlet i lov om Energiklagenævnet, der bl.a. i § 17 fastlægger, at klagen indgives til den myndighed, der har truffet afgørelsen, og som udgangspunkt videresendes til nævnet senest 3 uger efter klagefristens udløb.

LOV	Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 47, stk. 1	
	Lov om Energiklagenævnet § 17, stk. 1	Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 29, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver påbud om berigtigelse af energimærke pga. manglende begrundelse	24.04.2026
	Energiklagenævnet · Energimærkningsfirma tildelt påtale for uretmæssig berigtigelse af andet firmas energimærke uden gyldig aftale og fornødent grundlag	12.03.2026
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af påbud om berigtigelse af fejlbehæftet energimærkning grundet mangelfulde opmålinger og registreringer	08.07.2024
	Energiklagenævnet · Krav om tilbagebetaling og ekstraordinær efterprøvelse grundet manglende uvildighed ved energimærkning	23.05.2024
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af påtale og berigtigelseskrav for fejlbehæftet energimærkning af ejendom i Høng	29.03.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om energimærkning - mangelfuld begrundelse	16.06.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets ophævelse og hjemvisning af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	29.01.2021
	Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om energimærkning grundet manglende klagevejledning	26.06.2020
	Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens afvisning af realitetsbehandling af klage over energimærkning pga. overskridelse af klagefrist	26.06.2013
	Energiklagenævnet · Klage over energimærkning - manglende oplysninger om opvarmningsform og varmekonvertering	21.12.2012

Energiklagenævnet · Inddragelse af beskikkelse som energikonsulent ændret til advarsel grundet formel fejl	11.03.2010
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af pålæg om berigtigelse af energimærkerapport grundet væsentlig fejl i energimærket	21.05.2007
Energiklagenævnet · Inddragelse af godkendelse som energikonsulent ændret til advarsel	21.05.2007

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 38	stk. 1	Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 40	stk. 1
Bekendtgørelse om energimærkning af bygninger § 41		Forvaltningsloven § 24	stk. 1
Forvaltningsloven § 25	stk. 1	Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 3	stk. 3
Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 6	stk. 1	Lov om fremme af energibesparelser i bygninger § 29	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

37 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
23.06.2020	Købers ret til forholdsmæssigt afslag ved urigtige oplysninger om boligareal i en ejendomshandel	bs-47215-2019-hjr
LANDSRETTE · ANKEINSTANS		1
27.02.2025	Sælgere frifundet for ophævelse af ejendomshandel men dømt til at betale forholdsmæssigt afslag for skjulte tagskader	9901-11585
BYRETTE · FØRSTE INSTANS		1
20.02.2023	Ejendomsmægler kendt erstatningsansvarlig for mangelfulde oplysninger om eltilslutning i salgsoptilling	10397-12236
ENERGIKLAGE NÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		34
24.04.2026	Energiklagenævnet ophæver påbud om berigtigelse af energimærke pga. manglende begrundelse	25-09014
12.03.2026	Energimærkningsfirma tildelt påtale for uretmæssig berigtigelse af andet firmas energimærke uden gyldig aftale og fornødent grundlag	25/04537
08.07.2024	Stadfæstelse af påbud om berigtigelse af fejlbehæftet energimærkning grundet mangelfulde opmålinger og registreringer	23/07618
23.05.2024	Krav om tilbagebetaling og ekstraordinær efterprøvelse grundet manglende uvildighed ved energimærkning	24/01671
18.09.2023	Energiklagenævnets afgørelse om påtale for fejl i energimærkning af ejendom	23/02071

29.03.2023	Stadfæstelse af påtale og berigtigelseskrav for fejlbehæftet energimærkning af ejendom i Høng	22/13835
31.05.2022	Energiklagenævnets afgørelse om klage over energimærkning af ejendom	21/07758
07.12.2021	Energiklagenævnets afgørelse om for sen klage over energimærkningsrapport	20/03849
16.06.2021	Energiklagenævnets afgørelse om energimærkning - mangelfuld begrundelse	20/13978
29.01.2021	Energiklagenævnets ophævelse og hjemvisning af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	20/08596
26.06.2020	Hjemvisning af sag om energimærkning grundet manglende klagevejledning	19/05665
14.03.2019	Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse om afvisning af klage over energimærkning af ejendom	18/04117
14.03.2019	Stadfæstelse af Energistyrelsens afvisning af klage over energimærkning grundet overskredet klagefrist	18/04402
18.06.2018	Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afgørelse om energimærkning og ansvar for fejlregistrering af gaskedel	18/00158
20.07.2016	Anmodning om opsættende virkning imødekommet i sag om energimærke	1081-16-3
28.04.2016	Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse om energimærkning	1081-15-1
03.02.2015	Energiklagenævnet stadfæster afgørelse om energimærkning trods konstaterede fejl	1081-14-7
26.06.2013	Klage over Energistyrelsens afvisning af realitetsbehandling af klage over energimærkning pga. overskridelse af klagefrist	1081-13-5
21.12.2012	Klage over energimærkning - manglende oplysninger om opvarmningsform og varmemeforbrug	1081-12-1
11.03.2010	Inddragelse af beskikkelse som energikonsulent ændret til advarsel grundet formel fejl	1081-10.
24.02.2010	Ændring af afgørelse om inddragelse af energikonsulents beskikkelse til en advarsel	1081-10.
03.11.2008	Afslag på dispensation fra krav om energimærkning hjemvist til fornyet behandling	1081-1.
10.03.2008	Stadfæstelse af afslag på beskikkelse som energikonsulent grundet manglende uddannelses kvalifikationer	521-111.
27.02.2008	Klage over Energistyrelsens afgørelse vedrørende energimærkning af ejendom	521-114.
11.02.2008	Klage over fejl i energimærke og afvisning af erstatningskrav	521-108.
11.02.2008	Klage over Energistyrelsens afgørelse om energimærkning af ejendom	521-110.
15.11.2007	Afslag på beskikkelse som energikonsulent på grund af manglende uddannelseskrav trods lang erhvervserfaring	521-94.
15.11.2007	Energiklagenævnets afgørelse om afslag på beskikkelse som energikonsulent grundet manglende uddannelsesmæssige kvalifikationer	521-97.
18.10.2007	Afvisning af klage over ugyldigt energimærke og pålæg om honorartilbagebetaling	521-80.

12.06.2007	Kvalitetskontrol af energimærke: Afgørelse om ugyldighed og honorartilbagebetaling stadfæstet	521-92.
21.05.2007	Stadfæstelse af pålæg om berigtigelse af energimærkerapport grundet væsentlig fejl i energimærket	521-79.
21.05.2007	Stadfæstelse af sanktion for fejl i energimærke vedrørende loftsisolering	521-83.
21.05.2007	Inddragelse af godkendelse som energikonsulent ændret til advarsel	521-87.
21.05.2007	Afslag på genbeskikkelse som energikonsulent på grund af manglende formelle uddannelseskrav	521-96.

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom

nr. 1276 · 1994 · Justitsministeriet

Betænkning om huseftersynsordningen

nr. 1520 · 2010 · Justitsministeriet

07

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over fjernvarmeprisens fastsættelse efter hvile-i-sig-selv-princippet

Energiklagenævnets praksis om nødvendige omkostninger, substitutionspris, omkostningsfordeling og prisdifferentiering i kollektiv varmforsyning

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 39 afgørelser · 2001-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Fjernvarmeprisen fastsættes efter hvile-i-sig-selv-princippet i [varmeforsyningslovens § 20, stk. 1](#): et kollektivt varmeforsyningsanlæg må alene indregne de nødvendige udgifter ved at levere varmen, og Forsyningstilsynet (tidligere Energitilsynet og før det Gas- og Varmeprisudvalget) kan efter [§ 21, stk. 4](#) gribe ind over for urimelige tariffer og omkostningsfordelinger. Energiklagenævnet er efter [§ 26, stk. 1](#) klageinstans for disse afgørelser og har gennem mere end to årtier udviklet en fast praksis om, hvad der er en nødvendig udgift, hvordan substitutionsprisen beregnes, hvornår en fordelingsnøgle mellem el-, affalds- og varmesiden er urimelig, og hvornår prisdifferentiering er lovlig. Oversigten sammenholder Energiklagenævnets egne afgørelser med den parallelle domstolspraksis, navnlig Højesterets dom om Lemvig Varmeværk og Vestre Landsrets gruppesøgsmålsdom om Viborg Fjernvarmes geotermiprojekt.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Varmeprisen må efter varmeforsyningslovens § 20, stk. 1, højst dække de nødvendige omkostninger – bestemmelsen er en maksimalprisregulering, ikke en pligt til at opkræve den fulde omkostningsbestemte pris.
- 02** En varmeproducent kan i praksis kun afsætte varme til den laveste af den omkostningsbestemte pris, substitutionsprisen og – for affaldsforbrændingsanlæg – prisloftet.
- 03** Energiklagenævnet kræver, at substitutionsprisen opgøres som substitutionsanlæggets gennemsnitlige produktionsomkostninger inklusive kapitalomkostninger, hvis hele produktionen fandt sted på det anlæg – en marginalomkostningsberegning afvises.
- 04** Energiklagenævnet afviser en substitutionsprisberegning, der udelader naturlige driftsomkostninger som administration og afskrivninger; en mangelfuld beregning bevirker, at substitutionsprisprincippet slet ikke finder anvendelse.
- 05** Energiklagenævnet kræver særlig begrundelse for usædvanlige fordelingsnøgler for fællesomkostninger – en 50/50-fordeling og en 90 %-allokering til varmesiden er begge fundet at kræve konkret dokumentation i de fysiske og driftsøkonomiske forhold.

- 06** Fællesomkostninger på anlæg med forenet produktion skal fordeles efter rimelige driftsøkonomiske principper og må ikke gøres afhængige alene af indtægterne fra el og varme.
- 07** Energiklagenævnet accepterer et bredt omkostningsbegreb: "lønninger og administration" i § 20, stk. 1, forstås bredt, og brændselsafgifter, balningsomkostninger og advokatomkostninger kan være indregningsberettigede.
- 08** Energiklagenævnet afviser, at Forsyningstilsynet kan nøjes med at sammenholde den aftalte pris med substitutionsprisen – tilsynet skal foretage en reel prøvelse af den omkostningsbestemte pris, når klageren har rejst konkrete indsigelser.
- 09** Tariffer, omkostningsfordelinger og betingelser, der ikke er anmeldt som foreskrevet, er ugyldige efter § 21, stk. 3, og der er ikke hjemmel til at dispensere fra anmeldelsespligten med tilbagevirkende kraft.
- 10** Prisdifferentiering efter § 20, stk. 5, er lovlig, når den hviler på saglige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende samt omkostningsbaserede kriterier – Højesteret har godkendt både gældsudligningsbeløb og 7 % forrentning ved henstand på dette grundlag.
- 11** Energiklagenævnet prøver ikke civilretlige spørgsmål: forældelse, passivitet, aftalers gyldighed og tilbagebetalingskrav efter ophørt leveringsforhold henhører under domstolene eller voldgift.
- 12** En vejledende udtalelse fra Forsyningstilsynet er ikke en afgørelse og kan ikke påklages – men en langvarig tilkendegivelsespraksis kan alligevel binde tilsynet, indtil den ændres med behørig hjemmel.
- 13** Klagefristen til Energiklagenævnet er fire uger, og søgsmålsfristen for nævnets afgørelser er seks måneder, jf. varmemforsyningslovens § 26, stk. 3 og 4.
- 14** Klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning; det kræver ganske særlige omstændigheder, typisk sandsynliggjort uoprettelig skade – rene pengekrav er ikke nok.

Retsgrundlaget: hvile-i-sig-selv-princippet og maksimalprisreguleringen i § 20, stk. 1

§ 1

Prisreguleringen af kollektiv varmemforsyning bygger på ét grundprincip: varmemforsyningens indtægter i et år skal dække årets nødvendige omkostninger – hverken mere eller mindre. Forsyningstilsynets egen [Vejledning om Energitilsynets praksis for afvikling af over- eller underdækning](#) formulerer det direkte:

Varmemforsyningslovens prisbestemmelser fastlægger, at varmemforsyningens indtægter (prisen på varme) i et år skal dække årets nødvendige omkostninger. Dette kaldes "hvile-i-sig-selv princippet". Loven opregner udtømmende, hvilke omkostninger, der kan indregnes i varmeprisen.

Hjemlen er [varmemforsyningslovens § 20, stk. 1](#), hvorefter kollektive varmemforsyningsanlæg, industrivirksomheder, kraftvarmeanlæg med en eleffekt over 25 MW samt geotermiske anlæg m.v. i priserne kan indregne **nødvendige** udgifter til energi, lønninger og andre driftsomkostninger, efterforskning, administration og salg, omkostninger som følge af pålagte offentlige forpligtelser samt finansieringsudgifter

ved fremmedkapital og underskud fra tidligere perioder opstået ved etablering og væsentlig udbygning af forsyningssystemerne. Hvem der er omfattet, afgrænses af definitionen i § 2, stk. 1, og § 20, stk. 2 bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om bl.a. driftsmæssige afskrivninger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital.

Energiklagenævnet har flere gange understreget, at bestemmelsen er en **maksimalprisregulering**. I 24/01984 om varmelevering fra BOFA til Rønne Varme formulerer nævnet det sådan, at § 20, stk. 1, angiver hvilke nødvendige omkostninger der kan indregnes, og at bestemmelsen "er udtryk for en maksimalprisregulering". Samme forståelse ligger bag 1021-15-1 om Farum Fjernvarmes transmissionsledning, hvor nævnet fastslog, at § 20, stk. 1, regulerer hvilke omkostninger der kan indregnes i varmeprisen, og at formålet **ikke** er at skabe et retvisende billede af et aktivs værdi. Der gælder derfor ikke en generel pligt til at afskrive; en virksomhed må gerne opkræve mindre end den omkostningsbestemte pris.

At princippet slår igennem over for privatretlige aftaler blev slået fast i 21-590 om Slagslunde Fjernvarmelaug og E.ON: det var ikke urimeligt efter § 21, stk. 4, at leverandøren ensidigt ændrede leveringsbestemmelserne fra en kontraktuelt indekseret gaspris til en pris fastsat efter lovens omkostningsprincip. På samme måde fastslog nævnet i 21-341 om Hanstholm Kraftvarmeværk, at den for varmebrugeren fordelagtigste pris efter varmforsyningsloven skal anvendes, og at **aftaler i strid hermed ikke kan håndhæves**.

For kraftvarmeanlæg suppleres reguleringen af **elforsyningslovens § 75, stk. 2**, hvorefter ejere af kraftvarmeproduktionsanlæg ved fastsættelsen af priser og leveringsbetingelser for fjernvarme ikke må udnytte deres stilling til at fordele deres omkostninger på en måde, der må anses for urimelig for fjernvarmebrugere. Bestemmelsen figurerer i den ældre praksis som § 75, stk. 3, men er indholdsmæssigt den samme værnsregel mod overvæltning fra el- til varmesiden.

LOV	Elforsyningsloven § 75, stk. 2	Varmeforsyningsloven § 2, stk. 1
	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 2	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelevering 06.02.2025 Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning 01.09.2015 Energiklagenævnet · Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif 03.03.2008 Energiklagenævnet · Afgørelse om afregning af varmeleverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk 05.07.2005	

§ 2 Energiklagenævnets prøvelseskompetence og prøvelsesintensitet

Energiklagenævnet behandler efter § 26, stk. 1 klager over **afgørelser** truffet af kommunen, ministeren, Forsyningstilsynet eller andre statslige myndigheder. Kompetencen er dermed afgrænset på tre led – afgørelsesbegrebet, det offentligretlige grundlag og skønnetts rækkevidde.

Kun afgørelser kan prøves. I 19/01486 afviste nævnet at realitetsbehandle en klage fra Rønne Varme over et mødereferat fra Forsyningstilsynet om omkostningsfordelingen på Bornholms El-produktions blok 6. Nævnet lagde vægt på, at udtalelsen blev givet **før** anmeldelse efter § 21, stk. 1, at tilsynet ikke havde taget endelig stilling til en konkret sag, og at referatet indeholdt et klart forbehold om senere indgreb. At tilsynet havde vedlagt klagevejledning ændrede ikke karakteren af en vejledende udtalelse. Samme sondring gentages i 25/02410.

Omvendt kvalificerede nævnet i [24/01984](#) en meddelelse fra Gas- og Varmeprisudvalget fra 1990 som en afgørelse, fordi den fastlagde, hvad betalingen for affaldsvarme maksimalt kunne udgøre.

Prøvelsen sker på offentligretligt grundlag. I [1011-11-12 m.fl.](#) om godtgørelsen til Fynsværket formulerede nævnet grænsen præcist: det ligger inden for nævnets og tilsynets kompetence at vurdere, om en privatretlig aftale medfører en urimelig omkostningsfordeling eller urimelige priser, men myndighederne har **ikke** kompetence til at gribe ind i, hvordan parterne efter deres aftale beregner og fastsætter gebyr for affaldsforbrænding. Tilsvarende henviste nævnet i [21-195](#) og [21-196](#) spørgsmål om forældelse og passivitet til civilt søgsmål eller voldgift, og i [1021-15-1](#) fastslog nævnet, at hvad der måtte følge af parternes privatretlige varmel leveringsaftaler er uden betydning for, om der varmeprismæssigt er afskrevet.

Skønsintensiteten varierer efter spørgsmålets karakter. Hvor loven ikke opstiller kriterier, anerkender nævnet et vidt skøn. I [1011-11-12 m.fl.](#) fastslog nævnet udtrykkeligt, at fastsættelsen af pristillæggets størrelse og varighed "hviler på et frit skøn", fordi hverken elforsyningslovens § 75, varmforsyningslovens § 20, stk. 1, eller forarbejderne indeholder retningslinjer – nævnet prøvede herefter alene, om skønnet var sagligt udøvet, og om der var væsentlige fejl i metoden. Også ved afvisning af at rejse tilsynssag er prøvelsen tilbageholdende: i [22/13833](#) om Sønderborg Varmes motivationstarif bemærkede nævnet, at Forsyningstilsynet er tillagt et vidt skøn, og at der kun er pligt til at realitetsbehandle henvendelser, som rejser en konkret begrundet mistanke om en lovovertrædelse af betydning, jf. [lov om Forsyningstilsynet § 3, stk. 2](#). Samme udgangspunkt anvendtes i [1021-14-50](#) om sponsorater til idræt i TRE-FOR-koncernen.

Men prøvelsen er intensiv, når tilsynet slet ikke har prøvet det materielle. Den centrale afgørelse er [21-572](#) om Helsingør Kraftvarmeværk. Energiltilsynet havde nøjedes med at konstatere, at den aftalte pris (99,40 kr./GJ i 2003) lå på niveau med substitutionsprisen, og havde undladt at efterprøve værkets opgørelse af den omkostningsbestemte pris (435 kr./GJ) trods klagerens konkrete indsigelser om videresalg af affaldsvarme med avance, om indregning af hele den udestående gæld til elsiden årligt og om urimelig omkostningsfordeling. Nævnet ophævede afgørelsen og hjemviste: uden en reel prøvelse af den omkostningsbestemte pris var det ikke muligt at vurdere, om prisen overholdt § 20 – og klagerens indsigelser kunne ikke afvises som uvæsentlige. Endelig gælder to-instansprincippet: i [22/17159](#) bekræftede nævnet, at det er Forsyningstilsynet – ikke nævnet – der har kompetencen til i første instans at afgøre substitutionsprisspørgsmål mellem VEKS og Ishøj Varmeværk.

LOV	Elforsyningsloven § 75, stk. 2	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1
	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om ikke at rejse tilsynssag vedrørende Sønderborg Varmes motivationstarif	19.05.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af genoptagelsesansøgning fra VEKS vedrørende substitutionsprisprincip	22.12.2022
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over Forsyningstilsynets vejledende udtalelse om omkostningsfordeling	18.12.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	14.11.2014
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	12.12.2011

Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepriser på grund af manglende prøvelse af omkostningsbestemt pris	31.03.2008
Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger	09.12.2004
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	09.12.2004

§ 3 Hvad Energiklagenævnet anser for en "nødvendig udgift" – mønstre i praksis

Kernebegrebet i § 20, stk. 1 er den **nødvendige** udgift. Energiklagenævnets praksis viser et konsekvent mønster: begrebet fortolkes bredt for driftsomkostninger, der reelt knytter sig til varmeproduktionen, mens omkostninger, der tjener andre formål eller andre produktioner, holdes ude.

Bredt omkostningsbegreb for løn og administration. I 19/04848 om Sorø Fjernvarme udtalte nævnet direkte, at begreberne "lønninger og administration" i § 20, stk. 1, "skal forstås bredt". Nævnet accepterede indregning af direktørløn (hvor direktøren havde flere direktørposter), meromkostninger til revisorskifte og selvevaluering samt omkostninger til et demonstrationsprojekt om højeffektiv biomassekraftvarme. Afgørende var, at selskabet havde redegjort for udsvingene, og at der ikke forelå konkret begrundet mistanke. Nævnet tilføjede, at **koncerninterne transaktioner ikke i sig selv** medfører en begrundet mistanke om, at omkostninger er fastsat i strid med loven.

Afgifter følger den produktion, de er pålagt. I 18/00987 om Rønne Varme og Bornholms El-Produktion fandt nævnet, at "nødvendige udgifter til energi" også omfatter de afgifter, som energiydelsen er belagt med. Brændselsafgifter er en **særomkostning for varmesiden**, fordi der i kraftvarmeproduktion kun betales afgift af brændsel til varme, mens brændsel til el ikke er afgiftsbelagt – også når merforbruget af afgiftsbelagt kul og olie skyldes en prioritering af elproduktionen efter krav fra systemansvaret, medmindre parterne har aftalt andet. Modsat blev grænsen trukket i 97-2311-0005 om Kolding: affaldsvarmeafgiften kunne ikke overvæltet som et tillæg ud over substitutionsprisen, fordi afgiftsforhøjelserne også hævdede prisen på den alternative varme og dermed selve prisloftet.

Fordelingen af omkostninger mellem produkter afgøres af, hvad omkostningen tjener. I 21-154 og den parallelle 11-166 om værket i Måde ved Esbjerg tog nævnet stilling post for post:

Omkostning	Nævnets kvalifikation
Balning til sæsonudligning	Nødvendig fællesomkostning efter § 20, stk. 1 – affald er værkets brændsel
Omlaststationer, der vedrører andre værker	Særomkostning for affaldssiden alene
Transport fra omlaststation til værket	Fællesomkostning, men kun hvis leverandøren kan godtgøre, at den konkrete omkostning vedrører leverancer til dette værk
El til fjernvarmepumper frem til tilslutningspunktet	Fællesomkostning
El til distribution herfra til den enkelte forbruger	Særomkostning for varmesiden
Affaldsafgift	Særomkostning for affaldssiden
Affaldsvarmeafgift	Særomkostning for varmesiden

I [24/04577](#) om blok 6 videreførte nævnet denne linje: brændsel, der muliggør drift af røggaskondensatoren, kan indregnes, fordi anlægget er integreret i produktionen, og advokatombudsninger kan indregnes som fællesomkostninger – mens **morarenter fra en civil retssag hverken er en omkostning eller en indtægt** efter [§ 20](#) og derfor ikke skal indregnes. Nævnet fastslog samtidig, at Forsyningstilsynet ikke havde kompetence til at tilsidesætte Energistyrelsens godkendelse af anlæggets kapacitet: praksis tillader indregning af de faktiske omkostninger, selv om anlægget måtte være dimensioneret for stort.

Rækkevidden af det kollektive varmeforsyningsanlæg sætter yderrammen. I [24/05317](#) om Halsnæs Varme havde Forsyningstilsynet nægtet indregning af udgifter til fjernvarmeunits med den begrundelse, at en unit ikke er omfattet af definitionen i [§ 2, stk. 1](#). Energiklagenævnet ophævede afgørelsen: da Energistilsynet med sin tilkendegivelse af 29. november 2010 havde fundet det ikke-urimeligt at flytte leveringsgrænsen til efter varmeveksleren, måtte der "som det mere i det mindre" have indgået en vurdering af anlægsdefinitionen. Der var derfor hjemmel i [§ 20, stk. 1](#), til at opkræve de nødvendige omkostninger ved ordningen, og tilsynet havde ikke haft fornøden hjemmel til at ændre en langvarig og udbredt praksis med den anførte begrundelse. Nævnet henstillede samtidig, at lovgiver af retssikkerhedsmæssige grunde tager stilling til, hvad der forstås ved et ledningsnet, og om der skal fastsættes en leveringsgrænse.

Omkostninger uden for forsyningen holdes ude. [1021-14-50](#) viser, at sponsorater kun kan indregnes, hvis de reelt hviler på varmesiden; nævnet stadfæstede afvisningen for så vidt angår direkte indregning, men videresendte spørgsmålet om **indirekte krydssubsidiering** gennem koncerninterne aftaler til tilsynet. Og i [11-322](#) – på elforsyningsområdet, men med samme metode – fastslog nævnet, at det påhviler selskabet at dokumentere, at afholdte omkostninger er nødvendige og markedsbaserede, og at selskabet bærer risikoen ved manglende dokumentation.

LOV

[Elforsyningsloven § 75, stk. 2](#)[Varmeforsyningsloven § 2, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af udgifter til fjernvarmeunits i varmeprisen	21.10.2024
	Energiklagenævnet · Klage over for høje varmepriser og administrations- og lønomkostninger hos Sorø Fjernvarme	21.12.2020
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forøget elproduktion	31.10.2019
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	14.11.2014
	Energiklagenævnet · Prøvgodkendelse og krav om markedsvilkår for porteføljestyring	29.06.2006
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	10.05.2004
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra værket i Måde ved Esbjerg	10.05.2004
	Energiklagenævnet · Klage over afgørelse om indregning af afgift på varme fra affaldsforbrænding	02.02.2001

Substitutionsprisen som pejlemærke og loft for den omkostningsbestemte pris

§ 4

Substitutionsprisprincippet er ikke lovfæstet, men udviklet gennem administrativ praksis fra Gas- og Varmeprisudvalget over Konkurrenceankenævnet til Energiklagenævnet. Forsyningstilsynets [vejledning om prisloftbekendtgørelsen](#) sammenfatter det:

Substitutionsprisen er den pris, en konkurrerende leverandør kan tilbyde varme til eller som distributionsanlægget ved eksisterende anlæg selv ville kunne producere varmen til. [...] I praksis vil et varmeproducerende anlæg derfor kun kunne afsætte varme til den laveste af enten den omkostningsbestemte pris eller substitutionsprisen.

Gennemsnitsomkostninger – ikke marginalomkostninger. Det er den mest fastholdte enkeltregel i praksis. I [21-195](#) og [21-196](#) om Skagen Forbrænding og Skagen Varmeværk afviste nævnet varmemærkets ønske om en marginalprisberegning og tiltrådte, at substitutionsprisen skal opgøres som varmemærkets **gennemsnitlige** omkostninger ved at producere den samlede varmemængde på egne anlæg – med henvisning til Konkurrenceankenævnets kendelser fra 1997 (Skagen) og 1998 (Hjørring). Nævnet fandt det urimeligt, at den ekstra kapacitet på kraftvarmeverket, der var opført med vilkår om fortsat aftag af affaldsvarme, skulle bruges som argument for en lavere pris.

Samme princip er senest bekræftet i [24/01984](#) og den samtidige [24/01952](#) om BOFA og Rønne Varme:

Beregningsen af substitutionsprisen tager udgangspunkt i substitutionsanlæggets samlede produktionsomkostninger, som hvis hele produktionen fandt sted på det pågældende anlæg. Det vil således sige, at der både skal indregnes kapitalomkostninger inkl. omkostninger til finansiering og de variable omkostninger til levering af en tilsvarende varmemængde.

Nævnet tilføjede, at tidspunktet for etableringen af det substituerede anlæg er uden betydning, at et anlæg kan danne grundlag for substitutionsprisen **hele året**, selv om det periodevis er ude til lovpligtig revision (som kan planlægges til perioder med lavt behov), og at en 30 år gammel afgørelse fra Gas- og Varmeprisudvalget ikke længere kunne tillægges bindende virkning, når den underliggende leveringsaftale var ophørt og praksis havde udviklet sig.

Kravene til den, der påberåber sig substitutionsprisen. I [18/04112](#) om Hillerød Kraftvarmeverk havde Farum Fjernvarme beregnet en substitutionspris ud fra fuldt afskrevne gaskedler uden administrationsomkostninger. Nævnet afviste beregningen som utilstrækkeligt sammenligningsgrundlag, fordi den ikke inkluderede administration og afskrivninger, der er naturlige driftsomkostninger – med den konsekvens, at **substitutionsprisprincippet slet ikke fandt anvendelse**, og sagen alene angik forholdet mellem den aftalte og den omkostningsbestemte pris. I [21-341](#) blev det omvendt afvist at medregne udgifter til et **fiktivt** reserveanlæg; substitutionsprisen skal tage udgangspunkt i aftagerens faktiske omkostninger ved egenproduktion, dog med tillæg af de merudgifter til administration, som øget egenproduktion faktisk ville medføre, og opgjort på årsbasis.

Substitutionsmuligheden skal være reel. I [21-193](#) om Renosyd og Skanderborg Fjernvarme afviste nævnet en påstået træpillesubstitution med en rent logisk betragtning: en alternativ produktionsmulighed skal først erstatte den **dyreste** varme (her leverancen fra Århus Kommune Værker på ca. 68.000 MWh), og da træpilleanlægget maksimalt kunne producere 65.000 MWh, kunne det slet ikke nå at fortrænge Renosyds ca. 102.000 MWh. I [21-341](#) accepterede nævnet derimod aftagerens egne oplysninger om kapacitet som grundlag, med henvisning til tilsynets oplysningsbeføjelser og til, at urigtige oplysninger er strafbelagte – leverandøren havde ikke fremlagt noget, der kunne begrunde et andet resultat.

Prisloftet for affaldsvarme er et tredje loft. For affaldsforbrændingsanlæg gælder efter § 20, stk. 4 og affaldsvarmeprisloftbekendtgørelsen, at anlægget maksimalt kan opkræve den laveste af den omkostningsbestemte pris, substitutionsprisen og prisloftet. I 1021-16-17 stadfæstede nævnet afslag på dispensation til Svendborg Kraftvarme, selv om prisloftet ville medføre en underdækning på 3,94 mio. kr., der måtte væltes over på affaldskunderne. Nævnet lagde vægt på, at det ikke var sandsynliggjort, at værket ikke kunne modtage tilstrækkeligt affald, at det var i gang med en brændselsomstilling med øgede omkostninger, eller at området ikke kunne forsynes fra en alternativ kilde – de tre forhold udgør reelt nævnets prøvelsesskabelon for forsyningssikkerhedsdispensationer.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 4 Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energiltisynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012 Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme Energiklagenævnet · Afgørelse om afregning af varmel leverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk Energiklagenævnet · Klage over Energiltisynets afgørelse vedrørende Renosyd I/S' varmepriser Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	06.02.2025 06.02.2025 19.05.2020 14.06.2017 05.07.2005 11.02.2005 09.12.2004 09.12.2004

Fordeling af fællesomkostninger ved forenet produktion – kravet om særlig begrundelse

På anlæg med forenet produktion (el/varme eller affald/varme) er den afgørende prismæssige beslutning fordelingsnøglen for fællesomkostningerne. Anmeldelsespligten omfatter udtrykkeligt "omkostningsfordeling på anlæg med forenet produktion", jf. § 21, stk. 1, og afskrivningsbekendtgørelsen § 3, stk. 4 kræver, at anlægssummen fordeles på de enkelte produkter "efter rimelige driftsøkonomiske principper".

Den ledende afgørelse er Odense Kraftvarmeværk. I 1021-11-33 havde Energiltisynet tilsidesat den aftalte 75/25-fordeling og pålagt en 50/50-fordeling med efterregulering af ca. 251 mio. kr. Energiklagenævnet ophævede afgørelsen og hjemviste sagen. Nævnet bekræftede tilsynets **kompetence** til at ændre en urimelig omkostningsfordeling efter § 21, stk. 4 og elforsyningslovens § 75, men fandt afgørelsen behæftet med væsentlige fejl:

- En fordelingsnøgle, der **alene** afhænger af indtægterne fra el og varme, er urimelig; nøglen skal fastsættes ud fra en konkret rimelighedsbetragtning.
- Tilsynet havde ikke tilstrækkeligt klarlagt, hvilke omkostninger der overhovedet var fællesomkostninger (transport af affald, betydningen af biomassefyring, posteringsfejl).
- Substitutionsprisen burde have været inddraget som **pejlemærke** for varmeprisen, ligesom prisen for bortskaffelse af affald burde have været sammenlignet med priser andre steder i landet.
-

Kompensationsbetalingen for affaldssiden er som udgangspunkt en særømkostning og skal ikke indgå i fordelingsnøglen.

Afgørende for senere sager er nævnets krav til begrundelsen: en 50/50-fordeling af fællesømkostningerne er **usædvanlig i energimyndighedernes praksis og kræver derfor en særlig begrundelse**. Da afgørelsen var indgribende og angik forhold ti år tilbage, skærpedes tillige kravene til fastlæggelsen af det faktuelle grundlag, og tilsynets fastsættelse af nøglen var ugyldig.

Kravet om særlig begrundelse er videreført symmetrisk. I [24/04577](#) om blok 6 blev det anvendt mod producenten: en fordeling, hvor **90 pct.** af afskrivninger og finansieringsømkostninger blev pålagt varmesiden, er "usædvanlig og kræver særlig begrundelse", som producenten ikke havde leveret. At andre værker anvender lignende nøgler er ikke i sig selv tilstrækkeligt. Nævnet tiltrådte samtidig, at effekten fra røggaskondensatoren ikke må indgå i fordelingsnøglen for faste ømkostninger, der isoleret vedrører kedlen, og at en brændselsnøgle, der ikke tager højde for forskellige virkningsgrader for el og varme, er urimelig. Omvendt fandt nævnet en nøgle på 53,3 pct. til varmesiden for afskrivninger på turbinerenoveringen rimelig, fordi turbinen bidrager til hele produktionen.

Balancepunkt-metoden. I [21-154](#) accepterede nævnet en 55/45-fordeling til varmesiden for driftsåret 2001, fordi den udgjorde "balancepunktet" mellem substitutionspris og ømkostningsbaseret pris. For de efterfølgende år pålagde nævnet parterne at udarbejde og anmelde en egentlig **model**, der skal være justerbar over tid, tage højde for prissvingninger på kul, affald og varme, indregne den økonomiske virkning af elsalg og tilgodese princippet om den for varmemeforbrugernes fordelagtigste løsning. Nævnet bemærkede samtidig, at tilsynet og nævnet i mangel af parternes enighed fungerer som en **tvungen voldgift**.

Administrationsømkostninger. I [21-193](#) lagde nævnet Renosyds reviderede årsrapport til grund for en 50/50-fordeling af personalets opgaver, hvilket med den gældende fordelingsnøgle gav 30 pct. af administrationsømkostningerne til varmesiden. Nævnet afviste udtrykkeligt sammenligninger med andre anlægs administrationsømkostninger **pr. produceret MWh**, fordi en stor del af ømkostningerne er faste – benchmarking pr. energienhed er altså ikke retvisende for faste ømkostninger.

Elmæssige henlæggelser. I [18/04112](#) fandt nævnet, at der var tilstrækkeligt grundlag for at antage, at Hillerød Kraftvarmeværk var finansieret ved **elprismæssige henlæggelser**, og at ejeren derfor var berettiget til at indregne forrentning heraf i varmeprisen. Nævnet lagde vægt på den historiske kontekst med politiske aftaler og Elprisudvalgets tilladelse til at anvende elprismæssige henlæggelser til finansiering af kraftvarmeanlæg før elreformen i 2000, samt på nævnets egen tidligere afgørelse af 16. juni 2006.

Særømkostninger må ikke flyttes ind i nøglen. [1011-11-12 m.fl.](#) fastholdt, at godtgørelsen til Fynsværket var en særømkostning for affaldssiden – og dermed en nødvendig driftsømkostning efter hvile-i-sig-selv-princippet – der skulle udskilles, før fællesømkostningerne blev opgjort og fordelt. Nævnet tiltrådte tilsynets model, hvor godtgørelsen opgøres som forskellen i bidraget til dækning af faste ømkostninger pr. produceret enhed med og uden affaldsanlægget, og fandt en beregningsperiode på 20 år rimelig, fordi den svarer til en almindeligt anvendt afskrivningsperiode på energiområdet.

LOV

[Elforsyningsloven § 75, stk. 2](#)[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om ømkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk

02.07.2025

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012	19.05.2020
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	12.12.2011
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende Renosyd I/S' varmepriser	11.02.2005
Energiklagenævnet · Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	10.05.2004
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra værket i Måde ved Esbjerg	10.05.2004

§ 6 Prisdifferentiering efter § 20, stk. 5, og kravene til tarifstrukturen

Varmeforsyningslovens § 20, stk. 5 giver adgang til at fastsætte forskellige priser til enkelte forbrugere, grupper af forbrugere og geografiske områder. Bestemmelsen suppleres af § 20 d, stk. 1, hvorefter varmedistributionsvirksomheder skal stille deres ydelser til rådighed på gennemsigtige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår.

Rammen for lovlig differentiering er fastlagt af Højesteret. I [BS-5975/2018-HJR](#) – Lemvig Varmeværk-komplekset, afgjort 10. april 2019 – refererede Højesteret forarbejderne til, at prisdifferentiering skal ske efter rimelige økonomiske principper, være omkostningsbestemt og hvile på objektive og ikke-diskriminerende kriterier. Om gældsudligningsbeløbet ved fusionen udtalte Højesteret:

Højesteret finder, at beslutningen om at pålægge varmekonsumenterne hos Nr. Nisum Kraftvarme og Klinkby Kraftvarmeværk at betale et gældsudligningsbeløb i anledning af de investeringer, der var nødvendige for deres tilslutning til Lemvig Varmeværk samt til udligning af forskelle i gæld m.m., var baseret på saglige, objektive, rimelige og ikke-diskriminerende grunde. Herved blev de oprindelige varmekonsumenter hos Lemvig Varmeværk ikke belastet af udgifter m.m., der ikke vedrørte dem.

Om forrentningen på 7 % p.a. ved afdragsvis betaling fastslog Højesteret, at varmekonsumenterne blot fik dækket omkostningen ved det likviditetsmæssige træk ved at yde henstand, og at der ikke var grundlag for at anse vederlaget for ikke-omkostningsbaseret:

Det bemærkes herved, at en rentefri henstand ville betyde, at de øvrige varmekonsumenter – direkte eller indirekte – ville komme til at bære en del af omkostningen ved henstanden.

Aftalerne kunne heller ikke tilsidesættes efter [aftalelovens § 33](#) eller [§ 36](#). Dommen er bemærkelsesværdig ved, at Højesteret nåede et andet resultat end Forsyningstilsynets foreløbige tilkendegivelse under sagen om, at renteopkrævning som udgangspunkt måtte anses for urimelig – også en parallel dom af samme dato, [Højesterets dom af 10. april 2019 i sagskomplekset](#), inddrog udtrykkeligt [§ 21, stk. 4](#).

Konverteringsrabatter og geografisk differentiering. [22/13699](#) om VEKS' tarifmodel illustrerer differentieringens grænser over tid. Energitilsynet havde i 2010 tilkendegivet, at en prisgaranti, hvorefter nye konverteringskunder højst betalte 90 % af naturgasprisen, ikke var urimelig, fordi tilslutning af nye kunder samlet set var til gavn for forsyningsområdet ved at øge antallet af bidragydere til de faste omkostninger. Da gaspriserne faldt, og underskuddet blev væltet over på transmissionskunderne, revurderede tilsynet i 2017 modellen og indgik en forhandlingsløsning med overgangsperioder på henholdsvis 20, 10 og 5 år afhængigt af aftaletidspunkt og område. Energiklagenævnet stadfæstede afslaget på genoptagelse, men afviste at

realitetsbehandle klagen over selve modellen, fordi klagerforeningen ikke var klageberettiget – se herom næste afsnit.

Tarifstrukturen: kostægthed frem for omfordeling. Forsyningstilsynets [vejledning om anmeldelse af budget og priseftervisning](#) beskriver praksis om, at der bør tilstræbes en kostægte tarifiering, hvor det variable og det faste prislelement dækker henholdsvis variable og faste omkostninger, og at højst 80 % af de samlede omkostninger må dækkes af den variable afregning. Energiklagenævnets praksis følger dette:

- I [21-590](#) fastslog nævnet, at en tarifstruktur, hvor faste omkostninger dækkes af faste afgifter og variable af variable afgifter, anses for den mest rimelige fordeling over for forbrugerne.
- I [21-5](#) om Læsø Kommune ophævede nævnet tilsynets krav om flerårig indfasning af en kostægt tarifomlægning, selv om den gav en enkelt forbruger en stigning på ca. 34 %: "Energiklagenævnet har herved navnlig lagt vægt på begrundelsen for tarifomlægningen sammenholdt med den absolutte størrelse af den forventede prismæssige stigning og med størrelsen af den forventede samlede varmebetaling." Nævnet inddrog også, at forbrugeren i årene forud havde nydt godt af en for lav fast betaling.
- I [21-14](#) accepterede nævnet en høj fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker, fordi den afspejlede et kostægte princip – herunder afskrivninger – efter en betydelig gældssanering via barmarkspuljen. At den faste afgift for en enkelt lavforbrugende kunde udgjorde op mod 93 % af regningen var ikke i sig selv afgørende.
- Afkølings- og motivationstariffer accepteres, når de er sagligt begrundede og teknisk afbalancerede. I [21-194](#) godkendte nævnet Roskildes afkølingstarif, fordi den var udformet med et neutralt interval (30-35 °C) og med dispensationsmulighed for ejendomme med afvigende lav fremløbstemperatur. I [22/13833](#) blev det tillagt vægt, at Sønderborg Varme havde anmeldt tariffen med grundlag, kunne sandsynliggøre de øgede omkostninger ved dårlig afkøling, og afregnede afkølingen på en separat fakturalinje, hvilket understøttede kostægthed.

Varsling af prisændringer. Prisstigninger skal varsles rimeligt. I [24/06964](#) stadfæstede nævnet kritik af Aalborg Varmes 14-dages varsling af en stigning på 20 % i det variable bidrag, mens nævnet i [23/14776](#) ophævede og hjemviste tilsynets afgørelse om Smørum Kraftvarmes varsel på ca. tre uger. De to sager viser, at rimelighedsvurderingen efter [§ 21, stk. 4](#) er konkret og bl.a. inddrager ekstraordinære omstændigheder som energikrise og anlægshavari.

LOV	Aftaleloven § 33	Aftaleloven § 36	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 5
	Varmeforsyningsloven § 20d, stk. 1	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	
PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af afgørelse om utilstrækkelig varsling af varmeprisstigninger hos Aalborg Varme A/S Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om varsling af prisstigninger hos Smørum Kraftvarme Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om ikke at rejse tilsynssag vedrørende Sønderborg Varmes motivationstarif Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse Energiklagenævnet · Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif Energiklagenævnet · Klage over indførelse af afkølingspræmie/tarif i Roskilde Kommune		
			10.04.2019
			16.12.2024
			16.12.2024
			19.05.2023
			29.03.2023
			03.03.2008
			03.12.2003

Energiklagenævnet · Omlægning af fjernvarmetarif og rimelighed af prisstigninger i Læsø Kommune 29.01.2003

Energiklagenævnet · Klage over størrelsen af fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker 29.01.2003

Dokumentations- og beviskrav: anmeldelse, priseftervisning og bevisbyrde

§ 7

Prisreguleringen håndhæves gennem anmeldelsessystemet i § 21, stk. 1, der omfatter tariffer, omkostningsfordeling på anlæg med forenet produktion og andre betingelser "med angivelse af grundlaget herfor". Anmeldelsespligten er udmøntet i [bekendtgørelsen om anmeldelse af tariffer, omkostningsfordelinger og andre betingelser for levering af fjernvarme](#), der bl.a. omfatter budgetter, leveringsaftaler, investerings- og henlæggelsesplaner samt regnskabsoplysninger til eftervisning af tariffer (priseftervisning). Sanktionen er hård: efter § 21, stk. 3 er ikke-anmeldte tariffer, omkostningsfordelinger og betingelser **ugyldige**.

Anmeldelse kan ikke ske med tilbagevirkende kraft. [1021-15-51](#) er den skarpeste illustration. Odense Kraftvarmeværk og Gartnernes Fjernvarmeselskaber havde i marts 2014 aftalt at omfordele tillægs- og CO₂-afgifter, så gartnerne kunne opnå afgiftsgodtgørelse – med tilbagevirkende kraft til 2010 og 2013 og en besparelse på ca. 17 mio. kr. Energiklagenævnet fastslog, at aftalen var anmeldelsespligtig, fordi den ændrede **omkostningsgrundlaget** for varmeprisen, selv om selve varmeprisen var uændret. Formålet med ugyldighedsreglen er at sikre, at tilsynet løbende har det fornødne datagrundlag. Nævnet anerkendte, at manglende dispensation ville medføre væsentlige ulemper, og at der forelå et særligt tilfælde – men der var ikke hjemmel til at dispensere fra selve anmeldelsespligten, kun fra regler om grundlag og form.

Anmeldelsespligten overlever leveringsforholdets ophør. I [1021-16-45](#) skulle Brødrene Hartmann A/S anmelde priseftervisning for en leveringsperiode på **otte dage** (1.-8. januar 2015), selv om aftalen var ophørt og udarbejdelsen ville koste anslået 70-80.000 kr. Nævnet lagde vægt på gennemsigtighedshensynet, tilsynets kontrolmulighed og aftagerens retlige interesse i at få opgjort den korrekte pris. Nævnet præciserede dog samtidig, at tilsynet **ikke** længere kan pålægge tilbageførsel af en overdækning efter § 21, stk. 4, når leveringsforholdet er ophørt – det er et civilretligt spørgsmål for domstolene.

Manglende anmeldelse gør ikke varmeprisen til nul. I [18/04112](#) havde Hillerød Kraftvarmeværk ikke indsendt korrekte priseftervisninger for 2000-2010, men fremlagde efterfølgende "summariske priseftervisninger" baseret på tilgængelige arkivoplysninger. Nævnet var enig i, at disse ikke var egentlige priseftervisninger, men fandt ikke grundlag for at anfægte oplysningerne, og fandt det ikke sandsynligt, at et pålæg om anmeldelse ville have givet en væsentligt anderledes opgørelse. Tilsvarende fandt nævnet i [18/00987](#), at ugyldighedsreglen i § 21, stk. 3, ikke fandt anvendelse på et efteropkrævet afgiftskrav, fordi der ikke var foretaget nogen prisændring; kravet udgjorde i stedet en underdækning, der kunne opkræves i det følgende års priser.

Afskrivninger anses kun for foretaget, hvis de er anmeldt. [1021-15-1](#) opstiller en klar bevisregel: en betingelse for, at varmeprismæssige afskrivninger kan anses for foretaget, er, at de har fremgået af et **budget anmeldt til tilsynet** i forbindelse med en prisanmeldelse. Parternes privatretlige aftaletekst om, at afskrivninger var betalt via varmepriserne, var uden betydning. Nævnet anerkendte dog, at langvarig undladelse af afskrivninger i visse tilfælde kan føre til urimelig kapitaldannelse eller væsentlige ulemper efter afskrivningsbekendtgørelsen, eller til at omkostningerne ikke længere er nødvendige efter § 20, stk. 1, jf. § 21, stk. 4.

Hvem har bevisbyrden? Praksis viser en todelt fordeling:

- **Tilsynet må som udgangspunkt lægge de anmeldte oplysninger til grund** og har ikke pligt til bilagsrevision. Det blev fastslået i [21-590](#) og gentaget i [19/04848](#), hvor nævnet bemærkede, at bilagsrevision er revisors opgave, og at der i den konkrete sag ikke var grundlag for at betvivle oplysningerne. Bagsiden er strafsanktionen for urigtige oplysninger, som nævnet udtrykkeligt fremhævede i [21-341](#) og [1021-14-50](#).
- **Virksomheden bærer risikoen for manglende dokumentation** af, at en omkostning er nødvendig og markedsbaseret, jf. [11-322](#). Og den, der påberåber sig en atypisk fordelingsnøgle, skal levere den særlige begrundelse, jf. [24/04577](#).

Sagsbehandlingsfejl kan repareres under klagesagen. Nævnet har flere gange konstateret manglende partshøring i strid med [forvaltningslovens § 19, stk. 1](#), men anset fejlen for repareret, fordi klageren under nævnensbehandlingen fik mulighed for at kommentere – således i [18/04112](#), hvor det tillige indgik, at klageren var professionel part. I [1021-15-1](#) fastslog nævnet, at tilsidesættelse af god forvaltningsskik ikke i sig selv kan medføre ugyldighed, og at tilsynet i vidt omfang selv tilrettelægger sin sagsbehandling, herunder opdelingen af sager – men kritiserede en sagsbehandlingstid på ca. 3½ år som usædvanlig lang. Tilsvarende kritik af sagsbehandlingstiden findes i [24/04577](#) og [1021-16-17](#), uden at det påvirkede afgørelsernes gyldighed.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 3, 4](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Klage over for høje varmepriser og administrations- og lønomkostninger hos Sorø Fjernvarme	21.12.2020
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energitilsynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012	19.05.2020
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forhøjet elproduktion	31.10.2019
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets krav om priseftersvisning for varmforsyning efter ophørt leveringsforhold	28.11.2017
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme	14.06.2017
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om omfordeling af afgifter og omkostninger på Odense Kraftvarmeværk	10.12.2015
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
	Energiklagenævnet · Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	14.11.2014
	Energiklagenævnet · Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif	03.03.2008
	Energiklagenævnet · Prisdokumentation og krav om markedsvilkår for porteføljestyring	29.06.2006
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afregning af varmeleverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk	05.07.2005

§ 8 Klagebehandling ved Energiklagenævnet: frister, klageberettigelse og opsættende virkning

Klageadgang og frister. Forsyningstilsynets afgørelser om varmepriser kan efter [§ 26, stk. 1](#) alene indbringes for Energiklagenævnet, og efter [§ 26, stk. 2](#) kan de ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger. Klage skal indgives **skriftligt inden fire uger** efter, at afgørelsen er meddelt, jf. [§ 26, stk.](#)

3. Nævnets egne afgørelser er endelige i administrativ henseende, og søgsmål skal anlægges **inden 6 måneder** efter meddelelsen – eller fra offentlig bekendtgørelse, hvis afgørelsen er bekendtgjort – jf. § 26, stk. 4. Denne søgsmålsfrist gentages rutinemæssigt i afgørelsernes klagevejledning, se f.eks. [1021-16-45](#) og [24/01984](#).

Klageberettigelse: væsentlig OG individuel interesse. Varmeforsyningsloven fastlægger ikke selv kredsen af klageberettigede, og nævnet anvender derfor den almindelige forvaltningsretlige hovedregel om, at der kræves en væsentlig og individuel interesse. Begge betingelser skal være opfyldt. Den mest instruktive prisafgørelse er [22/13699](#): NetVarme, der repræsenterede 12 af VEKS' 19 transmissionskunder, havde sandsynliggjort en væsentlig økonomisk interesse på grund af risikoen for øgede afskrivningsomkostninger – men manglede den **individuelle** interesse, fordi afgørelserne berørte alle 19 transmissionskunder på samme måde. Interessen var dermed af generel karakter for kundegruppen, og klagen kunne ikke realitetsbehandles. I [1021-16-46](#) blev en varmelieferandør derimod anset for klageberettiget over et projektforslag, fordi den indtil kort forinden havde leveret varme og fortsat ønskede at levere. Og i [1011-11-12 m.fl.](#) blev Fjernvarme Fyn nægtet partsstatus, fordi godtgørelsen var en særømkostning for affaldssiden, som ikke indgik i varmeprisen – selskabets interesse var af **afledt** karakter.

Opsættende virkning kræver ganske særlige omstændigheder. Hverken varmforsyningsloven eller de tilhørende bekendtgørelser indeholder regler om opsættende virkning, og vurderingen sker derfor efter almindelige forvaltningsretlige regler med det udgangspunkt, at klage ikke har opsættende virkning. To modsatrettede afgørelser afgrænser feltet:

Sag	Udfald	Nævnets vægtning
1021-11-33 m.fl. (Odense Kraftvarmeværk, 2011)	Opsættende virkning tillagt	Tilbageførsel af ca. 251 mio. kr.; sandsynliggjorte væsentlige økonomiske skadesvirkninger, der vanskeligt kunne genoprettes; endelig afgørelse ventedes inden for kort tid; tilsynet protesterede ikke
24/04474 (blok 6, 2025)	Opsættende virkning nægtet	Klagen vedrørte en strid om penge; klageadgangen blev ikke illusorisk; refinansieringsomkostninger udgjorde ikke uoprettelig skade
1021-16-46 (Skanderborg, 2017)	Opsættende virkning nægtet	Ikke sandsynliggjort uoprettelig skade; værket havde tilkendegivet ikke at ville påbegynde udvidelsen før nævnets afgørelse

Mønsteret er, at rene pengekrav som udgangspunkt ikke begrundet opsættende virkning, medmindre beløbets størrelse sammenholdt med modtagernes finansielle situation gør skadevirkningen reelt uoprettelig.

Genoptagelse. Nævnet anvender de almindelige grundsætninger: genoptagelse forudsætter nye faktiske oplysninger af væsentlig betydning, væsentlige sagsbehandlingsfejl eller væsentlige nye retlige forhold. I [22/13699](#) blev genoptagelse afvist, fordi de økonomiske konsekvenser for transmissionskunderne allerede havde indgået i tilsynets overvejelser, og i [22/17159](#) afviste nævnet en genoptagelsesanmodning fra en part, der slet ikke var part i den pågældende sag.

Indgrebet efter § 21, stk. 4, er fremadrettet. Nævnet har gentagne gange fastholdt, at varmforsyningsloven bygger på fremadrettet regulering. I [1021-11-33](#) bemærkede nævnet, at der ganske vist ikke gælder en tidsmæssig begrænsning for efterregulering af overdækninger, men at den forvaltningsretlige grundsætning om **myndighedspassivitet** skal iagttages – herunder om virksomheden har haft grund til at indrette sig i

tillid til, at kravet ikke ville blive gjort gældende, og om det kan bebrejdes myndigheden, at kravet ikke blev rejst tidligere. Hensynet til forsyningssikkerheden og værkets økonomiske råderum indgår i fastlæggelsen af efterreguleringsperioden. Tilsvarende anså nævnet i [24/04577](#) en justering af underdækninger for 2017-2019 efter nye fordelingsnøgler for en fremadrettet regulering – ikke en afgørelse med tilbagevirkende kraft.

LOV	Varmeforsyningsloven § 21, stk. 4	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1, 2, 3, 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	21.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse	29.03.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af genoptagelsesansøgning fra VEKS vedrørende substitutionsprisprincip	22.12.2022
	Energiklagenævnet · Klage over Energiklagenævnets krav om priseftersvisning for varmeforsyning efter ophørt leveringsforhold	28.11.2017
	Energiklagenævnet · Klage over godkendelse af projektforslag om udvidelse af flisfyret fjernvarmeanlæg og spørgsmål om opsættende virkning	19.04.2017
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	12.12.2011
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag vedrørende prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	09.12.2011

§ 9 Sammenhængen med domstolspraksis

Domstolsprøvelsen på varmeprisområdet har historisk et andet snit end nævnsprøvelsen. Fordi [§ 26, stk. 2](#) spærrer for domstolsprøvelse, før den endelige administrative afgørelse foreligger, og fordi nævnet konsekvent henviser civile spørgsmål til domstolene, kommer sagerne typisk for retten i én af to former: enten som **forbrugersøgsmål mod varmeværket** om betalingsforpligtelsen, eller som **erstatningssøgsmål mod ledelsen** for omkostninger, der er endt i varmeprisen.

Forbrugersøgsmålet – Højesteret bekræfter differentieringsadgangen. [BS-5975/2018-HJR](#) om Lemvig Varmeværk er det klareste eksempel. Efter behandling i Retten i Holstebro (2016) og Vestre Landsret (2017) stadfæstede Højesteret den 10. april 2019 frifindelsen af varmeværket. Sagen er interessant, fordi Forsyningstilsynet undervejs havde tilkendegivet, at renteopkrævning på pristillæg som udgangspunkt måtte anses for urimelig efter varmeforsyningsloven – men senere præciserede, at udtalelsen alene angik situationer med udstedte gældsbreve. Højesteret gik direkte til kriterierne i [§ 20, stk. 5](#) og fandt både gældsudligningsbeløbet og forrentningsvilkåret saglige, objektive og ikke-diskriminerende, og forrentningen omkostningsbaseret og rimelig. Dommen viser, at domstolene prøver differentieringen selvstændigt og ikke er bundet af tilsynets foreløbige tilkendegivelser – og at et vederlag, der modvirker, at de øvrige forbrugere kommer til at bære en omkostning, netop understøtter, at kravet er omkostningsbestemt. Det harmonerer med nævnets egen linje i [21-5](#) og [21-14](#) om kostæghed.

Erstatningssøgsmålet – landsretten om projektomkostninger i varmeprisen. [BS-221/2016-VLR](#) er et gruppesøgsmål anlagt af Erstatningsforeningen Fjernvarmesagen på vegne af 1.922 fjernvarmekunder mod den tidligere bestyrelse og direktør i Viborg Fjernvarme. Kravet angik de forhøjede fjernvarmeudgifter i 2014-2018, efter at omkostningerne fra et fejlslagent geotermiprojekt i Kvols – hvor forundersøgellesomkostningerne steg fra en bemyndigelse på 11-13 mio. kr. til ca. 87 mio. kr. – blev indregnet i varmeprisen. Landsretten fandt ledelsens adfærd ansvarspådragende:

Ved at have indhentet generalforsamlingens bemyndigelse til en aktivitet, som lå uden for VF's formål efter vedtægterne, har de sagsøgte handlet ansvarspådragende.

Alligevel blev de sagsøgte frifundet, fordi **årsagssammenhængen var brudt**: Viborg Fjernvarme fik alle sine omkostninger refunderet af Energi Viborg Kraftvarme A/S ved overdragelsen i 2012, og det var EVK, der herefter traf den selvstændige beslutning om at indregne projektomkostningerne i varmepriserne – en beslutning, Forsyningstilsynet i vidt omfang godkendte efter [varmeforsyningslovens § 20](#).

Da der ikke er årsagssammenhæng mellem de sagsøgte ansvarspådragende handling og det påståede tab, tager landsretten de sagsøgte påstand om frifindelse til følge.

Dommen understreger en central strukturel pointe: så længe en omkostning af Forsyningstilsynet godkendes som **nødvendig** efter § 20, stk. 1, er forbrugerens vej til at få den ud af varmeprisen som udgangspunkt den administrative – klage til tilsynet og videre til Energiklagenævnet – og ikke et erstatningssøgsmål mod dem, der oprindeligt traf beslutningen. Det er en spejling af nævnets egen kompetenceafgrænsning i [21-195](#) og [1021-16-45](#), hvor forældelse, passivitet og tilbagebetaling efter ophørt leveringsforhold henvises til domstolene og voldgiften.

De to spor supplerer hinanden: domstolene afgør de **civilretlige** virkninger af prisfastsættelsen (aftalens gyldighed, betalingspligt, forældelse, erstatning), mens Energiklagenævnet afgør de **offentligretlige** – om prisen og omkostningsfordelingen holder sig inden for § 20 og § 21.

LOV	Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 5	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker		10.04.2019
	Landsretten · Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt		10.09.2025
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets krav om priseftersvisning for varmeforsyning efter ophørt leveringsforhold		28.11.2017
	Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger		09.12.2004
	Energiklagenævnet · Omlægning af fjernvarmetarif og rimelighed af prisstigninger i Læsø Kommune		29.01.2003
	Energiklagenævnet · Klage over størrelsen af fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker		29.01.2003

§ 10 Sammenfatning: sådan afgør Energiklagenævnet en varmeprissag

Sammenholdes praksis, tegner der sig et forudsigeligt prøvelsesforløb, som en part med fordel kan strukturere sit indlæg efter.

- 1. Er der overhovedet en afgørelse?** Vejledende udtalelser, referater og forhåndstilkendegivelser afvises, jf. [19/01486](#). Men en langvarig tilkendegivelsespraksis kan alligevel binde tilsynet, indtil den ændres med tilstrækkelig hjemmel, jf. [24/05317](#).
- 2. Er klageren klageberettiget?** Interessen skal være både væsentlig og individuel; en interesse, som alle i en kundegruppe deler, er ikke individuel, jf. [22/13699](#).
- 3. Er spørgsmålet offentligtretligt?** Forældelse, passivitet, aftalefortolkning og tilbagebetaling efter ophørt leveringsforhold hører hjemme ved domstolene, jf. [21-196](#) og [1021-16-45](#).
- 4. Er omkostningen nødvendig?** Nævnet spørger, hvad omkostningen tjener. Knytter den sig til varmeløbet – også indirekte, som balning af affald eller brændsel til en røggaskondensator – kan den indregnes. Tjener den en anden produktion eller et andet formål, holdes den ude. Jf. [21-154](#), [18/00987](#) og [24/04577](#).
- 5. Er prisen den laveste af de tre lofter?** Den omkostningsbestemte pris, substitutionsprisen (gennemsnitsomkostninger inkl. kapitalomkostninger) og – for affaldsvarme – prisloftet. Jf. [21-195](#), [24/01984](#) og [1021-16-17](#).
- 6. Er fordelingsnøglen rimelig og driftsøkonomisk begrundet?** Atypiske nøgler – 50/50 eller 90/10 – kræver særlig begrundelse i de fysiske og driftsøkonomiske forhold, og en nøgle, der alene afhænger af indtægterne, er urimelig. Jf. [1021-11-33](#) og [24/04577](#).
- 7. Er differentieringen saglig, objektiv, omkostningsbestemt og ikke-diskriminerende?** Kriterierne er fastlagt af Højesteret i [BS-5975/2018-HJR](#) og gælder både gældsudligning, konverteringsrabatter og motivationstariffer.
- 8. Er grundlaget anmeldt?** Uden rettidig anmeldelse er tariffen ugyldig, og der kan ikke dispenseres med tilbagevirkende kraft, jf. [1021-15-51](#). Afskrivinger anses kun for foretaget, hvis de har fremgået af et anmeldt budget, jf. [1021-15-1](#).
- 9. Har tilsynet faktisk prøvet det, klageren har rejst?** Har det ikke det, hjemviser nævnet, jf. [21-572](#). Det er praksis' vigtigste retssikkerhedsgaranti for varmeaftageren: nævnet accepterer, at tilsynet lægger anmeldte oplysninger til grund, men ikke at konkrete og ikke-uvæsentlige indsigelser forbliver ubehandlede.
- Afgrænsningsvis behandles afskrivinger, henlæggelser og forrentning af indskudskapital samt efterregulering af over- og underdækning og myndighedspassivitet i egne oversigter; tariffer i elforsyning behandles under [elforsyning-tariffer](#), og energiafgifter og godtgørelse under [energiafgifter](#). Varmeforsyningsloven er senest konsolideret pr. 20. maj 2026, og der er ikke vedtagne, endnu ikke konsoliderede ændringer til § 20.

LOV

[Varmeforsyningsloven § 20, stk. 1, 5](#)[Varmeforsyningsloven § 21, stk. 1, 4](#)[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1](#)

PRAKSIS	Højesteret · Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker	10.04.2019
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	02.07.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelevering	06.02.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af udgifter til fjernvarmeunits i varmeprisen	21.10.2024

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse	29.03.2023
Energiklagenævnet · Afvisning af klage over Forsyningstilsynets vejledende udtalelse om omkostningsfordeling	18.12.2019
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forhøjet elproduktion	31.10.2019
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets krav om priseftersvisning for varmeforsyning efter ophørt leveringsforhold	28.11.2017
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme	14.06.2017
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om omfordeling af afgifter og omkostninger på Odense Kraftvarmeværk	10.12.2015
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	01.09.2015
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	13.06.2012
Energiklagenævnet · Hjemvisning af sag om varmepriser på grund af manglende prøvelse af omkostningsbestemt pris	31.03.2008
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	09.12.2004
Energiklagenævnet · Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger	09.12.2004
Energiklagenævnet · Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	10.05.2004

REFERENCE Lovgrundlag

4 paragraffer

Elforsyningsloven § 75	stk. 2	Varmeforsyningsloven § 20	stk. 1, 5
Varmeforsyningsloven § 21	stk. 1, 4	Varmeforsyningsloven § 26	stk. 1

MATERIALE Citerede afgørelser

38 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS			1
10.04.2019	Retmæssig opkrævning af gældsudligningsbeløb og forrentning ved fusion af varmeværker	bs-5975-2018-hjr	
LANDSRETTE · ANKEINSTANS			1
10.09.2025	Tidligere ledelse i Viborg Fjernvarme frifundet for erstatningsansvar i sag om fejlslagent geotermiprojekt	10014-11719	
ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS			36
02.07.2025	Stadfæstelse af afgørelse om omkostningsfordeling for varme fra kraftvarmeværk	24/04577	
21.02.2025	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om varmepriser fra blok 6	24/04474	
06.02.2025	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmelevering	24/01952	

06.02.2025	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om rammer for prisfastsættelse af varmel levering	24/01984
16.12.2024	Energiklagenævnets afgørelse om varsling af prisstigninger hos Smørum Kraftvarme	23/14776
16.12.2024	Energiklagenævnets stadfæstelse af afgørelse om utilstrækkelig varsling af varmeprisstigninger hos Aalborg Varme A/S	24/06964
21.10.2024	Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om indregning af udgifter til fjernvarmeunits i varmeprisen	24/05317
19.05.2023	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om ikke at rejse tilsynssag vedrørende Sønderborg Varmes motivationstarif	22/13833
29.03.2023	Stadfæstelse af afslag på genoptagelse og afvisning af klage over prisdifferentiering grundet manglende klageberettigelse	22/13699
22.12.2022	Energiklagenævnets afvisning af genoptagelsesanmodning fra VEKS vedrørende substitutionsprisprincip	22/17159
21.12.2020	Klage over for høje varmepriser og administrations- og lønomkostninger hos Sorø Fjernvarme	19/04848
19.05.2020	Stadfæstelse af Energiltilsynets afgørelse om varmepris fra Hillerød Kraftvarmeværk 2000-2012	18/04112
18.12.2019	Afvisning af klage over Forsyningstilsynets vejledende udtalelse om omkostningsfordeling	19/01486
31.10.2019	Energiklagenævnets afgørelse om indregning af brændselsafgifter i varmeprisen ved forhøjet elproduktion	18/00987
28.11.2017	Klage over Energiltilsynets krav om priseftersvisning for varmemforsyning efter ophørt leveringsforhold	1021-16-45
14.06.2017	Stadfæstelse af afslag på dispensation fra prisloft for affaldsvarme	1021-16-17
19.04.2017	Klage over godkendelse af projektforslag om udvidelse af flisfyret fjernvarmeanlæg og spørgsmål om opsættende virkning	1021-16-46
10.12.2015	Klage over Energiltilsynets afgørelse om omfordeling af afgifter og omkostninger på Odense Kraftvarmeværk	1021-15-51
01.09.2015	Energiklagenævnets afgørelse om afskrivningsgrundlaget for den sydgående transmissionsledning	1021-15-1
14.11.2014	Klage over afslag på at rejse tilsynssag om sponsorater til idræt	1021-14-50
13.06.2012	Energiklagenævnets afgørelse om prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	1021-11-33
12.12.2011	Energiklagenævnets afgørelse om godtgørelse for affaldsforbrændingsanlæg	1011-11-12 m.fl.
09.12.2011	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag vedrørende prisen for affaldsvarme fra Odense Kraftvarmeværk	1021-11-33, 1021-11-34 - 1021-11-38 og 1021-11-41

31.03.2008	Hjemvisning af sag om varmepriser på grund af manglende prøvelse af omkostningsbestemt pris	21-572
03.03.2008	Klage over ændring af varmepriser fra kontraktbaseret til omkostningsbaseret tarif	21-590
29.06.2006	Prisgodkendelse og krav om markedsvilkår for porteføljestyring	11-322
05.07.2005	Afgørelse om afregning af varmeleverancer fra Hanstholm Kraftvarmeværk	21-341
11.02.2005	Klage over Energitilsynets afgørelse vedrørende Renosyd I/S' varmepriser	21-193
09.12.2004	Prisfastsættelse på affaldsvarme: Anvendelse af substitutionsprisprincip baseret på gennemsnitsomkostninger	21-195
09.12.2004	Energiklagenævnets afgørelse om prisfastsættelse af affaldsvarme fra Skagen Forbrænding	21-196
10.05.2004	Energiklagenævnets afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra værket i Måde ved Esbjerg	11-166
10.05.2004	Afgørelse om afregningspriser for affaldsvarme fra kraftvarmeværk i Måde	21-154
03.12.2003	Klage over indførelse af afkølingspræmie/tarif i Roskilde Kommune	21-194
29.01.2003	Klage over størrelsen af fast afgift hos Hyllinge-Menstrup Kraftvarmeværker	21-14
29.01.2003	Omlægning af fjernvarmetarif og rimelighed af prisstigninger i Læsø Kommune	21-5
02.02.2001	Klage over afgørelse om indregning af afgift på varme fra affaldsforbrænding	97-2311-0005

08

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over indtægtsrammer og benchmarking for elnetvirksomheder

Energiklagenævnets prøvelse af Forsyningstilsynets benchmarkingmodel og individuelle effektiviseringskrav

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 42 afgørelser · 2007-2024

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Elnetvirksomheder er naturlige monopoler og reguleres derfor økonomisk gennem indtægtsrammer, som Forsyningstilsynet fastsætter årligt efter [elforsyningsloven § 69](#) med fradrag af generelle og individuelle effektiviseringskrav beregnet ved benchmarking. Energiklagenævnet er eneste administrative klageinstans på området, og nævnet har siden 2008 – fra netvolumenmodellen over til den totaløkonomiske DEA-/SFA-model ("bedst-af-to") – konsekvent afvist at tilsidesætte tilsynets metodevalg, men til gengæld ophævet afgørelser, hvor tilsynet har overskredet bekendtgørelsens afgørelsesfrist. Denne oversigt kortlægger Energiklagenævnets prøvelsesintensitet, de faktorer nævnet gentagne gange lægger vægt på, og de dokumentationskrav netvirksomhederne skal opfylde for at få anerkendt særlige omkostninger og fordyrende rammevilkår.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Energiklagenævnet anerkender, at Forsyningstilsynet har et vidt skøn ved valg af benchmarkingmetode, og tilsidesætter kun metoden, hvis den hviler på usaglige hensyn, væsentlige metodiske eller faktuelle fejl eller fører til et urimeligt resultat.
- 02** Energiklagenævnet lægger afgørende vægt på, at Forsyningstilsynets model følger Benchmarkingekspertgruppens anbefalinger – følger tilsynet anbefalingerne, har modellen en formodning for lovlighed og saglighed, fordi lovgiver har forudsat netop dette grundlag.
- 03** Energiklagenævnet accepterer antagelsen om konstant skalaafkast i DEA-modellen som sagligt begrundet i det politiske ønske om ikke at hæmme konsolidering i sektoren – også når de statistiske tests ikke entydigt understøtter antagelsen.
- 04** Energiklagenævnet kræver, at netvirksomheden selv løfter bevisbyrden for individuelle, dokumenterede og fordyrende rammevilkår; udokumenterede eller marginale meromkostninger (korrosion, ejendomsskatter) anerkendes ikke.
- 05** Energiklagenævnet afviser, at et effektiviseringspotentiale er urimeligt højt, alene fordi det er stort – potentialet er en RELATIV effektivitetsmåling, ikke et absolut krav om omkostningsreduktion.

- 06** Energiklagenævnet accepterer Forsyningstilsynets væsentlighedskriterium på 1 % af totalomkostningerne for udeholdelse af særlige omkostninger som sagligt og proportionalt, fordi det behandler store og små virksomheder forholdsmæssigt ens og ikke afskærer det konkrete skøn.
- 07** Energiklagenævnet lægger vægt på de indbyggede forsigtighedshensyn – bedst-af-to, loft over potentialet og generel reduktion af alle krav – som modvægt mod modelusikkerhed.
- 08** Energiklagenævnet kræver, at Forsyningstilsynet dokumenterer sin robusthedsvurdering; er modellen ikke robust, skal tilsynet i stedet fastsætte et skønsmæssigt effektiviseringskrav frem for at udskyde afgørelsen.
- 09** Energiklagenævnet ophæver afgørelser om effektiviseringskrav, der er truffet efter bekendtgørelsens frist, når der ikke er hjemmel til dispensation – fristen er ikke blot en ordensforskrift.
- 10** Effektiviseringskrav er varige og akkumuleres inden for reguleringsperioden; Energiklagenævnet har ikke fundet grundlag for et loft over de akkumulerede krav.
- 11** Energiklagenævnet accepterer, at Forsyningstilsynet skifter metode til sikring mod dobbelttælling, når tilsynet fyldestgørende har redegjort for, at dobbelttælling faktisk undgås.
- 12** Klage til Energiklagenævnet skal indgives inden 4 uger, og nævnet giver kun oprejsningsbevilling ved helt særlige forhold – sygdom, it-problemer og misforståelser om fristen er ikke nok.

Retsgrundlaget: fra netvolumenmodel til totaløkonomisk benchmarking

§ 1

Elnetvirksomhedernes priser fastsættes i overensstemmelse med en indtægtsramme, som Forsyningstilsynet årligt fastsætter for hver enkelt netvirksomhed "med henblik på dækning af netvirksomhedens omkostninger ved en effektiv drift af den bevillingspligtige aktivitet og forrentning af den investerede kapital", jf. [elforsyningsloven § 69, stk. 1](#). Indtægtsrammen udgør efter [§ 69, stk. 2](#) det højeste beløb, virksomheden må oppebære i et kalenderår, og fastsættes med udgangspunkt i en 5-årig reguleringsperiode.

Den nugældende ordning blev indført ved en **nyaffattelse af § 69 ved lov nr. 15 af 9. juni 2017** (L 180, 2016-17), som samtidig ophævede den tidligere regulering i §§ 69 og 70. Af forarbejderne fremgår, at formålet var at gennemføre stemmeaftalen af 4. november 2016 og El-reguleringsudvalgets anbefalinger, så indtægtsrammerne knyttes tæt til netvirksomhedernes faktiske omkostninger:

Den gældende regulering er baseret på, at netvirksomhedernes indtægter, justeret for mængde af leveret elektricitet og pristalsudvikling, ikke skal stige i forhold til 2004. Efter den nye regulering vil en netvirksomheds omkostninger til investeringer indgå i indtægtsrammerne, uanset om der er tale om nødvendige nyinvesteringer eller reinvesteringer.

Loven fastlægger kun rammerne. Den nærmere udmøntning sker efter bemyndigelsen i [§ 69, stk. 5, nr. 6](#) om "fastsættelse af generelle og individuelle effektiviseringskrav, herunder ved benchmarking". Bemyndigelsen er udnyttet i [indtægtsrammebekendtgørelsen](#), hvis kernebestemmelser er:

Bestemmelse	Indhold
§ 5, stk. 1, nr. 1	Fradrag af de akkumulerede effektiviseringskrav efter §§ 9-13
§ 9	Det generelle krav – produktivitetsudviklingen i bygge- og anlæg (70 pct.) og markedsræssig økonomi (30 pct.), fratrukket et forsigtighedshensyn på 25 pct.
§ 10	Pligt til benchmarking; metoden skal bygge på "fagligt anerkendte metoder", være neutral mellem drift og investering og tage "passende hensyn til individuelle, dokumenterede og fordyrende rammevilkår"
§ 11	Udmøntning af individuelle krav, der ikke kan være mindre end 0, med et "passende forsigtighedshensyn"
§ 12	Robusthedsvurdering; skønsmæssigt krav hvis modellen ikke er robust; afgørelse skal træffes i året forud for reguleringsperioden
§ 13	Sikring mod dobbelttælling mellem generelt og individuelt krav

Den ældre praksis hviler på den nu ophævede § 70 og de dagældende indtægtsrammebekendtgørelser, hvor Energitilsynet anvendte **netvolumenmodellen** – en sammenligning af enhedsomkostninger pr. netkomponent med korrektion for kundetæthed. Det fremgår af [11-538](#), at modellen byggede på 2005-data kvalitetssikret af PricewaterhouseCoopers og på 48 udvalgte indberetninger af høj kvalitet. Fra reguleringsåret 2019 anvender Forsyningstilsynet i stedet en **totaløkonomisk model (TOTEX)** med både en DEA-model (Data Envelopment Analysis) og en SFA-model (Stochastic Frontier Analysis) i en "bedst-af-to"-tilgang, jf. bl.a. [18-07714](#) og [18-07735](#).

Bemærk, at bekendtgørelsen er ændret flere gange, senest med virkning fra 2026, hvor §§ 52 og 54 – som de ældre afgørelser henviser til om afgørelsesfrist og klageadgang – har fået andet indhold. Ændringen udspringer af [høringen af 18. november 2025 om justering af netvirksomhedernes indtægtsrammer](#). Klageadgangen fremgår nu af [§ 56](#).

LOV

[Elforsyningsloven § 69, stk. 1, 2, 5](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 5, stk. 1](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 9](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 11](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 12](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 13](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 56](#)

PRAKSIS	Forsyningstilsynet · Forsyningstilsynet fastsætter individuelt effektiviseringskrav på 40.000 kr. for NOE Net A/S for 2019-2022	08.04.2019
	Forsyningstilsynet · Individuelt effektiviseringskrav på 10.000 kr. til Vordingborg Elnet A/S – Forsyningstilsynets afgørelse om benchmarking og leveringskvalitet	08.04.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav til Vestforsyning Net A/S for 2008	05.05.2008

§ 2 Energiklagenævnets prøvelseskompetence og prøvelsesintensitet

Energiklagenævnet behandler klager over Forsyningstilsynets afgørelser efter elforsyningsloven og regler udstedt i medfør af loven, jf. [elforsyningsloven § 89, stk. 1](#). Afgørelserne kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, og de kan ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger, jf. [§ 89, stk. 2](#).

Udgangspunktet er et vidt skøn. Allerede i [11-538](#) om effektiviseringskravet for 2008 fastslog nævnet, at hverken bekendtgørelsen eller forarbejderne indeholder detaljerede retningslinjer for, hvordan der konkret skal benchmarkes, og at valget af metode derfor beror på tilsynets skøn. Nævnet fandt ikke grundlag for at antage, at valget af netvolumenmodellen var baseret på usaglige hensyn, eller at en benchmarking på enhedsomkostninger var uegnet, og der var ikke påvist væsentlige metodiske eller faktuelle fejl i grundlaget for skønnet.

Samme prøvelsesstandard anvendes i [1011-11-26](#), hvor 58 elnetselskaber klagede over, at tidshorisonten for indhentning af effektiviseringspotentialer blev sat ned fra fem til fire år. Nævnet fastslog, at fastsættelsen beror på en skønsmæssig vurdering, og at nedsættelsen hverken var baseret på usaglige hensyn, uproportional eller førte til urimelige resultater. Også ændringen af beregningsmetoden for "benchmarkbasis" blev anset for et lovligt metodevalg – ikke en beregningsfejl. I [1011-15-8](#) om SK Elnet A/S' effektiviseringskrav for 2015 gentog nævnet, at tilsynet "er tillagt et vidt skøn ved benchmarkingen", og at netvolumenmodellen anses for egnet og baseret på saglige hensyn.

En vigtig nuance fra 2021-praksis. I [19-04015](#) og [19-04026](#) formulerede nævnet prøvelsen skarpt: Forsyningstilsynet er **ikke** tillagt et bredt skøn ved selve *udarbejdelsen* af benchmarkingmetoden, men er forpligtet til at sikre, at metoden overholder de grundlæggende krav i [§ 10, stk. 2](#) og [§ 12, stk. 2](#). Metodekravene er altså retlige bindinger, som nævnet prøver. Efter en samlet vurdering fandt nævnet dog heller ikke her grundlag for at tilsidesætte modellen.

Skønnet ved den enkelte delbeslutning er derimod bredt. I [23-00933-37](#) om dobbelttælling udtalte nævnet:

Energiklagenævnet finder, at Forsyningstilsynet er overladt et skøn til at vurdere, hvorvidt en anden metode til sikring mod dobbelttælling skal benyttes. Forsyningstilsynet er herunder overladt et skøn med hensyn til udformningen af metoden, idet der dog skal tages hensyn til, at dobbelttælling skal undgås.

Energiklagenævnet prøver derimod fuldt ud, om der er **hjemmel**: i [19-04021](#) tilsidesatte nævnet Energistyrelsens dispensation som ugyldig, fordi bekendtgørelsen ikke gav hjemmel til at dispensere fra afgørelsesfristen. Endelig kan nævnet **hjemvise**, når begrundelsen ikke tillader efterprøvelse af skønnet – i [11-478](#) blev en afgørelse hjemvist, bl.a. fordi det ikke fremgik, hvordan ikke-godkendte omkostninger indgik i den samlede effektivitetsvurdering; nævnet understregede, at en virksomhed ikke bør straffes for dårlige aftaler uden samtidig at blive belønnet for gode aftaler.

LOV

[Elforsyningsloven § 89, stk. 1, 2](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10, stk. 2](#)[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 12, stk. 2](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indtægtsrammer for netselskaber i 2021 – spørgsmål om dobbelttælling af effektiviseringskrav	21.06.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav og leveringskvalitet - Konstant Net A/S	25.08.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav og leveringskvalitet - TREFOR El-net A/S	25.08.2021
	Energiklagenævnet · Ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav på grund af fristoverskridelse	25.08.2021

Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for SK Elnet A/S for 2015	09.09.2015
Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets effektiviseringskrav til elnetselskaber for 2012	13.06.2012
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav til Vestforsyning Net A/S for 2008	05.05.2008
Energiklagenævnet · Prisregulering for elforsyning: Hjemvisning af sag om markedsvilkår og effektivitetsvurdering	10.03.2008

§ 3 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved prøvelsen af benchmarkingmodellen

De 16 parallelle afgørelser af 13. december 2023 (sagerne 22/13760-22/13783) er den samlede prøvelse af den totaløkonomiske model for reguleringsåret 2020. Selv om klagerne kom fra vidt forskellige selskaber – fra [Radius Elnet A/S](#) med et krav på 30,08 mio. kr. til [Trefor El-Net A/S](#) med et krav på 0 kr. – er begrundelsesmønstret praktisk taget identisk. Følgende forhold er gennemgående afgørende:

- **Ekspertgruppens anbefalinger som retsgrundlag.** Nævnet lægger afgørende vægt på, at det af forarbejderne til elforsyningsloven fremgår, at modellen skulle baseres på Benchmarkingekspertgruppens anbefalinger fra 2017. Følger tilsynet anbefalingerne, har modellen "som udgangspunkt" en formodning for lovlighed og saglighed, jf. [22/13760](#) og [22/13761](#).
- **DEA og SFA er fagligt anerkendte metoder.** Kravet i [§ 10, stk. 2](#) er dermed opfyldt allerede ved metodevalget, jf. [22/13769](#).
- **Effektiviseringspotentialer er relativt, ikke absolut.** Klagerne gjorde gennemgående gældende, at et samlet branchepotentiale på ca. 712 mio. kr. (14 pct. af totalomkostningerne) var urealistisk højt. Nævnet afviste dette i samtlige sager med henvisning til, at der er tale om en relativ økonomisk effektivitet, og at potentialerne svarer til forudsætningerne i El-reguleringsudvalgets rapport, jf. [22/13783](#) og [22/13772](#). I [22/13782](#) om Cerius A/S formulerede nævnet det direkte:

Energiklagenævnet finder efter en samlet vurdering ikke, at det samlede effektiviseringspotentialer for netvirksomhederne er urealistisk højt, eller at det fastsatte effektiviseringskrav for klager på 19,15 pct. på denne baggrund skulle være urimeligt højt.

- **Homogenitet sikres gennem frontrestriktioner.** Nævnet lægger vægt på, at ekspertgruppen selv vurderede virksomhederne tilstrækkeligt sammenlignelige, og at tilsynet har indført restriktioner, så kun selskaber med net på mere end ét spændingsniveau, uden utilstrækkelig leveringskvalitet tre år i træk og med indberettede GIS-data kan danne "front", jf. [22/13771](#) og [22/13774](#).
- **Konstant skalaafkast er sagligt begrundet i konsolideringshensynet.** Dette er det mest omdiskuterede punkt. Nævnet citerer i [22/13770](#) begrundelsen:

Da det ikke er fuldstændigt entydigt hvilket skalaafkast, der skal anvendes baseret på de statistiske test kan den begrebsmæssige vurdering derfor vælges at tillægges større vægt. Det vurderes derfor hensigtsmæssigt at skele til El-reguleringsudvalgets anbefalinger... baseret på at reguleringen ikke bør udgøre en barriere for konsolidering.

I [22/13781](#) henviste nævnet supplerende til, at tilsynets Bankers test indikerede, at hypotesen om konstant skalaafkast ikke kunne forkastes empirisk. Et politisk-strukturelt hensyn kan altså bære et modelvalg, selv når data peger i en anden retning.

- **SFA-modellens "manglende støj" fører ikke til ugyldighed.** Klagerne fremlagde en konsulentvurdering om, at l-parameteren (128,41) betød, at der næsten ingen statistisk støj var, og at "bedst-af-to" derfor var illusorisk. Nævnet fandt valget af log-lineær modelform inden for tilsynets skøn, jf. [22/13772](#) og [22/13777](#).
- **Forsigtighedshensynene tillægges selvstændig vægt.** Nævnet peger gentagne gange på loftet over effektiviseringspotentialer på 24 pct. (svarende til et årligt krav på maksimalt 1,9 pct. af udmøntningsgrundlaget), den generelle reduktion af alle krav med 5 pct. i 2020 (10 pct. i 2019), fjernelse af outliers og selve "bedst-af-to"-tilgangen som opfyldelse af kravet i [§ 11, stk. 3](#) om et "passende forsigtighedshensyn".
- **Robusthedstestene skal være dokumenterede.** Nævnet efterprøver, om tilsynet faktisk har gennemført de tests, ekspertgruppens rammeværk foreskriver, jf. [§ 12, stk. 2](#) og [22/13776](#) og [22/13775](#).

At modellen ikke i sig selv er en "straf" fremgår af Forsyningstilsynets egne afgørelser for reguleringsperioden 2023-2027, hvor bl.a. [N1 A/S](#), [N1 Randers A/S](#) og [RAH NET A/S](#) blev vurderet fuldt effektive og fik krav på 0 kr., mens [Cerius A/S](#) fik et varigt årligt krav på 13,6 mio. kr. og [TREFOR EL-NET A/S](#) 160.000 kr.

LOV	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10, stk. 2		Indtægtsrammebekendtgørelsen § 11, stk. 3	
	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 12, stk. 2			
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Forsyningstilsynets benchmarkingmetode og effektiviseringskrav for netselskaber i 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetvirksomhed			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetselskab			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for NKE-Elnet A/S i 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for Nakskov Elnet A/S i 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for L-Net A/S i 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav for Ikast El Net A/S for 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Klage over individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav for Flow Elnet A/S for 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Dinel A/S i 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for Cerius A/S i 2020			13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Trefor El-Net A/S i 2020			13.12.2023
	Forsyningstilsynet · Forsyningstilsynet fastsætter individuelt effektiviseringskrav på 13,6 mio. kr. årligt for Cerius A/S i 2023-2027			21.12.2022
	Forsyningstilsynet · Individuelle effektiviseringskrav for N1 A/S 2023-2027 fastsat til 0 kr. – selskabet vurderet fuldt effektivt			21.12.2022

Forsyningstilsynet · Forsyningstilsynet fastsætter individuelle effektiviseringskrav på 0 kr. til N1 Randers A/S for perioden 2023-2027	21.12.2022
Forsyningstilsynet · Forsyningstilsynet fastsætter nuleffektiviseringskrav for RAH NET A/S for perioden 2023-2027	21.12.2022
Forsyningstilsynet · Forsyningstilsynet fastsætter individuelle effektiviseringskrav for TREFOR EL-NET A/S for 2023-2027	21.12.2022

§ 4 Særlige omkostninger og væsentlighedskriteriet på 1 %

Omkostningsgrundlaget for benchmarkingen er netvirksomhedens totalomkostninger.

[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10, stk. 3](#) opregner de data, der ikke kan indgå: energispareindsatsen (nr. 1), forsknings- og demonstrationsprojekter med offentlig medfinansiering (nr. 2), beredskab og myndighedsbehandling (nr. 3) – samt en opsamlingsbestemmelse i **nr. 4** om "anden data, som Forsyningstilsynet vælger ikke skal indgå i benchmarking".

Forsyningstilsynet administrerer opsamlingsbestemmelsen med **to kriterier**: omkostningen skal for det første være af en ganske særlig karakter, og for det andet udgøre mindst **1 pct. af netvirksomhedens totalomkostninger**. Dette har været det hyppigst påklagede enkeltpunkt i hele sagskomplekset.

Netvirksomhedernes argument var gennemgående, at kriteriet savner hjemmel og skaber forskelsbehandling, fordi 1 pct. for de store selskaber svarer til 5-10 mio. kr., som derfor aldrig realitetsbehandles. Energiklagenævnet har afvist dette i samtlige sager. I [22/13760](#) hedder det:

Energiklagenævnet finder, at et kriterie hvorefter de omkostninger, der konkret vurderes at skulle udeholdes af benchmarkingen tillige skal opfylde et krav om at være væsentlige omkostninger, er sagligt begrundet.

De bærende hensyn, nævnet lægger vægt på, er:

- **§ 10, stk. 3, nr. 4 er en skønsbestemmelse**, og Forsyningstilsynet er berettiget til at opstille saglige kriterier for administrationen af sit skøn, jf. [22/13761](#) og [22/13769](#).
- **Et relativt kriterium behandler selskaberne forholdsmæssigt lige**. Netop fordi grænsen er procentuel og ikke beløbsmæssig, rammes store og små virksomheder ens i forhold til deres størrelse, jf. [22/13771](#).
- **Kriteriet afskærer ikke skønnet**, men fastsætter en tærskel for, hvornår skønnet skal udøves, jf. [22/13761](#).
- **Tilsynet er ikke forpligtet til at udeholde mere end nr. 1-3**. Dette blev udtrykkeligt fastslået i [19-04015](#) og [19-04026](#), hvor omkostninger til Smart Grid netop lå under 1 pct.-grænsen og derfor ikke blev udeholdt.

Det er værd at bemærke, at nævnet allerede i [19-04021](#) – hvor afgørelsen i øvrigt blev ophævet af formelle grunde – udtrykkeligt fandt, at tilsynets administration af reglerne om særlige omkostninger, herunder væsentlighedskriteriet, var baseret på saglige og hensigtsmæssige overvejelser. Praksis må derfor anses for fast.

Omvendt viser [12-09082](#) om Vildbjerg Elværk, at tilsynet i indtægtsrammeudmeldingerne selv foretager en række korrektioner – nettabskorrektion, tab på debitorer, gebyrindtægter og differencer – hvor virksomhedens dokumentation er afgørende for resultatet.

LOV

[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10, stk. 3](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Forsyningstilsynets benchmarkingmetode og effektiviseringskrav for netselskaber i 2020

13.12.2023

Energiklagenævnet · Klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetvirksomhed	13.12.2023
Energiklagenævnet · Afvisning af klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetselskab	13.12.2023
Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for Nakskov Elnet A/S i 2020	13.12.2023
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav og leveringskvalitet - Konstant Net A/S	25.08.2021
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav og leveringskvalitet - TREFOR El-net A/S	25.08.2021
Energiklagenævnet · Ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav på grund af fristoverskridelse	25.08.2021
Forsyningstilsynet · Indtægtsrammeudmelding for Vildbjerg Elværk A.m.b.A for reguleringsårene 2005-2015	02.12.2016

§ 5 Fordyrende rammevilkår: dokumentationskrav og bevisbyrde

Efter [indtægtsrammebekendtgørelsen § 10, stk. 2](#) skal metoden sikre, "at der tages passende hensyn til individuelle, dokumenterede og fordyrende rammevilkår". Ordet **dokumenterede** er ikke tilfældigt: Energiklagenævnet placerer entydigt bevisbyrden hos netvirksomheden.

Korrosion ved den jyske vestkyst er det klareste eksempel. I [22/13763](#) om Netselskabet Elværk A/S (tidligere Thy-Mors Energi Elnet) fremlagde selskabet et notat fra Teknologisk Institut og egne tal for meromkostninger:

Komponent	Meromkostning	Dokumentation
Kabelskab	ca. 1.500 kr. pr. enhed	Notat fra Teknologisk Institut
Afskrivning pr. måler	877-966 kr. mod 660 kr. i landsgennemsnit	Klagerens interne data

Dette var ikke nok. Energiklagenævnet stadfæstede med den begrundelse, at klageren ikke havde løftet bevisbyrden for, at klimapåvirkningen medførte så væsentlige og **uundgåelige** meromkostninger i det konkrete regnskabsår (2018), at det skulle anerkendes som et individuelt rammevilkår. Forsyningstilsynet havde tillige gjort gældende, at valget mellem plast og metal er en ledelsesmæssig beslutning inden for virksomhedens kontrol. Samme resultat i [22/13769](#) om NOE Net A/S.

Mønstret på tværs af sagerne er:

- **Generelle branchenotater og gennemsnitsberegninger er ikke nok** – der kræves konkrete, årsspecifikke meromkostninger for netop den klagende virksomhed.
- **Marginale beløb afvises.** I [22/13783](#) blev Trefor El-Net A/S' ansøgning om udeholdelse af ejendomsskatter afvist, netop fordi de udgjorde en marginal andel af totalomkostningerne.
- **Er rammevilkåret allerede indbygget i modellen, kræves der dokumentation for, at korrektionen er utilstrækkelig.** I [22/13767](#) gjorde Radius Elnet A/S gældende, at "bymæssighed" – de markant højere omkostninger ved at drive net i tætbefolkede byområder som København – ikke var tilstrækkeligt afspejlet. Nævnet fandt, at hensynet var varetaget gennem den indbyggede GIS-zonekorrektion, som ekspertgruppen havde anbefalet, og at klageren ikke havde dokumenteret, at dette var utilstrækkeligt.

Ansøgningskravet er reelt. I [22/13772](#) om L-Net A/S afviste nævnet at behandle anbringender om korrosion og bymæssighed, fordi klageren **ikke havde ansøgt Forsyningstilsynet** om korrektion herfor. Et rammevilkår, der ikke er gjort gældende i førsteinstansen, kan ikke rejses første gang for nævnet.

Officialprincippet og vejledningspligten flytter ikke bevisbyrden. I [22/13769](#) anførte NOE Net A/S, at tilsynet havde tilsidesat undersøgelsespligten og vejledningspligten efter [forvaltningsloven § 7, stk. 1](#). Nævnet afviste dette: tilsynet havde forholdt sig til de fremlagte oplysninger og ydet generel vejledning via Konterings- og indberetningsvejledningen. Samme sag rummer et beviskrav den anden vej: selskabets påstand om, at nettab var opgjort uensartet på tværs af selskaberne, blev afvist, fordi der ikke var fremlagt konkrete beviser – alle selskaber er forpligtet til at følge tilsynets indberetningsvejledning, og der var ikke grundlag for at antage andet.

Den ældre praksis er ikke anderledes. I [1011-15-8](#) om korrektionen for kundetæthed havde Energិតilsynet valgt et simpelt gennemsnit af en lineær og en log-lineær regression (forklaringsgrad henholdsvis 49,19 pct. og 50,42 pct.), hvilket øgede SK Elnets krav med over 46 pct. Nævnet fandt, at skønnet var vidtgående, og at gennemsnitsmetoden ikke førte til et usagligt resultat. Særligt bemærkelsesværdigt er, at tilsynet udtrykkeligt **afviste en "best-off"-praksis**, hvor selskaberne ville få det laveste af de to beregnede krav, fordi en sådan praksis alene ville komme selskaberne til gode og ikke varetage forbrugernes interesser – et hensyn nævnet tiltrådte. I [11-538](#) anbefalede nævnet dog Energិតilsynet at overveje klagerens alternative korrektionsmodel ved den kommende fireårige revision – en henstilling snarere end en tilsidesættelse.

LOV	Forvaltningsloven § 7, stk. 1	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10, stk. 2
PRAKSIS		
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav og vurdering af benchmarkingmodellen for elnetvirksomheder	13.12.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetselskab	13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Trefor El-Net A/S i 2020	13.12.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel	13.12.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for L-Net A/S i 2020	13.12.2023
	Energiklagenævnet · Klage over Energិតilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for SK Elnet A/S for 2015	09.09.2015
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav til Vestforsyning Net A/S for 2008	05.05.2008

Kravenes karakter: varige, akkumulerede krav og sikring mod dobbelttælling

§ 6

Effektiviseringskrav er varige. Allerede i [11-538](#) gjorde Vestforsyning Net A/S gældende, at kravet højst kunne udmeldes som et etårigt krav på 2 pct., fordi metodegrundlaget ikke havde tilstrækkelig "valør" til en så langsigtet afgørelse. Energiklagenævnet tiltrådte Energិតilsynets argumentation om, at kravene kunne udmeldes som varige, og pegede på, at bekendtgørelsen forudsatte varige effektiviseringer og indeholdt en revisionsbestemmelse, hvorefter benchmarkinggrundlaget tages op hvert fjerde år.

Kravene akkumuleres. Efter [indtægtsrammebekendtgørelsen § 5, stk. 1, nr. 1](#) fradrages "de akkumulerede effektiviseringskrav, som Forsyningstilsynet har beregnet eller fastsat efter reglerne i §§ 9-13 for

indeværende reguleringsperiode til og med reguleringsåret". Forarbejderne til nyaffattelsen af § 69 bekræfter dette udtrykkeligt: ministeren oplyste over for udvalget, "at effektiviseringskrav akkumuleres inden for en reguleringsperiode". Hverken elforsyningsloven, bekendtgørelsen eller Energiklagenævnets praksis opstiller noget **loft over de akkumulerede krav** – loftet på 24 pct. (svarende til maksimalt 1,9 pct. af udmøntningsgrundlaget årligt) angår alene det beregnede effektiviseringspotentiale i den enkelte benchmarking, jf. [22/13774](#) og [22/13777](#).

Ineffektivitet giver ikke krav på fuld forrentning. Indtægtsrammen skal efter [§ 69, stk. 1](#) dække omkostningerne ved en *effektiv* drift. Konsekvensen er, at en ineffektiv virksomhed må absorbere effektiviseringskravet i sin forrentning – et forhold Forsyningstilsynet i [23-00933-37](#) udtrykte som, at den hidtidige metode 4 var "klart i ineffektive netvirksomheders favør".

Dobbelttælling. Netvirksomhederne pålægges både et generelt effektiviseringskrav efter [§ 9](#) og – hvis de ikke er fuldt effektive – et individuelt krav efter [§ 11](#). [§ 13](#) forpligter tilsynet til at sikre mod dobbelttælling, og bestemmelsen giver mulighed for at fravige den oprindelige metode, "hvis Forsyningstilsynet vurderer, at metoden giver en mere retvisende sikring mod dobbelttælling".

Den principielle prøvelse skete i [23-00933-37](#), hvor Green Power Denmark som mandatar for **23 netvirksomheder** klagede over, at tilsynet fra reguleringsåret 2021 gik fra kun at pålægge det højeste af de to krav til at pålægge begge sekventielt – hvilket øgede branchens samlede krav med over 25 pct. Klagerne gjorde bl.a. gældende, at forarbejderne til [§ 69, stk. 5](#) forudsatte, at det højeste af de to krav skulle anvendes, indtil datagrundlaget for "Frontmetoden" forelå.

Energiklagenævnet stadfæstede. Nævnet fandt, at tilsynets analyse fra juni 2021 "i fyldestgørende omfang har undersøgt og redegjort for, hvorledes dobbelttælling kan undgås", og tilsluttede sig den materielle sontring: det individuelle krav vedrører indhentning af et potentiale ved **nutidens** teknologi, mens det generelle krav afspejler **fremtidige** effektiviseringsmuligheder som følge af teknologisk udvikling. At det generelle krav beregnes bagudrettet efter [§ 9](#) er ikke i modstrid hermed, da historisk produktivitetsudvikling "kan ses som en metode til at skønne over den fremtidige, forventede produktivitetsudvikling". Om fortolkningen af [§ 13](#) udtalte nævnet:

Energiklagenævnet vurderer derfor, at indtægtsrammebekendtgørelsens § 13, sidste pkt., skal forstås således, at tilsynet ved vurderingen af, om en anden metode vil være mere retvisende, bør inddrage, om en anden metode vil medføre, at man kommer nærmere et konkurrencelignende marked, og at der skal tages hensyn til at dobbelttælling skal undgås.

Endelig viser [11-321](#) om Midtjyske Net A/S, at bortfald af hjemmel ved en bekendtgørelsesændring afskærer efterregulering af tidligere års indtægtsrammer, medmindre forholdet er omfattet af en udtrykkelig overgangsbestemmelse – nævnet henviste selskabet til i stedet at forfølge sit civilretlige krav.

LOV

[Elforsyningsloven § 69, stk. 1, 5](#)
[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 5, stk. 1](#)
[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 9](#)
[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 11](#)
[Indtægtsrammebekendtgørelsen § 13](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indtægtsrammer for netselskaber i 2021 – spørgsmål om dobbelttælling af effektiviseringskrav	21.06.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav for Ikast El Net A/S for 2020	13.12.2023
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav for Flow Elnet A/S for 2020	13.12.2023

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav til Vestforsyning Net A/S for 2008 05.05.2008

Energiklagenævnet · Stadfæstelse af afslag på efterregulering af indtægtsrammer for demontering af luftledninger 17.09.2007

Fristoverskridelse og ugyldighed – nævnets eneste ophævelser på området

Den vigtigste undtagelse fra det generelle billede af stadfæstelser er sagskomplekset af 25. august 2021 om reguleringsåret 2019. Her ophævede Energiklagenævnet Forsyningstilsynets afgørelser **i deres helhed** – ikke på grund af modellen, men af formelle grunde.

Efter den dagældende [§ 12, stk. 4](#) skal Forsyningstilsynet træffe afgørelse om individuelle effektiviseringskrav "i året forud for reguleringsperioden". Afgørelsen for 2019 skulle derfor være truffet i 2018. Forsyningstilsynet traf først afgørelse den 8. april 2019 og støttede sig på en dispensation meddelt af Energistyrelsen den 28. januar 2019.

Energiklagenævnet fandt i [19-04021](#) (Radius Elnet A/S – krav på 27,5 mio. kr. og 5,07 mio. kr. for utilstrækkelig leveringskvalitet), at bekendtgørelsen ikke indeholdt hjemmel til at dispensere fra tidsfristen. Energistyrelsens dispensation var derfor ugyldig, og Forsyningstilsynets afgørelse var truffet for sent. Samme resultat i [19-04015](#) (Konstant Net A/S), [19-04026](#) (TREFOR El-net A/S), [19-04028](#) og [19-04034](#) (Vores Elnet A/S).

To forhold gør afgørelserne principielt vigtige:

1. **Fristen er ikke en ordensforskrift.** Forsyningstilsynet gjorde gældende, at en fristoverskridelse måtte anses for en uvæsentlig formel mangel, og at en ophævelse ville stride mod formålet med indtægtsrammereguleringen om effektiv drift og lave forbrugerpriser, jf. [elforsyningsloven § 1](#). Nævnet fulgte ikke dette synspunkt, men ophævede afgørelserne i deres helhed.
2. **Der fandtes et lovligt alternativ.** Nævnet fremhævede, at Forsyningstilsynet med hjemmel i [§ 12, stk. 2 og 3](#) kunne have fastsat et **skønsmæssigt** effektiviseringskrav, hvis benchmarkingmodellen ikke var tilstrækkeligt robust. Bestemmelsen er altså tænkt netop som ventilen, når modellen ikke er klar til tiden – ikke en udskydelse af afgørelsestidspunktet.

Processuelt er afgørelserne også bemærkelsesværdige, fordi nævnet **først** realitetsprøvede den principale påstand om metodefejl (og forkastede den), og derefter gav medhold i den subsidiære påstand om fristoverskridelse. Metodevurderingen fra 2021 blev dermed en del af grundlaget for de senere stadfæstelser i 2023.

LOV	Elforsyningsloven § 1	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 12, stk. 2-4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav på grund af fristoverskridelse		25.08.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav og leveringskvalitet - Konstant Net A/S		25.08.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav og leveringskvalitet - TREFOR El-net A/S		25.08.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse vedrørende individuelle effektiviseringskrav		25.08.2021

§ 8 Klagebehandling og sagsgang ved Energiklagenævnet

Klageadgang og frist. Forsyningstilsynets afgørelser om indtægtsrammer og effektiviseringskrav kan alene påklages til Energiklagenævnet, jf. [elforsyningsloven § 89, stk. 1 og 2](#) og [indtægtsrammebekendtgørelsen § 56, stk. 1](#). Klage skal indgives **skriftligt inden 4 uger** efter, at afgørelsen er meddelt, jf. [§ 89, stk. 4](#) og [§ 56, stk. 2](#). (Ældre afgørelser henviser til § 89, stk. 5 og 6 i tidligere lovbekendtgørelser – bestemmelserne er siden omnummereret.)

Fristen håndhæves stramt. Nævnet kan efter uskrevne forvaltningsretlige regler give oprejsningsbevilling ved særlige forhold, men praksis er restriktiv:

Sag	Overskridelse	Anført årsag	Udfald
18-00370	3 dage	Klage sendt lørdag; troede henvendelse til tilsynet forlængede fristen	Afvist
21-00071	2 dage	Administrator fratrådte; klagen blev aldrig sendt	Afvist
23-04484	1 dag	Fritaget for digital post	Afvist

Nævnet lægger i disse sager vægt på, at afgørelsen indeholdt **behørig klagevejledning**, og at klageren rent faktisk havde haft tid til at klage. En klage modtaget uden for kontortid anses først for modtaget ved næste kontortids begyndelse.

Mandatarordningen. På indtægtsrammeområdet føres klagerne næsten altid af brancheorganisationen – tidligere Dansk Energi, nu **Green Power Denmark** – som mandatar for et større antal netvirksomheder. I [23-00933-37](#) omfattede klagen 23 navngivne netvirksomheder og blev behandlet samlet i én afgørelse; i 2023-komplekset blev der derimod truffet én afgørelse pr. selskab med i det væsentlige enslydende begrundelse. Praktisk betyder det, at én principiel afgørelse reelt afgør hele branchens retsstilling.

Sagsbehandlingsform og -tid. Sagerne behandles i vidt omfang i **skriftlig votering**. Sagsbehandlingstiden er lang: klagerne over afgørelserne af 17. december 2019 blev først afgjort den 13. december 2023, og i [23-00933-37](#) beklagede nævnet udtrykkeligt den lange sagsbehandlingstid.

Opsættende virkning. Udgangspunktet er, at klage ikke har opsættende virkning. I [11-453](#) afviste nævnet at tillægge en klage over efterregulering opsættende virkning og lagde vægt på, at nævnet ikke var bundet af en tidligere afgørelse, da der siden var fastlagt fast praksis, at Østre Landsret i en lignende sag heller ikke havde tillagt klagen opsættende virkning, og at efterreguleringen ikke udgjorde et uopretteligt økonomisk indgreb. Vurderingen sker efter almindelige forvaltningsretlige principper, hvor sådanne bestemmelser ikke findes i loven.

Afgørelsernes retsvirkning og videre prøvelse. Energiklagenævnets afgørelser er endelige i det administrative system og **bindende** for parterne. Søgsmål til prøvelse skal anlægges inden **6 måneder** efter, at afgørelsen er meddelt, jf. [elforsyningsloven § 89, stk. 5](#).

Genoptagelse. I [1011-11-26](#) behandlede nævnet en anmodning om at revurdere en tidligere fastsat tidshorisont som en anmodning om genoptagelse af nævnets egen afgørelse fra 2010 og afviste den, fordi klagerne ikke havde fremlagt nye, væsentlige faktiske oplysninger, der kunne sandsynliggøre et andet udfald.

LOV	Elforsyningsloven § 89, stk. 1-2, 4, 5	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 56, stk. 1, 2
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om indtægtsrammer for netselskaber i 2021 – spørgsmål om dobbelttælling af effektiviseringskrav	21.06.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage over Energistyrelsens afgørelse om dispensation for fjernaflæst elmåler grundet overskredet klagefrist	06.11.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over Energistyrelsens afgørelse om solcelleanlæg grundet overskredet klagefrist	09.02.2021
	Energiklagenævnet · Klage afvist af Energiklagenævnet grundet overskredet klagefrist	08.05.2018
	Energiklagenævnet · Klage over Energitilsynets effektiviseringskrav til elnetselskaber for 2012	13.06.2012
	Energiklagenævnet · Afslag på anmodning om opsættende virkning i sag om efterregulering af forsyningspligtpriser for 2003 og 2004	14.09.2007

§ 9 Sammenhæng med domstolspraksis og EU-retten

Energiklagenævnets afgørelser om indtægtsrammer og effektiviseringskrav er endnu ikke prøvet ved de danske domstole i offentliggjort praksis, hverken ved byret, landsret eller Højesteret. Retstilstanden på området hviler derfor helt overvejende på nævnets egen praksis. Til gengæld findes der en parallel domstolspraksis om **prøvelsen af myndigheders økonomisk-faglige skøn**, som må antages at være retningsgivende, hvis en netvirksomhed indbringer en afgørelse for domstolene.

Den mest sammenlignelige sag er Højesterets dom i [Sag 26/2021](#) om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens påbud om nedsættelse af Nets' Dankort-gebyrer. Sagen har en slående strukturel lighed med benchmarkingsagerne: en myndighed rekonstruerer, hvad prisen ville være under "virksom konkurrence", og virksomheden angriber de bagvedliggende beregninger og forudsætninger – forrentningsgrundlag, sammenligningsindeks, risikotillæg. Højesteret fastlagde prøvelsesstandarden:

Domstolene kan prøve bl.a., om konkurrencemyndighedernes skøn hviler på et urigtigt eller mangelfuldt grundlag. Det påhviler som udgangspunkt den, der anfægter myndighedernes skøn, at godtgøre, at der foreligger mangler ved grundlaget for skønsudøvelsen, og at manglerne har haft betydning for afgørelsens indhold.

Det dobbelte krav – mangel **og** betydning for afgørelsens indhold – svarer nøje til Energiklagenævnets tilgang i benchmarkingsagerne, hvor det ikke er nok at påvise, at en modelantagelse er teoretisk diskutabel; klageren skal sandsynliggøre, at det har ført til et urimeligt resultat for netop den pågældende virksomhed. Højesteret afviste også, at et risikotillæg for selve indgrebsrisikoen kunne kræves, og fastslog at påbuddet ikke stred mod proportionalitets- og mindstemiddelsprincippet – argumentationsmønstre der genfindes i nævnets afvisning af, at væsentlighedskriteriet på 1 pct. skulle være uproportionalt.

Højesterets dom i [Sag 136/2017](#) om prøvelse af taksationsmyndighedens skøn over værditab ved opstilling af vindmøller bekræfter den generelle linje: tilsidesættelse af et sagkyndigt myndighedsskøn forudsætter et **sikkert grundlag**.

EU-retten. Indtægtsrammereguleringen udmønter elmarkedsdirektivernes krav om en uafhængig national regulerende myndighed. EU-Domstolen fastslog i [C-378/19](#), at hverken regeringens udnævnelse af

energireguleringsmyndighedens formand eller ministeriers deltagelse som part i tarifreguleringsprocedurer i sig selv strider mod artikel 35 i direktiv 2009/72/EF, når blot myndighedens uafhængighed reelt sikres. Dommen understreger, at EU-retten stiller krav til reguleringsmyndighedens **institutionelle uafhængighed**, men i vidt omfang overlader den metodiske udformning af den økonomiske regulering til medlemsstaterne – hvilket understøtter det brede skøn, Energiklagenævnet anerkender for Forsyningstilsynet.

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om Nets' Dankort-gebyrer: Prøvelse af konkurrencemyndighedernes skøn over urimelige priser	04.04.2023
	Højesteret · Prøvelse af taksationsmyndighedens skøn over værditab ved opstilling af vindmøller	29.06.2018
	EU-Domstolen · Reguleringsmyndighedens uafhængighed på elektricitetsmarkedet: Udnævnelse af ledelse og ministeriel deltagelse i tarifprocedurer	11.06.2020

§ 10 Sammenfatning: hvad afgør en klage over effektiviseringskrav

Energiklagenævnets praksis om indtægtsrammer og benchmarking for elnetvirksomheder er usædvanligt konsistent. Gennem tre modelgenerationer – netvolumenmodellen (2008-2018), den totaløkonomiske DEA-/SFA-model fra 2019 og justeringerne for reguleringsperioden 2023-2027 – er nævnet **aldrig** nået frem til at tilsidesætte selve benchmarkingmetoden. Alle ophævelser skyldes formelle mangler.

For den netvirksomhed, der overvejer at klage, kan praksis destilleres til følgende:

- **Angreb på modellens generelle metodevalg fører ikke frem.** Homogenitet, konstant skalaafkast, SFA-modellens støjniveau, frontens sammensætning og størrelsen af branchens samlede potentiale er alle prøvet – og alle afvist. Nævnet svarer konsekvent, at Forsyningstilsynet har fulgt Benchmarkingekspertgruppens anbefalinger, som lovgiver har forudsat.
- **Argumentet skal være virksomhedsspecifikt og dokumenteret.** Det, der har en realistisk chance, er dokumenterede, årsspecifikke, uundgåelige meromkostninger, der udgør en ikke-marginal andel af totalomkostningerne, og som virksomheden faktisk **har ansøgt** Forsyningstilsynet om at få udeholdt eller korrigeret for.
- **Formalia er den reelle sårbarhed.** 2021-komplekset ([19-04015](#), [19-04021](#), [19-04026](#), [19-04028](#), [19-04034](#)) viser, at manglende hjemmel – her til dispensation fra afgørelsesfristen – er den vej, der faktisk fører til ophævelse. Det samme gælder mangelfuld begrundelse, jf. hjemvisningen i [11-478](#).
- **Tidsfaktoren er reel.** 4-ugers klagefristen håndhæves stramt, men sagsbehandlingstiden ved nævnet kan være fire år. Kravene løber i mellemtiden, da klage ikke har opsættende virkning.

Afgrænsning: denne oversigt behandler den økonomiske regulering af netvirksomhederne som monopoler. Den dækker ikke fastsættelsen af forbrugernes tariffer, jf. [elforsyning-tariffer](#), eller sager om adgang til nettet, jf. [nettilslutning-energi](#).

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav og leveringskvalitet - Konstant Net A/S	25.08.2021
	Energiklagenævnet · Ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav på grund af fristoverskridelse	25.08.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav og leveringskvalitet - TREFOR El-net A/S	25.08.2021

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse vedrørende individuelle effektiviseringskrav	25.08.2021
Energiklagenævnet · Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Vores Elnet A/S	25.08.2021
Energiklagenævnet · Prisregulering for elforsyning: Hjemvisning af sag om markedsvilkår og effektivitetsvurdering	10.03.2008

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

Elforsyningsloven § 69	stk. 1, 5	Elforsyningsloven § 89	stk. 1
Indtægtsrammebekendtgørelsen § 10	stk. 2	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 11	stk. 3
Indtægtsrammebekendtgørelsen § 12	stk. 2	Indtægtsrammebekendtgørelsen § 13	

MATERIALE Citerede afgørelser

42 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

2

04.04.2023	Højesterets dom om Nets' Dankort-gebyrer: Prøvelse af konkurrencemyndighedernes skøn over urimelige priser	26-2021
29.06.2018	Prøvelse af taksationsmyndighedens skøn over værditab ved opstilling af vindmøller	136-2017

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL

1

11.06.2020	Reguleringsmyndighedens uafhængighed på elektricitetsmarkedet: Udnævnelse af ledelse og ministeriel deltagelse i tarifprocedurer	C-378/19
------------	--	----------

ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

31

21.06.2024	Energiklagenævnets afgørelse om indtægtsrammer for netselskaber i 2021 – spørgsmål om dobbelttælling af effektiviseringskrav	23/00933-37
13.12.2023	Stadfæstelse af Forsyningstilsynets benchmarkingmetode og effektiviseringskrav for netselskaber i 2020	22/13760
13.12.2023	Klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetvirksomhed	22/13761
13.12.2023	Stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel	22/13762
13.12.2023	Stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav og vurdering af benchmarkingmodellen for elnetvirksomheder	22/13763
13.12.2023	Afvisning af klage over individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel	22/13767
13.12.2023	Afvisning af klage over benchmarkingmodel til fastsættelse af effektiviseringskrav for elnetselskab	22/13769

13.12.2023	Stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for NKE-Elnet A/S i 2020	22/13770
13.12.2023	Stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for Nakskov Elnet A/S i 2020	22/13771
13.12.2023	Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for L-Net A/S i 2020	22/13772
13.12.2023	Energiklagenævnets stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav for Ikast El Net A/S for 2020	22/13774
13.12.2023	Klage over individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel	22/13775
13.12.2023	Stadfæstelse af afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for elnetvirksomhed baseret på benchmarkingmodel	22/13776
13.12.2023	Stadfæstelse af individuelt effektiviseringskrav for Flow Elnet A/S for 2020	22/13777
13.12.2023	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Dinel A/S i 2020	22/13781
13.12.2023	Energiklagenævnets stadfæstelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for Cerius A/S i 2020	22/13782
13.12.2023	Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Trefor El-Net A/S i 2020	22/13783
06.11.2023	Energiklagenævnets afvisning af klage over Energistyrelsens afgørelse om dispensation for fjernaflæst elmåler grundet overskredet klagefrist	23/04484
25.08.2021	Energiklagenævnets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav og leveringskvalitet - Konstant Net A/S	19/04015
25.08.2021	Ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse om effektiviseringskrav på grund af fristoverskridelse	19/04021
25.08.2021	Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav og leveringskvalitet - TREFOR El-net A/S	19/04026
25.08.2021	Energiklagenævnets afgørelse om ophævelse af Forsyningstilsynets afgørelse vedrørende individuelle effektiviseringskrav	19/04028
25.08.2021	Energiklagenævnet ophæver Forsyningstilsynets afgørelse om individuelt effektiviseringskrav for Vores Elnet A/S	19/04034
09.02.2021	Afvisning af klage over Energistyrelsens afgørelse om solcelleanlæg grundet overskredet klagefrist	21/00071
08.05.2018	Klage afvist af Energiklagenævnet grundet overskredet klagefrist	18/00370
09.09.2015	Klage over Energistilsynets afgørelse om effektiviseringskrav for SK Elnet A/S for 2015	1011-15-8
13.06.2012	Klage over Energistilsynets effektiviseringskrav til elnetselskaber for 2012	1011-11-26

05.05.2008	Energiklagenævnets afgørelse om effektiviseringskrav til Vestforsyning Net A/S for 2008	11-538
10.03.2008	Prisregulering for elforsyning: Hjemvisning af sag om markedsvilkår og effektivitetsvurdering	11-478.
17.09.2007	Stadfæstelse af afslag på efterregulering af indtægtsrammer for demontering af luftledninger	11-321.
14.09.2007	Afslag på anmodning om opsættende virkning i sag om efterregulering af forsyningspligtpriser for 2003 og 2004	11-453.
FORSYNINGSTILSYNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		8
21.12.2022	Forsyningstilsynet fastsætter individuelt effektiviseringskrav på 13,6 mio. kr. årligt for Cerius A/S i 2023-2027	22-00258
21.12.2022	Individuelle effektiviseringskrav for N1 A/S 2023-2027 fastsat til 0 kr. – selskabet vurderet fuldt effektivt	22-00297
21.12.2022	Forsyningstilsynet fastsætter individuelle effektiviseringskrav på 0 kr. til N1 Randers A/S for perioden 2023-2027	22-00298
21.12.2022	Forsyningstilsynet fastsætter nuleffektiviseringskrav for RAH NET A/S for perioden 2023-2027	22-00311
21.12.2022	Forsyningstilsynet fastsætter individuelle effektiviseringskrav for TREFOR EL-NET A/S for 2023-2027	22-00317
08.04.2019	Forsyningstilsynet fastsætter individuelt effektiviseringskrav på 40.000 kr. for NOE Net A/S for 2019-2022	18-07714
08.04.2019	Individuelt effektiviseringskrav på 10.000 kr. til Vordingborg Elnet A/S – Forsyningstilsynets afgørelse om benchmarking og leveringskvalitet	18-07735
02.12.2016	Indtægtsrammeudmelding for Vildbjerg Elværk A.m.b.A for reguleringsårene 2005-2015	12-09082

09

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over projektgodkendelse og tilslutningspligt i kollektiv varmforsyning

Energiklagenævnets prøvelse af kommunale varmeprojekter, samfundsøkonomi og forbrugerbindinger

Version 1 · Opdateret 29. maj 2026 · 7 afgørelser · 2006–2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Projektgodkendelse af kollektive varmforsyningsanlæg og pålæg af tilslutnings- og forblivelsespligt træffes af kommunalbestyrelsen, men prøves i sidste administrative instans af Energiklagenævnet efter varmforsyningslovens § 26. Denne praksisoversigt samler Energiklagenævnets afgørelser om projektgodkendelse (varmforsyningslovens §§ 3-4 og projektbekendtgørelsen) og om tilslutnings-/forblivelsespligt (§§ 14-14 a og tilslutningsbekendtgørelsen) sammen med den parallelle domstolsprøvelse ved by- og landsret samt Højesteret. Hovedmønsteret er, at Energiklagenævnet fører en retlig legalitetskontrol, men tiltræder kommunens samfundsøkonomiske skøn, medmindre projektets forudsætninger er usaglige eller utilstrækkeligt oplyste. Oversigten dækker ikke den efterfølgende prisfastsættelse, miljøgodkendelsen af anlægget eller planlægningens lovlighed.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Energiklagenævnet tiltræder som udgangspunkt kommunens skøn over, om et varmeprojekt er samfundsøkonomisk mest fordelagtigt, og tilsidesætter det kun, hvis forudsætningerne er usaglige eller åbenbart urealistiske.
- 02 Energiklagenævnet kræver, at en klager, der bestrider de samfundsøkonomiske beregninger, sandsynliggør at varmebehov, investerings- og installationspriser eller referencescenariet er forkerte; udokumenterede indsigelser fører ikke til ophævelse.
- 03 Energiklagenævnet lægger afgørende vægt på de beregningsforudsætninger, der gælder på kommunens afgørelsestidspunkt (Energistyrelsens forudsætninger, BBR-data og den udmeldte diskonteringsrente).
- 04 Energiklagenævnet ophæver en afgørelse om tilslutnings- eller forblivelsespligt, hvis det godkendte projektforslag ikke har været sendt i behørig høring hos de berørte grundejere.
- 05 Energiklagenævnet afviser, at en kommunal byggetilladelse eller et statsligt tilskudstilsagn kan træde i stedet for en projektgodkendelse efter varmforsyningsloven.

- 06** Energiklagenævnet accepterer ændringer i områdefrænsningen mellem naturgas og fjernvarme, når samfundsøkonomien taler herfor, og et naturgasselskab kan ikke påberåbe sig at fastholde sit distributionsomfang, når der ikke er tilslutnings- eller forblivelsespligt til gassen.
- 07** Klage til Energiklagenævnet skal indgives skriftligt inden 4 uger, nævnet er eneste administrative rekursinstans, og afgørelser kan først indbringes for domstolene, når den endelige administrative afgørelse foreligger.
- 08** Siden 1. januar 2019 kan kommunerne ikke pålægge ny tilslutnings- eller forblivelsespligt; eksisterende pligter består, og fritagelse meddeles bl.a. folkepensionister og lavenergibygninger.
- 09** Højesteret har bekræftet, at forblivelsespligt pålagt med respekt af opsigelsesvarslet ikke har ulovlig tilbagevirkende kraft og ikke i sig selv udgør et ekspropriativt indgreb.

§ 1 Retsgrundlaget og Energiklagenævnets prøvelseskompetence

Kollektiv varmforsyning reguleres af [varmforsyningsloven](#), hvis formål efter [§ 1](#) er at fremme den mest samfundsøkonomiske og miljøvenlige anvendelse af energi til opvarmning. Det er **kommunalbestyrelsen**, der i første instans udøver kompetencen: efter [§ 3](#) skal kommunen udføre en planlægning for varmforsyningen, og efter [§ 4, stk. 1](#) skal kommunen godkende projekter for etablering af nye kollektive varmforsyningsanlæg eller udførelsen af større ændringer i eksisterende anlæg. Hvad der er et kollektivt varmforsyningsanlæg – herunder en blokvarmecentral – afgrænses i [§ 2](#). De nærmere krav til projektforslag og den samfundsøkonomiske vurdering er fastsat i [projektbekendtgørelsen](#), mens forbrugerbindinger (tilslutnings-, forblivelses- og bidragspligt) reguleres af [tilslutningsbekendtgørelsen](#).

Energiklagenævnet behandler efter [§ 26, stk. 1](#) klager over kommunens (og statslige myndigheders) afgørelser efter loven og regler udstedt i medfør heraf. Nævnet er **eneste administrative rekursinstans**, og afgørelserne kan ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger, jf. [§ 26, stk. 2](#).

Nævnets prøvelse er **total**. Nævnet foretager fuld retlig prøvelse af hjemmel, kompetence og sagsbehandling, men udøver kun en tilbageholdende kontrol med kommunens tekniske og samfundsøkonomiske skøn. Det fremgår gennemgående af nævnets formuleringer, fx i [1021-13-116](#) om fjernvarmforsyning af otte områder i Helsingør:

"Energiklagenævnet finder, at Helsingør Kommune med rette har baseret sin afgørelse på de beregningsforudsætninger, der var gældende på afgørelsestidspunktet. Nævnet tiltræder kommunens skøn om, at projektet er samfundsøkonomisk fordelagtigt."

Forarbejderne til [§ 4](#) understreger, at godkendelsesordningen netop skal sikre, at brugernes tilslutning til kollektive forsyningssystemer "finder sted ud fra energimæssige hensyn og sker på rimelige økonomiske vilkår". Oversigten behandler ikke prisfastsættelsen efter tilslutning, [miljøgodkendelsen](#) af selve anlægget eller planlægningens lovlighed, der hører under [lokalplaner](#) og [planklagenævnet-klageberettigelse](#).

LOV

[Varmeforsyningsloven § 1](#)[Varmeforsyningsloven § 2](#)[Varmeforsyningsloven § 3](#)[Varmeforsyningsloven § 4, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 1, 2](#)

Det samfundsøkonomiske fordelagtighedskrav som omdrejningspunkt

Kernen i en projektgodkendelse er kravet om, at projektet er det **samfundsøkonomisk mest fordelagtige**. Efter [projektbekendtgørelsen § 6](#) og [§ 22, stk. 2](#) skal kommunen – sammenholdt med lovens formål i [§ 1](#) – ud fra en konkret vurdering sikre, at det godkendte projekt er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige, og lægge Energistyrelsens senest udmeldte beregningsforudsætninger til grund. Projektforslaget skal efter [§ 19](#) bl.a. indeholde samfunds- og selskabsøkonomiske vurderinger med følsomhedsanalyser og en samfundsøkonomisk analyse af relevante scenarier.

Energiklagenævnet lægger gennemgående afgørende vægt på, om kommunen har påvist en samfundsøkonomisk fordel, og tiltræder kommunens skøn, når den er det. Hvor klager omvendt påviser et samfundsøkonomisk underskud, stadfæster nævnet et afslag. Mønstrer ses tydeligt på tværs af sagerne:

Sag	Projekt	Udfald	Det afgørende for Energiklagenævnet
1021-13-116 (Helsingør)	Fjernvarme til 8 naturgasområder	Godkendelse stadfæstet	Samfundsøkonomisk overskud (12,5 mio. kr.); klagers indsigelser ikke sandsynliggjort
1021-13-46 (Holmstrup/Odense)	Fjernvarme til naturgasudlagt område	Godkendelse stadfæstet	Overskud på 2,4 mio. kr. efter opdaterede BBR-baserede beregninger
24/09294 (Sygehusparken)	Individuelt VE-anlæg i stedet for fjernvarme	Afslag stadfæstet	Samfundsøkonomisk underskud; solcellers egenproduktion kan ikke indregnes
BS-7733/2022-NYK (Maribo, byret)	Grundlastproduktion på spids-/reservelastanlæg	Afgørelse stadfæstet	Ændret drift kræver ny projektgodkendelse

I [24/09294](#) fastslog nævnet, at en boligbebyggelse med fælles varmeanlæg udgør en blokvarmecentral og dermed et kollektivt varmforsyningsanlæg, jf. [varmeforsyningsloven § 2, stk. 1, nr. 4](#), så ændring af energiform kræver projektgodkendelse efter [§ 4](#). Da området var udlagt til fjernvarme, kunne kommunen kun godkende et alternativ, hvis det var samfundsøkonomisk mere fordelagtigt – og det var det ikke. Nævnet afviste konkret, at indtægter fra solcellers overskydende elproduktion kunne indregnes, fordi elproduktionen ikke sker i samproduktion med varmeproduktionen.

LOV

[Projektbekendtgørelsen § 6](#)
[Projektbekendtgørelsen § 19](#)
[Projektbekendtgørelsen § 22, stk. 2](#)
[Varmeforsyningsloven § 1](#)
[Varmeforsyningsloven § 2, stk. 1](#)
[Varmeforsyningsloven § 4](#)

Energiklagenævnet · Godkendelse af projektforslag for fjernvarmeforsyning af 8 områder i Helsingør stadfæstet	18.09.2014
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godkendelse af fjernvarmeprojekt i Holmstrup	17.06.2013

§ 3 Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på – bevisbyrde og beregningsforudsætninger

Når en klager – typisk et konkurrerende naturgasselskab eller en grundejer – angriber de samfundsøkonomiske beregninger, lægger Energiklagenævnet vægt på følgende gennemgående træk:

- **Beregningsforudsætningerne på afgørelsestidspunktet er afgørende.** Nævnet prøver projektet på grundlag af de forudsætninger (Energistyrelsens samfundsøkonomiske beregningsforudsætninger, den udmeldte diskonteringsrente og BBR-data), der gjaldt, da kommunen traf afgørelse. I [1021-13-116](#) blev det netop fremhævet, at kommunen "med rette" havde baseret sig på de gældende forudsætninger.
- **Bevisbyrden for, at forudsætningerne er urealistiske, ligger hos klageren.** I [1021-13-46](#) gjorde Naturgas Fyn gældende, at varmebehovet var sat 75 % for højt, og at det opvarmede areal og drifts-/vedligeholdelsesomkostningerne var fejlbehæftede. Nævnet fandt, at klagers oplysninger om varmebehov, varmetab og installationspriser "ikke var tilstrækkeligt sandsynliggjort til at vise, at projektet hvilede på urealistiske forudsætninger", og tiltrådte kommunens godkendelse efter en BBR-baseret opdatering.
- **Konkrete tal frem for postulater.** I [24/09294](#) anvendte nævnet de ledningstabsværdier (6 % for fjernvarme, 2 % for varmepumper), som klager selv havde angivet i projektforslaget, og afviste klagers efterfølgende indsigelser herimod.
- **Påvirkningen af et konkurrerende forsyningsselskab.** Nævnet vurderer, om en ændret områdeafgrænsning "forrykker" et naturgasselskabs økonomi væsentligt. I både [1021-13-116](#) og [1021-13-46](#) lagde nævnet vægt på, at klager ikke kunne påregne at fastholde sit distributionsomfang, **fordi der ikke var tilslutnings- eller forblivelsespligt til naturgassen**, og at gasnettet i øvrigt burde være afskrevet.

Mønstret er dermed, at Energiklagenævnet **kræver dokumenterede, genskabelige beregninger** (jf. [projektbekendtgørelsen § 19](#), hvorefter forudsætningerne skal kunne genskabes) og kun tilsidesætter kommunens vurdering, hvor klageren positivt godtgør, at de bærende forudsætninger er forkerte.

LOV	Projektbekendtgørelsen § 6	Projektbekendtgørelsen § 19	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på godkendelse af projektforslag for blokvarmecentral i Sygehusparken		26.06.2025
	Energiklagenævnet · Godkendelse af projektforslag for fjernvarmeforsyning af 8 områder i Helsingør stadfæstet		18.09.2014
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godkendelse af fjernvarmeprojekt i Holmstrup		17.06.2013

§ 4 Tilslutnings- og forblivelsespligt: rækkevidde, fritagelse og 2019-reformen

Tilslutningsbekendtgørelsen sonderer i § 2 mellem **tilslutningspligt** (en ejendoms pligt til at være tilsluttet anlægget) og **forblivelsespligt** (pligt for en allerede tilsluttet ejendom til at forblive tilsluttet). Forskellen har praktisk betydning: efter § 3 kan der ved tilslutningspligt opkræves både tilslutningsbidrag og faste bidrag, mens der ved forblivelsespligt efter § 4 alene kan opkræves de faste bidrag – pligterne indebærer en betalings-, men ikke en aftagepligt.

En central retsudvikling er, at **kommunerne siden 1. januar 2019 ikke længere kan pålægge ny tilslutnings- eller forblivelsespligt**. De tidligere hjemler i varmforsyningslovens §§ 11-13 blev ophævet ved en ændringslov (om bl.a. *ophævelse af adgangen til at pålægge ny tilslutningspligt*) med virkning fra 1. januar 2019, og ministerens bemyndigelse til at administrere de **eksisterende** bindinger blev samlet i § 14a. Tilslutningsbekendtgørelsen finder derfor efter § 1 kun anvendelse på pligter, der er pålagt ved kommunalbestyrelsens beslutning før 1. januar 2019. Kommunens adgang til at nedlægge forbud mod bestemte opvarmningssystemer består dog efter varmforsyningsloven § 14 og tilslutningsbekendtgørelsen § 8.

Fritagelse fra en eksisterende pligt reguleres af **tilslutningsbekendtgørelsen § 9**. Kommunen kan i **særlige tilfælde** fritage efter ansøgning, men **skal** dispensere for (i) en folkepensionist, der ejer og bor i sin enfamilieejendom og har gjort det siden beslutningen om tilslutningspligt, og (ii) nye ejendomme, der opføres som lavenergibygninger. I Højesterets sag om Uggelhuse-Langkastrup Kraftvarmeværk, [Sag 101/2012](#) og [102/2012](#), forsøgte grundejerne sent at påberåbe sig en fritagelsesgrund for ejendomme med træfyr; anbringendet blev afvist på grund af passivitet. Højesteret fastslog samtidig, at en ejendom var omfattet af forblivelsespligten, selv om ejeren ensidigt havde forsøgt at afbryde forsyningen:

"Uanset om appellanterne ved ensidige handlinger måtte have afbrudt forsyningen fra kraftvarmeværket, før kommunen traf beslutning om forblivelsespligt, finder Højesteret, at deres ejendomme på dette tidspunkt var 'forsyne[t] fra et kollektivt varmforsyningsanlæg'."

Energiklagenævnet afviser desuden, at en tilslutnings-/aftagepligt i sig selv er ekspropriation: i [24/09294](#) anførte klager, at pligten stred mod EU's Charter artikel 17, men nævnet fandt, at de pågældende regler ikke gennemfører EU-ret, hvorfor Charteret ikke fandt anvendelse.

LOV

Tilslutningsbekendtgørelsen § 1

Tilslutningsbekendtgørelsen § 2

Tilslutningsbekendtgørelsen § 3

Tilslutningsbekendtgørelsen § 4

Tilslutningsbekendtgørelsen § 8

Tilslutningsbekendtgørelsen § 9

Varmeforsyningsloven § 14

Varmeforsyningsloven § 14a

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets prøvelse af forblivelsespligt til fjernvarmeværk og betydningen af passivitet 16.06.2014
Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på godkendelse af projektforslag for blokvarmecentral i Sygehusparken 26.06.2025

§ 5 Kommunens kompetence, partsinddragelse og begrundelse

Pålæg af forbrugerbindinger forudsætter et gyldigt projektgrundlag, og kommunen skal inddrage de berørte. Energiklagenævnet håndhæver dette stramt. I [21-423](#) **ophævede** nævnet Løgstør Kommunes afgørelse om forblivelsespligt til Vindblæs Kraftvarme, fordi det reviderede projektforslag ikke var sendt i fornyet høring hos de berørte grundejere. Den tidligere høring byggede på et ufuldstændigt og markant anderledes forslag, og da der ikke var **identitet** mellem det høringsberettigede materiale og det godkendte projekt, led afgørelsen af en væsentlig formel mangel, der afskar kommunen fra gyldigt at meddele forblivelsespligt.

Forarbejderne til § 4 bekræfter, at inddragelse er en betingelse, navnlig hvor projektet berører borgerne direkte:

"Nogle projekter vil berøre borgerne mere direkte, hvis de eksempelvis forudsætter indførelse af tilslutningspligt og beslutning om ekspropriation. Her vil der fortsat være en pligt for kommunen til at inddrage borgerne forud for projektgodkendelsen."

Nævnet stiller også krav til **begrundelsen**. I 1021-13-46 blev kommunens godkendelse anset for tilstrækkeligt begrundet efter [forvaltningsloven § 22](#) og [§ 24](#), fordi den henviste til de relevante regler og angav hovedhensynene bag skønnet – og nævnet bemærkede, at et tidligere lignende projekt i 2010 netop var blevet hjemvist på grund af manglende begrundelse. Endelig afgrænser nævnet kommunens kompetence: i 24/09294 fastslog nævnet, at hverken en **byggetilladelse** eller et **tilskudstilsagn** fra en statslig pulje kan sidestilles med eller erstatte en projektgodkendelse efter varmforsyningsloven.

LOV	Forvaltningsloven § 22	Forvaltningsloven § 24	Varmeforsyningsloven § 4
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på godkendelse af projektforslag for blokvarmecentral i Sygehusparken		26.06.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godkendelse af fjernvarmeprojekt i Holmstrup		17.06.2013
	Energiklagenævnet · Ophævelse af Løgstør Kommunes afgørelse om forblivelsespligt til Vindblæs Kraftvarme A.m.b.a. grundet manglende høring af grundejere		30.06.2006

§ 6 Klagebehandling ved Energiklagenævnet: frister, opsættende virkning og genoptagelse

Klage til Energiklagenævnet skal efter [varmforsyningsloven § 26, stk. 3](#) indgives **skriftligt inden fire uger** efter, at afgørelsen er meddelt. Et søgsmål til prøvelse af nævnets afgørelse skal efter [§ 26, stk. 4](#) anlægges inden **seks måneder**. Fristerne håndhæves konsekvent: i 21-520 afviste nævnet at genoptage to ældre sager om tilslutnings- og forblivelsespligt, fordi den oprindelige projektgodkendelse fra 1993 ikke var påklaget rettidigt (dengang fire uger til Energistyrelsen), og der hverken forelå ekstraordinære omstændigheder, væsentlige mangler ved nævnets tidligere afgørelser eller nye faktiske oplysninger, der kunne begrunde genoptagelse.

Energiklagenævnet kan tillægge en klage **opsættende virkning**, men kun ved særlige omstændigheder. I 24/09294 afslog nævnet opsættende virkning, fordi kommunens afgørelse ikke krævede varmepumperne nedtaget, men blot afkoblet, og der derfor ikke ville ske uoprettelig skade.

Nævnets afgørelser er **bindende** forvaltningsafgørelser, der binder kommunen og forsyningsselskabet, og som alene kan tilsidesættes ved domstolene. At den eksklusive administrative rekurs udtømmes ved nævnet, fremgår af [§ 26, stk. 2](#), hvorefter afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet.

LOV	Varmeforsyningsloven § 26, stk. 2, 3, 4	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på godkendelse af projektforslag for blokvarmecentral i Sygehusparken	26.06.2025
	Energiklagenævnet · Afvisning af genoptagelse af sager om tilslutnings- og forblivelsespligt til kraftvarmeværk	26.02.2007

§ 7 Domstolsprøvelsen og grænsen til ekspropriationslignende byrder

Energiklagenævnets afgørelser indbringes løbende for domstolene, hvor sagerne starter i byretten og kan ankes via landsret til Højesteret. Domstolene har i det væsentlige **bekræftet** nævnets linje.

Ved **byretten** stadfæstede Retten i Nykøbing Falster i [BS-7733/2022-NYK](#) (Maribo Varmeværk) Energiklagenævnets afgørelse om, at et anlæg, der alene var godkendt til spids- og reservelast, ikke uden ny projektgodkendelse måtte overgå til grundlastproduktion – heller ikke da leverandøren afbrød varmforsyningen. Retten lagde til grund, at en sådan driftsændring kræver ny godkendelse efter [varmforsyningsloven § 3, stk. 1](#) og [§ 4, stk. 1](#), og at nævnets afgørelse var tilstrækkeligt begrundet efter [forvaltningsloven § 24](#).

Ved **Højesteret** blev forblivelsespligtens grænser afklaret i [Sag 101/2012 og 102/2012](#) (Uggelhuse-Langkastrup), hvor både Randers Kommune og Energiklagenævnet blev frifundet. Højesteret fastslog, at:

- forblivelsespligten – der skulle sikre værkets økonomi og hindre prisstigninger for de tilbageblevne forbrugere – var lovlig,
- beslutningen ikke var truffet med **ulovlig tilbagevirkende kraft**, da det 18 måneders opsigelsesvarsel ikke var udløbet, da pligten blev pålagt, og
- Energiklagenævnets begrundelse opfyldte de forvaltningsretlige krav.

Dommen viser, at en forblivelsespligt, der respekterer opsigelsesvarslet og hviler på et gyldigt projektgrundlag, holder sig inden for det tilladelige og ikke i sig selv udgør et ekspropriativt indgreb. Forarbejderne til [§ 4](#) forudsætter da også, at egentlig ekspropriation kræver særskilt beslutning og forudgående borgerinddragelse. Det skal bemærkes, at den dagældende varmforsyningslov ikke indeholdt en søgsmålsfrist; den nuværende seksmånedersfrist i [§ 26, stk. 4](#) skærper i dag adgangen til domstolsprøvelse.

LOV

[Forvaltningsloven § 24](#)[Varmeforsyningsloven § 3, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 4, stk. 1](#)[Varmeforsyningsloven § 26, stk. 4](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets prøvelse af forblivelsespligt til fjernvarmeværk og betydningen af passivitet 16.06.2014
Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse 16.01.2024

§ 8 Sammenfattende hovedlinjer

Praksis på området tegner et klart billede af, hvordan Energiklagenævnet prøver kommunale varmeprojekter og forbrugerbindinger:

- **Samfundsøkonomien er styrende.** Et projekt godkendes, hvis det er samfundsøkonomisk mest fordelagtigt, og afslås, hvis det ikke er. Nævnet tiltræder kommunens skøn, men kun når det hviler på de gældende beregningsforudsætninger og dokumenterede tal – jf. [1021-13-116](#), [1021-13-46](#) og [24/09294](#).
- **Bevisbyrden ligger hos klageren.** Indsigelser mod varmebehov, priser og scenarier skal sandsynliggøres; ellers står kommunens vurdering ved magt.
- **Proces og høring er en gyldighedsbetingelse.** Manglende fornyet høring af de berørte grundejere fører til ophævelse, jf. [21-423](#).

- **Forbrugerbindinger er en historisk størrelse.** Ny tilslutnings- og forblivelsespligt kan ikke pålægges efter 1. januar 2019; tilslutningsbekendtgørelsen administrerer alene eksisterende bindinger, herunder fritagelse for folkepensionister og lavenergibygninger efter § 9.
- **Domstolene bekræfter nævnet.** Både byret ([BS-7733/2022-NYK](#)) og Højesteret ([Sag 101/2012](#) og [102/2012](#)) har stadfæstet nævnets afgørelser og afgrænset forblivelsespligten over for tilbagevirkende kraft og ekspropriation.
- **Frister og rekurs.** Fire ugers klagefrist til nævnet, eksklusiv administrativ rekurs og krav om endelig administrativ afgørelse før domstolsprøvelse strukturerer hele klagebehandlingen, jf. § 26.

LOV	Tilslutningsbekendtgørelsen § 9 Varmeforsyningsloven § 26	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets prøvelse af forblivelsespligt til fjernvarmeværk og betydningen af passivitet Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på godkendelse af projektforslag for blokvarmecentral i Sygehusparken Energiklagenævnet · Godkendelse af projektforslag for fjernvarmforsyning af 8 områder i Helsingør stadfæstet Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om godkendelse af fjernvarmeprojekt i Holmstrup Energiklagenævnet · Ophævelse af Løgstør Kommunes afgørelse om forblivelsespligt til Vindblæs Kraftvarme A.m.b.a. grundet manglende høring af grundejere	16.06.2014 16.01.2024 26.06.2025 18.09.2014 17.06.2013 30.06.2006

REFERENCE Lovgrundlag 6 paragraffer

Projektbekendtgørelsen § 6	Tilslutningsbekendtgørelsen § 9
Varmeforsyningsloven § 1	Varmeforsyningsloven § 4 stk. 1
Varmeforsyningsloven § 14a	Varmeforsyningsloven § 26

MATERIALE Citerede afgørelser 7 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		1
16.06.2014	Højesterets prøvelse af forblivelsespligt til fjernvarmeværk og betydningen af passivitet	101-2012-- og-102-2012
BYRETEN · FØRSTE INSTANS		1
16.01.2024	Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse	5974-7146
ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		5
26.06.2025	Energiklagenævnet stadfæster afslag på godkendelse af projektforslag for blokvarmecentral i Sygehusparken	24/09294
18.09.2014	Godkendelse af projektforslag for fjernvarmforsyning af 8 områder i Helsingør stadfæstet	1021-13-116

17.06.2013	Energiklagenævnets afgørelse om godkendelse af fjernvarmeprojekt i Holmstrup	1021-13-46
26.02.2007	Afvisning af genoptagelse af sager om tilslutnings- og forblivelsespligt til kraftvarmeværk	21-520
30.06.2006	Ophævelse af Løgstør Kommunes afgørelse om forblivelsespligt til Vindblæs Kraftvarme A.m.b.a. grundet manglende høring af grundejere	21-423

10

PRAKSISOVERSIGT · ENERGIKLAGENÆVNET

Praksisoversigt over tilladelser til vedvarende energianlæg, havvindmøller og udbud

Energiklagenævnets prøvelse af Energistyrelsens forundersøgelser-, test- og etableringstilladelser efter VE-loven – fra åben dør til statsstøtte

Version 2 · Opdateret 8. sep. 2026 · 43 afgørelser · 2007–2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Adgangen til at udnytte vedvarende energi på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone tilkommer alene den danske stat, og enhver forundersøgelse, test og etablering kræver tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren – i praksis Energistyrelsen. Energiklagenævnet er øverste administrative klageinstans for disse afgørelser og har siden 2007 opbygget en omfattende praksis om, hvor langt Energistyrelsens skøn rækker ved tildeling og afslag, hvilke hensyn der lovligt kan bære et afslag, og hvor grænsen går for nævnets egen prøvelse af miljøvurderinger. Praksisoversigten samler Energiklagenævnets afgørelser om forundersøgelsestilladelser (åben dør), etableringstilladelser til havvindmølleparker, forsøgs- og demonstrationsmøller samt aktindsigt i udbud af pristillæg, suppleret med den parallelle domstols- og EU-praksis om statsstøtte og prøvelse af forvaltningsskøn. Hovedmønstrer er, at Energiklagenævnet tiltræder Energistyrelsens brede skøn, men griber konsekvent ind, når afslaget mangler hjemmel eller begrundelse.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01 Energiklagenævnet accepterer, at planmæssige hensyn – herunder havplanen – er saglige at inddrage i relevansvurderingen af et havareal, men afviser at de kan stå alene, fordi VE-lovens formål netop er at fremme vedvarende energi.
- 02 Energiklagenævnet kræver, at et afslag på forundersøgelsestilladelse hviler på en offentliggjort havplan eller et offentliggjort forslag til havplanændring; en politisk aftale mellem Folketingets partier er ikke tilstrækkelig hjemmel.
- 03 Energiklagenævnet kræver, at Energistyrelsen angiver samtlige hovedhensyn bag en EU-retlig statsstøttesubsumption; en enslydende standardbegrundelse for projekter med vidt forskellig størrelse og risikoprofil opfylder ikke forvaltningslovens begrundelseskrav.
- 04 Energiklagenævnet anerkender, at Energistyrelsen har et meget vidt skøn ved vurderingen af, om en vederlagsfri eneret til havbundsareal udgør statsstøtte, når der hverken findes en etableret værdiansættelsesmetode eller relevant EU-praksis.

- 05** Energiklagenævnet afviser at prøve forudgående politiske beslutninger om koncessionsområdets placering og udbudsvilkår – prøvelsen er begrænset til de miljømæssige forhold i den påklagede afgørelse.
- 06** Energistyrelsen er tillagt et vidt skøn med hensyn til placeringen af havvindmøller, og Energiklagenævnet efterprøver alene, om saglige hensyn er inddraget, og om beslutningsgrundlaget er tilvejebragt.
- 07** Energiklagenævnet kræver ikke, at en miljøkonsekvensrapport belyser alternative placeringer uden for det politisk fastlagte koncessionsområde; beskrivelse af alternativer inden for området samt et 0-alternativ er tilstrækkeligt.
- 08** Energiklagenævnet afviser klager fra naboer, sommerhusejere, turistvirksomheder og lokale foreninger, når generne – udsigt, lys, støj, omsætningstab – rammer en større ubestemt kreds ens; interessen mangler da den fornødne individualitet.
- 09** Klagefristen på 4 uger regnes fra afgørelsens meddelelse og udløber ved kontortids ophør kl. 15.00, og Energiklagenævnet giver kun oprejsningsbevilling ved helt særlige undskyldelige omstændigheder.
- 10** Energiklagenævnet tillægger ikke klager over etableringstilladelser opsættende virkning, når bygherren er bekendt med klagesagen og dermed selv bærer den økonomiske risiko ved at igangsætte projektet.
- 11** Energiklagenævnet stadfæster afslag på aktindsigt i ikke-vindende tilbud i teknologineutrale udbud af pristillæg, fordi offentliggørelse af tilbudt pristillæg afslører afkastkrav og kan forvride konkurrencen i kommende udbud.
- 12** Energiklagenævnet påtaler af egen drift, at Energistylens kompetence hviler på en ministerdelegation, der strider mod et udtrykkeligt delegationsforbud i bekendtgørelsesform.

§ 1 Statens eneret til havarealerne og de tre tilladelsestyper i VE-loven

Retsgrundlaget for hele området er [VE-loven § 22, stk. 1](#), hvorefter adgangen til at udnytte energi fra vedvarende energikilder på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone "alene tilkommer den danske stat", og hvorefter forundersøgelser og efterfølgende udnyttelse af energi kun kan finde sted efter tilladelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren. Loven har efter [§ 1, stk. 1](#) til formål at fremme produktion af energi ved anvendelse af vedvarende energikilder – et formål der, som vist nedenfor, gentagne gange har været udslagsgivende for Energiklagenævnets prøvelse af afslag.

Tilladelsessystemet har historisk bestået af tre trin, som i praksis giver anledning til hver sin type klagesag:

Trin	Hjemmel	Hvad tilladelsen giver
Forundersøgelsestilladelse	§ 22 , jf. § 23	Eksklusiv eneret til at forundersøge et bestemt havareal i et bestemt tidsrum
Godkendelse af forundersøgelsesrapport	tidligere § 24, stk. 1	Ret til at gå videre mod etableringstilladelse
Etableringstilladelse	§ 25, stk. 1	Ret til at etablere elproduktionsanlægget med vilkår efter § 25, stk. 3

Indtil 2024 kunne forundersøgelsestilladelse gives ad to veje: enten efter statsligt udbud, eller – uden udbud – efter ansøgning fra en privat aktør efter den såkaldte **åben dør-ordning**, der byggede på et først til mølle-princip og et krav om, at området skulle vurderes "relevant" for udnyttelse af energi. I [23/13002](#) beskrev Energiklagenævnet ordningen som et supplement til statslige udbud, tiltænkt små kystnære projekter i områder op til 15 km fra kysten uden statslig arealreservation.

Åben dør-ordningen er nu **ophævet**. Energiklagenævnet konstaterer i [25/10592](#), at ophævelsen skete ved **lov nr. 672 af 11. juni 2024** med virkning fra 1. juli 2024, og at formålet netop var at bringe dansk ret i overensstemmelse med EU's statsstøttere regler:

Af forarbejderne fremgår det videre, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderede, at åben dør-ordningen ikke vil kunne godkendes af Kommissionen som forenelig statsstøtte, såfremt ordningen blev anmeldt.

Efter den gældende affattelse af [§ 22, stk. 2](#) gives tilladelse til forundersøgelser nu udelukkende "efter indkaldelse af ansøgninger ved et udbud". Som erstatning for de småprojekter, åben dør skulle rumme, er indsat [§ 22 a, stk. 1](#) om tilladelse til **test af vedvarende energi-anlæg på havet** med henblik på forskning, udvikling eller demonstration i et område op til 15 km fra kysten for op til 3 år. Ordningen er udmøntet i [testbekendtgørelsen § 5](#), som viderefører både relevanskravet, først til mølle-princippet og enerettens karakter, og som i [§ 4](#) opstiller de dokumentationskrav, ansøgeren skal opfylde – herunder teknisk og finansiell kapacitet, projektbeskrivelse, koordinater, afviklingsplan og oplysninger om havplanforhold.

Retsstillingen er fortsat under forandring. Ved [lov nr. 499 af 20. maj 2025](#) ophæves [§ 24](#) om godkendelse af forundersøgelsesrapporten med virkning fra 1. juli 2025, og kravet i [§ 25, stk. 2](#) om ret til at udnytte en forundersøgelsestilladelse udgår tilsvarende – begge dele endnu ikke konsolideret i lovbekendtgørelsen. Ved [lov nr. 1640 af 16. december 2025](#) indsættes desuden et nyt stk. i [§ 23](#), der giver ministeren mulighed for at lade staten afholde Energinets omkostninger til forundersøgelser.

LOV	VE-loven § 1, stk. 1	VE-loven § 22, stk. 1, 2	VE-loven § 22a, stk. 1	VE-loven § 23
	VE-loven § 24, stk. 1	VE-loven § 25, stk. 1-3		
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin Havvindmøllepark – åben dør-ordningen udgør statsstøtte			27.04.2026
	Energiklagenævnet · Afslag på forundersøgelsestilladelse til havvindmøllepark under åben dør-ordningen ophævet			06.05.2024

§ 2 Energiklagenævnets prøvelseskompetence: legalitetskontrol, ikke tilsyn og ikke politik

Energiklagenævnets kompetence følger af [VE-loven § 66, stk. 1](#), hvorefter nævnet behandler klager over afgørelser truffet af ministeren eller Forsyningstilsynet efter loven eller regler fastsat i medfør af loven. Efter [§ 66, stk. 2](#) kan afgørelserne ikke indbringes for anden administrativ myndighed og ikke for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger.

Prøvelsen er dobbelt afgrænset. For det **første** er nævnets kompetence i sager om etableringstilladelser efter [§ 67, stk. 1](#) begrænset til "de miljømæssige forhold" i afgørelsen. I Vesterhav Syd-komplekset fastslog nævnet i [21/00334](#), at det ligger uden for kompetencen at tage stilling til den forudgående politiske beslutning om koncessionsområdets afgrænsning, til Havvindmølleudvalgets screeningsrapport eller til offentlighedens

inddragelse i den forbindelse. Tilsvarende afviste nævnet i [21/00496](#) at prøve, om det var forsvarligt at indgå en bindende koncessionsaftale, før klagesagerne var afgjort – det er ikke et miljømæssigt forhold i § 25-afgørelsen.

For det **andet** prøver nævnet ikke hensigtsmæssigheden. I [21/00496](#) formulerede nævnet det som, at det ikke kan tage stilling til, om en afgørelse er hensigtsmæssig eller rimelig ud fra politiske eller økonomiske grunde, "men alene om grundlaget for beslutningen er tilvejebragt". Samme sondring ses i [26-04905](#), hvor nævnet afviste en klage over godkendelse af et ledeforingsrør til en CO₂-efterforskningsboring, fordi godkendelsen alene angik tekniske forhold om udstyr, program og udførelsesmetode – ikke miljømæssige forhold.

Kompetenceafgrænsningen håndhæves stramt også over for tilgrænsende regelsæt. I [25/12484](#) afviste nævnet en klage over lokalplan og kommuneplantillæg til et solcelleprojekt, fordi kompetencen efter [planloven § 58](#) ligger hos Planklagenævnet. Og hvor prøvelsen efter særloven udtrykkeligt er begrænset til retlige spørgsmål, respekterer nævnet dette: i [22/13756](#) om afslag på støtte til en bølgeenergi-innovationsklynge fastslog nævnet, at det alene kunne prøve, om de opstillede krav var saglige og lovlige, men ikke kunne efterprøve bestyrelsens faglige skøn over, om ansøgningen havde sandsynliggjort kravets opfyldelse.

Omvendt er nævnet ikke tilbageholdende, når spørgsmålet er **hjemmel**. Som de nedenfor beskrevne åben dør-sager viser, prøver nævnet fuldt ud, om afgørelsen har den fornødne retlige basis, om der er inddraget usaglige hensyn, og om forvaltningslovens krav til partshøring og begrundelse er opfyldt.

LOV	Planloven § 58	VE-loven § 25	VE-loven § 66, stk. 1, 2	VE-loven § 67, stk. 1	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet afviser klage over godkendelse af ledeforingsrør til CO2-efterforskningsboring ved Havnsø – afgørelsen angik ikke miljømæssige forhold				25.06.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage over lokalplan og kommuneplantillæg til solcelleprojekt på grund af manglende kompetence				26.01.2026
	Energiklagenævnet · Afslag på støtte til innovationsklynge for bølgeenergi grundet tvivl om operatørrolle				02.02.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vesterhav Syd Havvindmøllepark - Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse				09.07.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vesterhav Syd Havvindmøllepark – Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse				09.07.2021

§ 3 Åben dør-sagerne 2024: planmæssige hensyn kan ikke stå alene

Den mest markante praksis på området er nævnets samlede afgørelse af 23 klagesager i 2024 over Energistyrelsens afslag på forundersøgelsestilladelse under åben dør-ordningen. Forløbet var, at Energistyrelsen den 1. februar 2023 satte 33 åben dør-ansøgninger i bero på grund af risiko for ulovlig statsstøtte, hvorefter regeringen og samtlige Folketingets partier indgik *Aftale om Danmarks Havplan* af 7. juni 2023, og styrelsen på det grundlag genoptog sagerne og meddelte afslag i oktober-december 2023.

Afslagene hvilede på den dagældende relevansbetingelse i VE-lovens § 23, stk. 4, jf. § 22, stk. 7: området vurderedes ikke relevant for udnyttelse af vedvarende energi. Energistyrelsen henviste til, at [havplanloven § 14, stk. 1](#) forbyder tilladelser i strid med havplanen eller et offentliggjort forslag til ændring, og at havplanaftalen udelukkede nye arealudlæg til berostillede kommercielle åben dør-projekter.

Energiklagenævnet ophævede afgørelserne og hjemviste dem. Kernen i begrundelsen – formuleret enslydende i bl.a. [23/13002](#) (Jyske Banke Nord), [23/13274](#) (Frederikshavn Nord), [23/12947](#) (Lysegrund), [23/13394](#) (M3),

23/13597 (Odin OWF) og 23/13281 (Hirtshals Havn) – er, at planmæssige hensyn er saglige, men ikke tilstrækkelige:

Energiklagenævnet finder, at planmæssige forhold, herunder havplanen, er et relevant og sagligt hensyn at inddrage i den anførte skønsmæssige vurdering af, om der skal meddeles afslag på forundersøgelsestilladelse til det omhandlede offshore vindmølleprojekt, men at dette hensyn ikke kan stå alene, navnlig ikke da VE-lovens formål netop er at fremme produktion af energi ved anvendelse af vedvarende energikilder...

Nævnet afviste desuden Energistyrelsens fortolkning af havplanloven:

Energiklagenævnet finder dog, at havplanlovens § 14, stk. 1, ikke kan forstås således, at der kun kan ansøges om forundersøgelsestilladelser til arealer, der allerede er udlagt til udviklingszoner for vedvarende energi i havplanen. Bestemmelsen fastslår kun, at tilladelsen ikke kan meddeles, førend der er offentliggjort et forslag til en ændring af havplanen mv....

Tre elementer var afgørende for udfaldet:

- **Arealets planstatus.** Ansøgningerne angik arealer, der i den gældende havplan lå i **generel anvendelseszone** og dermed ikke på forhånd var udelukket fra vedvarende energi. Energistyrelsen burde derfor konkret have vurderet, om der var grundlag for et havplantillæg efter [havplanloven § 11, stk. 1](#).
- **Aftalens retlige karakter.** En politisk aftale er ikke en offentliggjort havplan eller et offentliggjort forslag til ændring. Det afgørende for retsvirkningen er tidspunktet for erhvervsministerens offentliggørelse – og forslaget til ændring af havplanen blev først offentliggjort den 27. november 2023, efter afgørelserne.
- **Aftalens indhold.** Aftalen tog ikke udtrykkeligt stilling til de konkrete arealer, men anførte alene, at aftalepartierne noterede sig, at regeringen var ved at afklare rammerne, og at der ikke udlægges nye arealer til berostillede kommercielle åben dør-projekter.

Konklusionen var kortfattet: "Energiklagenævnet finder på ovenstående baggrund, at Energistyrelsen ikke har haft den fornødne hjemmel til at træffe den påklagede afgørelse med den anførte begrundelse."

I samme afgørelser rejste nævnet af egen drift et **kompetence- og delegationsspørgsmål**. Energistyrelsens afgørelseskompetence hvilede på en delegation meddelt ved ministerbrev, men [bekendtgørelsen om Energistyrelsens opgaver og beføjelser § 15, stk. 1](#) indeholder et udtrykkeligt delegationsforbud for forundersøgelsestilladelser efter ansøgninger modtaget efter 1. januar 2017. Nævnet fandt, at hverken VE-loven, forarbejderne eller bekendtgørelsen indeholder udtrykkelig dispensationshjemmel, at delegationen hverken var afgrænset sagstype-mæssigt eller tidsmæssigt og ikke syntes bekendtgjort tilstrækkeligt, og pålagde ministeren ved den fornyede behandling at forholde sig til, om Energistyrelsen havde den fornødne bemyndigelse – med henvisning til Justitsministeriets vejledning om administrative forskrifter om, at generel kompetenceoverdragelse bør fremgå af en bekendtgørelse.

LOV

[Bekendtgørelse om Energistyrelsens opgaver og beføjelser § 15, stk. 1](#)

[Lov om maritim fysisk planlægning § 11, stk. 1, 2](#)

[Lov om maritim fysisk planlægning § 14, stk. 1](#)

[VE-loven § 1](#)

[VE-loven § 22](#)

[VE-loven § 23](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Afslag på forundersøgelsestilladelse til havvindmøllepark under åben dør-ordningen ophævet

06.05.2024

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Frederikshavn Nord Havvindmøllepark

06.05.2024

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Lysegrund Havvindmøllepark	06.05.2024
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til M3 Havvindmøllepark ophæves og hjemvises	06.05.2024
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin OWF Havvindmøllepark	06.05.2024
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om forundersøgelsestilladelse til Hirtshals Havn Havvindmøllepark	06.05.2024

Begrundelses- og partshøringskrav ved afslag begrundet i EU-retlig statsstøtte

Sideløbende med havplan-sporet meddelte Energistyrelsen afslag begrundet direkte i statsstøttereglerne: en vederlagsfri eneret til havbunden efter først til mølle-princippet udgør et afkald på statsmidler og dermed en selektiv økonomisk fordel efter [TEUF artikel 107, stk. 1](#), og da ordningen ikke er anmeldt, ville tildeling krænke stand still-forpligtelsen i [TEUF artikel 108, stk. 3](#).

I [24/00666](#) (Paludan Flak) ophævede Energiklagenævnet et sådant afslag på grund af **konkret væsentlige forvaltningsretlige mangler**. Nævnet lagde vægt på, at afgørelsen beror på en EU-retlig subsumption, og at de bærende hovedhensyn derfor skal fremgå af begrundelsen, jf. [forvaltningsloven § 22](#) og [§ 24](#):

Energiklagenævnet finder, at Energistyrelsen ikke har angivet alle de hovedhensyn, som har været bestemmende for styrelsen, da den traf afgørelsen.

Nævnet opregnede konkret, hvad styrelsen burde have begrundet: om Thor-udbuddet kan betegnes som en generel ændring af markedet og udgør en direkte sammenlignelig faktisk og retlig situation (et statsligt udbud har et andet risikobillede og højere statslig involvering); hvorfor åben dør-ordningen begunstiger visse virksomheder, herunder betydningen af at Danmark ikke generelt opkræver betaling for udnyttelse af havbunden; hvorfor visse projekter fik tilladelse mens klagers blev afvist; om fordelselementet varierer mellem projekter; og hvilke hensyn der indgik i vurderingen af samhandelspåvirkningen, herunder projektets størrelse.

Nævnet fandt tillige, at der burde have været gennemført **partshøring** efter [forvaltningsloven § 19, stk. 1](#):

Nævnet henviser til de særlige omstændigheder omkring sagens behandling, hvor styrelsen først stillede sagen i bero for herefter at genoptage klagers ansøgning, for så ved den påklagede afgørelse at meddele klager afslag på ansøgningen med henvisning til forhold, som ikke er i overensstemmelse med det gældende lovgrundlag efter VE-loven samt den forventning, som klager har haft om en bestemt retsstilling.

Mønsteret er klart: Energiklagenævnet accepterer, at Energistyrelsen skifter retligt grundlag undervejs i en langvarig sagsbehandling, men kræver da, at parten får lejlighed til at forholde sig til det nye grundlag, og at afgørelsen bærer en begrundelse, der er individualiseret til det konkrete projekt.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#)[Forvaltningsloven § 22](#)[Forvaltningsloven § 24, stk. 1, 2](#)[VE-loven § 66, stk. 1](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Paludan Flak Havvindmøllepark 25.06.2024

Statsstøttevendingen 2026: nævnet stadfæster afslag efter fornyet og udbygget begrundelse

§ 5

Efter hjemvisningerne traf Energistyrelsen nye afgørelser med langt mere udførlige statsstøtteanalyser. Disse er tiltrådt af Energiklagenævnet i [25/10592](#) (Odin Havvindmøllepark, op til 2.250 MW) og [26/00078](#) (Hanstholm Syd, 500 MW), begge afgjort den 27. april 2026.

Energistyrelsen havde her – i mangel af en markedspris for eneretten til dansk havbund – taget udgangspunkt i den **markedsøkonomiske aktørtest** og opstillet tre kriterier: om det kan sandsynliggøres, at en konkurrencepræget, gennemsigtig, ikke-diskriminerende og ubetinget auktion ville have udløst bud over 0 kr.; om der findes sammenlignelige transaktioner med betaling for en tilsvarende rettighed; og – som et understøttende, ikke selvstændigt bærende kriterium – om det generelt ikke var muligt at opnå positivt afkast uden betaling for havbundsretten. Thor-udbuddet fra december 2021, hvor staten kan forvente en indtjening på op til 2,8 mia. kr., var det centrale benchmark.

Energiklagenævnets prøvelse er karakteriseret ved **stor tilbageholdenhed kombineret med udtrykkelig kritik**. Nævnet konstaterede, at Energistyrelsen er tillagt et *meget vidt skøn*, fordi der hverken findes en etableret metode til værdiansættelse af havbundsbrug eller relevant praksis fra EU-Domstolen, Kommissionen eller nationale domstole, og at brugen af den markedsøkonomiske aktørtest i den situation er forsvarlig. Samtidig fandt nævnet det **beklageligt**, at styrelsen ikke nærmere havde undersøgt markedsudviklingen i perioden fra december 2021 til januar 2023, som er den periode, der er relevant for en ansøgning indgivet i juni 2022 – men bemærkede, at en præcis tidsfæstelse af markedsændringer kan være vanskelig.

Uanset kritikken konkluderede nævnet, at det **ikke kan udelukkes**, at ordningen på ansøgningstidspunktet udgjorde ulovlig statsstøtte. Nævnet lagde navnlig vægt på:

- at markedssituationen i 2022 er fundamentalt anderledes end ved ordningens etablering i 1997,
- at den kraftige stigning i ansøgninger fra april 2022 (54 nye ansøgninger på under et år) for første gang aktiverede først til mølle-princippet,
- at reducerede tilgængelige arealer som følge af statslige arealreservationer øger sandsynligheden for betalingsvillighed for de mest attraktive havarealer,
- at et projekt på op til 2.250 MW rækker langt ud over lokal virkning og påvirker samhandelen,
- at den vederlagsfrie adgang til havbunden overvejende sandsynligt udgør en økonomisk fordel, der forbedrer klagers konkurrencemæssige stilling.

Klagernes anbringende om, at **Eventech-doktrinen** (sag C-518/13) fritog statens afkald på vederlag, blev afvist. Nævnet tiltrådte, at doktrinens betingelser om regulatorisk formål, nær sammenhæng og ikke-diskriminering ikke var opfyldt, og tilføjede selvstændigt, at lovgiver *faktisk* valgte ikke at give afkald på indtægter – ordningen blev netop ophævet for at bringe dansk ret i overensstemmelse med EU-retten.

Endelig afviste nævnet klagernes anbringende om **skøn under regel**. At afgørelserne var enslydende for projekter af vidt forskellig karakter, størrelse og risikoprofil, fandtes ikke i sig selv at krænte [forvaltningsloven § 24, stk. 1](#), når afgørelsen henviser til de relevante retsregler og angiver hovedhensynene. Og når statsstøttekarakteren først er fastslået, er det efter nævnets opfattelse **uden betydning for resultatet**, om Energistyrelsen tillige har foretaget en konkret relevansvurdering af det ansøgte areal. Sammenholdt med

[24/00666](#) viser dette, at nævnets krav retter sig mod begrundelsens *fyldestgørende* karakter, ikke mod dens individualisering som sådan.

LOV	Forvaltningsloven § 24, stk. 1	VE-loven § 22	VE-loven § 23	VE-loven § 66, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin Havvindmøllepark – åben dør-ordningen udgør statsstøtte			27.04.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afslag på forundersøgelsestilladelse til Hanstholm Syd Havvindmøllepark – vederlagsfri tilladelse udgør ulovlig statsstøtte			27.04.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Paludan Flak Havvindmøllepark			25.06.2024

Hvad Energiklagenævnet lægger vægt på ved prøvelse af etableringstilladelser

§ 6

Ved klager over etableringstilladelser efter [VE-loven § 25](#) er prøvelsen efter [§ 67, stk. 1](#) rettet mod de miljømæssige forhold. Her tegner der sig et fast vurderingsmønster på tværs af Vesterhav Syd-, Aflandshage- og Jammerland Bugt-sagerne.

Nævnet lægger vægt på, om beslutningsgrundlaget er tilvejebragt – ikke på om vurderingen kunne være faldet anderledes ud. Gennemgående formuleres udfaldet som, at nævnet "ikke finder grundlag for at tilsidesætte Energistyrelsens vurdering". I [21/00334](#) lagde nævnet til grund, at Energistyrelsens begrundelse for afgørelsen udgør den begrundede konklusion efter miljøvurderingsloven, og at rapporten opfyldte lovens krav.

De faktorer, der gentagne gange er afgørende:

- **Alternativer.** Det er tilstrækkeligt, at miljøkonsekvensrapporten beskriver alternative opstillingsmønstre *inden for* det politisk fastlagte koncessionsområde samt et 0-alternativ. Nævnet kan ikke efterprøve valget om ikke at undersøge placeringer uden for området, jf. [21/00371](#) og [21/00491](#).
- **Visuel påvirkning uden grænseværdier.** Nævnet anerkender åbent, at projekterne har væsentlig visuel påvirkning, men fastholder, at lovgivningen ikke fastsætter metodekrav, tærskelværdier eller grænseværdier for visuel og landskabelig påvirkning fra anlæg på havet. I [21/00399](#) citerede nævnet Energistyrelsens egen erkendelse:

"Styrelsen vurderer endvidere, at projektet vil kunne opleves som en forstyrrelse af landskabet og oplevelsesværdien, hvor udsigten ud over havet i dag ikke er forstyrret af faste tekniske anlæg."

Uenighed om zoneinddeling (nærzone på 5,7 km for landmøller mod 13 km i Energistyrelsens egen 2007-rapport om havmøller) førte ikke til ophævelse, fordi påvirkningen under alle omstændigheder var vurderet som væsentlig.

- **Støj efter anerkendte beregningsmetoder.** Nævnet efterprøver, om beregningerne er udført efter [vindmøllestøjbekendtgørelsen](#), og afviser kritik af selve modellen med henvisning til, at metoderne er almindeligt anerkendte og løbende præciseret af Miljøstyrelsen. I [25/00228](#) accepterede nævnet både brug af konservativ teoretisk kildestyrke, når den endelige mølletype er under udvikling, og vilkår om efterfølgende godkendelse af støjberegninger med faktisk kildestyrke med hjemmel i [§ 25, stk. 3](#).

- **Natur og arter – afværgeforanstaltninger og forsigtighed.** I [25/00228](#) tiltrådte nævnet cut-in-speed på 6 m/s i nacellehøjde i perioden 1. april – 31. oktober som tilstrækkeligt til at undgå forsætlig forstyrrelse af flagermus:

»Energiklagenævnet finder, at Energistyrelsen i tilstrækkelig grad har sikret sig, at projektet ikke forsætligt forstyrrer flagermus i alle livsstadier og i særdeleshed i perioder, hvor dyrene vandrer.«

For marsvin var de bærende elementer vilkår om dobbelte boblegardiner, soft start og forbud mod nedramning i maj-august:

»Energiklagenævnet har lagt vægt på, at det fremgår af vurderingen, at det forudsættes, at støjen under nedramning dæmpes ved anvendelse af dobbelte boblegardiner, og at der ikke nedrammes monopæle i den sårbare periode fra maj til og med august, hvor der fødes flest kalve.«

Tilsvarende accepterede nævnet i [21/00399](#) fugledata fra 2013-2014 suppleret med nyere data fra Thor-projektet, og i [1131-10-5](#) lagde nævnet vægt på et vilkår om overvågningsprogram til dokumentation af, at Natura 2000-områdets integritet ikke skades.

- **Rammeprojekt kontra konkret projekt.** Den vigtigste undtagelse fra nævnets tilbageholdenhed er [18/00219](#), [18/00222](#) og [18/00225](#), hvor nævnet i 2018 ophævede miljøvurderingsdelen af etableringstilladelsen til Vesterhav Syd. Nævnet fastslog, at etableringstilladelse og igangsætningstilladelse tilsammen udgør en tilladelse i flere led efter VVM-direktivet, og at miljøvurderingen af det konkrete projekt derfor skal foreligge senest ved igangsætningstilladelsen:

"Da VVM-redegørelsens beskrivelse af rammeprojektets indvirkninger på det omgivende miljø ikke opfylder forpligtelsen til at vurdere det konkrete projekt, hvortil der meddeles tilladelse, finder Energiklagenævnet, at der skal udarbejdes et VVM-tillæg."

Det udslagsgivende var, at processen afskar offentligheden fra at klage over det konkrete projekts miljøkonsekvenser. Nævnet pålagde Energistyrelsen at udarbejde VVM-tillæg, inddrage offentligheden på ny og træffe en endelig afgørelse med fuld klageadgang – hvilket førte til den fornyede proces, der blev stadfæstet i 2021.

- **Forholdet mellem forundersøgelses- og etableringstilladelse.** I [25/00228](#) accepterede nævnet, at 16 møller á 15 MW med totalhøjde 256 m lå inden for rammerne af en forundersøgelsestilladelse fra 2014, der talte om 40-80 møller á 3-7 MW, fordi tilladelsen udtrykkeligt forudsatte, at antal og størrelse først blev fastlagt under forundersøgelserne, og at det "værst tænkelige scenarium" skulle lægges til grund.
- **Habilitet.** Klager over, at Energistyrelsen både forestår udbud og meddeler tilladelse, afvises konsekvent: styrelsen er ikke bygherre, men lovbestemt godkendende VVM-myndighed, jf. [21/00334](#) og [21/00491](#).
- **Værditab hører ikke hjemme i klagesagen.** Nævnet henviser konsekvent klagerne med krav om værditab på fast ejendom til Taksationsmyndigheden efter VE-lovens værditabsordning, jf. [21/00496](#) og [21/00333](#).

De processuelle rammer for ansøgninger om **repowering og levetidsforlængelse** af bestående havanlæg er beskrevet i [Energistyrelsens vejledning herom](#), mens sammenhængen mellem havplanlægning og tilladelsesmeddelelse er behandlet i [vejledningen om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller](#).

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Klage over etableringstilladelse til Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark	23.05.2025
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vesterhav Syd Havvindmøllepark - Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse	09.07.2021
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark trods klager over visuel påvirkning, støj og fugleforhold	09.07.2021
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark efter fornyet miljøvurdering	09.07.2021
	Energiklagenævnet · Etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark stadfæstet trods klager over visuel påvirkning, støj og proces	09.07.2021
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om Vesterhav Syd Havvindmøllepark - Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse	09.07.2021
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage over etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark grundet manglende klageberettigelse	26.02.2021
	Energiklagenævnet · Ophævelse af etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark grundet mangelfuld miljøvurdering af det konkrete projekt	20.12.2018
	Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af havvindmøller ved Frederikshavn	08.06.2011

Forsøgs-, test- og demonstrationsanlæg: det vide skøn over placering og udviklingselementer

Forsøgs- og demonstrationsanlæg har siden 2009 haft en særlig plads i VE-loven, og praksis her er præget af, at Energiklagenævnet accepterer et særligt bredt skøn.

Den oprindelige § 22 a om reservation af forsøgsområder blev indsat i 2009. Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår det udtrykkeligt, at ministeren ved udvælgelsen kunne lægge vægt på et bredt sæt kriterier:

Ved udvælgelse af havvindmølleprojekter i disse særligt udpegede forsøgsområder, kan ministeren efter forslaget lægge vægt på særlige kriterier, herunder de tekniske forsøgs- og udviklingselementer, som opstillingen forventes at indebære, inddragelse af eller medejerskab fra elforbrugerne, borgere og foreninger i lokalområdet, samarbejde med kommuner samt demonstrationsværdien af opstillingen.

Bestemmelsen blev ophævet i 2013, hvorefter forsøgsprojekter alene var omfattet af åben dør-reglerne. Med ophævelsen af åben dør er der nu indført en ny § 22 a, stk. 1 om testtilladelser, udmøntet i [testbekendtgørelsen](#), hvor tildelingen fortsat sker efter først til mølle og hvor relevanskravet er formuleret negativt: et område er relevant, medmindre væsentlige hensyn til bl.a. miljø, sikkerhed, forsvar, skibsfart, luftfart, fiskeri, større infrastrukturprojekter og overordnede planmæssige og samfundsøkonomiske forhold taler afgørende imod. Klageadgangen til Energiklagenævnet efter § 67, stk. 1 omfatter udtrykkeligt afgørelser efter § 22 a, stk. 1, og efter § 22, stk. 6 er en klage over afslag på testtilladelse ikke til hinder for, at området sendes i udbud inden klagesagens afslutning.

Den ledende afgørelse om prøvelsesintensiteten er [1131-10-5](#), hvor beboere på Hirsholmene klagede over tilladelse til seks demonstrationsvindmøller kun 1,2 km fra øen – i umiddelbar nærhed af Natura 2000-, habitat-, fuglebeskyttelses- og Ramsarområde. Nævnet fandt klagerne klageberettigede, fordi antallet af bebyggelser på øen er begrænset og benyttelsesgraden høj, men stadfæstede tilladelsen og lagde vægt på, at Energistyrelsen havde inddraget saglige hensyn, herunder miljøhensyn i bred forstand og udviklingen af vedvarende energi, samt at **styrelsen er tillagt et vidt skøn med hensyn til placeringen af havvindmøller.**

Samme lempelige linje ses ved ændringer af eksisterende anlæg. I [11-493](#) om Nysted Havmøllepark stadfæstede nævnet, at udskiftning af én eksisterende mølle med en 11,5 m højere demonstrationsmølle på samme fundament ikke er et projekt, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, og at der derfor ikke skulle gennemføres VVM-vurdering. Nævnet lagde vægt på, at parkens samlede dimensionering ikke blev ændret væsentligt, og at det ikke kunne antages, at den nye mølle væsentligt ville ændre det samlede støjniveau – også over for en klager, der allerede følte sig generet af lavfrekvent støj.

Støtte til forsøgsmøller behandles derimod strengt formelt. I [19/00569](#) stadfæstede nævnet afslag på pristillæg til en forsøgsvindmølle på testcenteret i Østerild, fordi projektet var påbegyndt før ansøgningen. At ansøgningsblanketten først blev lagt på Energistyrelsens hjemmeside senere, kunne ikke føre til et andet resultat, når blanketten også kunne rekvireres ved henvendelse. Nævnet lægger her afgørende vægt på tilskyndelsesvirkningen – et krav der har sin baggrund i EU's gruppefritagelsesforordning.

Endelig viser [11-554](#), om Rødsand II, at en klage bortfalder, hvis selve tilladelsen bortfalder. Da E.ON ikke inden fristen ville forpligte sig til at etablere anlægget under de givne økonomiske forudsætninger, bortfaldt tilladelsen, og nævnet afviste klagen, fordi der ikke længere forelå en retskraftig afgørelse – uden at tage stilling til klageberettigelsen.

LOV	VE-loven § 22a, stk. 1	VE-loven § 22, stk. 5, 6	VE-loven § 25	VE-loven § 67, stk. 1
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Afslag på pristillæg til forsøgsvindmølle grundet påbegyndt projekt før ansøgning 22.06.2020 Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af havvindmøller ved Frederikshavn 08.06.2011 Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget Rødsand II 19.02.2008 Energiklagenævnet · Afgørelse om VVM-vurdering ved udskiftning af en havvindmølle med en ny demonstrationsmølle 17.09.2007			

§ 8 Klageberettigelse: kravet om væsentlig OG individuel interesse

Klageberettigelsen er i praksis den hyppigste afvisningsgrund i havvindsagerne. [VE-loven § 67, stk. 1](#) giver klageret til "enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen" over de miljømæssige forhold, mens [§ 67, stk. 2](#) giver en særskilt klageret til lokale og landsdækkende foreninger, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, eller som varetager væsentlige rekreative interesser. Efter [§ 67, stk. 3](#) skal foreningen indsende sine vedtægter senest samtidig med klagen. For afgørelser, der ikke er omfattet af § 67 – fx godkendelse af en forundersøgelserapport – beror klageberettigelsen på de almindelige forvaltningsretlige principper, jf. [22/07448](#).

Nævnet definerer betingelserne som kumulative: **væsentlighed** kræver, at afgørelsens betydning for den pågældende er af en vis styrke og intensitet – en moralsk eller generel interesse er ikke nok; **individualitet** kræver, at afgørelsen er mere indgribende over for klageren end over for andre berørte. Det bærende argument for afvisning er gennemgående, at generne rammer en større ubestemt kreds ens – hvad nævnet i [21/00333](#) beskriver som en "udtynding af den enkeltes interesse, så den falder under væsentlighedstærsklen".

Sag	Klager	Udfald

18/00227	8 turist-/feriehusvirksomheder + branche forening	Afvist – økonomisk interesse muligvis væsentlig, men ikke individuel; foreningens formål kommercielt/politisk, ikke natur/miljø
21/00408	Feriehusudlejningsselskab	Afvist – konsekvenser ukendte og indirekte; turismedgang rammer bredt
21/00333	Ejer af fritidsbolig, anførte >20 % værditab	Afvist – udsigtsgener rammer alle beboere og brugere ens
22/07448	Beboer ved Stevns Klint gennem 26 år	Afvist – visuelle gener og lysforurening berører større kreds
22/16745	Foreningen Bøgeskov Havn (50 medlemmer)	Afvist – hovedformål er at eje og drive havnen; rekreative interesser blot en afledt effekt
1131-17-157	Klegod Grundejerforening (229 sommerhusgrundejere)	Klageberettiget efter § 67, stk. 2 – vedtægtsbestemt formål om beskyttelse af natur- og miljøforhold
1131-10-5	Beboere på Hirsholmene, 1,2 km fra møllerne	Klageberettigede – begrænset antal bebyggelser, høj benyttelsesgrad, mere intensiv berøring end andre

Mønsteret er dermed skarpt: **afstand og kredsens afgrænsning er afgørende**. Bor klageren på en lille ø 1,2 km fra møllerne, er interessen individuel; bor klageren i et sommerhusområde 9-10 km fra en linje af møller, der ses af tusinder, er den det ikke. For foreninger er det vedtægternes *hovedformål*, der afgør adgangen efter § 67, stk. 2 – ikke den faktiske interesse i sagen.

LOV

VE-loven § 66, stk. 1

VE-loven § 67, stk. 1-3

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Afvisning af klage over etableringstilladelse til Aflandshage Vindmøllepark på grund af manglende klageberettigelse	14.02.2023
Energiklagenævnet · Afvisning af klage over godkendelse af forundersøgelsesrapport for Aflandshage Vindmøllepark på grund af manglende klageberettigelse	17.10.2022
Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afvisning af klage over Energistyrelsens tilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark	05.05.2021
Energiklagenævnet · Afvisning af klage over etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark grundet manglende klageberettigelse	26.02.2021
Energiklagenævnet · Afvisning af klage over etableringstilladelse til havvindmølleparken Vesterhav Syd	26.11.2018
Energiklagenævnet · Klage over etableringstilladelse til havvindmøllepark Vesterhav Syd og anmodning om opsættende virkning	21.08.2017
Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af havvindmøller ved Frederikshavn	08.06.2011

§ 9 Sagsgang ved Energiklagenævnet: klagefrist, kontortid, opsættende virkning og udnyttelsesforbud

Klagefristen. Efter [VE-loven § 66, stk. 3](#) skal klage indgives skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. For miljøklager efter [§ 67, stk. 4](#) regnes fristen derimod fra afgørelsens *offentlige bekendtgørelse*, og fristen forlænges til førstkommande hverdag, hvis den udløber på en lørdag eller helligdag. Fristen løber fra det

tidspunkt, hvor afgørelsen faktisk er kommet frem – også ved digital meddelelse. Nævnet regner konsekvent 4 uger fra meddelelsesdatoen, jf. [23/07152](#), [23/08494](#) og [23/09398](#).

Kontortidsreglen. Efter [forretningsordenen for Energiklagenævnet § 7, stk. 2](#) skal klagen være modtaget senest ved kontortids ophør på fristdagen – kl. 15.00. I [18/00548](#) blev en klage modtaget kl. 16.43 afvist som 1 time og 43 minutter for sen. Nævnet afviste udtrykkeligt klagerens henvisning til Justitsministeriets vejledning om, at digitale meddelelser er rettidige inden midnat, med den begrundelse, at særreglen i forretningsordenen har forrang for de generelle anvisninger – et princip vejledningen selv anerkender.

Oprejsningsbevilling. Nævnet kan efter uskrevne forvaltningsretlige regler se bort fra en fristoverskridelse, men gør det yderst sjældent. Afvist er bl.a.: mailproblemer og computernedbrud, høj alder og manglende pårørende, kommunal sagsbehandlingstid, en opfordring på Facebook, og – i [23/09283](#) – afsendelse til en forkert e-mailadresse ("ekn@nævneneshus.dk" i stedet for "[ekn@naevneneshus.dk](#)"), hvor fejlen lå hos klageren og ikke myndigheden. Nævnet lægger konsekvent vægt på, at den påklagede afgørelse indeholdt korrekt klagevejledning. Undskyldelige omstændigheder er efter praksis fx alvorlig sygdom eller systemfejl hos myndigheden.

Opsættende virkning. Udgangspunktet er, at klage ikke har opsættende virkning. For miljøklager er dette lovfæstet i [§ 67, stk. 6](#), mens vurderingen i øvrige sager sker efter almindelige forvaltningsretlige principper, jf. [23/05882](#). De to kriterier, nævnet anvender, er om klageadgangen bliver **illusorisk**, og om der sker **uoprettelig skade**. I [1131-17-157](#) nægtede nævnet opsættende virkning for Vesterhav Syd, selv om det efter en foreløbig vurdering fandt, at der *kunne* foreligge en risiko for, at den danske vindmøllebekendtgørelse var vedtaget i strid med SMV-direktivet i lyset af EU-Domstolens domme i C-290/15 og C-379/15. Det afgørende var, at Vattenfall var bekendt med de verserende klagesager og dermed selv påtog sig en betydelig økonomisk risiko ved at igangsætte projektet.

Udnyttelsesforbud og domstolsprøvelse. Efter [§ 67, stk. 5](#) må en tilladelse ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Nævnets afgørelser kan efter [§ 66, stk. 2](#) ikke indbringes for anden administrativ myndighed, og søgsmål skal efter [§ 66, stk. 5](#) anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt – regnet fra bekendtgørelsen, hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort. Formanden kan efter [§ 66, stk. 4](#) træffe afgørelse på nævnets vegne; det er hjemlen bag langt de fleste afvisningsafgørelser, jf. [forretningsordenen § 6, stk. 1](#). Bemærk, at [§ 66, stk. 4](#) er ophævet ved den vedtagne, men endnu ikke konsoliderede lov om Energiklagenævnet.

LOV

[Bekendtgørelse om forretningsordenen for Energiklagenævnet § 6, stk. 1](#)
[Bekendtgørelse om forretningsordenen for Energiklagenævnet § 7, stk. 2](#)
[VE-loven § 66, stk. 2-5](#)
[VE-loven § 67, stk. 4-6](#)

PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage grundet overskredet klagefrist i sag om opkrævning af støtte til vedvarende energi	28.11.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage på grund af overskredet klagefrist som følge af forkert e-mailadresse	28.11.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage grundet overskredet klagefrist i sag om opkrævning af støtte til vedvarende energi	25.10.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afvisning af klage over Energistyrelsens afgørelse grundet overskredet klagefrist	13.09.2023
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om opkrævning af støtte til vedvarende energianlæg	01.09.2023
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage på grund af overskridelse af klagefrist	27.03.2019

Energiklagenævnet · Klage over etableringstilladelse til havvindmøllepark Vesterhav Syd og anmodning om opsættende virkning

21.08.2017

§ 10 Aktindsigt i udbud af pristillæg efter § 50 c

VE-loven § 50 c hjemler udbud af pristillæg for elektricitet produceret på havvindmøller omfattet af § 25, landvindmøller og solcelleanlæg (bortset fra anlæg tilsluttet i egen forbrugsinstallation), og bestemmelsen fastsætter i stk. 2, at ministeren afholder maksimalt to udbud i perioden 2018-2019. Det teknologineutrale udbud i 2018 er ophav til den centrale aktindsigtsafgørelse på området.

I 19/03223 anmodede en klager om aktindsigt i en oversigt over samtlige tilbud med firmanavn, teknologi, tilbudt pristillæg, samlet effekt og kommunenavn samt om kopi af konkrete ansøgninger. Energistyrelsen gav delvist afslag for så vidt angik de 11 tilbud, der ikke fik tildelt kontrakt. Sagen blev først indbragt for Klagenævnet for Udbud, som den 21. marts 2019 afviste at være rette klageinstans, hvorefter den blev videresendt til Energiklagenævnet.

Energiklagenævnet fastslog først sin **kompetence**: da afgørelser om aktindsigt påklages til den myndighed, der er øverste klageinstans for den underliggende sag, og da Energiklagenævnet efter § 66, stk. 1 og § 66, stk. 2 er øverste klageinstans for Energistyrelsens afgørelser efter VE-loven, var nævnet rette klagemyndighed for aktindsigt i et udbud afholdt efter § 50 c.

Materielt tiltrådte nævnet afslaget. Da der var tale om miljøoplysninger, skulle undtagelser anvendes restriktivt og under afvejning af offentlighedens interesse, men nævnet fandt, at aktindsigt ville medføre en **nærliggende risiko for væsentlig økonomisk skade** og skade tilbudsgivernes konkurrenceevne. De hensyn, nævnet lagde vægt på, var:

- at offentliggørelse af det tilbudte pristillæg ville give indsigt i beregningsforudsætninger og afkastkrav, som konkurrenter kunne udnytte, og
- at firmanavn, teknologi, effekt og kommunenavn tilsammen ville afsløre tekniske, geografiske, forretningsmæssige og markedsmæssige positioner og dermed muliggøre spekulation og forvridning af konkurrencevilkårene i **kommende** udbud.

Nævnet fandt heller ikke grundlag for meroffentlighed og bemærkede, at Energistyrelsen allerede havde offentliggjort oplysninger om de 6 tilbud, der fik kontrakt, samt den samlede teknologifordeling for alle modtagne tilbud. Afgørelsen viser, at Energiklagenævnet accepterer en forholdsvis vidtgående beskyttelse af de *tabende* tilbudsgivere i energiudbud, netop fordi udbuddene gentages og oplysningerne dermed har fremadrettet konkurrencemæssig værdi.

Energiklagenævnets kompetence i aktindsigtssager rækker dog ikke længere end den underliggende klagekompetence. I 26/01709 afviste nævnet en aktindsigtsklage, fordi det ikke var øverste klageinstans for den underliggende sag hos et forsyningsselskab.

LOV

[VE-loven § 25](#)

[VE-loven § 50c, stk. 1, 2](#)

[VE-loven § 66, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster delvist afslag på aktindsigt i tilbud om pristillæg til vedvarende energi 02.07.2019

§ 11 Sammenhæng med domstols- og EU-praksis

Energiklagenævnets afgørelser kan efter [VE-loven § 66, stk. 5](#) indbringes for domstolene inden 6 måneder, men der foreligger endnu **ikke offentliggjort dansk domstolspraksis om prøvelse af nævnets afgørelser om havvindtilladelser eller om åben dør-statsstøttespørgsmålet**. Højesteret har således ikke taget stilling til, om nævnets linje i åben dør-sagerne er korrekt. Domstolspraksis på tilgrænsende felter tegner dog rammerne for, hvordan en sådan prøvelse ville forløbe.

Prøvelsesintensiteten ved administrative skøn efter VE-loven. I [Sag 136/2017](#) prøvede Højesteret taksationsmyndighedens skøn over værditab ved opstilling af 22 vindmøller efter [VE-loven § 6](#) og stadfæstede, at skønnet kun kan tilsidesættes, hvis der foreligger et sikkert grundlag herfor. Kravet om "sikkert grundlag" er den domstolsmæssige pendant til Energiklagenævnets formulering om, at det "ikke finder grundlag for at tilsidesætte" Energistyrelsens vurderinger.

Domstolsprøvelse af Energiklagenævnets afgørelser i praksis. Sagen [BS-7733/2022-NYK](#) viser, hvordan mønstret ser ud, når nævnets afgørelser først når domstolene: Retten i Nykøbing Falster frifandt Energiklagenævnet og tiltrådte nævnets retsanvendelse fuldt ud, med sagsomkostninger på 400.000 kr. til det tabende varmekværk. Selv om sagen angår varmeforsyning og ikke havvind, illustrerer den domstolens tilbageholdenhed over for nævnets fagligt funderede afgørelser.

Opsættende virkning i store energi- og anlægsprojekter. Østre Landsrets kendelse i [BS-7904/2022-OLR](#) om Lynetteholm følger samme linje som Energiklagenævnet i [1131-17-157](#): en foreløbig vurdering af, om der er rimeligt grundlag for at antage, at EU-retlige høringsregler er tilsidesat, og – hvis ikke – afslag på opsættende virkning, uanset projektets omfang og irreversible karakter.

Miljøvurdering af retsgrundlaget. Vestre Landsret fastslog i [BS-28702/2022-VLR](#), at der ikke var grundlag for at tilsidesætte klagenævnets vurdering af, at et fredningsforslag ikke udløste obligatorisk miljøvurdering. Det svarer til Energiklagenævnets konklusion i [25/00228](#), hvor nævnet – med henvisning til EU-Domstolens dom i [C-290/15 \(D'Oultremont\)](#) – fandt, at VE-lovens §§ 22, 25 og 29 samt habitat- og nettilslutningsbekendtgørelserne ikke fastlægger en tilstrækkeligt detaljeret ramme for fremtidige anlægstilladelser og derfor ikke er omfattet af SMV-direktivets krav om miljøvurdering.

EU-Domstolens statsstøttepraksis er derimod direkte styrende for det spor, der bærer afgørelserne i [25/10592](#) og [26/00078](#):

- I [C-331/20 P](#) og [C-332/20 P \(Volotea og easyJet\)](#) fastslog Domstolen, at princippet om den private aktør i en markedsøkonomi skal anvendes, **selv om** foranstaltningen forfølger offentlige politiske mål, og at bevisbyrden for, at der foreligger en fordel efter [TEUF artikel 107, stk. 1](#), påhviler myndigheden – ikke virksomheden. Domstolen understregede tillige, at manglende udbudsprocedure hverken indebærer en automatisk formodning om statsstøtte eller fritager for en konkret vurdering af, om vilkårene svarer til normale markedsvilkår. Det er netop denne spænding, klagerne i Odin- og Hanstholm-sagerne påberåbte sig, når de gjorde gældende, at Energistyrelsen havde vurderet *klagers* business case i stedet for *statens* adfærd.
- I [C-710/22 P \(JCDecaux\)](#) fastslog Domstolen, at fortsat brug af offentlige arealer uden betaling af leje og afgifter udgør en fordel, som konkurrenterne ikke har, og at det er foranstaltningens objektive virkning, der er afgørende. Det er den samme grundtanke, der bærer Energistyrelsens og Energiklagenævnets vurdering af den vederlagsfri eneret til havbunden.
- I [C-795/21 P](#) og [C-796/21 P](#) om tyske netafgiftsfritagelser præciserede Domstolen begrebet statsmidler i en energiretlig kontekst.

Den praktiske konsekvens er, at Energiklagenævnet på dette område i realiteten foretager en **EU-retlig legalitetskontrol** af en national forvaltningsafgørelse, uden at have adgang til at forelægge præjudicielle spørgsmål. Nævnet håndterer det ved at formulere resultatet negativt – det "kan ikke udelukkes", at ordningen udgjorde statsstøtte – hvilket er en lavere tærskel end en positiv konstatering af, at samtlige betingelser i artikel 107, stk. 1, er opfyldt.

LOV	VE-loven § 6	VE-loven § 25	VE-loven § 66, stk. 5	
PRAKSIS	Højesteret · Prøvelse af taksationsmyndighedens skøn over værditab ved opstilling af vindmøller			29.06.2018
	EU-Domstolen · Statsstøtte og reklamesøjler: EU-Domstolen fastslår ulovlig fordel ved manglende betaling af leje og afgifter til Bruxelles			26.09.2024
	EU-Domstolen · Statsstøtte og netafgiftsfritagelser: EU-domstolens præcisering af begrebet statsmidler i forbindelse med obligatoriske tillægsafgifter			26.09.2024
	EU-Domstolen · Statsstøtte til luftfartsselskaber på Sardinien: Anvendelse af princippet om den private aktør i en markedsøkonomi			17.11.2022
	Landsretten · Kendelse om opsættende virkning i sag om Lynetteholm-projektets gyldighed og internationale høringer			22.03.2024
	Byretten · Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse			16.01.2024
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin Havvindmøllepark – åben dør-ordningen udgør statsstøtte			27.04.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afslag på forundersøgelsestilladelse til Hanstholm Syd Havvindmøllepark – vederlagsfri tilladelse udgør ulovlig statsstøtte			27.04.2026
	Energiklagenævnet · Klage over etableringstilladelse til Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark			23.05.2025
	Energiklagenævnet · Klage over etableringstilladelse til havvindmøllepark Vesterhav Syd og anmodning om opsættende virkning			21.08.2017

§ 12 Sammenfatning: nævnets linje og de praktiske konsekvenser

Energiklagenævnets praksis om tilladelser til vedvarende energianlæg på havet lader sig sammenfatte i fem punkter.

For det første er prøvelsen todelt. Over for Energistyrelsens *skøn* – placeringen af møller, vurderingen af visuelle og landskabelige påvirkninger, valget af afværgeforanstaltninger, værdiansættelsen af en havbundsrettighed – er nævnet markant tilbageholdende og efterprøver alene, om saglige hensyn er inddraget, og om beslutningsgrundlaget er tilvejebragt. Over for *hjemmels- og sagsbehandlingsspørgsmål* er nævnet derimod intensivt: manglende hjemmel, manglende begrundelse, manglende partshøring og tvivlsom delegation fører til ophævelse og hjemvisning.

For det andet er lovens formål et selvstændigt fortolkningsargument. At VE-loven efter § 1 har til formål at fremme vedvarende energi, var det bærende argument for, at planmæssige hensyn ikke kunne bære et afslag alene i åben dør-sagerne. Formålsbestemmelsen fungerer dermed som en reel begrænsning af det administrative skøn.

For det tredje betyder formaliteter mere end intuitionen tilsiger. En politisk aftale mellem alle Folketingets partier er ikke en offentliggjort havplanændring. En ministerdelegation ved brev overvinder ikke et delegationsforbud i en bekendtgørelse. En klage modtaget kl. 16.43 er for sen, selv om den er sendt digitalt samme dag. Og en ansøgning indsendt efter projektets påbegyndelse mister støtteretten, uanset om ansøgningsblanketten var offentligt tilgængelig.

For det fjerde er klageadgangen for naboer og lokalsamfund i praksis snæver. Fordi en havvindmøllepark ses af mange, mangler den enkelte nabos, sommerhusejers og turistvirksomheds interesse den fornødne individualitet. Reelt løber klageadgangen for lokale interesser derfor gennem foreningsklageretten i § 67, stk. 2 – og den beror på vedtægternes hovedformål, ikke på den faktiske berøring. Undtagelsen er den geografisk helt afgrænsede beboergruppe, som i Hirsholmene-sagen.

For det femte er retsområdet i hastig forandring. Åben dør-ordningen er ophævet, forundersøgelsestilladelser gives nu kun efter udbud, § 24 om godkendelse af forundersøgelsesrapporten er ophævet ved lov nr. 499 af 20. maj 2025, og en ny testordning efter § 22 a med tilhørende testbekendtgørelse er trådt i stedet. Den praksis, nævnet har udviklet om relevansvurderingen, om forholdet mellem forundersøgelses- og etableringstilladelse og om prøvelsesintensiteten, har dog fortsat betydning – dels for de mange ansøgninger, der efter overgangsreglerne behandles efter de hidtidige regler, dels fordi relevanskravet, først til mølle-princippet og enerettens karakter er videreført uændret i testordningen.

Afgrænsningsmæssigt bemærkes, at selve pristillæggenes størrelse og afregning behandles under [vedvarende-energi-tilskud](#), nettilslutning under [nettilslutning-energi](#), de generelle VVM-regler under [vvm-vurdering](#), den kommunale planlægning for vindmøller og solceller under [vindmøller-solceller-planlægning](#), og de egentlige udbudsretlige klager under [klagenævnet-for-udbud-procedure](#).

LOV	VE-loven § 1	VE-loven § 22a	VE-loven § 24	VE-loven § 67, stk. 2
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin Havvindmøllepark – åben dør-ordningen udgør statsstøtte			27.04.2026
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Paludan Flak Havvindmøllepark			25.06.2024
	Energiklagenævnet · Afslag på forundersøgelsestilladelse til havvindmøllepark under åben dør-ordningen ophævet			06.05.2024
	Energiklagenævnet · Afslag på pristillæg til forsøgsvindmølle grundet påbegyndt projekt før ansøgning			22.06.2020
	Energiklagenævnet · Afvisning af klage på grund af overskridelse af klagefrist			27.03.2019
	Energiklagenævnet · Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af havvindmøller ved Frederikshavn			08.06.2011

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

VE-loven § 22	VE-loven § 22a	stk. 1
VE-loven § 25	VE-loven § 50c	
VE-loven § 66	VE-loven § 67	stk. 1, 3

MATERIALE Citerede afgørelser

42 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

29.06.2018 Prøvelse af taksationsmyndighedens skøn over værditab ved opstilling af vindmøller 136-2017

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL

3

26.09.2024 Statsstøtte og netafgiftsfritagelser: EU-domstolens præcisering af begrebet statsmidler i forbindelse med obligatoriske tillægsafgifter C-795/21

26.09.2024 Statsstøtte og reklamesøjler: EU-Domstolen fastslår ulovlig fordel ved manglende betaling af leje og afgifter til Bruxelles C-710/22

17.11.2022 Statsstøtte til luftfartsselskaber på Sardinien: Anvendelse af princippet om den private aktør i en markedsøkonomi C-331/20

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

1

22.03.2024 Kendelse om opsættende virkning i sag om Lynetteholm-projektets gyldighed og internationale høringer 5060-6081

BYRETTE · FØRSTE INSTANS

1

16.01.2024 Dom om Maribo Varmeværks Anlægs Projektgodkendelse og Anvendelse 5974-7146

ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

36

25.06.2026 Energiklagenævnet afviser klage over godkendelse af ledeforingsrør til CO2-efterforskningsboring ved Havnsø – afgørelsen angik ikke miljømæssige forhold 26-04905

27.04.2026 Energiklagenævnet stadfæster afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin Havvindmøllepark – åben dør-ordningen udgør statsstøtte 25/10592

27.04.2026 Energiklagenævnet stadfæster Energistyrelsens afslag på forundersøgelsestilladelse til Hanstholm Syd Havvindmøllepark – vederlagsfri tilladelse udgør ulovlig statsstøtte 26/00078

26.01.2026 Energiklagenævnets afvisning af klage over lokalplan og kommuneplantillæg til solcelleprojekt på grund af manglende kompetence 25/12484

23.05.2025 Klage over etableringstilladelse til Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark 25/00228

25.06.2024 Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Paludan Flak Havvindmøllepark 24/00666

06.05.2024 Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Lysegrund Havvindmøllepark 23/12947

06.05.2024 Afslag på forundersøgelsestilladelse til havvindmøllepark under åben dør-ordningen ophævet 23/13002

06.05.2024 Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Frederikshavn Nord Havvindmøllepark 23/13274

06.05.2024	Energiklagenævnets afgørelse om forundersøgelsestilladelse til Hirtshals Havn Havvindmøllepark	23/13281
06.05.2024	Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til M3 Havvindmøllepark ophæves og hjemvises	23/13394
06.05.2024	Energiklagenævnets afgørelse om afslag på forundersøgelsestilladelse til Odin OWF Havvindmøllepark	23/13597
28.11.2023	Afvisning af klage på grund af overskredet klagefrist som følge af forkert e-mailadresse	23/09283
28.11.2023	Energiklagenævnets afvisning af klage grundet overskredet klagefrist i sag om opkrævning af støtte til vedvarende energi	23/09398
25.10.2023	Energiklagenævnets afvisning af klage grundet overskredet klagefrist i sag om opkrævning af støtte til vedvarende energi	23/08494
13.09.2023	Energiklagenævnets afvisning af klage over Energistyrelsens afgørelse grundet overskredet klagefrist	23/07152
01.09.2023	Energiklagenævnets afgørelse om opsættende virkning i sag om opkrævning af støtte til vedvarende energianlæg	23/05882
14.02.2023	Afvisning af klage over etableringstilladelse til Aflandshage Vindmøllepark på grund af manglende klageberettigelse	22/16745
02.02.2023	Afslag på støtte til innovationsklynge for bølgeenergi grundet tvivl om operatørrolle	22/13756
17.10.2022	Afvisning af klage over godkendelse af forundersøgelsesrapport for Aflandshage Vindmøllepark på grund af manglende klageberettigelse	22/07448
09.07.2021	Energiklagenævnets afgørelse om Vesterhav Syd Havvindmøllepark - Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse	21/00334
09.07.2021	Stadfæstelse af etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark trods klager over visuel påvirkning, støj og fugleforhold	21/00371
09.07.2021	Stadfæstelse af etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark efter fornyet miljøvurdering	21/00399
09.07.2021	Etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark stadfæstet trods klager over visuel påvirkning, støj og proces	21/00491
09.07.2021	Energiklagenævnets afgørelse om Vesterhav Syd Havvindmøllepark – Stadfæstelse af Energistyrelsens afgørelse	21/00496
05.05.2021	Energiklagenævnets afgørelse om afvisning af klage over Energistyrelsens tilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark	21/00408
26.02.2021	Afvisning af klage over etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark grundet manglende klageberettigelse	21/00333
22.06.2020	Afslag på pristillæg til forsøgsvindmølle grundet påbegyndt projekt før ansøgning	19/00569
02.07.2019	Energiklagenævnet stadfæster delvist afslag på aktindsigt i tilbud om pristillæg til vedvarende energi	19/03223

27.03.2019	Afvisning af klage på grund af overskridelse af klagefrist	18/00548
20.12.2018	Ophævelse af etableringstilladelse til Vesterhav Syd Havvindmøllepark grundet mangelfuld miljøvurdering af det konkrete projekt	18/00219 (1131-17-157), 18/00222 (1131-17-170) og 18/00225 (1131-17-185)
26.11.2018	Afvisning af klage over etableringstilladelse til havvindmølleparken Vesterhav Syd	18/00227
21.08.2017	Klage over etableringstilladelse til havvindmøllepark Vesterhav Syd og anmodning om opsættende virkning	1131-17-157
08.06.2011	Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af havvindmøller ved Frederikshavn	1131-10-5
19.02.2008	Klage over Energistyrelsens tilladelse til etablering af elproduktionsanlægget Rødsand II	11-554.
17.09.2007	Afgørelse om VVM-vurdering ved udskiftning af en havvindmølle med en ny demonstrationsmølle	11-493.